

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΙΑ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΙΕ'

Τετάρτη 10 Ιανουαρίου 2007

Αθήνα σήμερα στις 10 Ιανουαρίου 2007, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.18' συνήλθε στην Αίθουσα της Γερουσίας η Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΙΩΑΝΝΗ ΤΡΑΓΑΚΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Θα ήθελα κατ' αρχάς να σας ευχηθώ καλή χρονιά και ο καινούργιος χρόνος να είναι καλύτερος από τον περσινό. Βέβαια για μένα ο περσινός χρόνος μου επεφύλαξε μία πολύ μεγάλη χαρά. Παραμονές των Χριστουγέννων έγινα παππούς. Επομένως αντιλαμβάνεστε αν μπορεί να είναι καλύτερος ο φετινός!
(Χειροκροτήματα)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Χρόνια πολλά και για την ονομαστική σας εορτή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Πήρα τριπλές ευχές: Για τον καινούργιο χρόνο, για τη γιορτή μου και για τον εγγονό μου. Εισερχόμαστε στην ημερήσια διάταξη με θέμα: Επεξεργασία και εξέταση του άρθρου 16 του Συντάγματος.

Κύριοι συνάδελφοι, σας έχουν διανεμηθεί τα Πρακτικά των συνεδριάσεων της Τετάρτης 6 Δεκεμβρίου 2006 και της Τετάρτης 13 Δεκεμβρίου 2006 και ερωτάται το Σώμα αν τα επικυρώνει.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Συνεπώς τα Πρακτικά της Τετάρτης 6 Δεκεμβρίου 2006 και της Τετάρτης 13 Δεκεμβρίου 2006 επικυρώθηκαν.

Θα ήθελα προτού ξεκινήσουμε τη συνεδρίασή μας κατ' αρχάς να οριοθετήσουμε τη σημερινή μας συνεδρίαση. Θα μιλήσουν με άνεση όλοι οι συνάδελφοι, οι οποίοι θα εγγραφούν. Η πρόταση του Προεδρείου είναι η συνεδρίασή μας να είναι συνεχόμενη, να μην υπάρξει διακοπή, ώστε να έχουμε πολύωρη συνεδρίαση. Θα ζητήσω και τη βοήθεια των δύο Αντιπροέδρων, να βοηθήσουν λίγο στο Προεδρείο, ώστε να εξαντληθεί ο κατάλογος των ομιλητών. Θα τελειώσουμε τη συνεδρίασή μας όταν θα εξαντληθεί ο κατάλογος όλων των εγγεγραμμένων ομιλητών, όποια ώρα και αν είναι.

Συμφωνείτε, κύριοι συνάδελφοι;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Συνεπώς η απόφασή μας είναι ομόφωνη.

Το δεύτερο, για το οποίο θα ήθελα να συζητήσουμε και να αποφασίσουμε, είναι σχετικά με την περαιτέρω πορεία των εργασιών της Επιτροπής μας, ανάλογα με τα άρθρα, που έχουν απομείνει.

Η επόμενη συνεδρίασή μας θα είναι την επόμενη Τετάρτη στις 17 του μηνός, που θα συζητήσουμε, όπως έχουμε ήδη συμ-

φωνήσει, τα άρθρα 24 και 117.

Συμφωνείτε, κύριοι συνάδελφοι;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Συνεπώς η απόφαση είναι ομόφωνη.

Η επόμενη συνεδρίασή μας θα είναι πάλι ημέρα Τετάρτη, στις 24 του μηνός, που θα συζητήσουμε το άρθρο 57, που είχαμε αφήσει και αφορά το επαγγελματικό ασυμβίβαστο προς τη βουλευτική ιδιότητα και το άρθρο που αναφέρεται στις μεταβατικές διατάξεις, 111-118.

Συμφωνείτε, κύριοι συνάδελφοι;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Συνεπώς η απόφαση είναι ομόφωνη.

Θα πρότεινα η επόμενη συνεδρίασή μας να γίνει στις 30 του μηνός ημέρα Τρίτη και να συζητήσουμε τις προτάσεις, που έχουν υποβληθεί και που έχουν τον απαραίτητο αριθμό των πενήντα Βουλευτών με κάποια άνεση. Και την Τετάρτη στις 31 του μηνός...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Τι ώρα την Τρίτη; Γιατί εμείς έχουμε κάποιες υποχρεώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εσείς θα αποφασίσετε, επειδή το Π.Α.Σ.Ο.Κ. έχει ορισμένες υποχρεώσεις.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΝΝΟΥ: Δεν μπορούμε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μη λέτε «δεν μπορούμε» απευθείας. Επειδή το Π.Α.Σ.Ο.Κ. έχει κάποιες υποχρεώσεις και επειδή ήδη την Τρίτη συνεδριάζουν επιτροπές στη Βουλή στις 14.00' η ώρα, εσείς θα αποφασίσετε για το πότε θέλετε να συνεδριάσει η επιτροπή την Τρίτη; Στις 11.00' ή στις 14.00'. Θα το συζητήσετε και θα αποφασίσετε. Εγώ υποβάλλω την πρόταση, ώστε στις 31 του μηνός να διεξαχθεί η ψηφοφορία στην Επιτροπή μας των προς αναθεώρηση διατάξεων, των προς αναθεώρηση άρθρων. Να τελειώσουμε τις εργασίες στις 31 του μηνός, όπως έχει οριστεί από την Ολομέλεια, ως καταληκτική ημερομηνία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Να το κάνουμε, αντί για την Τρίτη την Πέμπτη;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θέλετε να το κάνουμε Τετάρτη και Πέμπτη; Τότε να τροποποιήσω την πρότασή μου: Να διεξαχθεί την Τετάρτη στις 31 του μηνός το πρωί η συνεδρίασή μας για τις προτάσεις, που απαιτείται ο απαραίτητος αριθμός των πενήντα υπογραφών και το απόγευμα να κάνουμε την ψηφοφορία. Εάν δεν προλάβουμε επειδή είναι πάρα πολλοί οι ομιλητές, θα συνεδριάσουμε και την επομένη.

Η επόμενη παράκλησή μου είναι να πάρουμε μια δεκαήμερη παράταση των εργασιών της Επιτροπής μας από την Ολομέλεια

της Βουλής. Τόσο προτείνω να ζητήσουμε, για να υποβάλουμε την έκθεση της Επιτροπής.

Ο λόγος αυτής της παράτασης είναι ότι στο δεκάημερο αυτό θα πρέπει η Επιτροπή μας, εμείς, δηλαδή, να ετοιμάσουμε την έκθεση προς την Ολομέλεια. Θα ήθελα, λοιπόν, να παρακαλέσω –οι γενικοί εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές εξυπακούεται- και οι ειδικοί εισηγητές, οι οποίοι παρευρίσκονταν στη συζήτηση των εννοιών ή των άρθρων, να μας υποβάλουν τις εισηγήσεις τους σε δισκέτα και μ' ένα αντίγραφο, ώστε να κάνουμε σύγκριση της δισκέτας με το αντίγραφο, για να μπορέσουμε να τα τυπώσουμε, για να συνταχθεί η έκθεση. Εάν κάποιος συνάδελφος δεν επιθυμεί να το κάνει αυτό, τότε εγώ θα πάρω από τα Πρακτικά της Επιτροπής μας ό,τι ελέγχθη από το συνάδελφο ειδικό εισηγητή και θα το συμπεριλάβω στην έκθεση για την Ολομέλεια.

Είμαστε σύμφωνοι σε αυτό;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σύμφωνοι απόλυτα.

Η παράκλησή μου, όμως, είναι όσοι έχουν τις δισκέτες έτοιμες, να τις παραδώσουν για να ξεκινήσουμε την προεργασία. Ο λόγος είναι ότι θέλω να υποβάλουμε στην Ολομέλεια της Βουλής και να ανακοινωθεί από την Ολομέλεια, την έκθεσή μας μέχρι τις 10 Φεβρουαρίου, ώστε η συζήτηση να ξεκινήσει στις 15 Φεβρουαρίου. Αυτή είναι η παράκληση η δική μου και η πρότασή μου, την οποία θα τη συζητήσουμε και στην επόμενη μας συνεδρίαση.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

Η Ολομέλεια στις 15 Φεβρουαρίου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Στις 15 Φεβρουαρίου θα ξεκινήσει στην Ολομέλεια η συζήτηση για τη Συνταγματική Αναθεώρηση. Θα μιλήσουν οι γενικοί εισηγητές, οι Αρχηγοί των κομμάτων. Εγώ δε θα πρότεινα να προχωρήσουμε και πιο πέρα. Θα δούμε. Θέλω, δηλαδή, να σας θέσω κι έναν άλλο προβληματισμό μου.

Οι συνεδριάσεις οι οποίες αναλώθηκαν στην Ολομέλεια κατά την προηγούμενη Αναθεώρηση, στη λεγόμενη προαναθεωρητική Βουλή, ήταν εννέα. Τότε, όμως, είχαν αναθεωρηθεί εξήντα έξι άρθρα. Στην παρούσα Αναθεώρηση, στη δική μας τώρα, είναι σαράντα τα άρθρα. Επομένως είναι περίπου τα 2/3 και κάτι λιγότερο. Εγώ θα πρότεινα στην Ολομέλεια της Βουλής –κι αυτό το θέτω στη δική σας κρίση- να διεξαχθούν πέντε ή έξι συνεδριάσεις, με την ψηφοφορία μαζί, γιατί τότε ήταν εννέα, μαζί με την πρώτη ψηφοφορία. Τώρα να γίνουν πέντε ή έξι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Εξαρτάται από τις ενότητες. Όχι από τον αριθμό των άρθρων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Πολύ σωστά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Αυτό θα το δούμε στην Ολομέλεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Η Ολομέλεια θα αποφασίσει για τις ενότητες. Επειδή, όμως, στην Επιτροπή μας ορισμένα άρθρα τα θεωρήσαμε από μόνα τους ως ενότητα –τα συζητήσαμε ξεχωριστά δηλαδή- έτσι θα πάει κι εκεί πιστεύω. Η πρόταση της Επιτροπής μας θα είναι, όπως λειτουργήσαμε στην Επιτροπή, να λειτουργήσουμε και στην Ολομέλεια.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Πότε βλέπετε την πρώτη ψηφοφορία;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Η πρώτη ψηφοφορία, πολύ σωστά, τοποθετείται μεταξύ 22 και 28 Φεβρουαρίου. Επομένως η δεύτερη ψηφοφορία θα διεξαχθεί μεταξύ 22 και 28 Μαρτίου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Και τις εκλογές πότε τις βλέπετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Είναι δική σας η κρίση για το πότε θα γίνουν εκλογές.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μια και κάνουμε συνολική συνεννόηση, ας κλείσουμε το πακέτο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Τόση αγωνία υπάρχει από την πλευρά του Π.Α.Σ.Ο.Κ.;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εγώ αυτά είχα να σας πω, κύριοι συνάδελφοι. Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε με προσοχή.

Ο γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Πάνος Παναγόπουλος έχει το λόγο.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια και είναι η πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος για την καινούργια χρονιά και είμαι ο πρώτος ομιλητής, επιτρέψτε μου να ευχηθώ σε όλους, καλή, δημιουργική χρονιά, να μας δίνει ο Θεός κουράγιο και δύναμη και να είμαστε όλοι χρήσιμοι για τον τόπο.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί κοινό τόπο ότι εάν κατά το 19ο και τον 20ο αιώνα οι μεγάλες κοινωνικές ανισότητες αναδείχθηκαν μεταξύ εκείνων που κατέχουν ή δεν κατέχουν τα μέσα παραγωγής, η πραγματικότητα, η οποία αναδύεται και προβάλλει κατά τον 21ο αιώνα, είναι εντελώς διαφορετική.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλέσω να έχουμε την απαραίτητη ησυχία στην Αίθουσα, για να μπορούμε να διεξέλθουμε αυτού του σημαντικού θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι!

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όπως όλα δείχνουν, η κατοχή της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και κυρίως η ελεύθερη δυνατότητα πρόσβασης στις πηγές της γνώσης και στις νέες τεχνολογίες, θα είναι από τα βασικά κριτήρια, που θα καθορίζουν τις νέες ομάδες προνομίων σε ολόκληρο τον κόσμο αυτήν τη νέα εποχή, αναδεικνύοντας έτσι και τα νέα πεδία των κοινωνικών ανισοτήτων.

Σοβαρές και διακεκριμένες προσωπικότητες, που έχουν άμεση και αποτελεσματική συμβολή στην πρωτογενή παραγωγή επιστημονικής γνώσης, μας διαβεβαιώνουν σήμερα ότι ο 21ος αιώνας μάς επιφυλάσσει ραγδαίες αλλαγές και ανακατατάξεις σε ό,τι μέχρι σήμερα θεωρούσαμε και θεωρούμε επιστητό. Μάλιστα σε τέτοια έκταση και σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μπορούμε να μιλήσουμε για έναν άλλο κόσμο, που αναδύεται, ο οποίος είναι περισσότερο κοντά μας απ' ό,τι φανταζόμαστε.

Σε αυτόν τον αιώνα της γνώσης, που ήδη ανέτειλε, δυστυχώς, οι νέες διαχωριστικές γραμμές δεν θα προκύψουν μόνο μεταξύ των κοινωνικών ομάδων, αλλά κυρίως μεταξύ ολόκληρων κρατικών οντοτήτων.

Έτσι, σε πάρα πολλές χώρες το συγκριτικό πλεονέκτημα για την ενίσχυση της οικονομικής τους ανάπτυξης και για την οικονομική πρόοδο τους, δεν θα προκύψει και δεν προκύπτει από την εκμετάλλευση μιας πηγής φυσικών πόρων ή από την πιο συστηματική χρήση ενός νέου ενεργειακού πόρου, για παράδειγμα, αλλά από την επένδυση στην εξειδικευμένη γνώση που διαθέτουν.

Να σας θυμίσω ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο προς αυτήν την κατεύθυνση κινήθηκαν ευρωπαϊκές χώρες όπως η Ιρλανδία και η Φινλανδία, με ορατά ήδη τα πολύ θετικά αποτελέσματα.

Στη χώρα μας τα πράγματα, δυστυχώς, είναι εντελώς διαφορετικά. Παρ' όλο που η Ελλάδα έχει καταφέρει πολλά τα τελευταία χρόνια σε πολλούς τομείς του δημοσίου βίου και στην ελληνική οικονομία κυρίως χάρη στις προσπάθειες και στις θυσίες του ελληνικού λαού, πρέπει, νομίζω, να παραδεχθούμε όλοι σε αυτήν την Αίθουσα, με το θάρρος και την τόλμη της αλήθειας, ότι στον τομέα της ανώτατης παιδείας υστερούμε έναντι άλλων κρατών, που έχουν κάνει άλματα προς τα μπρος. Και αυτό σε πείσμα του ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία από το παρελθόν φέρουν μία πολύ καλή παράδοση.

Για παράδειγμα αν ανατρέξουμε στο διεθνές κύρος, που είχε πριν από δεκαπέντε, είκοσι χρόνια το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και να αναφερθούμε και στο γεγονός ότι ασφαλώς δεν πρέπει να ισοπεδώνουμε και να είμαστε αφοριστικοί ότι έχουμε υψηλό επίπεδο και διδασκόντων και διδασκόμενων.

Θα σας ρωτήσω ευθέως: Το κρατικό μονοπώλιο, όπως το είδαμε να λειτουργεί όλα αυτά τα χρόνια στην Ελλάδα, οδήγησε σε αναβάθμιση ή σε υποβάθμιση το δημόσιο πανεπιστήμιο; Την απάντηση την ξέρετε όλοι, είτε την ομολογεί κάποιος είτε την κρατάει για τον εαυτό του. Το κρατικό μονοπώλιο –όχι μόνο

αυτό, μαζί με άλλους λόγους- οδήγησε σε δραματική υποβάθμιση το δημόσιο ελληνικό πανεπιστήμιο.

Αν ήθελε κάποιος να ανατρέξει σε ορισμένα από τα δεινά, τα οποία συνθέτουν σήμερα αυτήν την κακή εικόνα, εγώ θα κάνω μία ενδεικτική μόνο απαρίθμηση. Ενδεικτική, όχι αποκλειστική.

Νομίζω ότι πρέπει να παραδεχθούμε όλοι ότι το ασφυκτικό πλαίσιο του κρατικού μονοπωλίου, μέσα στο οποίο λειτουργεί το σημερινό δημόσιο πανεπιστήμιο στην Ελλάδα, ουσιαστικά έχει οδηγήσει σε μία de facto ιδιωτικοποίηση του ελληνικού δημοσίου πανεπιστημίου από κλειστές συντεχνίες, που στηρίζονται από επίσης περίκλειστες κομματικές γραφειοκρατίες. Ποιος είναι ο κύριος στόχος τους; Έχουν μετατρέψει την πολιτική και τη συνδικαλιστική δραστηριότητα σε διαδικασία εσωτερική, νομής και διανομής κάθε λογής θέσεων και προνομίων, τα οποία μπορούν να αφορούν από την ανάληψη μιας καθηγητικής θέσης έως και την ανάθεση πτυχιακής ή μεταπτυχιακής εργασίας.

Το κύριο πρόβλημα, όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το οποίο χαρακτηρίζει...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλούσα να έχουμε ησυχία στην Αίθουσα...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θα σας παρακαλέσω, κύριοι συνάδελφοι, να κάνετε ησυχία.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: ...ή θα προτιμούσα να διακόψω, αν θέλετε. Αν σήμερα δεν έχουμε ησυχία και αν δεν είμαστε όλοι παρόντες, δεν θα μπορούσαμε να διεξέλθουμε μέχρι το τέλος μια τόσο κρίσιμη συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχετε απόλυτο δίκιο, κύριε συνάδελφε.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εάν είναι, λοιπόν, κάτι το οποίο χαρακτηρίζει -και χαρακτηρίζει, κατά τη γνώμη μου, απόλυτα- την τεράστια ένδεια του ελληνικού δημοσίου πανεπιστημίου σήμερα, είναι η παντελής έλλειψη αξιολόγησης, κατά τον τρόπο και το περιεχόμενο που πραγματοποιείται η αξιολόγηση αυτή σε όλες τις προηγμένες χώρες στα αντίστοιχα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με βάση διεθνείς και καθολικά αποδεκτές προδιαγραφές.

Δεν είναι τυχαίο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι οι επιφανείς εκπρόσωποι αυτής της ιδιαίτερης πανεπιστημιακής συντεχνίας αναπτύσσουν τη σφοδρότερη πολεμική τους απέναντι στην προοπτική να καθιερωθεί διαδικασία αξιολόγησης του ελληνικού πανεπιστημίου, όπως και με βάση τις διεθνείς προδιαγραφές, με τις οποίες διενεργείται και η αξιολόγηση όλων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων διεθνώς. Δεν τη θέλουν, την απεύχονται, την πολεμούν.

Μα, είναι δυνατόν σε μία παγκοσμιοποιημένη διεθνή ακαδημαϊκή κοινωνία, όταν οι γνώσεις διακινούνται με βάση και τα εργαλεία της σύγχρονης τεχνολογίας και της Πληροφορικής σε καταγιστικό αριθμό κλασμάτων του δευτερολέπτου, να θέλουν ορισμένοι στην Ελλάδα να σηκώσουν σύνορα και να μας οδηγήσουν σε μια ιδιότυπη ακαδημαϊκή και πνευματική απομόνωση;

Θα προσθέσω σε αυτήν την ενδεικτική απαρίθμηση των βασικών προβλημάτων και τα ζητήματα που υπάρχουν με τα συγγράμματα, τα ζητήματα που υπάρχουν με την εσωτερική δημοκρατία και τις εσωτερικές δημοκρατικές διαδικασίες στο ελληνικό πανεπιστήμιο, όπως είναι η εκλογή μελών Δ.Ε.Π., διδασκόντων δηλαδή, η εκλογή πρυτανικών αρχών και, βεβαίως, το θέμα του πανεπιστημιακού ασύλου. Διότι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πολλά λέμε και πολλά έχουμε συζητήσει γι' αυτό, το θέμα αλλά οφείλουμε να ομολογήσουμε σε αυτήν την Αίθουσα, ότι δεν μπορεί ο πολιτικός κόσμος της χώρας να παρακολουθεί αδιάφορος το διασυρμό της έννοιας του πανεπιστημιακού ασύλου, η οποία έννοια και το οποίο καθεστώς θεσμοθετήθηκε για να προστατέψει πραγματικά την ελεύθερη διακίνηση ιδεών.

Σήμερα το καθεστώς αυτό έχει ευτελιστεί και έχει μετατραπεί σ' ένα νομικό και ουσιαστικό στέγατρο κάθε είδους εγκληματικών και παραβατικών συμπεριφορών. Δεν μπορεί να παραμένει αδιάφορος ο ελληνικός πολιτικός κόσμος, όταν, κατά και

ρούς, καίγονται από τους γνωστούς-αγνώστους στο όνομα της ελευθερίας, δέθεν που τους δίνει το πανεπιστημιακό άσυλο, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας. Σας θυμίζω ότι κάτι τέτοιο είχε συμβεί με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο το οποίο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως ξέρετε, δώρισαν στο ελληνικό έθνος και στην ελληνική κοινωνία μεγάλοι ευεργέτες. Το δώρισαν στην ελληνική κοινωνία μεγάλοι ευεργέτες εξ Ηπείρου το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, διότι ήθελαν -και αυτός είναι ο σκοπός του- να δώσουν τη δυνατότητα κυρίως στο παιδί της μικρομεσαίας ελληνικής οικογένειας, της οικογένειας, που δεν έχει οικονομική ευρωστία και μεγάλες οικονομικές δυνατότητες, να σπουδάσει το παιδί της εκεί και να του δώσει ένα διαβατήριο για μια καλύτερη ζωή, διότι αυτοί που έχουν τα προνόμια στην κοινωνία μας έχουν και άλλες επιλογές και τις ασκούν στην πράξη.

Αν θέλουμε, λοιπόν, στην Ελλάδα να εξακολουθεί να ισχύει και να λειτουργεί το «κοινωνικό ασανσέρ» και να έχουμε αυξημένη ταξική και κοινωνική κινητικότητα, εάν θέλουμε να έχει τις ίδιες ευκαιρίες ή σχεδόν τις ίδιες ευκαιρίες με το παιδί του προνομιούχου και του οικονομικά εύρωστου και το παιδί από την οικογένεια του κτηνοτρόφου ή του αγρότη στην περιφερειακή Ελλάδα ή του εργάτη στα μεγάλα αστικά κέντρα, τότε θα πρέπει να διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού τη δημόσια εκπαίδευση και εν προκειμένω τη δημόσια ανώτατη εκπαίδευση.

Δεν θέλω να σας κουράσω περισσότερο, απαριθμώντας δεινά και κακώς κείμενα στο ελληνικό πανεπιστήμιο. Νομίζω ότι τα γνωρίζετε όλοι. Όταν, λοιπόν, αρθρώνεται λόγος για τη θεραπεία αυτών των δεινών, ακούμε το εξής πρωτότυπο, ότι όλα θα μπορούσαν να λυθούν διά μαγείας, εάν είχαμε αύξηση των κονδυλίων για την παιδεία. Εγώ θα σας πω -και νομίζω ότι είναι κοινή διαπίστωση- ότι εάν τα πράγματα είναι έτσι, που είναι έτσι, δεν έχει νόημα να δώσει ο ελληνικός λαός από το υστέρημά του, εάν δεν εξαλειφθούν προηγουμένως τα δεινά και εάν δεν ακυρωθούν και διαγραφούν η παθολογία και η παθογένεια του σημερινού συστήματος. Αλλιώς, και παραπάνω χρήματα να δώσει ο ελληνικός λαός από το υστέρημά του τα χρήματα αυτά δεν θα πιάσουν τόπο. Όπως είπα και πριν, κάποιες συντεχνίες, μέσα στο ελληνικό πανεπιστήμιο, έχουν ιδιωτικοποιήσει το μεγαλύτερο μέρος του δι' ιδιον όφελος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ερώτημα είναι -και σε αυτό θα απαντήσω- κατά πόσο συμβάλλει η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της κατάστασης που υπάρχει σήμερα στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πιστεύουμε ότι η συμβολή αυτή είναι απόλυτα θετική και γρήγορα αυτό θα αποδειχθεί από την ίδια τη ζωή και να γιατί. Θέλω να ξεκαθαρίσω για μια φορά ακόμη και να το ξεκαθαρίσω, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατά τον πλέον σαφή και κατηγορηματικό τρόπο ότι η αναθεώρηση του άρθρου 16 δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση εμπορευματοποίηση της παιδείας. Η παιδεία παραμένει δημόσιο αγαθό και η παροχή της από μη δημόσιους φορείς, σε όλες τις βαθμίδες -εν προκειμένω μιλάμε για την τρίτη βαθμίδα, για την ανώτατη εκπαίδευση- θα γίνεται στη συγκεκριμένη περίπτωση μόνον κατά παραχώρηση από το κράτος και υπό την αυστηρή εποπτεία τήρησης αυστηρών προδιαγραφών και προϋποθέσεων.

Για την Κυβέρνηση Καραμανλή η αναβάθμιση και η ενίσχυση του δημοσίου πανεπιστημίου αποτελεί υψίστη εθνική και κοινωνική προτεραιότητα. Ήδη η Κυβέρνηση διά της αρμόδιας Υπουργού, της φίλης και συναδέλφου κ. Γιαννάκου, έχει ανακοινώσει ότι τους προσεχείς μήνες έρχεται ο νόμος-πλαίσιο για την ενίσχυση και την αναβάθμιση του δημοσίου πανεπιστημίου. Σε αυτήν την προοπτική θα μου επιτρέψετε να προσθέσω και την προσωπική μου γνώμη. Θα πω γιατί να μη συμφωνήσουμε, όπως θα συγκλίνουμε σε πολλά και στο άρθρο 16 -και αυτή είναι μια ιστορική σύγκλιση μεταξύ διαφορετικών πτερύγων της Εθνικής Αντιπροσωπείας- αφού ενδιαφερόμαστε όλοι ειλικρινώς, όπως πιστεύω, για την αναβάθμιση και την ενίσχυση του δημοσίου πανεπιστημίου, η οποία πρέπει να προηγηθεί και θα προηγηθεί κατά πολύ, χρονικά και θεσμικά, της αναθεώρησης του άρθρου 16, γιατί, λοιπόν, να μη συμφωνήσουμε και εδώ για

ένα νέο νόμο-πλαίσιο για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, που θα ενισχύει αποτελεσματικά και θα εκσυγχρονίζει αποφασιστικά το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο;

Θα ήθελα, λοιπόν, από αυτήν τη θέση, ως γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, να απευθύνω αυτήν την πρόσκληση προς όλες τις πτέρυγες της Βουλής και ιδιαίτερα προς τους συναδέλφους της αξιωματικής Αντιπολίτευσης και λέω ιδιαίτερα, διότι έχουμε συγκλίσεις στα θέματα της Αναθεώρησης του άρθρου 16. Όχι μόνο δεν μας εμποδίζει τίποτα, αλλά νομίζω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ότι μας επιβάλλεται εδώ και τώρα -και αναφέρομαι στις διαδικασίες ενώπιον της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων και της Ολομέλειας που θα ξεκινήσουν σε λίγο για τη συζήτηση του νέου νόμου-πλαισίου για την ενίσχυση του δημοσίου πανεπιστημίου- να συμφωνήσουμε.

Θεωρώ ότι η Νέα Δημοκρατία δεν θα είχε λόγους να αρνηθεί και ορισμένες από τις προτάσεις που συμπεριλαμβάνονται στη δέσμη των δεκαπέντε σημείων που έδωσε στη δημοσιότητα πριν από λίγο καιρό το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και προσωπικά ο Πρόεδρος του. Μπορούμε, επαναλαμβάνω, να πετύχουμε συνθέσεις και συναυνήσεις και για την ενίσχυση του δημοσίου πανεπιστημίου.

Αυτός ο νέος νόμος-πλαίσιο που, όπως σας είπα ότι είναι και προσωπική μου άποψη, πρέπει να έρθει τις επόμενες εβδομάδες, όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνει τη θεσμοθέτηση της αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του δημοσίου πανεπιστημίου, καθώς και την πρόβλεψη -και είναι προσωπική μου πρόταση αυτή- για σταδιακή αύξηση της χρηματοδότησης μέσα στην επόμενη πενταετία. Και λέω στην πενταετία, διότι θεωρώ πως σε αυτήν την προοπτική θα έχουμε κατορθώσει, ως χώρα και ως κοινωνία, να διευθετήσουμε τα δημοσιονομικά ζητήματα και τις εκκρεμότητες που μας έχει δημιουργήσει το παρελθόν.

Όταν, όμως, μιλάω και προτείνω σταδιακή αύξηση της χρηματοδότησης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, αυτό θα πρέπει να γίνει υπό την προϋπόθεση ότι για κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα η αυξημένη χρηματοδότηση θα συνδέεται με τα αποτελέσματα της αξιολόγησής του. Δηλαδή, όταν πιάνει τους στόχους του ένα δημόσιο πανεπιστήμιο, όταν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της κοινωνίας τότε θα πρέπει να το χρηματοδοτούμε περισσότερο. Όταν μένει στάσιμο, θα είναι στάσιμη και η βοήθεια της πολιτείας προς αυτό.

Έρχομαι τώρα σε κάποια άλλα σημεία. Θεωρώ απαραίτητη την αλλαγή της διαδικασίας εκλογής των μελών Δ.Ε.Π., των διδασκόντων, θεωρώ απαραίτητη την αλλαγή του τρόπου εκλογής των πρυτανικών αρχών, για να εμπεδωθούν επιτέλους δημοκρατικές και διαφανείς διαδικασίες μέσα στο πανεπιστήμιο και να αποφαίνεται όλη η πανεπιστημιακή κοινότητα για το ποια πρυτανική ομάδα θέλει να τη διοικήσει. Ασφαλώς, πρέπει να υπάρξει αλλαγή του καθεστώτος του πανεπιστημιακού ασύλου, το οποίο μας προσβάλλει ως χώρα, αλλά προσβάλλει και την τριτοβάθμια πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Σε όλα αυτά θα πρέπει κάποιος να προσθέσει την αλλαγή στο καθεστώς των πανεπιστημιακών συγγραμμάτων, την προσαρμογή του στις σύγχρονες απαιτήσεις, σε πλαίσια ορθολογισμού και αποτελεσματικότητας και ακόμη μέτρα για να συνδεθεί το πανεπιστήμιο με την παραγωγική διαδικασία.

Ασφαλώς δεν αρκούν αυτά, αλλά από κάπου πρέπει να αρχίσουμε και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αρχίσουμε από κάτι διαφορετικό. Σε όλα αυτά που σας απαριθμήσα μπορούμε να προσθέσουμε πολλά ακόμη, αλλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μας περιμένουν οι καιροί. Πρέπει να ξεκινήσουμε άμεσα.

Με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την αναθεώρηση του άρθρου 16, ζητούμε να θεσπιστεί η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας ανωτάτων σχολών αποκλειστικά και μόνο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από ιδιώτες, ιδιωτικά ιδρύματα, δηλαδή, που θα είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου υπό τον αυστηρό κοινωνικό έλεγχο και την εποπτεία του κράτους.

Να σας αναφέρω απλώς -και το γνωρίζετε ως Έλληνες πολίτες, στελέχη του πολιτικού κόσμου, αλλά και Ευρωπαίοι πολίτες- ότι είμαστε η μοναδική χώρα της Ευρώπης που απαγορεύ-

εται στον Καταστατικό της Χάρτη η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων. Με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας ζητούμε να καθοριστεί ότι τα προσόντα των διδασκόντων στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, θα είναι αντίστοιχα με εκείνα των κρατικών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Ανοίγουμε έτσι το δρόμο για να δημιουργηθεί στη χώρα μας ένας ιδιαίτερος χώρος ακαδημαϊκής δραστηριότητας, στον οποίο θα προσελκύσουμε σπουδαστές -είναι βέβαιο αυτό- από τις χώρες της Βαλκανικής, της Μέσης Ανατολής και της Κεντρικής Ασίας με πολύ θετικά αποτελέσματα για πολλούς και πιο σύνθετους τομείς σε όλες τις εκφάνσεις της δραστηριότητας της ελληνικής κοινωνίας.

Επίσης, στη θέση του κρατικού μονοπωλίου καθιερώνουμε ένα σύγχρονο πλαίσιο υγιούς ανταγωνισμού, δημιουργικού ανταγωνισμού μεταξύ των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων παντός είδους και πάσης ιδιοκτησιακής μορφής, μέσα από τον οποίο δημιουργικό ανταγωνισμό θα υιοθετηθεί υποχρεωτικά η αξιολόγηση με βάση όλες τις διεθνείς προδιαγραφές και εκ των πραγμάτων θα μπει ο πήχης ψηλά.

Με την αναθεώρηση του άρθρου 16, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ανοίγουμε στον κόσμο ένα κλειστό σύστημα κρατικού μονοπωλίου, δίνουμε στην κοινωνία μας διευρυνόμενες επιλογές, δημιουργούμε πόλο ανάσχεσης της φοιτητικής και σπουδαστικής μετανάστευσης προς άλλα κράτη, η οποία την τελευταία δεκαετία -όπως γνωρίζετε πολύ καλά- έχει οδηγήσει δεκάδες χιλιάδες Ελληνόπουλα σε πανεπιστήμια του εξωτερικού και έχει δημιουργήσει ένα κόστος εκατομμυρίων ευρώ ετησίως υπέρ της ελληνικής οικογένειας και ταυτόχρονα -και δεν είναι αυτό ασήμαντο- απελευθερώνουμε από την κακώς νοούμενη νοοτροπία του δημοσίου υπαλλήλου έναν ιδιαίτερα δυναμικό τομέα και δημιουργούμε εκ των πραγμάτων προοπτικές και για θέσεις πλήρους απασχόλησης.

Ακούγονται διάφορες επιφυλάξεις. Εγώ θα σας πω κατηγορηματικά και ειλικρινά ότι είναι δημιουργικό να ακούγονται επιφυλάξεις και να τις λαμβάνουμε υπ' όψιν. Αυτό το οποίο δεν είναι δημιουργικό, είναι η μηδενιστική αντιπολίτευση, η δαιμονοποίηση και το να επισείουν κάποιοι φοβικά σύνδρομα.

Για παράδειγμα, είναι ψέμα ότι από τη στιγμή που θα ψηφιστεί η αναθεώρηση του άρθρου 16 θα οδηγηθούμε στο να γίνουν τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια. Είναι ψέμα αυτό που ακούγεται και ακούγεται με μία αντίληψη, η οποία προσπαθεί να επιβληθεί, δημιουργώντας εντυπώσεις «κάθε πόλη και στάδιο, κάθε χωριό και πανεπιστήμιο». Μία τέτοια πραγματικότητα θα οδηγήσει στον ευτελισμό κάθε έννοιας ανώτατης παιδείας και γενικότερα εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Μήπως όλα γίνονται για να παραδοθεί ο χώρος της εκπαίδευσης, που είναι και ένας χώρος στρατηγικός από πλευράς μηχανισμών εξουσίας -η γνώση, η διάδοσή της, η κατοχή της έχει να κάνει και με τους μηχανισμούς εξουσίας- σε ιδιωτικά συμφέροντα;

Εδώ θα μείνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να σας τονίσω το εξής: Στο χέρι μας είναι. Θα υπάρξουν εκτελεστικοί νόμοι, για να μπορέσει να εφαρμοστεί η αναθεώρηση του άρθρου 16, αυτή η κορυφαία συνταγματική μεταρρύθμιση. Η συνταγματική αυτή μεταρρύθμιση θα ολοκληρωθεί με εκτελεστικούς ή με εκτελεστικό νόμο. Στο χέρι μας είναι να προσέξουμε, να βάλουμε τις σωστές προδιαγραφές, τις σωστές θεσμικές και νομικές δικλίδες και να διασφαλίσουμε τα πάντα.

Εδώ, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω να καταθέσω και μία προσωπική πρόταση, η οποία είναι η εξής: Αν θέλουμε να διασφαλίσουμε πλήρως τη διαφάνεια, την πληρότητα, αλλά και το πλαίσιο λειτουργίας ενός εκάστοτε τέτοιου καινούργιου ιδρύματος νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, αυτό να γίνεται με ιδρυτικό νόμο, ad hoc, ένας νόμος, δηλαδή, για κάθε τέτοιο ίδρυμα, ο οποίος θα έρχεται στη Βουλή και να ψηφίζεται από τη Βουλή των Ελλήνων σε καθεστώς πλήρους διαφάνειας, πλήρους δημοσιότητας.

Άλλο διατυπώνουν την επιφύλαξη ότι είναι πιθανόν να φθάσουμε έτσι σε αφελήνισμό της ανώτατης εκπαίδευσης, διότι θα έρθουν ξένα πανεπιστήμια και θα δημιουργήσουν πρόβλημα. Εγώ κατ' αρχάς δεν καταλαβαίνω, γιατί ό,τι προέρχεται εξ

ορισμού από το κράτος στην Ελλάδα είναι αυτόματα και γενικά αποδεκτό ότι είναι προοδευτικό και θετικό -αυτό δεν μπορώ να το καταλάβω- και ό,τι προέρχεται εξ ορισμού από τον ιδιωτικό τομέα είναι και ύποπτο και εθνικά επιζήμιο. Θα μου πείτε, δεν υπάρχει και το αρπακτικό, το κομπραδόρικο και το μεταπρατικό, το παρασιτικό κομμάτι του ελληνικού κεφαλαίου; Βεβαίως υπάρχει, αλλά αυτό δεν απηχεί το σύνολο της ελληνικής οικονομικής δραστηριότητας και, βεβαίως, δεν αφορά το σύνολο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Εμείς θεωρούμε ότι από την ανοιχτή κοινωνία, από την κοινωνία των πολιτών μπορούν να προέλθουν πρωτοβουλίες για παράδειγμα με βάση θεσμική την αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, που θα μπορέσουν να λειτουργήσουν θετικά στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης. Και εν πάση περιπτώσει ως σταματήσουμε να υποκρινόμαστε ότι δεν καταλαβαίνουμε τίποτα, γιατί ακούω διάφορες -αν θέλετε- διαμαρτυρίες για τη δωρεάν εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση υπάρχει δωρεάν εκπαίδευση στην Ελλάδα; Είναι γνωστό ότι το ελληνικό νοικοκυριό, η ελληνική οικογένεια διαθέτει περίπου 2.000.000.000 ευρώ κάθε χρόνο για παράλληλες και υποστηρικτικές διδασκαλίες, που θα κατοχυρώσουν το μέλλον των παιδιών τους, γιατί τέτοιες δυνατότητες δεν μπορεί να τους παράσχει εξ ολοκλήρου το σύστημα της δημόσιας εκπαίδευσης και κλείνουμε τα μάτια; Δεν ήρθε η ώρα κάποια στιγμή στη Βουλή να μιλήσουμε για την ποιότητα της γλωσσικής διδασκαλίας, γιατί τα παιδιά μας δεν μπορούν σε μεγάλο ποσοστό να γράψουν και να μιλήσουν σωστά την ελληνική γλώσσα, γιατί δεν μαθαίνουν σωστά, έστω μία ξένη γλώσσα από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, γιατί δεν βρίσκονται κοντά στις νέες τεχνολογίες, γιατί δεν έχουν πρόσβαση στα νέα πεδία διαμόρφωσης γνώσεων; Δεν πρέπει αυτά κάποια στιγμή να τα πούμε; Οχυρώνομαστε πίσω από μία πλαστή, από μία πλασματική πραγματικότητα και προτάσσουμε αφορισμούς και συνθήματα.

Είναι πολλά αυτά που τίθενται και εκ των πραγμάτων δεν έχω τη δυνατότητα να απαντήσω σε όλα, λόγω χρόνου, αλλά θα μείνω και θα κλείσω. Ακούγεται ο αφορισμός ότι θα οδηγηθούμε σε αφελληνισμό της ανώτατης εκπαίδευσης. Ποιος το είπε αυτό; Ποιος σας είπε ότι είμαστε ανυποψίαστοι και αδιάφοροι μπροστά στους κινδύνους που συνεπάγεται η αρνητική πλευρά της παγκοσμιοποίησης στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης; Από την άλλη πλευρά καλό είναι να γνωρίζουμε ότι τα Ελληνόπουλα για να επιβιώσουν σ' έναν κόσμο που γίνεται όλο και πιο σύνθετος, όλο και πιο απαιτητικός, όλο και πιο ανταγωνιστικός πρέπει να είναι συνειδητοί Έλληνες πολίτες, αλλά και πολίτες του κόσμου με ό,τι συνεπάγεται αυτό σε γνωστικά εργαλεία, δηλαδή, πρόσβαση στην ελεύθερη διακίνηση γνώσεων και πληροφοριών, στις νέες τεχνολογίες κ.ο.κ..

Κλείνω, κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να πω, με μία πολιτική αναφορά στο θέμα.

Ακούγεται από την πλευρά στελεχών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και θα πω ότι είναι προς τιμήν του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, του Γιώργου Παπανδρέου, το γεγονός ότι από την εποχή που μειοψηφούσε στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., επί αρχηγίας Κωνσταντίνου Σημίτη, με συνέπεια υποστηρίζει και στηρίζει την αναθεώρηση του άρθρου 16. Επίσης ακούγεται η άποψη ότι ακόμα και εάν συμφωνεί το ΠΑ.ΣΟ.Κ., να μην ψηφίσει τώρα την πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 16, για να μη δώσει, λέει, λευκή επιταγή στη Νέα Δημοκρατία. Θα σας πω, λοιπόν, ευθέως ως ειδικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, για το συγκεκριμένο θέμα ότι εμείς σας εμπιστευόμαστε, εάν ο λαός σας επιλέξει ως κυβέρνηση στις επόμενες εκλογές και σας δίνουμε την ψήφο μας για να διατυπώσετε το τελικό κείμενο του υπό αναθεώρηση άρθρου 16.

Εμπιστευτείτε, λοιπόν, και εσείς τη σημερινή κυβερνώσα Πλειοψηφία, γιατί είναι, σε τελευταία ανάλυση, ο ελληνικός λαός που θα κρίνει χωρίς να υποκύπτουμε σε πειρασμούς μικροκομματικής ή προεκλογικής λογικής.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, σε αυτήν την Αίθουσα και σε αυτήν τη διαδικασία ότι μπορεί και πρέπει να σταθούμε πάνω απ' αυτά που μας χωρίζουν. Σήμερα δεν διαλεγόμαστε με τις οποιοσδήποτε

ποτε προεκλογικές σκοπιμότητες των αμέσως επομένων ετών.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστώ τον κ. Παναγιωτόπουλο.

Κύριοι συνάδελφοι, έναν υπολογισμό που έκανα τώρα εδώ προκύπτει ότι περίπου οκτώ ώρες θα διαρκέσει η συνεδρίαση. Θα ήθελα λοιπόν να παρακαλέσω και λυπάμαι που ξεκινάω από το φίλο κ. Χρυσοχοϊδη να είμαστε συνεπείς στο χρόνο, που έχουμε καθορίσει.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Αρκεί να μην αρχίσετε από εμένα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μίλησα για άνεση ομιλητών και όχι άνεση χρόνου.

Ο εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Χρυσοχοϊδης έχει το λόγο.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας εύχομαι και εγώ χρόνια πολλά και καλή δύναμη σε όλους.

Η σημερινή Κυβέρνηση έχει μοναδικές επικοινωνιακές αρετές καταφέροντας να κάνει το μαύρο άσπρο και να εμφανίζει με ωραίο περιτύλιγμα τις μηδενικές, σχεδόν, επιδόσεις της στους περισσότερους τομείς της οικονομικής και της κοινωνικής ζωής της χώρας.

Δεν θα είχα κανένα απολύτως λόγο να το αναφέρω αυτό σήμερα, άλλωστε λέω κάτι γνωστό, για τους περισσότερους, αν δεν μου το θύμιζε με τον τρόπο του ο κ. Παναγιωτόπουλος. Πράγματι, κύριοι συνάδελφοι, είναι αξιοθαύμαστος ο τρόπος με τον οποίο ο κ. Παναγιωτόπουλος αφ' ενός μεν επιχειρεί να εμφανίσει τη Νέα Δημοκρατία ως τη μεγάλη μεταρρυθμιστική δύναμη, και μάλιστα στο χώρο της παιδείας, την ώρα που η πολιτική της σωρεύει ερείπια, και από την άλλη πλευρά επιχειρεί να επενδύσει μικροκομματικά σε δήθεν διαφωνίες στελεχών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με την επίδειξη, όπως έκανε στο τέλος, μεγάλου πνεύματος συναίνεσης. Και για το μεν πρώτο, τον διαφεύδουν τα πεπραγμένα της Κυβέρνησης, που θα έχει την ευκαιρία να ακούσει σε λίγο και τα οποία χωρίς αμφιβολία δείχνουν ότι αντίθετα με τους χειρισμούς της, η Νέα Δημοκρατία είναι δύναμη απορύθμησης και μόνο.

Σε ό,τι αφορά το δεύτερο, δηλαδή τη συναίνεση, έχω να πω το εξής: Όχι μόνο στο θέμα της Αναθεώρησης του Συντάγματος, αλλά και σε κάθε μικρό ή μεγάλο ζήτημα, σε κάθε παρέμβαση, που επηρεάζει τη ζωή των πολιτών, η συναίνεση είναι αναγκαία και προφανώς πρέπει διαρκώς να αναζητούμε τους κοινούς τόπους των πολιτικών μας αντιλήψεων.

Όμως η Κυβέρνηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και στο θέμα αυτό παρουσιάζει δύο πρόσωπα, δηλαδή στα λόγια κόπτεται για τη συναίνεση, αλλά στην πράξη την αγνοεί και καταφέρνει το ακατόρθωτο: Να συνδιαλέγεται μόνη της, όπως έκανε στον περίφημο κοινωνικό διάλογο για την παιδεία. Γι' αυτό και θεωρώ ότι το συναινετικό ξέσπασμα του κ. Παναγιωτόπουλου έχει μόνο ρητορική αξία και αποσκοπεί σε μικροκομματικά οφέλη.

Αν πράγματι ο κ. Παναγιωτόπουλος και η Νέα Δημοκρατία πιστεύουν τόσο πολύ στη συναίνεση που διατυμπανίζουν τις τελευταίες μέρες να αποδεχτούν μια σειρά προτάσεων όχι μόνο για την παιδεία και για το άρθρο 16, αλλά και μια σειρά προτάσεων, που έχουν καταθέσει οι Βουλευτές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. σε ζητήματα που αφορούν την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Αυτά ως πρόλογος και συνεχίζω μπαίνοντας στην ουσία του θέματος.

Στην πραγματικότητα τις τελευταίες μέρες και πριν από λίγο από τον κ. Παναγιωτόπουλο πολλά από τα επιχειρήματα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. «μεταμφιέστηκαν» πλέον σε κυβερνητικές προτάσεις. Ακόμη μια νέα ρητορική, αυτή που ακούσαμε πριν από λίγο από τον κ. Παναγιωτόπουλο, όμως, στο θέμα της παιδείας και του άρθρου 16 ειδικότερα, έχει γίνει σαφές από τον κοινωνικό διάλογο τον τελευταίο καιρό πως για τη Νέα Δημοκρατία τα λόγια είναι διαμετρικά αντίθετα με τις πράξεις. Και φυσικά οι κυβερνητικές επιλογές βρίσκονται σε απόλυτη αντίθεση με την πολιτική, που εμείς ως ΠΑ.ΣΟ.Κ. εισηγούμαστε.

Εμείς, λοιπόν, λέμε «να» στην επαρκή χρηματοδότηση της παιδείας και του δημόσιου πανεπιστημίου και δεσμευόμαστε

για τη χρηματοδότηση της παιδείας με πόρους ύψους τουλάχιστον 5% του Α.Ε.Π. και διάθεση του 40% του Δ' Κοινωνικού Πλαισίου Στήριξης στους ανθρώπινους πόρους. Εσείς υποχρηματοδοτείτε συστηματικά εδώ και τρία χρόνια την παιδεία, σε πλήρη αντίθεση με τις ρητές δεσμεύσεις του Πρωθυπουργού και του προγράμματός σας.

Εμείς λέμε «ναι» στον κοινωνικό διάλογο, «ναι» στη διαβούλευση για τις αλλαγές στην παιδεία, «ναι» σ' έναν σαφή οδικό χάρτη για τις απαραίτητες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, που θα προκύψουν από έναν εξαντλητικό, δημοκρατικό, αξιόπιστο διάλογο με όλους τους κοινωνικούς εταίρους και θα δεσμεύει όλους τους φορείς, δηλαδή πολιτεία – ακαδημαϊκή κοινότητα – κοινωνικούς φορείς.

Εμείς, επιπλέον, έχουμε δεσμευθεί για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος. Να θέσουμε δηλαδή συνολικά την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την παιδεία σε δημοψήφισμα στο λαό.

Εσείς χρησιμοποιείτε το διάλογο μόνο ως προπέτασμα καπνού, προκειμένου να δημιουργείτε εντυπώσεις στην κοινωνία και να περνάτε ευκολότερα αυταρχικές και αποσπασματικές πολιτικές. Θα σας πω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Την ώρα που στον έβδομο όροφο του Υπουργείου συζητούνταν τα ζητήματα που έχουν σχέση με τον υποτιθέμενο διάλογο για την παιδεία, την ίδια ώρα στον όγδοο όροφο η κυρία Υπουργός υπέγραφε αφινδαστικά την απόφαση για τη βάση του δέκα (10), χωρίς κανένα απολύτως διάλογο. Και επίσης μόλις χθες, στην κορύφωση της δημόσιας συζήτησης για τις αλλαγές στο άρθρο 16, η Υπουργός επέλεξε να ανακοινώσει μία άλλη σειρά αλλαγών στον τρόπο εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποπροσανατολίζοντας έτσι ακόμη περισσότερο τη δημόσια συζήτηση και την κοινωνία.

Τελικά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έχετε ειλικρινή διάθεση για μεταρρυθμίσεις. Πώς θα μπορούσατε άλλωστε, αφού δεν έχετε σχέδιο ούτε έχετε κάποιο όραμα για την παιδεία. Το μόνο που καταφέρνετε είναι να προκαλείτε σύγχυση και κοινωνικές συγκρούσεις.

Εμείς λέμε «ναι» στην ποιοτική εκπαίδευση με την εισαγωγή καινοτόμων προγραμμάτων, όπως είναι το ολοήμερο σχολείο. Εσείς καθλώνετε την εκπαίδευση στο χθες. Η πολιτική σας έχει μειώσει κατά 30% την προσέλευση των μαθητών στα ολοήμερα σχολεία λόγω της υποχρηματοδότησης και της έλλειψης προσωπικού.

Εμείς λέμε «ναι» στην απελευθέρωση του εκπαιδευτικού συστήματος από τις δυσκαμψίες και τις υστερήσεις του, ενώ εσείς επιβάλλετε ακόμη ασφυκτικότερο έλεγχο. Σας θυμίζω ότι το προσχέδιο του νόμου πλαισίου για την παιδεία προβλέπει ενιαίους οργανισμούς για όλα τα πανεπιστήμια. Σε ποια εποχή ζούμε; Εμείς λέμε «ναι» στο αυτόνομο και αυτοδιοικούμενο πανεπιστήμιο. Εσείς εντείνετε ακόμη περισσότερο την εξάρτηση από το Μέγαρο της οδού Μητροπόλεως και θέλετε να διοικήτε τα πανεπιστήμια από το κέντρο της Αθήνας. Εμείς λέμε «ναι» στην ευελιξία του πανεπιστημίου και τη δυνατότητα προσαρμογής του στο ταχύτατα εξελισσόμενο διεθνές εκπαιδευτικό περιβάλλον. Εσείς ξέρετε τι κάνετε; Με το νόμο πλαίσιο, που δημοσιεύσατε πριν από λίγους μήνες, έχετε λίστα, εθνικό κατάλογο συγγραμμάτων. Σε ποια εποχή ζούμε; Εμείς λέμε «ναι» στο δικαίωμα όλων των πολιτών για πρόσβαση στη μαζική και δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εσείς με την αυθαίρετη εισαγωγή της βάσης του δέκα (10) προμοδοτείτε με είκοσι χιλιάδες περίπου σπουδαστές το «Φαρ Ουέστ» των ιδιωτικών κέντρων της πλατείας Κάνιγγος.

Είναι σαφές επίσης ότι με τις χθεσινές ανακοινώσεις της κυρίας Υπουργού πάμε σε περισσότερους φραγμούς, σε περαιτέρω μείωση των εισακτέων στα πανεπιστήμια. Εμείς λέμε «ναι» στη δυνατότητα των δημοσίων πανεπιστημίων να ικανοποιεί πλήρως το αίτημα των νέων μας για μια ποιοτική και δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση. Και βλέπουμε τα μη κρατικά πανεπιστήμια ως μια συμπληρωματική δυνατότητα παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών υπό τον έλεγχο του κράτους, υπό εποπτεία και μ' ένα αυστηρό πλαίσιο εγγυήσεων.

Εσείς εφαρμόζετε ήδη μια πολιτική αποκλεισμών, μία πολιτική, που στοχεύει στη δημιουργία δύο παράλληλων συστημάτων

στην ανώτατη εκπαίδευση, δύο παράλληλων κόσμων.

Δεν αγνοούμε, λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρά τις διαβεβαιώσεις της Πλειοψηφίας για συναίνεση και μετά το κάλεσμα που μας έκανε σήμερα ο κ. Παναγιωτόπουλος, ότι αυτό είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγεται η σημερινή συζήτηση, ένα πλαίσιο απόλυτα διακριτών πολιτικών και προτεραιοτήτων πολιτικών. Γι' αυτό ακριβώς το ΠΑ.ΣΟ.Κ. καταθέτει σήμερα υπεύθυνα τη δική του πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 16, μια θέση ολοκληρωμένη, σαφή, επί της οποίας ζητούμε τη συναίνεση όλων των πλευρών της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προκειμένου να επιτευχθεί ο μεγάλος στόχος, η αναβάθμιση της ελληνικής δημόσιας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, πρέπει να αλλάξουν πολλά. Και μία από τις απαραίτητες αλλαγές είναι και αυτή του άρθρου 16. Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις τόσο σε επίπεδο συμβολισμών όσο και σε επίπεδο ουσίας, για την ίδρυση κοινωφελών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Κοινή είναι, όμως, η πεποίθηση ότι αυτό αποτελεί ένα δευτερεύον ζήτημα έναντι του εγχειρήματος της ποιοτικής αναβάθμισης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο θα κριθεί στο χώρο του δημόσιου πανεπιστημίου. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν αντιλαμβάνεται την ανώτατη εκπαίδευση ως πεδίο επιχειρηματικής κερδοσκοπικής δράσης. Για μας η παιδεία είναι δημόσιο κοινωνικό αγαθό. Γι' αυτό θέτουμε ως πρώτη μας πολιτική προτεραιότητα την αναβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., όμως, δεν μένει προσκολλημένο στην παρωχημένη αντίληψη των απαγορεύσεων, στην αντίληψη του συγκρατικού κρατισμού, ως αποκλειστικού μέσου για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Δεν αποκλείει τη λειτουργία μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών κοινωφελών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων υπό θεσμοθετημένες προϋποθέσεις και δημόσιο, νομοθετημένο έλεγχο. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η ποιότητα της εκπαίδευσης. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η δυνατότητα να έχουν ισότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όλοι οι πολίτες, ιδιαίτερα όσοι ανήκουν στα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα. Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα, δυστυχώς, δεν εξασφαλίζεται. Αντίθετα η υποκρισία μιας πανάκριβης δήθεν δωρεάν παιδείας βαθαίνει διαρκώς το κοινωνικό χάσμα, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις σχετικές έρευνες.

Κατανόω και συμμερίζομαι απολύτως την αγωνία όλων για την υποβάθμιση της δημόσιας παιδείας. Είναι, όμως, αλήθεια ότι η αλλαγή του άρθρου 16, σημαίνει και υποβάθμιση της δημόσιας παιδείας; «Όχι», κατηγορηματικά «όχι» είναι η απάντηση. Η αλήθεια είναι άλλη. Το άρθρο 16 δεν προστατεύει τη δημόσια παιδεία. Αυτό που θα προστατεύσει τη δημόσια παιδεία είναι μια πολιτική που θα θέσει αυτή ως προτεραιότητα. Και αυτή η πολιτική είναι του ΠΑ.ΣΟ.Κ..

Λέγεται ότι το άρθρο 16 προστατεύει την Ελλάδα από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Λάθος. Σήμερα έχουμε στο έδαφός μας πολλά ιδιωτικά ιδρύματα. Λένε πολλοί, ναι, έχουμε πολλά ιδιωτικά ιδρύματα, αλλά δεν αναγνωρίζονται. Επίσης είναι λάθος. Αναγνωρίζονται από ιδρύματα του εξωτερικού. Λένε, όμως, κάποιοι ναι, αλλά δεν αναγνωρίζονται από το ελληνικό κράτος. Αυτό είναι αλήθεια αλλά είναι προσωρινό, γιατί σύντομα θα εφαρμοστεί η οδηγία 36 του 2005 και θα αναγνωρίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα όλων όσοι έχουν πτυχίο ευρωπαϊκού πανεπιστημίου ή αντίστοιχου Τ.Ε.Ι.. Δηλαδή και όλων όσοι έχουν πάρει πτυχίο ή κάνουν μερικά χρόνια σπουδών στα Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών στην Ελλάδα και μετά φοίτησαν κάπου αλλού στην Ευρώπη.

Δηλαδή, με μια πολύ καθαρή γλώσσα, έχουμε ή δεν έχουμε άρθρο 16 δεν ενδιαφέρει την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα διπλώματα και τα επαγγελματικά δικαιώματα θα αναγνωρίζονται. Εμείς το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχουμε ως βασικό στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Και γι' αυτό εισήγαγουμε τη θέσπιση αυστηρών κανόνων για τη δημιουργία μη κρατικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Δηλαδή έναν εφαρμοστικό νόμο, που θα ερμηνεύει το άρθρο 16 προς τη σωστή και την κοινωνικά δίκαιη κατεύθυνση. Αυτό θα αποθαρρύνει ευρωπαϊκά ιδρύματα, να συμβάλλοντας με ιδιωτικά ιδρύματα, που δεν έχουν πιστοποίηση του ελληνικού κράτους από

την Αναθεώρηση και μετά. Αποκτά έτσι η ελληνική πολιτεία ένα σημαντικό εργαλείο για να ρυθμίσει τη σημερινή κατάσταση αસυδοσίας και κερδοσκοπίας, που επικρατεί στον τομέα αυτό και μάλιστα σε βάρος παιδιών φτωχών οικογενειών. Αυτό απαιτεί την τροποποίηση του άρθρου 16. Χωρίς αυτή η ασυδοσία της αγοράς θα επιβληθεί και το ελληνικό κράτος θα στερηθεί ενός βασικού του εργαλείου, του δικαιώματός του να φέρει το ίδιο και όχι κάποια ξένα ιδρύματα τους κανόνες του παιχνιδιού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Με βάση τα παραπάνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υποστηρίζουμε την προοπτική δημιουργίας ενός ενιαίου εθνικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και αυτό είναι ιδιαίτερα καθοριστικό. Θα επανέλθω πολύ σύντομα, γιατί θέλω να απευθύνω ορισμένες ερωτήσεις προς τη Νέα Δημοκρατία.

Στο σύστημα αυτό θα μπορούν να συμμετέχουν και μη κρατικοί φορείς, υπό τη μορφή κοινωφελών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, ως φορείς μιας συμπληρωματικής εκπαιδευτικής προσφοράς, κάτω, όμως, από αυστηρό έλεγχο και εποπτεία του κράτους. Η λογική μας είναι ξεκάθαρη. Όσοι μη κρατικοί φορείς επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στο πλαίσιο του ενιαίου εθνικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα υπάγονται και αυτοί στη λογική του δημόσιου κοινωνικού αγαθού.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι όποιοι επιθυμούν να ιδρύσουν πανεπιστήμιο θα είναι υποχρεωμένοι να τηρούν την ελευθερία της έρευνας, της διδασκαλίας, την ακαδημαϊκή ελευθερία, την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης και θα υπάγονται σε καθεστώς προηγούμενης άδειας. Η άδεια αυτή θα προβλέπει τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας του κοινωφελούς μη κερδοσκοπικού ιδρύματος τόσο σχετικά με τις εγκαταστάσεις και τις υποδομές όσο και σχετικά με τα προσόντα των μελών του διδακτικού προσωπικού, τις εργασιακές τους σχέσεις, το όργανο που θα ασκεί την οικονομική και διοικητική διαχείριση, τη συμμετοχή των αιρετών εκπροσώπων στη διοίκηση, το πρόγραμμα σπουδών και τον τρόπο εισαγωγής των φοιτητών σ' αυτά. Η πρόταση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. εξασφαλίζει ισχυρότατες εγγυήσεις ποιότητας. Εμείς δεσμευόμαστε να καταθέσουμε έναν εφαρμοστικό νόμο, που θα προσδιορίζει τις εγγυήσεις αυτές. Και θα το πράξουμε ύστερα από εκτενή διάλογο και με αυτούς που διαφωνούν με την αναθεώρηση του άρθρου 16. Σε κάθε περίπτωση, όμως χαϊρόμαστε που τις τελευταίες μέρες βλέπουμε τη Νέα Δημοκρατία να σύρεται σιγά σιγά στη λογική των μη κρατικών πανεπιστημίων. Ωστόσο προκύπτει μια σειρά από κρίσιμα ερωτήματα, τα οποία ζητούν επείγοντως απάντηση.

Στην πρόταση, κύριε Παναγιωτόπουλε, που καταθέσατε τον περασμένο Μάιο, κάνετε λόγο για δημόσια ανώτατη εκπαίδευση. Το είπατε και τώρα πάλι. Στην παράγραφο 5 έχω την εντύπωση -και πείτε μας σας παρακαλώ αν κάνουμε λάθος στη δευτερολογία σας- ότι θέλετε να διαχωρίσετε την τριτοβάθμια εκπαίδευση σε δύο χώρους, σαν να επιδιώκετε να δημιουργήσετε δύο συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης. Από τη μία το δημόσιο κρατικό πανεπιστήμιο, που θα ελέγχεται πλήρως από το κράτος, από την οδό Μητροπόλεως, όπως λέει ο νόμος-πλαίσιο τον οποίο έχετε καταθέσει μέχρι στιγμής. Και από την άλλη ένα σύστημα μη κρατικών πανεπιστημίων, με τις ελάχιστες δυνατές εγγυήσεις ή όποιες εγγυήσεις εσείς θα θέσετε, εν πάση περιπτώσει. Τι πραγματικά επιδιώκετε; Μπορείτε να μας απαντήσετε με σαφήνεια για το αν συμφωνείτε ότι αυτά τα δημόσια πανεπιστήμια, αλλά και τα μη κρατικά, τα μη κερδοσκοπικά θα είναι κάτω από μία ενιαία ομπρέλα, το εθνικό σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή όπως αλλιώς θέλετε να το πείτε εσείς;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και με ενιαία κριτήρια...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Άλλα έχετε πει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Νομίζω ότι τα ερωτήματα είναι ρητορικά.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Καθόλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Είναι πραγματικά;

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Είναι πραγματικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εάν είναι πραγματικά, θα

επιτρέπετε τότε και τη διακοπή, να σας απαντούν.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Στη δευτερολογία.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Δεν υπάρχει δευτερολογία.

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ: Γιατί μιλήσατε για δημιουργικό ανταγωνισμό και αντιλαμβάνομαι πώς εσείς τον εννοείτε.

Επίσης, κύριε Παναγιωτόπουλε, πρέπει να σας πω ότι πολιτικά είναι अपαράδεκτη η πρότασή σας, η προσωπική σας πρόταση εννοώ. Θεωρώ απάραδεκτη την πρόταση να κάνουμε για την ίδρυση κάθε μη κοινωφελούς κερδοσκοπικού ιδρύματος ένα νόμο. Πρέπει να ορίσουμε αυστηρούς κανόνες, εγγυήσεις και τη συνολική ομπρέλα, που έλεγα προηγουμένως.

Εμείς, πάντως, σε κάθε περίπτωση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξέρουμε καλά τι θέλουμε. Θέλουμε ένα ενιαίο εθνικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης με ισχυρές εγγυήσεις ποιότητας. Μια και έχετε τουλάχιστον ρητορική διάθεση συναίνεσης, σας καλούμε να αποδείξετε την ειλικρίνεια των προθέσεών σας, αναθεωρώντας την αναθεωρητική μας πρόταση, όπως την ανέπτυξα. Εμείς επιδιώκουμε πάνω από όλα να αναθεωρήσουμε την παράγραφο 2, ώστε να προστεθεί, πέραν των άλλων αναφορών, ρητή αναφορά στην ανθρωπιστική, στην κοινωνική και στη δημοκρατική συνείδηση, ως βασική αποστολή της παιδείας. Επιδιώκουμε να αναθεωρήσουμε τις παραγράφους 5, 6 και 8, έτσι ώστε να επιτρέπεται η σύσταση κοινωφελών ιδρυμάτων και εισηγούμαστε, επίσης, την κατάργηση της παραγράφου 7, προκειμένου να βοηθήσουμε στην ουσιαστική αναβάθμιση της ανώτερης εκπαίδευσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναθεώρηση του άρθρου 16 θα μείνει κενό γράμμα, αν δεν συνοδευτεί από μία ρητή και ξεκάθαρη πολιτική δέσμευση για την ενίσχυση του δημόσιου πανεπιστημίου, από μια πολιτική γενναίας μεταρρύθμισης, που θα μας βοηθήσει να κερδίσουμε το μεγάλο στοίχημα της εποχής, που είναι η ποιότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Θεωρούμε, λοιπόν, υποχρέωσή μας να καταθέσουμε παράλληλα με τις θέσεις μας για την αναθεώρηση του Συντάγματος την πρότασή μας για το μέλλον της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, μια πρόταση ξεκάθαρη, που για εμάς αποτελεί πολιτική δέσμευση απέναντι στον ελληνικό λαό για την αυριανή μας κυβερνητική θητεία.

Σας καλούμε, λοιπόν, να εκδηλώσετε πνεύμα συναίνεσης και στην πρότασή μας για το δημόσιο πανεπιστήμιο. Λέμε «να» στο δημόσιο πανεπιστήμιο. Εμείς πιστεύουμε σ' ένα δημόσιο πανεπιστήμιο, που θα συνδυάζει τις σημερινές κορυφαίες κατακτήσεις των ελληνικών Α.Ε.Ι. -ίση πρόσβαση, δημόσιος χαρακτήρας, δωρεάν παιδεία- με τα πλεονεκτήματα μιας ουσιαστικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή ευελιξία, νεωτερισμός, ταχύτητα.

Δεύτερον, υιοθετούμε το ανεξάρτητο ελεύθερο και αυτόνομο πανεπιστήμιο. Απορρίπτουμε το πανεπιστήμιο κρατική υπηρεσία. Τα Α.Ε.Ι. δεν μπορεί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να λειτουργούν ως νομαρχίες ή ως εφορίες. Πρέπει να αποκαταστήσουμε την ακαδημαϊκή, την οικονομική και την διοικητική αυτοτέλεια του πανεπιστημίου.

Τρίτον, θέλουμε ορθολογική αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης. Τρία χρόνια υποχρηματοδοτείται το δημόσιο πανεπιστήμιο από τις κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας. Αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση μεταρρύθμισης των ελληνικών πανεπιστημίων η αύξηση της χρηματοδότησης σε συνδυασμό με ένα νέο, απλό, διαφανές σύστημα διαχείρισης.

Τέταρτον, επιδιώκουμε την εισροή εναλλακτικών πόρων στα πανεπιστήμια. Πέμπτον, προωθούμε προγραμματικές συμφωνίες με το κράτος και απεμπλοκή από το δημόσιο λογιστικό. Θέλουμε τα Α.Ε.Ι. να καταρτίζουν και να σχεδιάζουν τον προϋπολογισμό τους, να έχουν ευελιξία, να διαχειρίζονται την περιουσία τους, τους μισθούς τους, να διεκδικούν πόρους.

Έκτον, διασυνδέουμε το πανεπιστήμιο με την αγορά εργασίας και την ελληνική επιχείρηση. Σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες η φιλοσοφία εδώ είναι διπλή, ένα σύγχρονο κράτος, που προσφέρει κίνητρα και δημιουργεί εργαλεία για δομημένες εταιρικές σχέσεις και ταυτόχρονα ένα πανεπιστήμιο, που παρέχει ένα σωστό συνδυασμό ικανοτήτων και δεξιοτήτων για την

αγορά εργασίας.

Έβδομον, προκρίνουμε την αξιολόγηση του διδακτικού και ερευνητικού έργου. Πιστεύουμε σ' ένα ποιοτικό, μη μηχανιστικό σύστημα αξιολόγησης, το οποίο όχι μόνο θα καταγράφει το πανεπιστημιακό έργο, αλλά και θα ενθαρρύνει τη γνώση.

Όγδοον, λέμε όχι στον αναχρονιστικό θεσμό του μοναδικού συγγραμματος. Θέλουμε να δώσουμε στους φοιτητές τη δυνατότητα της επιλογής και του συνδυασμού των πηγών, να βελτιώσουμε περαιτέρω τις βιβλιοθήκες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εμείς το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχουμε θέσει ένα συγκεκριμένο στόχο, να αναβαθμίσουμε την ποιότητα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στη χώρα, διατηρώντας παράλληλα τις κατακτήσεις της ίσης πρόσβασης και του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πιστεύουμε ότι οποιαδήποτε μεταρρύθμιση στην ανώτατη εκπαίδευση πρέπει να ξεκινά από μία ειλικρινή απ' ενός διάθεση αναβάθμισης του δημόσιου πανεπιστημίου και απ' ετέρου απεξάρτησής του από τον κρατικό αναγκασισμό.

Ταυτόχρονα, επιδιώκουμε την αναθεώρηση του άρθρου 16 με σκοπό, όπως σας είπα, τη δημιουργία ενός εθνικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στο οποίο θα επιτρέπεται να συμμετέχουν και κοινωφελή ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Οι εγγυήσεις που θέτουμε για την ποιότητα είναι εκτενείς και ρεαλιστικές. Διασφαλίζουμε την παιδεία ως δημόσιο κοινωνικό αγαθό και ικανοποιούν το δικαίωμα όλων για πρόσβαση στη γνώση. Απέναντι στην ακινησία της στείρας άρνησης και την πολιτική της επιφανειακής ψευδομεταρρύθμισης υπάρχει μία συγκεκριμένη προοδευτική πρόταση αλλαγής του ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου προς όφελος της κοινωνίας, η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε συνάδελφε.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος ειδικός αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Σκυλλάκος.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): Κύριε Πρόεδρε, η αναθεώρηση του άρθρου 16 είναι η κορυφή του παγόβουνου. Το παγόβουνο βρίσκεται προς τα κάτω και αφορά όλη την παιδεία και την οικονομία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Ορθή παρατήρηση.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): Η συζήτηση γίνεται σ' αυτήν την Αίθουσα και απ' έξω έχουμε μεγάλες κινητοποιήσεις και της εκπαιδευτικής κοινότητας συνολικά και σωματείων και άλλων κοινωνικών φορέων, οι οποίοι δεν πρόσκεινται σ' ένα συγκεκριμένο κόμμα, αλλά αγγίζουν....

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Γιατί το λέτε; Για να μας φοβίσετε; Οι Βουλευτές λένε τη γνώμη τους ανεπηρέαστως και με βάση τη συνείδησή τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ασφαλώς ανεπηρέαστοι είναι. Η συζήτηση είναι ελεύθερη.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): Οι κινητοποιήσεις είναι τόσο πλατειές, που καλύπτουν και τη βάση όλων των πολιτικών...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Οι Βουλευτές δεν έχουν ανάγκη να τους πρακτορεύσετε, κύριε Σκυλλάκο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Πάγκαλε, παρακαλώ! Έχει την άποψή του ο ομιλητής. Αλίμονο!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Έχω και εγώ τη δική μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ασφαλώς. Θα την πείτε όταν θα έρθει η ώρα σας.

Ορίστε, κύριε Σκυλλάκο, έχετε το λόγο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): Δεν ξέρω γιατί ενοχλείται ο κ. Πάγκαλος, που μιλάμε για κινητοποιήσεις. Δεν τις θέλετε τις κινητοποιήσεις, είναι φανερό, αλλά αφήστε μας να μιλήσουμε.

Πρόκειται, λοιπόν, για κινητοποιήσεις της εκπαιδευτικής κοινότητας, σωματείων, συνδικάτων και άλλων κοινωνικών φορέων, που δεν ανήκουν σ' ένα συγκεκριμένο πολιτικό χώρο. Βεβαίως, πιο έντονα εκφράζεται η αντίθεση από το χώρο το δικό μας,

από το χώρο της Αριστεράς, αλλά συμπεριλαμβάνουν αυτές οι κινητοποιήσεις και τη βάση όλων των κομμάτων και αυτό εκφράζεται από τα πάνω μέχρι κάτω και σε επίπεδο εκπαιδευτικής κοινότητας και σε επίπεδο συνδικάτων. Μπορεί να μην είναι ίδια η αντίθεση και με τα ίδια επιχειρήματα, όμως, υπάρχει συγκεκριμένη αντίθεση και στο άρθρο 16 και μέσα σ' αυτήν την κινητοποίηση συμπυκνώνεται η συνολικότερη διαμαρτυρία για τις πολιτικές, που εφαρμόζονται -και παλαιότερα και σήμερα- για το θέμα της παιδείας. Άμα δείτε τις σφυγμομετρήσεις, τα ποσοστά που διαμαρτύρονται για την εφαρμοζόμενη πολιτική στην παιδεία και τώρα και όταν κυβερνούσε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι πολύ υψηλά. Γι' αυτό υπάρχει αυτή η διαμαρτυρία, γι' αυτό λέω ότι το πρόβλημα του άρθρου 16 είναι η κορυφή του παγόβουνου.

Σ' αυτές τις πολιτικές, στην πολιτική δηλαδή του άρθρου 16, αλλά και γενικότερα στην πολιτική της παιδείας, υπάρχει η ταύτιση στους κεντρικούς άξονες ανάμεσα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. και στη Νέα Δημοκρατία. Πού βρίσκεται η ταύτιση; Βρίσκεται στη λογική ότι και η παιδεία, η εκπαίδευση, πρέπει να υποταγεί πλήρως στους κανόνες της αγοράς και στην ανταγωνιστικότητα, για να επιτευχθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, των κερδών δηλαδή, να αυξηθούν τα κέρδη. Βρίσκεται στη λογική που έχουν και τα δύο κόμματα ότι η εκπαίδευση είναι εμπόρευμα και δεν είναι κοινωνικό αγαθό.

Τι ακριβώς έχει αποφασιστεί στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με τις κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας, με τη συναίνεση των δύο κομμάτων, που εναλλάσσονται στην εξουσία;

Έχουμε βασικές αποφάσεις στη Λισαβόνα και στη Μπολόνια. Με βάση αυτές τις αποφάσεις, που έχουν συνοψογραφεί από τα δύο κόμματα, επιδιώκεται φθηνό εργατικό δυναμικό. Ακόμη και αυτοί που τελειώνουν τα πανεπιστήμια να μην είναι πραγματικοί επιστήμονες με πλήρη γνώση του αντικείμενου, αλλά να οδεύουν όλο και περισσότερο προς την κατάρτιση. Επιδιώκονται φθηνότεροι επιστήμονες, φθηνότεροι εργαζόμενοι. Αυτή ήταν η απόφαση της Μπολόνια. Εκεί εκινείτο και το ΠΑ.ΣΟ.Κ., εδώ κινείται και η Νέα Δημοκρατία.

Δεύτερον, αμέσως ή εμμέσως να μπου οι επιχειρήσεις στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στη μέση εκπαίδευση. Έχουν μπει στην έρευνα με τα ΕΟΚικά προγράμματα στα πανεπιστήμια κατά παράβαση του άρθρου 16 του Συντάγματος. Τώρα θέλουν να μπου γενικότερα και στα προγράμματα σπουδών και σε όλη τη λειτουργία της παιδείας.

Τρίτη κατεύθυνση, που έχουν συμφωνήσει τα κόμματα, είναι η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα της παιδείας. Αυτό φαίνεται και στην πράξη. Το ότι επιτράπηκε, με τις εκάστοτε εναλλασσόμενες κυβερνήσεις, να διογκωθεί τόσο η παραπαιδεία δείχνει πώς αντιμετωπίζουν και τα δύο κόμματα το ζήτημα του ιδιωτικού τομέα στην εκπαίδευση.

Τέλος σ' αυτό που συμφωνούν είναι το να δίνονται από τον κρατικό προϋπολογισμό πολύ λίγα χρήματα για την παιδεία, για την ανώτατη εκπαίδευση και να αναπληρωθούν αυτά τα κενά με άλλες πηγές, που θα τρέχουν να βρίσκουν και τα κρατικά πανεπιστήμια και τα σχολεία. Και σ' αυτήν την κατεύθυνση κινείται και η λογική της αξιολόγησης.

Αυτοί είναι οι άξονες στους οποίους συμφωνούν τα κόμματα στα ζητήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής. Και βεβαίως συμφωνούν στην αναθεώρηση του άρθρου 16, για το οποίο θα μιλήσω συγκεκριμένα. Το άρθρο 16 αποτελεί εμπόδιο στο να προχωρήσουν με τους ρυθμούς, που θέλουν οι κυβερνήσεις στα ζητήματα της παιδείας. Γι' αυτό λένε να βγάλουν από τη μέση αυτό το εμπόδιο.

Τώρα από άποψη πολιτικής τακτικής η Νέα Δημοκρατία επιδιώκει να πείσει τον ελληνικό λαό ότι έχει τη συναίνεση και του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Είναι αλήθεια αυτό. Υπάρχει η συναίνεση και του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Ταυτόχρονα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προσπαθεί να εμφανιστεί ότι διαχωρίζεται. Άμα κοιτάξεις με προσοχή τις γραπτές προτάσεις των δύο κομμάτων ακόμα και ίδιες λέξεις χρησιμοποιούνται. Στην πολιτική αντιπαράθεση χρησιμοποιούνται και τα ίδια επιχειρήματα. Πάντως εμφανίζονται και ορισμένοι από το χώρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που διαφωνούν. Είναι αυτοί που διαφωνούν ειλι-

κρινά και παλεύουν και διαδηλώνουν είτε στις σχολές είτε στα συνδικάτα. Υπάρχουν και αυτοί που διαφωνούν μόνο σε ζητήματα τακτικής. Να είμαστε με τα μη κρατικά ιδιωτικά πανεπιστήμια, αλλά στην ψηφοφορία να διαχωριστούμε για να μη δώσουμε δήθεν λευκή επιταγή. Αυτό είναι εκ του πονηρού. Εμείς τους κατατάσσουμε και αυτούς σε αυτούς που συναινούν επί της ουσίας.

Και τα δύο κόμματα, επειδή υπάρχει γενικευμένη κατακραυγή για το άρθρο 16, θυμήθηκαν τα δημόσια πανεπιστήμια. Θυμήθηκαν ότι δεν έχουν αρκετά χρήματα, ότι υπάρχουν προβλήματα. Ποιος δημιούργησε αυτήν την κατάσταση; Δεν τη δημιούργησε και η σημερινή και περισσότερο, λόγω διάρκειας οι κυβερνήσεις μακράς διάρκειας του ΠΑ.ΣΟ.Κ.; Όμως, για λόγους στενά ψηφοθηρικούς και πολιτικούς της στιγμής όλοι εκθειάζουν το δημόσιο πανεπιστήμιο και λένε ότι όσα δεν έκαναν τόσα χρόνια θα τα κάνουν από δω και πέρα.

Η ιστορία και η πρακτική αυτών των κομμάτων και οι δεσμεύσεις που δίνουν σήμερα οδηγούν κάθε καλόπιστο παρατηρητή στο ότι είναι λόγια δικαιολόγησης της στάσης τους. Ακόμα και σε ζητήματα τακτικής για το πότε θα συζητηθεί το περίφημο άρθρο 16 όλο αυτό το διάστημα απέδειξε τη συμπαιγνία των δύο κομμάτων, τη συναινεσή τους.

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 16. Πού βρίσκεται το εμπόδιο και πρέπει να αναθεωρηθεί το άρθρο 16; Το εμπόδιο στις πολιτικές προθέσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας βρίσκεται στο ότι δεν επιτρέπεται να υπάρχει πανεπιστήμιο, που να μην είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Εάν προχωρήσουμε στα λεγόμενα μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια το άμεσο αποτέλεσμα θα είναι –το είπα ένας από τους εισηγητές, νομίζω, του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αν δεν κάνω λάθος- τα κολλέγια να περιμένουν πότε θα αναθεωρηθεί το άρθρο 16, ώστε και στην πράξη η ελληνική νομοθεσία να προσαρμοστεί κατά τρόπο, που θα αναγνωρίζονται ως πανεπιστήμια εν όψει και της οδηγίας. Αυτή είναι η αλήθεια. Και τρίβουν τα χέρια τους όλοι οι «κολλεγιάρχες» και τα άλλα κολλέγια, που θα ιδρυθούν. Θα σπουδάζουν δύο-τρία χρόνια εδώ, και άλλο ένα χρόνο στο εξωτερικό –δεν ξέρω μήπως καμιά φορά γίνεται και με αλληλογραφία- και θα παίρνουν το πτυχίο.

Το δεύτερο έχει να κάνει με την ίδρυση ολόκληρων πανεπιστημίων. Στο κείμενο που μοιράστηκε στα μέλη της επιτροπής ή στους εισηγητές, γιατί δεν ξέρω αν το πήραν όλοι οι συνάδελφοι, είδαμε τα αιτήματα και τις σκέψεις των κολλεγίων από τον εκπρόσωπό τους. Εκεί λένε ότι θέλουν να ιδρύσουν ολοκληρωμένα κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Αρα υπάρχει ενδιαφέρον. Θα δούμε αν μπορούν να είναι μη κερδοσκοπικά τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, που θα ιδρυθούν. Υπάρχει επιχειρηματικό ενδιαφέρον, από τους επενδυτές στο χώρο της παιδείας.

Όμως, το κυριότερο δεν είναι αυτό. Άντε πες ότι υπάρχουν μερικά κολλέγια, που αναγνωρίζονται τα πτυχία τους και υπάρχουν δύο-τρία ιδιωτικά πανεπιστήμια ως επιχειρήσεις. Το κυριότερο είναι τι επιπτώσεις θα έχει αυτή η ρύθμιση, η αναθεώρηση του άρθρου 16, στο δημόσιο τομέα. Η μεγάλη επίπτωση είναι ότι τα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια θα εφαρμοστούν από και πέρα και για το δημόσιο τομέα. Έτσι λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Δεν μπορείς να έχεις άλλα κριτήρια για το δημόσιο τομέα και άλλα για τον ιδιωτικό τομέα, χάριν της ίσης μεταχείρισης. Αυτό σημαίνει ότι αν επιδοτηθεί το δημόσιο θα απαιτήσουν να επιδοτηθούν αναλόγως και τα ιδιωτικά, τα σημερινά κολλέγια. Το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι θα υποβαθμιστεί η δημόσια παιδεία. Θα λειτουργήσει με κριτήρια κέρδους. Και επειδή υπεισέρχεται και η αξιολόγηση με την πολιτική της Νέας Δημοκρατίας –ίδια είναι και η πολιτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ.- η λογική θα είναι ψάξτε βρείτε εσείς, κύριοι πανεπιστημιακοί σπόνσορες, δηλαδή χρηματοδότες, οι οποίοι με το αζημίωτο θα προσφέρουν κάποια χρήματα για να τα βγάλετε πέρα. Και με την αξιολόγηση θα τιμωρείται το σχολείο ή το πανεπιστήμιο, το οποίο δεν θεωρείται ικανό με περικοπές στην επιδότησή του. Θα γίνουν διάφορων κατηγοριών και επιπέδων πανεπιστήμια. Τότε θα αρχίσουν και θα λένε, δεν φθάνουν τα χρήματα, βάλτε εσείς οι γονείς από την τσέπη σας για να πληρώσετε τα βιβλία, την εγγραφή, τα δίδακτρα και ό,τι επιπλέον μπορούν να σκεφθούν

σε σχέση με τη χρηματοδότηση. Δηλαδή στην πράξη θα γίνουν όλα ιδιωτικά. Τα μεν θα είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και τα άλλα θα παραμείνουν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αλλά θα λειτουργούν με τα ίδια ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

Ήδη η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, της Υπουργού για το νόμο-πλαίσιο, περιλαμβάνει τέτοιες διατάξεις. Μία διάταξη είναι ότι θα πληρώνουν οι φοιτητές για τα βιβλία τους. Μόνο ένα βιβλίο θα δίνεται δωρεάν. Αν χρειάζονται και άλλα βιβλία για το ίδιο μάθημα θα τα πληρώνουν. Προτείνει τη δημιουργία μάντζερ και επιχειρηματικού προγράμματος. Αυτά παραπέμπουν κατευθείαν στη λογική ότι θα αναθεωρηθεί το άρθρο 16 και θα μπουν ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια. Και σπεύδει να ψηφίσει το νόμο πλαίσιο. Να μην περιμένουμε την Αναθεωρητική Βουλή, την επόμενη.

Υπάρχει μια σειρά από επιχειρήματα. Ένα από τα επιχειρήματα είναι ότι είμαστε υποχρεωμένοι να μην αφήσουμε ανεξέλεγκτη την αγορά. Λειτουργούν, που λειτουργούν τα κολλέγια, θα αναγνωριστούν επαγγελματικά δικαιώματα μέσω του πτυχίου τους, λόγω της οδηγίας, δεν μπορούμε να τα αφήσουμε ξεκρέμαστα.

Η αλήθεια πού βρίσκεται; Δεν υπάρχει ακόμα κοινή αγορά στην εκπαίδευση, κοινή ευρωπαϊκή πολιτική. Το κάθε κράτος έχει νομικά τα δικαιώμα να κάνει ό,τι θέλει. Υπάρχουν πολιτικές δεσμεύσεις και της σοσιαλδημοκρατίας και των συντηρητικών κομμάτων από την Μπολόνια, Λισαβόνα κ.λπ..

Αυτήν τη στιγμή θα μπορούσαμε να μη δεχόμαστε τη λειτουργία των κολλεγίων. Δεν ανήκουν στο Υπουργείο Παιδείας, ανήκουν στο Υπουργείο Ανάπτυξης. Θα μπορούσε να απαγορευθεί η λειτουργία τους και να μην υπάρχουν προβλήματα. Υπάρχουν, που υπάρχουν, στην αγορά τα κολλέγια, τα Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών, να έρθουμε να τα ρυθμίσουμε με αλλαγή του Συντάγματος.

Το Σύνταγμα προσαρμόζεται στις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Έτσι πάμε; Βεβαίως αυτό επιτάσσει η ευρωπαϊκή λογική, η Μπολόνια και η Λισαβόνα. Θα μπορούσαμε, αν ήθελε μια κυβέρνηση, χωρίς να βάζει ζήτημα «φεύγω» από την Ευρωπαϊκή Ένωση, να πει «όχι, εφαρμόζω τη δική μου πολιτική στα ζητήματα της παιδείας ή έστω μόνο στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης» και όχι να χρησιμοποιείται αυτό ως επιχείρημα.

Δεύτερο επιχείρημα είναι ότι το κρατικό μονοπώλιο οδήγησε τα πανεπιστήμια στο να έχουν πάρα πολλά προβλήματα. Τα γνωρίζουμε τα προβλήματα πολύ καλά και πολεμάμε κατά των προβλημάτων αυτών ή παλεύουμε να λυθούν από το κράτος είτε με θεσμικά μέτρα είτε με χρηματοδότηση.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ξέρουμε και την όποια διαφθορά υπάρχει, όποια συναλλαγή υπάρχει. Όλα τα γνωρίζουμε. Αλλά φταίει ότι είναι κρατικό μονοπώλιο; Δηλαδή εάν μπουν οι ιδιώτες μέσα, οι σπόνσορες, δεν θα γίνει ακόμη χειρότερη η κατάσταση; Αντί να πάρουμε μέτρα να αναβαθμιστεί το κρατικό μονοπώλιο και να μπουν κανόνες σωστής λειτουργίας, το χρησιμοποιούν τα δύο κόμματα ως επιχείρημα για να δικαιολογήσουν την αναθεώρηση του άρθρου 16.

Άλλα επιχειρήματα είναι τα εξής; Ναι μεν θα κάνουμε πανεπιστήμια, αλλά μην τα λέτε ιδιωτικά, δεν θα είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Θα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Δεν έχουμε το κείμενο των εκπροσώπων των κολλεγίων. Αναρωτιούνται, είναι δυνατόν να υπάρξουν δωρητές;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Να σας το δώσω.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

Αυτοί δουλεύουν. Έχουν κολλέγια, έχουν επενδύσει στα κολλέγια, τα οποία θα μετατραπούν επισήμως σε πανεπιστήμια. Έρχονται και λένε, όμως, να ιδρυθεί από την αρχή ένα πανεπιστήμιο με όλες τις υποδομές που χρειάζεται. Θα έρθει ένας επενδυτής για να γίνει δωρητής του ελληνικού κράτους; Πόσους δωρητές θα έχουμε; Τους ονομάζει δωρητές, δηλαδή θα φτιάξουν μη κρατικό πανεπιστήμιο για την ψυχή του παππού τους, για να χάνουν, για να ζημιώνονται; Θα τα βάζουν από την τσέπη τους;

Αν υπάρχουν τέτοιοι και θέλουν να κάνουν τέτοια κρατικά

πανεπιστήμια, να δώσουν τα χρήματά τους στο κράτος, να κάνει το κράτος νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, λέω εγώ. Άρα είναι εκ του πονηρού. Θα είναι κατ' όνομα μη κρατικά, αλλά στην πράξη θα είναι κερδοσκοπικά.

Άλλο επιχείρημα: Ναι, αλλά θα υπάρχει στα ιδιωτικά πανεπιστήμια έλεγχος και εποπτεία από το κράτος. Όποιον τομέα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, που αφορά το κράτος, αν εξετάσουμε, παντού υπάρχουν μηχανισμοί ελέγχου. «Περπατάει» αυτός ο έλεγχος; Ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις; Ο ίδιος έλεγχος θα γίνεται και εδώ. Να μην αναφέρω παραδείγματα, από το ζήτημα της φορολογίας, του Χρηματιστηρίου, πόσοι έλεγχοι γίνονται σε όλους τους τομείς. Όταν «Γιάννης κερνάει και Γιάννης πίνει», όταν είναι το κράτος το ίδιο, που θέλει να βοηθήσει τον ιδιώτη, κανένας έλεγχος δεν γίνεται.

Θα εξασφαλίσουμε την ποιότητα της εκπαίδευσης που θα παρέχουν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια με υψηλές προδιαγραφές, με υψηλή ποιότητα και με καθορισμό των προσόντων των διδασκόντων. Όσον αφορά τα προσόντα, αυτήν τη στιγμή όποιοι γίνονται πανεπιστημιακοί, έχουν τα απαραίτητα προσόντα; Τα τυπικά μπορεί να τα έχουν. Στα ουσιαστικά προσόντα γίνεται σωστή και αξιολογική η εκλογή τους; Δεν ξέρετε πώς γίνονται οι διάφορες συζητήσεις και ομαδοποιήσεις για το πώς θα εκλεγεί ο ένας και πώς θα ριξουν τον άλλον; Αυτό θα καταργηθεί εάν κάνουμε ιδιωτικά πανεπιστήμια ή θα χειροτερέψει η κατάσταση;

Τώρα, όσον αφορά το αν θα είναι υψηλή η ποιότητα, το παρελθόν και των δύο κομμάτων στη διακυβέρνηση, μας έχει δείξει καθαρά για ποια υψηλή ποιότητα μιλάμε. Τα λένε οι ίδιοι οι πανεπιστημιακοί, οι οποίοι διαμαρτύρονται και κάθε τόσο κλείνουν τα πανεπιστήμια για την «υψηλή» ποιότητα που παρέχουν οι μέχρι τώρα κυβερνήσεις. Αυτό, λοιπόν, θα συμβεί και στο μέλλον.

Θα καταπολεμηθεί, λέει η Νέα Δημοκρατία, η παραπαιδεία επειδή θα γίνουν ιδιωτικά πανεπιστήμια και δεν θα φεύγουν τα παιδιά στο εξωτερικό. Κάποτε μιλούσαν και για συνάλλαγμα. Τώρα δεν υπάρχει συνάλλαγμα, έχουμε το ευρώ. Δεν κερδίζει η χώρα μας.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΑΛΙΔΗΣ: Η Αγγλία έχει στερλίνες.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

Το θέμα της παραπαιδείας και της μετανάστευσης των φοιτητών έχει πολλές πλευρές. Η κύρια αιτία είναι ότι υπάρχει ανεργία στη χώρα μας. Οι γονείς, λοιπόν, λένε «να πάρεις ένα πτυχίο, παιδί μου, για να βρεις δουλειά». Και επειδή δεν μπορούν να περάσουν όλοι στα ελληνικά πανεπιστήμια ή στις σχολές που επιλέγουν για να έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θα ήθελα να σας παρακαλέσω να ολοκληρώσετε.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

...επειδή, λοιπόν, υπάρχει αυτή η αντίληψη των γονέων ακόμη σε μεγάλο βαθμό, ακόμη και αρκετά ιδιωτικά να γίνουν, πάλι η μετανάστευση στο εξωτερικό θα συνεχίζεται, πάλι η παραπαιδεία θα ανθεί, διότι είναι η ελπίδα των γονιών να βρει το παιδί μια θέση εργασίας. Μη λέμε, λοιπόν, ότι αναθεωρούμε το άρθρο 16 για να αντιμετωπίσουμε τη μετανάστευση ή την παραπαιδεία.

Εξασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θα υπάρχει μεν, αλλά προς τα κάτω. Τα καρτέλ τα είδαμε και στο γάλα και σε όλους τους τομείς της οικονομίας, όσο και εάν προσπαθούμε να τα συγκαλύψουμε. Είναι καρτέλ για κέρδη και για χειρότερες υπηρεσίες στους καταναλωτές. Το ίδιο θα γίνει και στα πανεπιστήμια.

Έρχομαι τώρα σε ορισμένες επιμέρους παρατηρήσεις, που αφορούν όχι την παράγραφο 5 του άρθρου 16, αλλά τις άλλες παραγράφους. Το πρώτο έχει να κάνει με την παράγραφο 4 του άρθρου 16. Κανένα από τα δύο κόμματα δεν λέει ότι θα αναθεωρηθεί η παράγραφος 4.

Τι λέει αυτή η παράγραφος; «Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας», κατά τη συνταγματική κατοχύρωση «δωρεάν παιδείας». Αν ανοίξει, όμως, με τις ψήφους των δύο μεγάλων κομμάτων, η αναθεώρηση αυτή, κανένας δεν μπορεί να εμποδίσει αύριο να αναθεωρηθεί και η παράγραφος 4. Διότι

δεν περιορίζεται η πρόταση των δύο κομμάτων μόνο στις παραγράφους 5, 7, 8, αλλά αφορά όλο το άρθρο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και με αυτό κλείνετε, κύριε συνάδελφε.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

Όχι, κύριε Πρόεδρε. Αφήστε με να μιλήσω λίγο ακόμη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Δεν υπάρχει «όχι», κύριε συνάδελφε. Δυστυχώς ο χρόνος είναι αμείλικτος.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

Ολοκληρώνω, κύριε Πρόεδρε. Ένας ακόμη θα μιλήσει από εμάς, δεν θα σας ταλαιπωρήσουμε πολύ.

Δεύτερη παρατήρηση: Υπάρχει κίνδυνος να αλλάξει και αυτό για να μην υπάρχει εξασφάλιση της δωρεάν παιδείας.

Επίσης υπάρχει το θέμα της ελευθερίας της διδασκαλίας και της ακαδημαϊκής ελευθερίας και πόσο αυτό μπορεί να συνδεθεί με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, δηλαδή να φανεί μέσα στο Σύνταγμα ότι στα ζητήματα της παιδείας, η παιδεία μας στηρίζεται στον ελληνικό και στον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Δεν είμαστε κατά του ελληνικού ούτε κατά του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Το τι εννοεί, όμως, ο καθένας μας «πολιτισμό» είναι σχετικό. Υπάρχουν και από άλλες χώρες, εκτός Ευρώπης, πολλά θετικά στοιχεία, όπως και πολλά αρνητικά. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν συμβιβάζονται με το να βάζουμε τέτοιες διατάξεις, που παραπέμπουν σε μεγαλοϊδεατισμό είτε σε κοσμοπολιτισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης και τα δύο κόμματα σιωπούν, όπως σιώπησαν και όταν συζητήσαμε το χωρισμό Εκκλησίας και Κράτους. Στην παράγραφο 2 λέει ότι βασική αποστολή του κράτους, όσον αφορά την παιδεία, μεταξύ των άλλων είναι και η ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης. Αυτό δεν είναι σε αντίθεση με την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ελευθερία της διδασκαλίας, όταν υποχρεωτικά σκοπός της εκπαίδευσης πρέπει να είναι η θρησκευτική συνείδηση; Αυτή η διάταξη είναι αντίθετη στην ανεξθρησκία, στην ελεύθερη διακίνηση των ιδεών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Σκυλλάκο, θα σας παρακαλέσω να τελειώσετε.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε. Μόνο μια παρατήρηση θα κάνω.

Υπάρχει και μια τελευταία παράγραφος, την οποία πρέπει να σημειώσω, που αφορά το θέμα του εθελοντισμού. Εμείς ξέρουμε ότι ο εθελοντισμός χρησιμοποιείται ως μέθοδος για τη μεταφορά της κρατικής ευθύνης στα άτομα, στους πολίτες. Όχι ότι είμαστε αντίθετοι να συνεισφέρουμε αν θα γίνει ένας σεισμός ή μια πυρκαγιά ή στιδήποτε άλλο. Τρέχουμε πρώτοι, δίνουμε τέτοιες οδηγίες στα μέλη του κόμματός μας. Όμως, είναι άλλο αυτό και άλλο το να συνταγματοποιηθεί μια τέτοια λογική.

Τελειώνω με το εξής, κύριε Πρόεδρε. Η δικιά μου άποψη είναι: Όχι αναθεώρηση του άρθρου 16. Συνέχισα τον αγώνα για μια σειρά ζητημάτων της παιδείας -δεν τελειώνει η υπόθεση με το άρθρο 16- στην κατεύθυνση της ενιαίας, δημόσιας και δωρεάν παιδείας. Η παιδεία να είναι αποκλειστικά στο κράτος. Καμία επιχειρηματική δραστηριότητα ούτε στα πανεπιστήμια ούτε σ' όλα τα άλλα επίπεδα της εκπαίδευσης.

Ευχαριστώ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΚΡΙΒΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, επειδή είμαστε από τους τελευταίους εγγεγραμμένους, τι προβλέπεται;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Ακριβάκη, βλέπω πως είστε εγγεγραμμένος προς το τέλος. Άρα υπολογίστε ότι θα μιλήσετε σε αρκετές ώρες από τώρα.

Ο συνάδελφος ειδικός αγορητής του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ξεκινήσω με μια εισαγωγική παρατήρηση. Θα έπρεπε η επιτροπή μας να έχει τη δυνατότητα ακρόασης εκπροσώπων των φορέων και ειδικότερα θα έπρεπε να έχει εξασφαλίσει την ακρόαση της πανεπιστημιακής κοινότητας. Δεν είναι δυνατόν για άλλα ζητήματα μικρότερης σημασίας οι επιτροπές της Βουλής να εξασφαλίζουν την επικοινωνία τους με τις απόψεις των συλλογικών φορέων και στην προκειμένη περίπτωση, που συζητάμε ένα σημαντικότατο ζήτημα, όπως αυτό της αναθεώρησης του

άρθρου 16, να απουσιάζει η πανεπιστημιακή κοινότητα από την Αίθουσα αυτή. Και θεωρώ ότι αυτό συνιστά έλλειμμα αποτελεσματικής λειτουργίας της Επιτροπής μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ουσιαστικά έχουμε μία πρόταση και όχι δυο, διότι τόσο η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας όσο και η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. θέλουν να ρηγματώσουν, να καταργήσουν το δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης. Οτιδήποτε άλλο λέγεται είναι ψευδώνυμο και προβάλλεται ψευδώνυμο, προκειμένου να δικαιολογήσει τη συγκεκριμένη θέση, που έχει η Μείζων Αντιπολίτευση, το ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Και προβάλλεται ψευδώνυμο, διότι επιχειρεί να αφομοιώσει και να αποκρούσει αναταράξεις, που υπάρχουν στο χώρο και των πολιτών που επιλέγουν στην κάλη του κόμμα της Αξωματικής Αντιπολίτευσης, δηλαδή το ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Πρόκειται, επαναλαμβάνω, ουσιαστικά για την κατάργηση του δημόσιου χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης. Οτιδήποτε άλλο λέγεται επαναλαμβάνω ότι δεν υπηρετεί την αλήθεια και προβάλλεται μ' έναν εξαιρετικά ψευδώνυμο τρόπο για να αποπροσανατολίσει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πολιτικά και κοινωνικά τραγικό, αυτοί –δηλαδή τα δύο μεγάλα κόμματα- που έχουν την κύρια ευθύνη για τη διαμόρφωση της κατάστασης στο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης όσο συνολικότερα, και στο σύνολο όλων των άλλων βαθμίδων της εκπαίδευσης, να επικαλούνται σήμερα την κατάσταση των δημόσιων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για να δικαιολογήσουν την επιλογή τους να αναθεωρηθεί το άρθρο 16 του Συντάγματος και να θεσπιστεί συνταγματικά η δυνατότητα της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων. Ποιος ευθύνεται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι; Δεν ευθύνονται αυτά τα δύο μεγάλα κόμματα, η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ., το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Νέα Δημοκρατία, που άσκησαν συγκεκριμένη εκπαιδευτική πολιτική και διαμόρφωσαν τη σημερινή κατάσταση; Αναμφισβήτητα ναι!

Και είναι βέβαιο ότι δεν μπορεί να διαφωνεί κάποιος ότι χρειάζεται η αναβάθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης, χρειάζεται η στήριξη των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δημόσιου χαρακτήρα της χώρας μας, όπως χρειάζεται και μια συνολικότερη εκπαιδευτική πολιτική, που θα στηρίξει τη χυλαίνουσα και ασθμαίνουσα εκπαίδευση, πολύ δε περισσότερο την παιδεία της χώρας μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Συνασπισμός έχει επισημάνει -και το επαναλαμβάνει και σήμερα- ότι η τροποποίηση της συνταγματικής διάταξης για μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, σε μια περίοδο που οι απειλές σε βάρος των ελευθεριών δεν προέρχονται από το διαρκώς αποδυναμωμένο κράτος, αλλά από ισχυρούς και ανεξέλεγκτους παράγοντες της αγοράς, δεν θα επιφέρει απλώς μια συνταγματικά ανεπίτρεπτη απομείωση της προστασίας της ακαδημαϊκής ελευθερίας μόνο σε εθνικό επίπεδο. Θα αποστερήσει τη λειτουργία των πανεπιστημίων από την ικανότητα να συγκροτούν ένα πεδίο συλλογικής, επιστημονικής και κοινωνικής διανόησης και στοχασμού. Και αυτό δεν μπορεί κανείς να το περιφρονεί, ως τον κίνδυνο, ο οποίος έρχεται και απειλεί, με τη ρηγμάτωση του άρθρου 16 του Συντάγματος και την αποδυνάμωση των πανεπιστημίων με δημόσιο χαρακτήρα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο λόγος τώρα για τα μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Πρέπει να σας πω, με απόλυτη πολιτική ειλικρίνεια όσο και βεβαιότητα ότι η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, έστω και μη κερδοσκοπικών, θα συνιστά άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Η κερδοφορία, όπως ορθά επισημαίνεται, είναι αναμενόμενη και όχι αναγκαία συνέπεια ή στοιχείο της οικονομικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό ο Έλληνας νομοθέτης, ο ελληνικός Αστικός Κώδικας, όπως και οι άλλοι Αστικοί Κώδικες όλων των ευρωπαϊκών χωρών, ρυθμίζει τη λειτουργία μη κερδοσκοπικών εταιρειών ως ενώσεων προσώπων με οικονομικό σκοπό. Κατά συνέπεια, γιατί και πάλι παρόν το ψευδώνυμο με την επίκληση του μη κερδοσκοπικού, όταν η έννοια της οικονομικής δραστηριότητας ενυπάρχει και στις μη κερδοσκοπικές ενώσεις; Αν έχει κάποιος αντίθετο λόγο, να έρθει στο Βήμα και να υποστηρίξει το αντίθετο. Δεν υπάρχει η έννοια της μη οικονομικής δραστηριότητας, όταν αναφερόμαστε σε μη κερδοσκοπικές ενώσεις. Οτιδήποτε άλλο συνιστά,

για να μην επιλέξω βαρεία έκφραση, τουλάχιστον αντιεπιστημονικό λόγο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο νομοθέτης, από την ώρα που θα υπάρξουν –εμείς απευχόμεθα το να υπάρξουν- ιδιωτικά πανεπιστήμια ή πανεπιστήμια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, θα μπορεί, όπως λέγεται, να ορίσει ελάχιστες προϋποθέσεις για την επιλογή Δ.Ε.Π. σ' αυτά τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Δεν μπορεί, όμως, να στερήσει επιχειρηματικά από τον επιχειρηματία την δυνατότητα να επιλέγει ελεύθερα ανάμεσα σ' αυτούς που θεωρείται ότι διαθέτουν τα προσόντα, αυτά τα ελάχιστα προσόντα που καθιερώνει ο νομοθέτης. Αντιθέτως, ο επιχειρηματίας είναι ο φορέας του δικαιώματος να διαχειρίζεται τη λειτουργία των πανεπιστημίων.

Και αν επιχειρήσει ο μελλοντικός νομοθέτης να περιορίσει το δικαίωμά του αυτό, το δικαίωμα του επιχειρηματία, βεβαιωθείτε ότι προβλέπεται –εγώ υποστηρίζω με βεβαιότητα- ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας θα ακυρώσει μια τέτοια παρέμβαση.

Το λέω αυτό για να υποστηρίξω περαιτέρω ότι στο δημόσιο πανεπιστήμιο η ακαδημαϊκή ελευθερία και αυτοδιοίκηση είναι παρόντα μεγέθη και μπορούν να τείνουν ενισχυόμενα.

Αντίθετα, στο ιδιωτικό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα η υποστήριξη των όποιων απόψεων θα πρέπει να μην κινούνται μακριά από τα συμφέροντα των ιδιωτών αυτού του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Ακόμη, στο δημόσιο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα το πρόγραμμα διδασκαλίας διαμορφώνεται ανεπηρέαστα. Στο ιδιωτικό, όμως, πανεπιστήμιο θα υπάρχει παρούσα η επιρροή της αγοράς και θα υπάρξει παρούσα και η ιδεολογική επιρροή των επιχειρηματιών αυτών των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ιδιωτικού χαρακτήρα.

Ξέρω, κάποιος σκέπτεστε ότι αυτά αποτελούν ιδεοληψίες, ενδεχομένως, της Αριστεράς. Σας βεβαιώνω ότι δεν διακατέχομαι από καμία ιδεοληψία. Απλώς υπερασπιζομαι το δημόσιο χαρακτήρα των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ταυτόχρονα, με την υπεράσπιση αυτή, την ακαδημαϊκή ελευθερία, η οποία ούτε αρχίζει ούτε τελειώνει στο πανεπιστημιακό άσυλο, αλλά απλώνεται και διαχέεται με τη διαδικασία της αυτοδιοίκησης του πανεπιστημίου και την ελευθερία διαμόρφωσης του προγράμματος του ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος με δημόσιο χαρακτήρα.

Δεν σας απασχολούν αυτά τα δεδομένα; Δεν σας απασχολεί –όσοι προτείνετε την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος και ουσιαστικά την εγκατάλειψη του δημόσιου χαρακτήρα των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων- ότι ανοίγει μία τεράστια πόρτα, από την οποία θα περάσει η χειραγώγηση της ακαδημαϊκής ελευθερίας, με ό,τι αυτή πολυεπίπεδα συγκροτείται ως παρουσία μέσα στο χώρο της εκπαίδευσης;

Η ευρωπαϊκή πραγματικότητα, στην οποία δεν είδα κανείς από τους υποστηρικτές των ιδιωτικών και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων να αναφέρεται, δείχνει άλλα πράγματα. Η συντριπτική πλειοψηφία των πανεπιστημίων μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι δημόσια πανεπιστήμια...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Επιτρέπονται όμως; Δεν επιτρέπονται.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ακούστε, κύριε συνάδελφε. Θα ακούσετε και άλλους υποστηρικτές αυτής της άποψης, που διατυπώνω, να σας λένε ότι και όσα μη κερδοσκοπικά λειτουργούν, αποτελούν κληροδοτήματα –έτσι δεν είναι, κύριε Λοβέρδο;-...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ναι.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: ...στις αρχές του 1900.

Επίσης, αγαπητέ συνάδελφε, που σπεύσατε να διαφωνήσετε, διακόπτοντάς με, πρέπει να σας πω ότι...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Του 1650.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Του 1650, κύριε Βενιζέλο. Έχετε δίκιο.

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ: Όχι όλα. Τα περισσότερα.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Και πρέπει να σας πω, αγαπητέ συνάδελφε, ότι στο σύνολο, αν θέλετε, της ακαδημαϊκής και της πανεπιστημιακής κοινότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυριαρχεί η άποψη για την ενίσχυση του δημόσιου πανεπιστημίου ως μεγέθους του δημόσιου χώρου.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Το ίδιο λέμε κι εμείς. Σε αυτό συμ-

φωνούμε.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Σε αυτό συμφωνούμε.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Δεν λέτε το ίδιο. Λέτε διαφορετικά πράγματα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το αντίθετο λέτε.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Λέτε διαφορετικά πράγματα. Δεν λέτε το ίδιο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κύριε Κουβέλη, μην πείσετε τον κ. Μπούρα. Να πείσετε εμάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ανεξάρτητα από το ποιον θα πείσει ή δεν θα πείσει, η παρατήρησή του προκάλεσε ενδιαφέρον στην Αίθουσα.

Συνεχίστε, κύριε Κουβέλη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έρχομαι σ' ένα άλλο επιχείρημα.

Η φοιτητική μετανάστευση; Τα Ελληνόπουλα που σηκώνονται και φεύγουν από την Ελλάδα; Μα χρόνια ολόκληρα ο Συνασπισμός επισημαίνει ότι το ζήτημα –που είναι υπαρκτό– της φοιτητικής μετανάστευσης μπορεί να αντιμετωπιστεί με την αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος και την εξασφάλιση μεγαλύτερης πρόσβασης στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Και δεν σας καλώ να ανακαλύψουμε την πυρίτιδα το έτος 2006, αναφορικά με την εξασφάλιση πρόσβασης των νέων ανθρώπων στα πανεπιστήμια. Σας καλώ να δανειστείτε εμπειρία και επιχειρήματα από τα όσα συμβαίνουν στην καρδιά της Ευρώπης, να εξασφαλίσετε επιχειρήματα και εμπειρίες από την ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ετέθη ένα ζήτημα. Πρέπει στην παρούσα Βουλή, η οποία προπαρασκευάζει την αναθεωρητική διαδικασία –εσείς που κατά βάση συμφωνείτε– να υπάρξει η πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα ψήφων.

Εγώ απευθύνομαι στους συναδέλφους μου της Μεζονος Αντιπολίτευσης, του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και τους καλώ –όχι διότι, κύριε Παναγιωτόπουλε, θέλω να καταστρέψω κάποια συναινετική διαδικασία– να μη δώσουν την ψήφο αυτή. Διότι η επόμενη Βουλή, που θα αποφασίσει για την αναθεώρηση τελικά του Συντάγματος –στη βάση της όποιας κυβερνητικής πλειοψηφίας θα προκύψει από τις ερχόμενες εκλογές– θα προσδιορίσει το περιεχόμενο. Μάλιστα, θα το προσδιορίσει μ' έναν τρόπο άγνωστο σήμερα. Διότι γνωρίζετε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι τα όσα θα ψηφιστούν στην παρούσα Βουλή, αποτελούν κατευθύνσεις. Δεν δεσμεύουν.

Και επειδή το παράδειγμα εξυπηρετεί την κατανόηση του ζητήματος που θέτω, να σας θυμίσω ότι στην Αναθεώρηση του Συντάγματος το έτος 2001 ψηφίστηκαν και καθιερώθηκαν συνταγματικά ζητήματα, τα οποία δεν είχαν αποφασιστεί και κάποια από αυτά δεν είχαν καν συζητηθεί στην προηγούμενη του έτους 2001 Βουλή, που και εκείνη παρασκεύαζε...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Το 1998.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: ...και προετοίμαζε την αναθεωρητική διαδικασία το έτος 1998.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιθανολογώ το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, που θα γίνει το Φεβρουάριο μήνα. Χωρίς, όμως, υπερβολικό λόγο σας καλώ να αναλογιστείτε –ιδιαιτέρως εσείς, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ.– τι ευθύνη αναλαμβάνετε απέναντι στην ελληνική κοινωνία.

Είμαι απόλυτα πεπεισμένος ότι η ρηγμάτωση του άρθρου 16 του Συντάγματος δεν επιβάλλεται από καμία κοινωνική πραγματικότητα, ότι η ρηγμάτωση του άρθρου 16 του Συντάγματος θα οδηγήσει σε μία άλλη αντίληψη για την εκπαίδευση. Θα την υποτάξει στη λογική μιας αγοράς, η οποία αναπτύσσεται ανεξέλεγκτα, επιθετικά και θέλει να ελέγξει και να κηδεμονεύσει τα πάντα. Κυρίως θέλει να υποτάξει και να κηδεμονεύσει το δημόσιο χώρο. Και κατ' εξοχήν δημόσιος χώρος είναι ο χώρος των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που πρέπει να παραμείνουν αποκλειστικά και μόνο δημόσια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Κουβέλη.

Ο ειδικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Τσαλίδης έχει το λόγο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΑΛΙΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε κατ' αρχάς να χρησιμοποιήσω τον όρο «κρατικό» αντί του όρου «δημόσιο» για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας, διότι πιστεύω ότι πρόκειται περί κρατικών και όχι περί δημοσίων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Βρισκόμαστε μπροστά στις προκλήσεις που θέτει η ταχύτητα και η πολυπλοκότητα των αλλαγών στην παγκόσμια κοινωνία. Οι προκλήσεις αυτές απαιτούν από εμάς αυξημένη ευθύνη και ώριμη στάση, όχι μόνο για να τις αντιμετωπίσουμε, αλλά για να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε και το μέλλον.

Στο πλαίσιο των ραγδαίων μετασχηματισμών, η βαρύτητα της γνώσης παραμένει και ενισχύεται. Η γνώση είναι αναγκαία τόσο ως κοινωνικό αγαθό όσο και ως προϋπόθεση κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.

Η ποιοτική αναβάθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας, η σύγκλιση και η προσαρμογή της με τα ευρωπαϊκά και τα διεθνή δεδομένα έχει αναδειχθεί πλέον σε προτεραιότητα της κοινωνίας, μιας κοινωνίας η οποία έχει γίνει πολύ αυστηρή στην κριτική της, σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που παρέχονται. Και συνεχώς πιέζει τόσο για τη βελτίωση όσο και για την οικονομικότερη παροχή αυτών των υπηρεσιών, που η ίδια, σε τελευταία ανάλυση, στηρίζει και πληρώνει. Η ανώτατη εκπαίδευση πρέπει να χαρακτηρίζεται από αξιοκρατία, διαφάνεια, εξωστρέφεια και κοινωνική λογοδοσία.

Στη χώρα μας αποτελεί κοινή συνείδηση η διαπίστωση ότι η οργάνωση και λειτουργία της εκπαίδευσης και της έρευνας δεν ανταποκρίνονται πλέον στις ανάγκες της εποχής. Επίσης, υπάρχουν πρόσθετα προβλήματα, που ενδημούν στο εκπαιδευτικό μας σύστημα που δεν είχε μακρόπνοο σχεδιασμό και στρατηγικές ανάπτυξης. Αν στο σκηνικό αυτό προστεθεί και η αναντιστοιχία μεταξύ της δήθεν πραγματικά παρεχόμενης εκπαίδευσης και οι ανάγκες της πραγματικής αναβάθμισης των υπηρεσιών παιδείας είναι φανερό ότι έχουμε ένα σοβαρό εθνικό ζήτημα, που με τις παρούσες διεθνείς συνθήκες πρέπει να είναι πρώτης προτεραιότητας.

Το ανθρώπινο κεφάλαιο δεν αξιοποιείται επαρκώς. Δεν λειτουργούν αποτελεσματικά οι μηχανισμοί που μετατρέπουν την πληροφορία σε γνώση και τη γνώση σε καινοτομία. Η χώρα μας είναι πια αρκετά ακριβή, για να ανταγωνισθεί τις χώρες χαμηλού κόστους. Ταυτόχρονα, όμως, υστερεί στα πεδία της ποιότητας και της καινοτομίας, αδυνατώντας έτσι να αντεπεξέλθει στον ανταγωνισμό με τις πιο ανεπτυγμένες οικονομίες.

Η παράδοση στην ανώτατη εκπαίδευση της ελληνικής πολιτείας είναι σχετικά μικρή σε σύγκριση με τις δυτικές ευρωπαϊκές χώρες. Η ανώτατη παιδεία, ωστόσο, αποτελεί βασική αξία της ελληνικής κοινωνίας από την εποχή της ίδρυσης του πρώτου πανεπιστημίου το 1837, μέχρι την πρόσφατη ίδρυση του εικοστού τρίτου ελληνικού πανεπιστημίου το 2005.

Σταδιακά, όμως, αναπτύχθηκε κάτω από ψευδείγγραφα συνθήματα μία σημαντική διάσταση κοινωνικής αδικίας. Παραδοσιακά το ελληνικό πανεπιστήμιο εθεωρείτο και ήταν πράγματι το βασικό μέσο για την επαγγελματική, την κοινωνική και την οικονομική άνοδο παιδιών από τα μεσαία και χαμηλότερα στρώματα των αστικών κέντρων και της ελληνικής περιφέρειας. Αυτό, όπως ξέρουμε όλοι, ήταν τόσο σημαντικό, που κατέστησε την αυξημένη πρόσβαση στο πανεπιστήμιο καθολικό κοινωνικό ζήτημα.

Η στασιμότητα, όμως, η καθήλωση του ελληνικού πανεπιστημίου, η αδυναμία του να αναπτυχθεί άρχισε να περιορίζει τη συμβολή του στην κοινωνική και στην οικονομική εξέλιξη. Το χειρότερο είναι ότι η διαιώνιση της ίδιας κατάστασης τροφοδοτούσε και εξακολουθεί να τροφοδοτεί τάσεις, που ακυρώνουν τον κοινωνικό χαρακτήρα της ανώτατης ελληνικής εκπαίδευσης.

Ποιο είναι, όμως, αυτό το κρατικό σύστημα στη χώρα μας, για το οποίο συζητούμε; Χαρακτηρίζεται από κρατικό συγκρατισμό, από αναξιοκρατία, από εσωστρέφεια, από έλλειψη διαφάνειας, από αναποτελεσματικούς εσωτερικούς ελέγχους και από ανύπαρκτη κοινωνική λογοδοσία. Παρά τις σημαντικές νησιδες ποιότητας, που υπάρχουν και που κανένας δεν μπορεί

να αμφισβητήσει, το γενικό συμπέρασμα είναι ότι τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στον τόπο μας υστερούν απέναντι στα αιτήματα και στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας.

Ειδικότερα, η έλλειψη αξιολόγησης για τις μονάδες και για τις διαδικασίες εκπαίδευσης, σε πλήρη αντίθεση με το αίτημα της αναβάθμισης του κρατικού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, συνιστούσε χρόνια τώρα μία αναπιολόγητη εσωτερική αντίφαση. Και θα πρέπει στο σημείο αυτό να υπενθυμίσω στον εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ότι η αξιολόγηση αποτελεί πλέον νόμο του κράτους από το 2005 και θα αρχίσει να εφαρμόζεται από το νέο ακαδημαϊκό έτος 2007-2008.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ**)

Ο τρόπος εκλογής των πρυτανικών αρχών σε σύγκρουση με τις αρχές της δημοκρατικής διαδικασίας κατέληξε να υπηρετεί τις κομματικές μειοψηφίες, αντί να προάγει την αξιοκρατία, την αριστεία, τη διαφάνεια.

Οι ισόβιοι φοιτητές, ένα φαινόμενο που δεν το συναντούμε πουθενά στον κόσμο δημιουργεί στρεβλώσεις, που αποβαίνουν σε βάρος της πλειοψηφίας της φοιτητικής νεολαίας, αλλά και ολόκληρης της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Η πρακτική του ενός και μοναδικού συγγράμματος -άλλη παγκόσμια αποκλειστική πρωτοτυπία- μπορεί να αποφέρει οφέλη σε ορισμένους, αλλά πάντως όχι στους φοιτητές.

Η κατάχρηση του πανεπιστημιακού ασύλου, από στοιχεία ξένα προς την πανεπιστημιακή κοινότητα, υποσκάπτει το κύρος του θεσμού και αποβαίνει σε βάρος του σκοπού του.

Η επιχειρούμενη μεταρρύθμιση στην ανώτατη εκπαίδευση, κατά την προσωπική μου άποψη, πρέπει να περιλαμβάνει την ενίσχυση της αυτοδιοίκησης των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, την τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου για την εκλογή των οργάνων διοίκησης των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, που ήδη είπα ότι αποτελεί νόμο του κράτους, την προστασία των χώρων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και την εύρυθμη λειτουργία τους, την ενίσχυση της εξωστρέφειας των Α.Ε.Ι., την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της περιουσίας των Α.Ε.Ι., την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των κρατικών πόρων, την αξιοποίηση μη κρατικών πηγών χρηματοδότησης, την αναθεώρηση του τρόπου εξέτασης των διδακτορικών διατριβών, την αδιάβλητη εκλογή των μελών Δ.Ε.Π., την τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου για την πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση.

Στο βαθμό που η νέα πραγματικότητα και οι ανάγκες που γεννά δεν βρίσκουν ή πιστεύεται ότι δεν βρίσκουν ικανοποιητικές απαντήσεις στις υπηρεσίες που προσφέρει αυτό το κρατικό σύστημα εκπαίδευσης, το οποίο περιέγραφα πριν από λίγο, η κοινωνία προσφεύγει χωρίς κανέναν ενδοιασμό στην ελεύθερη αγορά και οι τάσεις είναι σαφείς.

Είναι ταυτόχρονα αποδεδειγμένο και γνωστό σε όλους ότι κατέχουμε, κατ' αναλογία βέβαια του πληθυσμού, παγκόσμιο ρεκόρ στην εξαγωγή φοιτητών. Η υπέρμετρη φυγή των νέων παιδιών και η φοίτηση σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, λόγω αποτυχίας στο σύστημα πρόσβασης ή πεποίθησης, καθώς και η αθρόα προσφυγή σε ιδιωτικά παραρτήματα ξένων ιδρυμάτων συνιστούν, όπως και να το κάνουμε, μία ιδιωτική αγορά υπηρεσιών ανώτατης εκπαίδευσης.

Η δίκαιη -κατά κανόνα, αλλά όχι πάντα- αμφισβήτηση της ποιότητας των υπηρεσιών αυτής της αγοράς δεν αντιμετωπίζεται με την άρνηση των ισχυρισμών. Άλλωστε, το ζήτημα αυτό δεν απασχολεί σοβαρά τουλάχιστον τον ιδιωτικό τομέα. Όπως, όμως, έχουν εξελιχθεί τα πράγματα, τίθεται ευθέως το ζήτημα της αξιολόγησης και της πιστοποίησης με ακαδημαϊκά κριτήρια όλων των φορέων, που παρέχουν υπηρεσίες ανώτατης εκπαίδευσης, ιδιαίτερα δε εκείνων που εποπτεύονται μέχρι σήμερα από το Υπουργείο Ανάπτυξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού των εμπορικών επιχειρήσεων.

Γνωρίζουμε όλοι την πραγματικότητα που διαμορφώθηκε στον τόπο μας. Γνωρίζουμε και τις τάσεις που αναπτύσσονται εν όψει της δημιουργίας του ενιαίου ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού χώρου. Το ερώτημα, λοιπόν, είναι για όλους και είναι ξεκάθαρο:

Στη χώρα μας τι θέλουμε να κάνουμε; Θα διαμορφώσουμε εμείς το θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση και τη λειτουργία μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή θα αφήσουμε να επικρατήσουν εκ των πραγμάτων καταστάσεις που δημιουργούν τον κίνδυνο ενός αρρυθμίστου πεδίου σ' έναν τομέα τόσο κρίσιμο για τη χώρα και για την κοινωνία μας, για τους νέους;

Πιστεύω, λοιπόν, ότι η απάντηση θα πρέπει να είναι από όλους ότι θα πρέπει να δώσουμε τη δυνατότητα στην επόμενη Αναθεωρητική Βουλή να θεσπίσει ένα καθαρό κανονιστικό πλαίσιο, που να διευθετεί αποτελεσματικά τις επερχόμενες εξελίξεις.

Αποτελεί κοινή διαπίστωση, που έχει κατατεθεί και σε πολιτικοκοινοβουλευτικό επίπεδο τόσο από τη Συμπολίτευση όσο και από τη Μείζονα, Αντιπολίτευση ότι το άρθρο 16 του Συντάγματος πρέπει να αναθεωρηθεί με τρόπο, ώστε να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης παιδείας, ιδίως στο επίπεδο της ανώτατης εκπαίδευσης. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει συνταγματική πρόβλεψη για την ίδρυση και τη λειτουργία και άλλων φορέων παροχής ανώτατης εκπαίδευσης εκτός των κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης.

Με την αναθεώρηση του άρθρου 16 αίρεται μία συνταγματική απαγόρευση, η οποία και αυτή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία, και συγχρόνως τίθενται οι βάσεις για την πραγματική απελευθέρωση των δυνάμεων της παιδείας. Οι συγκεκριμένες βέβαια αναθεωρητικές παρεμβάσεις ξεκινούν από αυτονόητες και δεδομένες παραδοχές: Πρώτον, ότι η ανώτατη εκπαίδευση και γενικότερα η παιδεία ήταν, είναι και παραμένει δημόσιο αγαθό.

Δεύτερον, ότι η προτεραιότητα ανήκει στο κρατικό πανεπιστήμιο, στο κρατικό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο ενισχύεται περαιτέρω και κατά προτεραιότητα και εξελίσσεται.

Τρίτον, ότι η πολιτεία αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην αναβάθμιση της παιδείας και έχει αυξημένη ευθύνη για τα κρατικά ιδρύματα, εξασφαλίζοντας την πλήρη οικονομική, ακαδημαϊκή, διοικητική αυτοδιοίκησή τους.

Σκοπός της αναθεώρησης είναι πρώτον, να οριοθετηθεί η έννοια της ανώτατης εκπαίδευσης με τρόπο που να εγγυάται την ουσιαστική αναβάθμιση και την επιτυχή ανταπόκριση της στις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού, καθώς και του διεθνούς εκπαιδευτικού περιβάλλοντος.

Σε αυτό το σημείο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να καλέσω και τα κόμματα της Αριστεράς να συναινέσουν μαζί μας, τουλάχιστον στο ότι η αναθεώρηση του άρθρου 16 θα έχει ως αποτέλεσμα και τη συνταγματική κατοχύρωση του χαρακτήρα της Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Διότι όλοι γνωρίζουμε μέχρι σήμερα ότι τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας είναι κατ' όνομα μόνο Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, διότι το άρθρο 16 είναι σαφές ότι τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας μας είναι μόνο τα πανεπιστήμια. Θα καλούσα, λοιπόν, και τα κόμματα της Αριστεράς, τουλάχιστον να συναινέσουν σ' αυτήν την τροποποίηση.

Δεύτερον, να διευκρινιστεί η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων μη κρατικού και οπωσδήποτε μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε θεσμοθετημένο πλαίσιο λειτουργίας.

Τρίτον, να είναι απόλυτα σαφές ότι η παροχή ανώτατης εκπαίδευσης από μη κρατικούς φορείς γίνεται μόνο κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, υπό την αυστηρή εποπτεία του κράτους.

Πού συμβάλλει, όμως, η ίδρυση τέτοιων μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών Α.Ε.Ι.;

Πρώτον, σίγουρα εγγυάται περισσότερες εκπαιδευτικές επιλογές για τις νέες και τους νέους μας.

Δεύτερον, συμβάλλει στην αντιμετώπιση του περιορισμού της φοιτητικής μετανάστευσης και εγώ θα έλεγα και στην αντιμετώπιση της παραπαιδείας, σ' ένα μεγάλο βαθμό, που συνεπάγονται τεράστιο κόστος για την εθνική οικονομία και για κάθε ελληνική οικογένεια ξεχωριστά. Επιπλέον -και αυτό είναι το πιο σημαντικό κατά την άποψή μου- ο περιορισμός της φοιτητικής μετανάστευσης θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση και ίσως και

την εξάλειψη της αφαίμαξης της πατρίδας μας από υψηλού επιπέδου ανθρώπινου δυναμικού, γεγονός που πολλές φορές έχει και απρόβλεπτες κοινωνικές συνέπειες.

Τρίτον, εξασφαλίζει τη μέγιστη αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας μας.

Τέταρτον, οδηγεί στη μείωση των φοιτητών των κρατικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με ευεργετικά αποτελέσματα στην αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Πέμπτον, βελτιώνει το κόστος ανά φοιτητή στην κρατική εκπαίδευση, που στη χώρα μας είναι περίπου το μισό σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των δεκαπέντε.

Ειδικότερα ποια είναι η άποψή μου για την ίδρυση τέτοιων μη κρατικών, κερδοσκοπικών Α.Ε.Ι.;

Πρώτον, θα πρέπει να τελούν οπωσδήποτε υπό την αυστηρή εποπτεία του κράτους.

Δεύτερον, ιδρύονται από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τα οποία, όμως, έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την ίδρυση και τη λειτουργία Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και τα οποία έχουν την ευθύνη της οικονομικής διαχείρισης και της διοίκησής τους.

Τρίτον, υπόκεινται σε αξιολόγηση από την ίδια αρχή που διασφαλίζει την ποιότητα στα κρατικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Τα κριτήρια για τη διασφάλιση της ποιότητας είναι τα ίδια με εκείνα, που ισχύουν κάθε φορά για τα κρατικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Τέταρτον, η άδεια για την ίδρυσή τους χορηγείται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από τη γνώμη του Συμβουλίου Παιδείας, διά του Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης ή του Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Το Υπουργείο εξάλλου –και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό- θα πρέπει να ελέγχει περιοδικά τη λειτουργία τους και να έχει την δυνατότητα να την αναστείλει σε περιπτώσεις, που δεν έχει εφαρμοστεί ο ιδρυτικός νόμος ή εφόσον πάψουν να πληρούν τις προϋποθέσεις που πληρούσαν για την ίδρυσή τους.

Πέμπτον, μιλάμε για πανεπιστήμια, για Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και γι' αυτό θα πρέπει να καλύπτουν περισσότερα του ενός επιστημονικά πεδία και εν γένει ένα ευρύ φάσμα σπουδών και να διεξάγουν ερευνητικό έργο παράλληλα με την προσφορά διδακτικού έργου.

Έκτον, τα έσοδα των μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών Α.Ε.Ι. πρέπει να προέρχονται από ιδίους πόρους, δηλαδή, από χορηγίες, δωρεές, έσοδα από κληροδοτήματα, από ιδιωτικά συμβόλαια για την εκπόνηση μελετών, τη διεξαγωγή έρευνας, την παροχή υπηρεσιών κ.λπ., που συνάπτουν με διαφόρους φορείς και από τα δίδακτρα, βεβαίως, των φοιτητών.

Θα πρέπει οπωσδήποτε να δώσουμε τη δυνατότητα στην επόμενη Βουλή να ψηφίσει έναν εκτελεστικό νόμο, που θα ορίζει αυτές τις προϋποθέσεις και τους όρους για την ίδρυσή τους, τα σχετικά με την εποπτεία που θα ασκείται σε αυτά, τον τρόπο εισαγωγής των φοιτητών σε αυτά, καθώς και τα προσόντα, τον τρόπο επιλογής και τους όρους υπηρεσίας και ανέλιξης του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού τους που θα πρέπει αυτά τα προσόντα να είναι αντίστοιχα με εκείνα των διδασκόντων στα κρατικά.

Έτσι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και κύριε εισηγητά της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, θα δημιουργηθεί ένα εθνικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης με ενότητα και ομοιογένεια.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα στις παραγράφους του άρθρου 16, που αναφέρθηκε ο κ. Χρυσοχολίδης -εγώ θα έλεγα ότι συμφωνώ μαζί του- θα ήθελα να προσθέσω τελειώνοντας ότι: Πρώτον, θα πρότεινα η παράγραφος 3 του άρθρου 16 να τροποποιηθεί, ώστε η υποχρεωτική εκπαίδευση να γίνει δωδεκαετής και θα πρόσθετα μία επιπλέον παράγραφο, η οποία θα αναφέρεται στην πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση, στην κρατική και μη. Είναι καιρός πλέον, όπως δήλωσε άλλωστε και η κ. Γιαννάκου, να δούμε το σύστημα πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση.

Θα τελειώσω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας ότι περιμένουμε με μεγάλο ενδιαφέρον τις προτάσεις που θα κάνει η Αξιωματική

Αντιπολίτευση για το νόμο πλαίσιο, διότι μέχρι τώρα θα μου επιτρέψετε να πω ότι η παρουσία της στο διάλογο συνοδεύονταν από μία στείρα άρνηση. Άλλωστε, όπως δήλωσε και η ίδια η Υπουργός είναι ανοιχτή σε προτάσεις.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να καλέσω όλους εσάς να συνεργαστούμε και να βαδίσουμε μαζί στο δρόμο της συναινετικής μεταρρύθμισης και της προόδου. Οι φωνές της αμφισβήτησης των μεταρρυθμίσεων μπορεί μεν να προσφέρονται για πρόσκαιρες κομματικές εντυπώσεις, αλλά δεν προσφέρουν καμία υπηρεσία ούτε στην παιδεία ούτε στη νεολαία μας ούτε στην κοινωνία μας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Το λόγο έχει τώρα ο συνάδελφος Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Βενιζέλος.

Ο κ. Βαρβιτσιώτης, έτερος εκ των ειδικών εισηγητών, ζήτησε να τοποθετηθεί αργότερα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ζήτημα που συζητούμε είναι το κρισμότερο, ίσως, ζήτημα για το μοντέλο ανάπτυξης της χώρας, για τη διάρθρωση και για τη νοοτροπία της κοινωνίας μας, για την ποιότητα φυσικά του εκπαιδευτικού μας συστήματος και για τη σχέση αξιοπιστίας που πρέπει να συνδέει το πολιτικό σύστημα της χώρας με την κοινωνία. Γιατί η κοινωνία, γονείς και παιδιά, αγωνιά. Και αγωνιούν οι τρεις μεγάλες ενδιαφερόμενες κατηγορίες. Οι μαθητές που στοχεύουν στο δημόσιο πανεπιστήμιο, οι φοιτητές των δημοσίων πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. και οι γονείς τους είναι η πρώτη κατηγορία. Οι φοιτητές που έχουν αναγκαστεί να σπουδάσουν στο εξωτερικό, στο πλαίσιο της φοιτητικής μετανάστευσης και οι γονείς τους, πενήντα χιλιάδες άνθρωποι, είναι η δεύτερη κατηγορία. Και κάποιες χιλιάδες ανθρώπων που φοιτούν στα λεγόμενα κολλέγια στην Ελλάδα, στα κέντρα ελεύθερων σπουδών που παρέχουν ή ισχυρίζονται ότι παρέχουν υπηρεσίες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο συμβάσεων δικαιώχρησής με ξένα, κυρίως βρετανικά πανεπιστήμια, είναι η τρίτη κατηγορία. Πρέπει σε αυτούς τους ανθρώπους και στις τρεις κατηγορίες, να δώσουμε αξιόπιστες και φερέγγυες απαντήσεις, αλλιώς θα είμαστε όλοι κατώτεροι των περιστάσεων.

Το πρόβλημα της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν είναι συνταγματικό. Δεν αποτρέπει το άρθρο 16 του Συντάγματος αυτά που έπρεπε προ πολλού να γίνουν και αυτά που πρέπει να γίνουν στο δημόσιο πανεπιστήμιο. Δεν αποτρέπει το Σύνταγμα την αναβάθμιση, την εξωστρέφεια, τη διεθνοποίηση και την αξιολόγηση των πανεπιστημίων. Δεν αποτρέπει το Σύνταγμα την εγκαθίδρυση θεσμών κοινωνικής λογοδοσίας των πανεπιστημίων. Δεν αποτρέπει το Σύνταγμα την κατάργηση των πελατειακών σχέσεων και του κακώς νοούμενου κομματισμού μέσα στα πανεπιστήμια, γιατί τα κόμματα έχουν πολύ μεγάλη ευθύνη για τις πανεπιστημιακές πελατειακές πρακτικές.

Δεν αποτρέπει το Σύνταγμα τη ριζική λύση θεμάτων, όπως τα συγγράμματα ή θεμάτων, όπως το άσυλο που αρκεί να εφαρμόζουμε τη νομοθεσία μας για να το λύσουμε. Λένε ψέματα όσοι προσπαθούν να καλυφθούν πίσω από το Σύνταγμα για να δικαιολογήσουν αδράνειες ή παραλείψεις σε σχέση με την αναβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου. Για παράδειγμα, η ολοκληρωμένη αναβάθμιση των Τ.Ε.Ι. από τα επαγγελματικά δικαιώματα μέχρι τα μεταπτυχιακά και από τη στελέχωση μέχρι την εισαγωγή είναι πολύ πιο επείγον ζήτημα για χιλιάδες ανθρώπους από την ενδεχόμενη ίδρυση δύο, τριών ή πέντε μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων.

Το πρόβλημα της εκπαίδευσης είναι αναπτυξιακό, κοινωνικό, πολιτικό, χρηματοδοτικό, όχι συνταγματικό. Το άρθρο 16 προέκυψε για λόγους ιστορικούς, προέκυψε επειδή το δημόσιο πανεπιστήμιο ταπεινώθηκε επί χούντας, γιατί ο συντακτικός νομοθέτης το 1975, με πρωτοστατούσα την τότε αντιπολίτευση, σύσσωμη, ζήτησε εγγυήσεις, οι οποίες είχαν ως βασικό στόχο την κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας σ' ένα χώρο προοδευτικής έρευνας, σκέψης και έκφρασης που είναι το πανεπιστήμιο. Το δημόσιο πανεπιστήμιο είναι πάντα το κέλφος της πιο προοδευτικής πολιτικής σκέψης και δράσης στην Ελλάδα.

Άρα, το ερώτημα είναι: Πρέπει να καταργήσουμε τις εγγυή-

σεις του δημοσίου πανεπιστημίου; Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ως νομικό σχήμα είναι αυτό που καθλώνει το δημοσίο πανεπιστήμιο; Μήπως η πλήρης αυτοδιοίκηση; Ο χαρακτηρισμός των καθηγητών ως δημοσίων λειτουργών και όχι υπαλλήλων, γιατί πρέπει να είναι ανεξάρτητοι; Προφανώς, όχι. Ελπίζω να μην ακουστεί εδώ μέσα πρόταση κατάργησης των συνταγματικών εγγυήσεων του δημοσίου πανεπιστημίου. Αυτό γιατί κάποιος προτείνουν τη μετατροπή των δημοσίων πανεπιστημίων σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στο όνομα της ευελιξίας, για να έρθουν μετά να πουν ότι εάν χρηματοδοτείται τα δημόσια πανεπιστήμια που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και όχι τα ιδιωτικά, παραβιάζεις τα άρθρα 88 και επόμενα της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και άρα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως θεματοφύλακας των κανόνων του ανταγωνισμού πρέπει να επέμβει.

Χρειάζεται να προβλέψουμε στο Σύνταγμά μας τη δυνατότητα σύστασης μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών, κοινωφελών, πλήρως αυτοδιοικούμενων πανεπιστημίων; Έχω πει πολλές φορές στο παρελθόν ότι αυτά μπορούμε να τα συστήσουμε και τώρα δια νόμου ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ευέλικτα. Υπάρχουν ευέλικτα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και άκαμπτα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Λένε ορισμένοι ότι ο ευεργέτης, ο χορηγός θέλει νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Μάλιστα. Να το προβλέψουμε ως πρόσθετη δυνατότητα ρητά στο Σύνταγμά μας. Να μπορούν να ιδρυθούν και μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά, κοινωφελή, πλήρως αυτοδιοικούμενα πανεπιστήμια. Πανεπιστήμια, όμως, ενταγμένα σε ενιαίο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τα δημόσια. Άρα, με εισαγωγή φοιτητών, όπως και στα δημόσια, με εκλογή καθηγητών με κανόνες ανάλογους με αυτούς των δημοσίων πανεπιστημίων. Αυτό σημαίνει ότι στο πανεπιστήμιο θα μπαίνεις με το βαθμό σου από ένα ενιαίο σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων. Αν έχεις δυνατότητα, θα πληρώνεις τα διδάκτρα και εάν δεν έχεις, θα σου χορηγούν υποτροφίες.

Επιτέλους, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τι σημαίνει μη κερδοσκοπικό και κοινωφελές; Θα καλύπτει τη δαπάνη από τα διδάκτρα; Δεν υπάρχει κανένα μη κρατικό πανεπιστήμιο διεθνώς που να καλύπτει τις δαπάνες του από τα διδάκτρα. Τα καλά αμερικάνικα πανεπιστήμια δεν καλύπτουν πάνω από το 20% των δαπανών τους από τα διδάκτρα και η μόνη σοβαρή μη κρατική γερμανική νομική σχολή καλύπτει το 18% της δαπάνης της από τα διδάκτρα. Όλα τα υπόλοιπα είναι οι δωρεές, τα καταπιστεύματα, τα κληροδοτήματα, η αξιοποίηση της περιουσίας. Αυτό σημαίνει μη κερδοσκοπικό. Να γίνει αυτό, αλλά αυτό δεν δίνει καμία απάντηση στο λύκειο, το οποίο έχει ακυρωθεί χάριν του αγώνα εισαγωγής στο πανεπιστήμιο και λόγω της καταπίεσης που υφίστανται τα παιδιά και οι γονείς στο όνομα της παραπαιδείας εν όψει των εισαγωγικών εξετάσεων, της απομνημόνευσης και της εξουθένωσης των νεανικών μυαλών και ψυχών.

Είναι δυνατόν να μιλάμε για πανεπιστήμιο και να μη μιλάμε για τη ριζική αλλαγή στο λύκειο αμέσως; Και για ριζική αλλαγή στο ζήτημα των εξετάσεων, όχι στην αδέκαστη διαδικασία την εθνική, αλλά στη φιλοσοφία και τη θεματολογία των εξετάσεων.

Αυτές, λοιπόν, οι νεωτερικές εξετάσεις -εγώ θα σας έλεγα κατά το πρότυπο του διεθνούς απολυτηρίου- πρέπει να καλύπτουν τις θέσεις του ενιαίου συστήματος δημοσίων και μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών, κοινωφελών πανεπιστημίων. Μπορείτε να μου πείτε όμως πώς εθιγείτε να έχουμε ογδόντα χιλιάδες προσφερόμενες θέσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πενήντα χιλιάδες θέσεις φοιτητών στο εξωτερικό, είκοσι χιλιάδες θέσεις σπουδαστών στα λεγόμενα κολλέγια και ταυτόχρονα είκοσι χιλιάδες κενές θέσεις στα ΑΕΙ και Τ.Ε.Ι. λόγω μη συμπλήρωσης της βάσης του δέκα;

Είναι δυνατόν να μιλάμε σοβαρά για φοιτητική μετανάστευση χωρίς μια εσωτερική ταξινόμηση, ώστε να ξέρουμε ποιοι είναι μεταπτυχιακοί, ποιοι έχουν πάει κατευθείαν στο εξωτερικό με υψηλούς βαθμούς και υποτροφίες, ποιοι είναι κοντά στο βαθμό εισαγωγής στις δύσκολες σχολές, όπως η ιατρική ή η νομική και ποιοι χωρίς τα προσόντα, με χαμηλούς βαθμούς, διεκδικούν να σπουδάσουν σε σχολές οι οποίες εδώ θέλουν υψηλό βαθμό

εισαγωγής. Εάν γίνουν δύο μη κρατικές, μη κερδοσκοπικές ιατρικές σχολές και παίρνουν από διακόσια άτομα η κάθε μία, οι τετρακόσιες πρόσθετες θέσεις θα λύσουν το πρόβλημα της φοιτητικής μετανάστευσης και των κολλεγίων;

Ας κάνουμε μια πρόσκληση ενδιαφέροντος να δούμε ποιοι είναι αυτοί που θα ιδρύσουν τα μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια.

Εγώ έχω συνεργαστεί ως Υπουργός Πολιτισμού επί χρόνια με το Ίδρυμα Νιάρχου και με το Ίδρυμα Ωνάση για εκατόν πενήντα έδρες ελληνικών σπουδών στο εξωτερικό, σε όλα τα αμερικανικά και ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Δύο εκατομμύρια ευρώ θέλει ένα καταπίστευμα μια θέση καθηγητή σ' ένα μεσαίο πανεπιστήμιο στην Αμερική, για να φτιάξεις δηλαδή μια θέση ουσιαστικά αντίστοιχη με του έκτακτου λέκτορα στην Ελλάδα.

Το Ίδρυμα Ωνάση το εκτιμώ βαθύτατα. Ρωτήστε τι πέρασε με το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης. Ρωτήστε το κ. Τσακόπουλο τι έγινε με το Πανεπιστήμιο του Σακραμέντο με την έδρα του καθηγητή Σπύρου Βριώνη.

Άρα, ναι, να το προβλέψουμε στο Σύνταγμα. Όμως τώρα διαμορφώνουμε τη θέση της Βουλής των Ελλήνων μόνο για το εάν υπάρχει ανάγκη Αναθεώρησης του Συντάγματος και όχι για το ποια πρέπει να είναι η διατύπωση. Και εγώ πιστεύω βαθιά ότι η ελληνική κοινωνία θέλει ευρύτατη συναίνεση και πλειοψηφία στα θέματα της παιδείας, θέλει μακροπρόθεσμη διακομματική στρατηγική και θέλει ευρύτατη συναίνεση, πλειοψηφία και συμφωνία γύρω από τους θεσμούς και το Σύνταγμα.

Γι' αυτό η σοφή λογική του Συντάγματος λέει ο κανόνας να είναι εκατόν ογδόντα ψήφοι στην Αναθεωρητική Βουλή. Και μόνο εξαίρεση η αντιστροφή των πλειοψηφιών, ώστε η απλή πλειοψηφία της Αναθεωρητικής Βουλής να μπορεί να διαμορφώσει κατά το δοκούν τη διάταξη.

Έχουμε εδώ ώριμες σκέψεις, προτάσεις και διατυπώσεις για το τι σημαίνει μη κρατικό, μη κερδοσκοπικό πανεπιστήμιο; Μπορούμε να συμφωνήσουμε σε όλα όσα μπορούμε να αποτελέσουν το περιεχόμενο της διάταξης ρητά και κατηγορηματικά τώρα; Όχι. Γι' αυτό κατά τη γνώμη μου, πρέπει να διατηρηθεί η εγγύηση της αυξημένης πλειοψηφίας, της σοβαρότητας και της συναίνεσης στην επόμενη Βουλή.

Εγώ πιστεύω ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θα είναι η πλειοψηφία και η Κυβέρνηση και θα έχει την πρωτοβουλία να εισηγηθεί την ορθή διατύπωση της διάταξης. Εφόσον η Νέα Δημοκρατία πιστεύει αυτά που λέει, θα υπερψηφίσει και θα διαμορφωθεί η αυξημένη πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα, αλλά δεν θα έχουμε θέσει το πανεπιστήμιο εκτός των εγγυήσεων του αυστηρού Συντάγματος.

Δεν έχει ανάγκη το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ως μελλοντική πλειοψηφία της επόμενης Βουλής, από τέτοια ευχέρεια. Έχει υποχρέωση να είναι συναινετικό και να διαμορφώσει τις προϋποθέσεις ευρύτερης πλειοψηφίας. Όμως πρέπει να πούμε και άλλες δύο αλήθειες: Ακόμη και αν όλα αυτά λειτουργήσουν άψογα και κάνουμε τα καλύτερα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια στην Ελλάδα, εφόσον η εισαγωγή σ' αυτά θα είναι αξιοκρατική, φοιτητική μετανάστευση θα υπάρχει. Κενές θέσεις θα μένουν, εάν διατηρηθεί η βάση του δέκα (10). Και τα κολλέγια θα ανθούν. Ακόμη και αν γίνει με τον πιο άψογο τρόπο η αναθεώρηση του άρθρου 16, δεν λύνουμε ούτε το θέμα της μετανάστευσης ούτε το θέμα των λεγομένων κολλεγίων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσοι λένε ότι μέσω του άρθρου 16 θα λύσουμε θέματα που αφορούν τη λειτουργία των κολλεγίων στην Ελλάδα και την υποχρέωσή μας αναγνώρισης των επαγγελματικών δικαιωμάτων στους κατόχους διπλωμάτων ακόμη και τριετούς φοιτήσεως, ή δεν ξέρουν το θέμα ή ψεύδονται ενσυνείδητως. Είναι άλλο πράγμα η εθνική έννομη τάξη και άλλο πράγμα η ευρωπαϊκή κοινοτική έννομη τάξη. Είμαστε υποχρεωμένοι ν' αντιμετωπίσουμε το θέμα των κολλεγίων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής έννομης τάξης, με βάση αυτά που πραγματικά λέει και όχι με βάση αυτά που ισχυρίζονται οι ιδιοκτήτες των κολλεγίων ότι λέει η ευρωπαϊκή έννομη τάξη. Δεν έχει διατυπωθεί η ολοκληρωμένη πρόταση των κομμάτων για τα κολλέγια. Και η πρόταση αυτή δεν σχετίζεται με την αναθεώρηση του άρθρου 16. Δεν μπορούμε να πούμε, όπως ορισμένοι υπαινίσσονται, ότι αν θέλεις να λειτουργείς με σύμβαση δικαιόχρησης

μ' ένα βρετανικό πανεπιστήμιο, πρέπει να είσαι μη κερδοσκοπικό, κοινωφελές ίδρυμα. Όχι, δεν γίνεται αυτό. Πρέπει να βρούμε απαντήσεις στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου. Τι λέει το κοινοτικό δίκαιο; Θα μου επιτρέψετε, δεν θα είμαι καθόλου μακρός...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Πάντως η παράκλησή μου είναι κύριε συνάδελφε, σιγά σιγά να ολοκληρώνετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ακούστε. Η εκπαίδευση όπως και η επαγγελματική κατάρτιση, είναι πρωτεύουσα αρμοδιότητα των κρατών-μελών (άρθρο 149 και 150 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα). Είναι επικουρική η αρμοδιότητα της Ένωσης.

Δεν έχει, λοιπόν, η Ένωση καμία σχέση μ' αυτό που λέγεται ακαδημαϊκή αναγνώριση διπλωμάτων εξωτερικού. Πώς παρεμβαίνει η Ένωση; Μέσα από τη θεμελιώδη ελευθερία εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών. Μέσα από την κινητικότητα του εργαζόμενου, του αυτοαπασχολούμενου και του ελεύθερου επαγγελματία –πτυχιούχου. Αυτό προβλέπεται και από την ισχύουσα οδηγία 2005/36/ΕΚ που την καταψήφισαμε και το 2003 επί κυβερνήσεως ΠΑ.ΣΟ.Κ. και το 2005 επί Κυβερνήσεως Νέας Δημοκρατίας, μαζί με τη Γερμανία και με αποχή του Λουξεμβούργου. Την υπερψήφισαν στο Κοινοβούλιο οι Ευρωβουλευτές της Νέας Δημοκρατίας με επικεφαλής τον κ. Χατζηδάκη. Αυτήν την Οδηγία βεβαίως είμαστε υποχρεωμένοι να την εφαρμόσουμε. Τι λέει η οδηγία; Η οδηγία λέει ότι αν στη χώρα προέλευσης ο ενδιαφερόμενος έχει αναγνωρισμένα επαγγελματικά δικαιώματα και πραγματική εγκατάσταση, δηλαδή, είναι γραμμένος ως μηχανικός και δουλεύει ως μηχανικός, βεβαίως πρέπει να μπορεί να το κάνει και στην Ελλάδα αυτό.

Τώρα, προκύπτει από αυτό αναγνώριση των κολλεγίων; Όχι. Προκύπτει το πρόβλημα ότι αφού έχουμε αφήσει τα κολλέγια και λειτουργούν είκοσι χρόνια ανεξέλεγκτα και κάποια πανεπιστήμια, βρετανικά κυρίως, συμβεβλημένα με τα κολλέγια αυτά, έχουν δώσει πτυχία δικά τους, τώρα προκύπτει το ζήτημα επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχίων αυτών. Αλλά δεν απορρέει από την οδηγία υποχρέωση δική μας, αναγνώρισης της ελεύθερης λειτουργίας κάθε κολλεγίου, δηλαδή, κάθε κέντρου ελεύθερων σπουδών. Τι προκύπτει; Προκύπτει από τις συνθήκες από το πρωτογενές δίκαιο, από το άρθρο 43 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών ενός ξένου πανεπιστημίου, δημόσιου ή ιδιωτικού, που έχει πρωτεύουσα εγκατάσταση στη χώρα του και θέλει να κάνει παράρτημα εδώ, όπως και τα ελληνικά μπορούν και πρέπει να κάνουν παραρτήματα στη Σόφια ή το Βουκουρέστι. Και είναι δικαίωμα μιας ιδιωτικής επιχείρησης που έχει μια σύμβαση με κάποιο πανεπιστήμιο και δικαίωμα να παρέχει προπανεπιστημιακές σπουδές στο εξωτερικό, με πραγματική εγκατάσταση εκεί, να κάνει δευτερεύουσα εγκατάσταση στην Ελλάδα. Σε αυτό μπορούμε εμείς να επιβάλλουμε κανόνες ελέγχου και ποιότητας; Βεβαίως για τον εξής λόγο:

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Κύριε Βενιζέλο, θα σας παρακαλέσω να ολοκληρώσετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Νομίζω είναι χρήσιμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Είναι χρήσιμο αλλά επειδή είναι ακόμη τριάντα επτά συνάδελφοι που αναμένουν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Η οδηγία η τελευταία για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η λεγόμενη οδηγία Μπολκενστάιν, εξαιρεί ρητά από την αρχή της χώρας προέλευσης τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Και η απόφαση του Δικαστηρίου των Κοινοτήτων, η περιβόητη, έχει πει ότι πρόβλημα υπάρχει όταν η εθνική ιταλική νομοθεσία επιτρέπει, στα ιταλικά για παράδειγμα πανεπιστήμια, να κάνουν τις συμβάσεις και το απαγορεύει στα αγγλικά. Αλλά μπορείς να το απαγορεύεις παντού. Επίσης μπορείς να βάλεις κανόνες, αρκεί οι κανόνες σου να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.

Άρα εμείς έχουμε επείγουσα υποχρέωση, αν θέλουμε να είμαστε σοβαροί, πέρα απ' όλα όσα λέμε για το άρθρο 16, να μιλήσουμε για τις ουσιαστικές προϋποθέσεις αναβάθμισης του δημοσίου πανεπιστημίου και των Τ.Ε.Ι., να αποργάσουμε τη φοιτητική μετανάστευση και να ρυθμίσουμε το ζήτημα των κέντρων ελεύθερων σπουδών με νόμο, άμεσα, που θα αφορά

τη λειτουργία των κέντρων ελεύθερων σπουδών, όχι ιδιωτικών παραπανεπιστημίων. Και να θέσουμε κανόνες αναλογικούς και εφαρμόσιμους, με βάση το κοινοτικό δίκαιο, έτσι ώστε να μπορούμε να ελέγχουμε τι γίνεται στη χώρα μας. Εμένα δεν με πειράζει να έλθει η London School of Economics στην Ελλάδα με τους καθηγητές της. Δεν με πειράζει να προσφέρει υπηρεσίες ψηφιακά ή δι' αλληλογραφίας, όπως κάνει το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, μαζεύοντας κάθε δίμηνο τους φοιτητές με τους καθηγητές τους. Μ' ενδιαφέρει να μας λες ψέματα στα παιδιά ότι είσαι δήθεν πανεπιστήμιο, ότι έχεις δήθεν καθηγητές και ότι προσφέρεις δήθεν σπουδές. Και σ' αυτό πρέπει να δώσουμε απάντηση και να πούμε ότι την απάντηση αυτή έπρεπε να την έχουμε δώσει προ είκοσι ετών. Έπρεπε να την έχει δώσει η Κυβέρνηση τώρα της Νέας Δημοκρατίας για προ τριών ετών. Πρέπει να τη δώσουμε αύριο, με νόμο που θα προστατεύει παιδιά και γονείς από την αθέμιτη και παραπλανητική διαφήμιση, που θα σέβεται το κοινοτικό δίκαιο, θα είναι συμφωνημένος νόμος με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Εδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ**)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ολοκληρώσατε κύριε συνάδελφε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Επίσης πρέπει να πούμε εδώ ότι δεν είμαστε οι επαρχιώτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που παθητικά αποδέχονται οδηγίες και αποφάσεις, αλλά ισότιμο κράτος-μέλος, που μαζί με άλλες χώρες με ηπειρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα, με παράδοση, όπως η Γερμανία, η Αυστρία, η Σουηδία, οφείλουμε να κάνουμε μέτωπο για την εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ κύριε συνάδελφε.

Ολοκληρώσατε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μία φράση θα πω μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μία φράση μόνο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Οφείλουμε όλοι να μιλήσουμε με ειλικρίνεια, εντιμότητα και σαφήνεια απέναντι στα παιδιά και στους γονείς. Να τους εξηγήσουμε τι θέλουμε να κάνουμε, να τους εξηγήσουμε πού συμφωνούμε και πού διαφωνούμε. Να προστατεύσουμε τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος. Να κρατήσουμε την πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα στην επόμενη Βουλή, γιατί κάποιοι πρέπει να φυλάει τους φύλακες πάντα.

Πρέπει επίσης να δώσουμε απάντηση στην αγωνία των παιδιών που είναι στο Λύκειο. Και πρέπει να πάρουμε νομοθετική πρωτοβουλία αμέσως για τα παραπανεπιστημιακά φαινόμενα, αν όχι για να τα καταστειλούμε τουλάχιστον για να τα καταγράψουμε και να τα ελέγξουμε.

Σας καλώ, λοιπόν, να δείτε ποια είναι η ουσιαστική διαφωνία που υπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Πού απευθύνεσθε; Προς τα εκεί ή προς τα εκεί;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Απευθύνομαι στην Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σε όλους. Γιατί κοιτάτε δεξιά, γι' αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Σας καλώ λοιπόν να δείτε ποια είναι η ουσιαστική διαφωνία που υπάρχει ανάμεσα στη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Είπε ο κ. Παναγιωτόπουλος: «Εμείς είμαστε γενναίοδωροι και έχουμε εμπιστοσύνη. Σας αφήνουμε να κάνετε ό,τι θέλετε στην επόμενη Βουλή». Ως πλειοψηφία εννοούσε προφανώς, υποθέτοντας ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θα κερδίσει τις εκλογές.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αν. Αν τις κερδίσει...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Εγώ, λοιπόν, σας λέω ότι δεν έχω καμία εμπιστοσύνη στην πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας.

Δεν θέλω να ανταλλάσσουμε εδώ ρητορικές γενναίοδωριες. Θέλω εδώ να διατηρούμε και να σεβόμαστε τις θεσμικές εγγυήσεις της αυξημένης πλειοψηφίας. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ και η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ θα εισηγηθεί μια φερέγγυα ολοκληρωμένη διατύπωση, την οποία θα αναγκαστεί και η τότε αντιπολίτευση της Νέας Δημοκρατίας να υπερψηφίσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Πολύ ωραία. Αφού,

λοιπόν, η κυβέρνηση θα είναι του ΠΑ.ΣΟ.Κ, να συναινέσετε και στην αλλαγή της κατανομής του παρόντος εκλογικού νόμου. Αυτό είναι παράκληση του Προεδρείου. Έβγαλα και εγώ τα απωθημένα μου!

Το λόγο έχει ο Υπουργός κ. Παυλόπουλος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δύο προκαταρκτικές παρατηρήσεις. Η μία είναι αναγκαία, όχι γιατί ετέθη τέτοιο θέμα εδώ, αλλά γιατί πολλή παραφιλολογία αναπτύχθηκε τις τελευταίες μέρες σχετικά με το πώς οργανώνεται η συζήτηση μέσα στη Βουλή από πλευράς παρουσίας Κυβέρνησης και ποιος εκπροσωπεί την Κυβέρνηση, όταν συζητάμε θέματα Αναθεώρησης και ιδίως το θέμα του άρθρου 16. Κάποιοι έσπευσαν να πουν: «Για ποιο λόγο δεν παρίσταται εδώ η Υπουργός Παιδείας;» σε ό,τι αφορά την αναθεώρηση του άρθρου 16. Φαίνεται ότι αγνοούν ότι η διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος είναι αμιγώς κοινοβουλευτική και δεν υπάρχει λόγος καν παρουσίας της Κυβέρνησης.

Δεν καταλαβαίνω επίσης γιατί αυτοί οι οποίοι έθεσαν το ζήτημα αυτό δεν διερωτήθηκαν για ποιο λόγο μέχρι σήμερα, σε όλες τις συζητήσεις που έγιναν, εγώ παρέστη, ανεξάρτητα από το ποιο ήταν το αντικείμενο για το οποίο συζητήσαμε. Μήπως παρέστη η κ. Γιαννάκου, παραδείγματος χάριν, στο θέμα των σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας; Μήπως παρέστη ο κ. Ρουσόπουλος στο άρθρο 14 παράγραφος 9; Μήπως παρέστη ο κ. Παπαληγούρας ότι θέματα τα οποία αφορούν τη δικαιοσύνη; Τονίζω λοιπόν, ότι κάποιοι -και φυσικά δεν αναφέρομαι σε κανέναν από τους παρισταμένους- ψάχνουν να βρουν προβλήματα εκεί που δεν υπάρχουν. Ίσως γιατί δεν τους βολεύει το ότι δεν υπάρχουν αντιπαραθέσεις. Αυτό είναι το πρώτο.

Έρχομαι στο δεύτερο, το οποίο έθεσε ο κ. Χρυσοχοϊδης, μιλώντας για θέματα διαλόγου που, δήθεν, δεν έγινε στα θέματα της παιδείας. Ουδέποτε, κύριοι συνάδελφοι, σε σχέδιο νόμου έχει γίνει τόσο συζήτηση, έχει γίνει τόσο πρόσκληση σε διάλογο. Το αν κάποιοι έμπαιναν στη διαδικασία διαλόγου και αποχωρούσαν γιατί φοβόντουσαν να πουν έστω και ένα «ναι», γιατί η έννοια του «ναι» τους είναι άγνωστη στο χώρο του διαλόγου, αυτό είναι δικό τους ζήτημα. Ο διάλογος ήταν και παραμένει ουσιαστικό στοιχείο της χάραξης της πολιτικής μας για την παιδεία. Αυτήν τη στιγμή που μιλάμε διεξάγεται διάλογος, κάποιοι δεν προσέρχονται και ύστερα διαμαρτύρονται γιατί δεν γίνεται διάλογος! Αυτό είναι «του προφασίζεσθαι προφάσεις εν αμαρτίαις», δεν είναι επιχειρήμα.

Και για να μπούμε στην ουσία του ζητήματος: Άκουσα από την πλευρά του εισηγητή της Αξωματικής Αντιπολίτευσης την όλη τοποθέτηση πάνω στο θέμα της αναθεώρησης του άρθρου 16. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είμαι εδώ για να οξύνω πράγματα -τα οποία δεν πρέπει να οξύνονται- ούτε να δημιουργώ αντιπαραθέσεις εκεί που δεν υπάρχουν. Γιατί, όπως θα δείτε, στην ουσία τα δύο μεγαλύτερα σε εκλογική δύναμη Κόμματα συμφωνούν στο αντικείμενο της αναθεώρησης του άρθρου 16. Θα έλεγα μάλιστα ότι, εάν κοιτάξατε τις προτάσεις, ουσιαστικά δεν διαφέρουν. Θα μπορούσε να είναι κοινή η πρόταση η οποία έχει υποβληθεί.

Αλλά, τονίζω, ότι ποτέ δεν άκουσα από αγορητή σ' αυτό το Βήμα τόσα πολλά προσηματικά «όχι» στην αρχή, για να καταλήξει σ' ένα αυτονόητο «ναι» στο τέλος! Γιατί νιώθουν κάποιοι τόσες ανοχές για να πουν ένα «ναι» σε αυτονόητα πράγματα; Δεν το έχουμε καταλάβει ότι σε όλα τα βασικά θέματα της πολιτικής, ιδίως όμως στα θέματα της Αναθεώρησης του Συντάγματος, η συναίνεση είναι βασικό συστατικό στοιχείο της όλης διαδικασίας; Το προβλέπει και το άρθρο 110. Γιατί θέλουμε να δημιουργούμε ζητήματα εκεί που δεν υπάρχουν; Πιστεύουν κάποιοι ότι, αν κρύψουν το «ναι» πίσω από πολλά «όχι», αν κρύψουν τη θέση πίσω από πολλές αρνήσεις, γίνονται περισσότερο αξιόπιστοι στην κοινωνία; Τι ζητά από εμάς η κοινωνία ιδίως στο θέμα της Αναθεώρησης του Συντάγματος; Το ξέρετε όλοι: Να είμαστε σαφείς και ξεκάθαροι στο τι επιδιώκουμε.

Σέβομαι την άποψη της Αριστεράς, αλλά τουλάχιστον, αφού

στα δύο σε μεγαλύτερη εκλογική δύναμη Κόμματα, είναι κοινή η πεποίθηση ότι πρέπει να αλλάξει το άρθρο 16, ιδίως προς την κατεύθυνση που αφορά τα ζητήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για ποιο λόγο δεν θεμελιώνουμε τη συζήτηση περισσότερο στο τι πρέπει να πούμε από τώρα, για το τι δεσμευόμαστε σε σχέση με την Αναθεωρητική Βουλή μετά τις εκλογές, αντί να ψάχνουμε να βρούμε προσχήματα για το αν συμφωνούμε ή διαφωνούμε, τη στιγμή που συμφωνούμε και το ξέρουμε; Δεν θα ήταν πιο γόνιμη η συζήτηση εδώ να μπορούμε και να συζητήσουμε ουσιαστικά τι ζητάμε από την αναθεώρηση αυτή; Εγώ θα μείνω περισσότερο σ' αυτό και θέλω να εξηγήσω ορισμένα πράγματα, μολονότι τα θεωρώ αυτονόητα.

Τι προτείνουμε κατά βάση με την αναθεώρηση του άρθρου 16; Προτείνουμε να καθίσταται δυνατή η ίδρυση μη κρατικών αλλά μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Γιατί αυτό το πράγμα πρέπει να γίνει, πέρα από το ότι το συμφερίζεται η κοινή γνώμη και το ξέρουμε; Γιατί είναι αυτονόητο μέσα από την ίδια λογική του Συντάγματος. Επιτρέψτε μου να αναλύσω το ίδιο το άρθρο 16, για να δείτε -γιατί έφθασε η ώρα και ίσως έχουμε καθυστερήσει και θα έπρεπε να είχε γίνει από την προηγούμενη Αναθεώρηση- γιατί θα έπρεπε να γίνει η Αναθεώρηση αυτή. Ποια είναι η *sedes materiae* του Συντάγματος σχετικά με το θέμα της παιδείας γενικότερα; Αν κοιτάξετε το άρθρο 16, θα παρατηρήσετε ότι είναι η παράγραφος 2 του άρθρου 16. Και τι λέει αυτή η παράγραφος μέσα σε τριάντα πέντε λέξεις; «Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες». Αυτή η διάταξη περί παιδείας διατρέχει ολόκληρο το άρθρο 16. Είναι εκείνη που δίνει το στίγμα ερμηνείας του άρθρου 16 σε ό,τι αφορά τα θέματα της παιδείας γενικότερα, συμπεριλαμβανομένης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τις εξειδικεύσεις βεβαίως που τότε ο συντακτικός νομοθέτης, το 1975, θέλησε, για δικούς του λόγους -και θα έλθω στη συνέχεια να το πω- να προσθέσει.

Τι προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 16 παράγραφος 2; Προκύπτει ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό. Αυτό είναι ξεκάθαρο. Ούτε μπορεί ν' αλλάξει ούτε θ' αλλάξει. Ούτε κανείς διανοείται μέσα σε αυτήν την αίθουσα ότι αλλάζουμε ή προτιθέμεθα ν' αλλάξουμε τη βασική αρχή του Συντάγματος ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό. Και εδώ ακριβώς θέλω να τονίσω και κάτι άλλο. Αν κοιτάξετε την ίδια τη διατύπωση του Συντάγματος, θα παρατηρήσετε ότι είναι δημόσιο αγαθό, το οποίο συναρτάται αμέσως και ευθέως με δύο άλλες θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος, τη διάταξη του άρθρου 2 παράγραφος 1 για την αξία του ανθρώπου και τη διάταξη του άρθρου 5 παράγραφος 1 για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας. Αυτό λέει το άρθρο 16 παράγραφος 2. Είναι η βάση πάνω στην οποία θεμελιώνεται η σύνδεση της παιδείας με την προστασία της αξίας του ανθρώπου και με τη ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας. Σας θυμίζω ότι οι δύο διατάξεις αυτές - και το άρθρο 2 παράγραφος 1 και το άρθρο 4 παράγραφος 1 - είναι μη αναθεωρητέες. Άρα και να θέλαμε να αναθεωρήσουμε και το άρθρο 16 παράγραφος 2, -που δεν το κάνουμε και κανείς δεν διανοείται να το αναθεωρήσει- θα έπρεπε να το αναθεωρήσουμε, πάντοτε σε συνάρτηση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 και το άρθρο 4 παράγραφος 1, που δεν είναι αναθεωρητέες διατάξεις. Άρα αυτό σημαίνει ότι και να θέλαμε δεν θα μπορούσαμε ποτέ να αμφισβητήσουμε το δημόσιο χαρακτήρα της παιδείας.

Δεύτερη συνέπεια: Αφού η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό -και θα παραμείνει δημόσιο αγαθό και για λόγους πολιτικούς και για λόγους συνταγματικούς- η παροχή του αγαθού της παιδείας, του δημόσιου αγαθού της παιδείας, συνιστά δημόσια υπηρεσία από εκείνον που την παρέχει. Και είναι γνωστό ότι από τη στιγμή που είναι οπωσδήποτε δημόσια υπηρεσία η παροχή είναι δυνατή με δύο τρόπους. Είτε ευθέως από το ίδιο το κράτος, από το ίδιο *stricto sensu* ή από το ίδιο μέσω νομικών προσώπων που το ίδιο δημιουργεί με την έννοια του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ακόμη είτε από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού

δικαίου, το οποίο όμως διαχειρίζεται δημόσια υπηρεσία. Και επειδή διαχειρίζεται δημόσια υπηρεσία θα είναι οπωσδήποτε και για λόγους συνταγματικούς και για λόγους πολιτικούς, υπό την εποπτεία του κράτους. Και αυτό λέει όλο το υπόλοιπο το άρθρο 16. Γιατί, τι λέει το άρθρο 16 με εξαίρεση μέχρι σήμερα για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης;

Έρχεται και λέει ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό, ότι συνιστά δημόσια υπηρεσία, και για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι δυνατόν, πάντοτε υπό την εποπτεία του κράτους, να παρέχεται και από ιδιώτες. Και έκρινε ο συντακτικός νομοθέτης του 1975 ότι αυτό δεν μπορεί να ισχύσει για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που αυτά και μόνο έπρεπε να είναι δημόσια. Εγώ ρωτώ όλους τους συναδέλφους. Όλοι εκείνοι που κόπτονται και λένε σήμερα ότι δεν πρέπει να δημιουργήσουμε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ιδιωτικού χαρακτήρα μη κερδοσκοπικά, υπό την εποπτεία του κράτους, πιστεύουν, με βάση την ανάλυση που έκανα και που πιστεύω ότι τη συμμερίζεστε σε ό,τι αφορά τη νομική της οντότητα και ορθότητα, ότι είναι λιγότερο σημαντικό για την παιδεία μας, για την κοινότητα μας, για τον Τόπο μας το αγαθό της παιδείας στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση; Εκεί μπορούμε να εμπιστευτούμε τον ιδιώτη αλλά δεν μπορούμε, υπό όρους μάλιστα που αποκλείουν την κερδοσκοπία, να τον εμπιστευθούμε στην τριτοβάθμια εκπαίδευση; Αυτό είπε ο συντακτικός νομοθέτης. Δημόσιο αγαθό η παιδεία, δημόσια υπηρεσία χειριζόμενη είτε ευθέως από το κράτος, είτε κατά παραχώρηση. Αλλά όταν είναι κατά παραχώρηση μόνον υπό την εποπτεία του κράτους.

Για ποιο λόγο ο συντακτικός νομοθέτης του 1975 όρισε ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται μόνο από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου; Το τόνισε ο κ. Βενιζέλος πριν. Για λόγους ιστορικούς. Βγαίναμε από τη δικτατορία και έπρεπε να στηριχθεί η τριτοβάθμια εκπαίδευση εκείνη την εποχή. Υπήρχαν οι όποιες θέσεις οι οποίες αφορούσαν γενικότερα την κρατική παρέμβαση. Αλλά πάντως δεν ήταν λόγοι που σχετιζόνταν άμεσα με την έννοια της παιδείας ως δημόσιου αγαθού. Ήταν καθαρά ιστορικοί λόγοι και αφορούσαν περισσότερο την ουσία της παρεχόμενης εκπαίδευσης, την ανάγκη στήριξης της ακαδημαϊκής ελευθερίας ιδίως μέσα από τις πικρές εμπειρίες που είχαν προκύψει λόγω της επτάχρονης δικτατορίας.

Γι' αυτό είπα πριν ότι η διάταξη αυτή αποτελεί εξαίρεση από τον κανόνα που το ίδιο το Σύνταγμα θεμελιώνει. Ο κανόνας είναι ότι μπορεί να είναι το δημόσιο και οι ιδιώτες, αρκεί οι ιδιώτες να τελούν υπό την εποπτεία του κράτους. Η εξαίρεση ήταν αυτό που έθεσε το Σύνταγμα για τα Α.Ε.Ι.. Γι' αυτό είχα πει ότι θα μπορούσε να είχε λυθεί το ζήτημα ήδη από το 2000. Εμείς το προτείναμε και ορισμένοι, μεταξύ των οποίων και ο αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης σήμερα, πρώην Υπουργός της Κυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ο οποίος είχε στερήσει όπως και ο κ. Πάγκαλος και άλλοι προς αυτήν την κατεύθυνση αλλά δεν επτεύχθη η αναγκαία πλειοψηφία. Αυτή είναι η ουσία.

Και έρχομαι τώρα να πω: Δεν ήλθε η στιγμή αυτήν την εξαίρεση να την καταργήσουμε υπό εγγυήσεις και προϋποθέσεις; Γιατί φυσικά πάντοτε υπό εγγυήσεις και προϋποθέσεις πρέπει να το κάνουμε. Εγγυήσεις και προϋποθέσεις όμως οι οποίες προκύπτουν και από την κοινωνική ανάγκη αλλά και από το ίδιο το Σύνταγμα. Τι λέμε, λοιπόν, και ποιο είναι το αυτονόητο; Να μπορεί να υπάρχει διαχείριση του δημόσιου αγαθού της παιδείας και σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από ιδιώτες, αλλά αυτό να γίνεται μόνο και μόνο εφόσον το νομικό πρόσωπο δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα και τελεί υπό την εποπτεία του κράτους με τους ίδιους, σχεδόν -τηρουμένων των αναλογιών- όρους που γίνεται και με το δημόσιο πανεπιστήμιο. Ποιον εμποδίζει αυτή η διάταξη; Τι είναι εκείνο που δημιουργεί την αντίθεση;

Σημαίνει αυτό ότι καταργούμε τη δημόσια παιδεία; Δηλαδή, όλοι αυτοί και εκτός Αιθούσας οι οποίοι αγωνιούν δεν αγωνιούν για το γεγονός ότι υπάρχουν ιδιώτες οι οποίοι διαχειρίζονται την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μάλιστα υπό όρους που σημαίνει κέρδος αλλά αγωνιούν μην τυχόν υπάρξουν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπι-

κού χαρακτήρα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση; Νομίζω ότι υπάρχει μια βασική αντίφαση σ' αυτό. Εκτός εάν μέσα ακριβώς απ' αυτές τις αντιπαραθέσεις, που είναι άγονες, προσπαθούμε να κρύψουμε τις ενοχές μας για το γεγονός ότι η δημόσια παιδεία, τα δημόσια νομικά πρόσωπα, δεν στηρίχθηκαν όλα αυτά τα χρόνια για να μπορέσουν να είναι έτοιμα να επιτελέσουν την αποστολή τους και να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό που δεν είναι μόνο εσωτερικός αλλά περισσότερο είναι διεθνής. Μήπως ακριβώς πίσω απ' αυτές τις αντιπαραθέσεις κρύβεται αυτό;

Να ρωτήσω και κάτι άλλο σε όλους εκείνους οι οποίοι σκέπτονται ότι εδώ κάνουμε ένα ρήγμα στη λογική του Σύνταγματος. Τόνισα ότι δεν είναι ρήγμα αλλά είναι η αποκατάσταση του κανόνα. Για λόγους ιστορικούς είχε μια εξαίρεση. Ρωτώ, λοιπόν, πολύ απλά: Είμαστε ευχαριστημένοι από την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; Φυσικά όχι. Τι εμποδίζει; Είχαμε μέχρι σήμερα διατάξεις οι οποίες αφορούν την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων που εμποδίζουν το κράτος να κάνει τη δουλειά του; Μονοπώλιο του κράτους είχαμε και παρ' όλα αυτά το κράτος δεν έκανε τη δουλειά του. Δεν στήριξε την τριτοβάθμια εκπαίδευση όπως θα έπρεπε να τη στηρίξει.

Αφού, λοιπόν, δεν την στήριξε όταν υπήρχε το μονοπώλιο πιστεύει κάποιος σοβαρά ότι έχει κανένα εμπόδιο να τη στηρίξει αν ιδρύονται ιδιωτικά πανεπιστήμια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα; Εδώ, επίσης, υπάρχει μια ουσιαστική αντίφαση, «του προφασίζεσθαι προφάσεις εν αμαρτίαις» -το λέω δεύτερη φορά για να κρύψουμε τις ενοχές για το ότι φθάσαμε εδώ που φθάσαμε.

Πού έχουμε φθάσει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι; Πρώτα, πρώτα για το δημόσιο πανεπιστήμιο. Άραγε, είμαστε ευχαριστημένοι από τον τρόπο με τον οποίο δημιουργήθηκαν τα διάφορα τμήματα τα χωρίς κανένα προγραμματισμό, αφού τα δημιουργήσαμε περισσότερο για λόγους τοπικούς σε ορισμένες περιπτώσεις; Δεν τα στελεχώσαμε ούτε από πλευράς διοικητικού προσωπικού, ούτε από πλευράς διδακτικού δυναμικού για να μπορέσουν να λειτουργήσουν. Δεν ξέρουμε για παράδειγμα ότι η έννοια της δωρεάν παιδείας, όπως είναι σήμερα σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καταλύεται μέσα από τα φροντιστήρια τα οποία έχουν καταντήσει εκ των ων ουκ άνευ για να μπει κάποιος στο πανεπιστήμιο ή από τα έξοδα των ιδίων των φοιτητών που όταν φεύγουν από το σπίτι τους μέσα από το ενοίκιο, μέσα από τα έξοδα που έχουν για να σπουδάσουν, στην ουσία δεν έχουν δωρεάν παιδεία; Τι εμποδίζει να αντιμετωπίσουμε αυτήν την κατάσταση; Θα εμποδίσει τώρα επειδή θα δημιουργηθούν αυτού του είδους τα πανεπιστήμια με τους όρους που είπα προηγουμένως;

Και, τέλος, υπάρχει και κάτι άλλο το οποίο με ανησυχεί, ιδιαίτερα, και είναι η βασική μου αντίρρηση σ' αυτό που ελέγχη προηγουμένως από το συνάδελφο κ. Βενιζέλο. Δεν είναι μόνο τα πανεπιστήμια τα οποία λειτουργούν υπ' αυτές τις συνθήκες, πολλές φορές συνθήκες εγκατάλειψης. Αλλά εδώ θέλω να τονίσω δύο άλλα πράγματα. Από τη μια μεριά διαμαρτύρεται η Αξιωματική Αντιπολίτευση γιατί καθιερώσαμε τη βάση του δέκα (10), λέει αιφνιδιαστικά. Φυσικά δεν υπήρξε αιφνιδιασμός γιατί αφήσαμε μια ολόκληρη περίοδο εξετάσεων και το είχαμε προαναγγείλει. Αλλά γιατί αγωνιούν για τα παιδιά που δεν συμπλήρωσαν το δέκα για να μπουν και δεν αγωνιούν για το γεγονός ότι διεκδικούμε σήμερα το δικαίωμα παιδιών που έχουν κάτω από το δέκα να μπουν; Αντί δηλαδή να αγωνισθούμε να φθάσει το επίπεδο της εκπαίδευσης εκεί που ο φοιτητής έχει όλες τις προϋποθέσεις για να συμπληρώσει τη βάση, αγωνιούμε γιατί δεν μπαίνει με υποβαθμισμένα προσόντα. Δεν είναι αυτό υποκρισία; Αγωνιούμε δηλαδή για την μετρίότητα αλλά δεν αγωνιούμε για την άνοδο του επιπέδου της εκπαίδευσης.

Όπως επίσης, δεν ξέρουμε ποια είναι η κατάσταση σήμερα εκτός πανεπιστημίου με τα λεγόμενα «εργαστήρια ελευθέρων σπουδών»; Ναι ή όχι είναι κερδοσκοπικοί οργανισμοί; Ναι, ή όχι λειτουργούν εκτός θεσμικού πλαισίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης γιατί ούτε καν εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας ή από άλλο φορέα παιδείας; Αν αφήσουμε την κατάσταση όπως

έχει θα αναγκαστούμε, ναι ή όχι, και μέσα από τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναγνωρίσουμε σταδιακά, εμμέσως ή και αμέσως, πτυχία τα οποία θα χορηγούνται από ιδρύματα τα οποία είναι κερδοσκοπικοί οργανισμοί;

Άρα, ακούστε τη λογική. Ας αφήσουμε τα πράγματα καλύτερα όπως έχουν ή ας βάλουμε κανόνες για τα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών -που δεν τους έβαλαν ποτέ κυβερνώντες επί είκοσι χρόνια- και ας μη δημιουργήσουμε τριτοβάθμια ιδρύματα τα οποία δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Όστε τότε, επειδή επιτρέπεται από το Σύνταγμα αυτό το πράγμα και είναι απόλυτα λογικό, να βάλεις κανόνες ότι αυτοί οι οποίοι εμφανίζονται μ' αυτήν τη μορφή φυσικά παρέχουν αγαθό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Γιατί στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στους κανόνες που μας επιβάλλει μπορούν να εμφανιστούμε και να πούμε, βεβαίως δεν υπάρχει κρατικό μονοπώλιο αλλά οι όροι με τους οποίους λειτουργεί η τριτοβάθμια εκπαίδευση από ιδιώτες είναι αυτοί.

Αν δεν βάλουμε αυτούς τους κανόνες, τότε θα μας έρθουν οι κανόνες απέξω και θα αναγκάζομαστε να κάνουμε νομιμοποίηση αυθαιρέτων. Μήπως, όμως, κάποιος αυτό επιδιώκει; Μήπως βόλεψε πολλούς η κατάσταση η οποία δημιουργήθηκε όλα αυτά τα χρόνια;

Κλείνουμε τα μάτια στην κερδοσκοπία και από εκεί και πέρα ερχόμαστε να υπεραμυνθούμε του δημόσιου χαρακτήρα του πανεπιστημίου, που ούτως ή άλλως δεν κινδυνεύει όπως εξήγησα προηγουμένως. Δεν αγωνιούμε γιατί υπάρχουν ιδιωτικά εκπαιδευτήρια πρώτου και δεύτερου βαθμού, αγωνιούμε για τον τρίτο βαθμό.

Επιτρέψτε μου να πω ότι δεν αντέχει σε κριτική όλη αυτή η συζήτηση. Πρέπει από τη μια πλευρά να ενισχύσουμε το δημόσιο πανεπιστήμιο, γιατί θα παραμείνει ο κανόνας. Και δεν μπορεί να μην παραμείνει ο κανόνας, παντού έτσι είναι. Πρέπει να δώσουμε εκείνη τη διεξοδό, η οποία θα είναι η εξαίρεση βεβαίως, γιατί το ιδιωτικό πανεπιστήμιο με τους όρους που έχει η εξαίρεση θα είναι.

Θα μας επιτρέψει, όμως, ν' αντιμετωπίσουμε την κατάσταση της παραπαιδείας, η οποία υπάρχει σήμερα, όπως και πόρους κερδοσκοπίας. Εκτός

-το τονίζω- αν κάποιος βολεύονται απ' αυτήν την κατάσταση, αλλά να βγουν να το πουν, όχι να κρύβονται πίσω από επιχειρήματα που είναι έωλα.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

Θα χρειαστώ τρία, τέσσερα, λεπτά ακόμα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Τα έχετε, κύριε Υπουργέ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Τελειώνω λέγοντας τι εννοούμε. Γιατί συμφωνούμε νομίζω σ' αυτόν τον τομέα όλοι, εκείνοι τουλάχιστον που αποδέχονται την αναθεώρηση.

Μίλησα για δημόσιο αγαθό της εκπαίδευσης και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που όταν το χειρίζονται οι ιδιώτες τελούν υπό την εποπτεία του κράτους. Πώς την εννοούμε αυτήν την εποπτεία;

Πρώτον, δεν υπάρχει ελευθερία ίδρυσης με την έννοια που ξέρουμε στο χώρο του αστικού δικαίου, δηλαδή της ελευθερίας των συμβάσεων, κάτι ανάλογο με το 361 του Αστικού Κώδικα που όποιος θέλει ιδρύει κάτι. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ο νόμος θα λέει για το τι σημαίνει ένα τέτοιο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αυτός που το ιδρύει, το κάνει με θεσμική πράξη που μπορεί να έχει τη μορφή είτε του ειδικού νόμου είτε του διατάγματος. Το αν θα έχει τη μορφή της υπουργικής απόφασης, εμένα θα με προβλημάτιζε πολύ μια τέτοια εξουσιοδότηση.

Πάντως, όμως, θα θέλει ειδική ρύθμιση ή με νόμο ή με προεδρικό διάταγμα. Άρα, δεν υπάρχει αυτή η απόλυτη ελευθερία που κάποιος φοβούνται. Σίγουρα θα περνάει στη μία μεν περίπτωση μέσα από τον έλεγχο της Βουλής και στην άλλη οπωσδήποτε, επειδή θα πρόκειται για κανονιστικό διάταγμα, από τον έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας με βάση το άρθρο 95 του Συντάγματος. Τι έχει να φοβηθεί κανείς μέσα απ' αυτόν τον έλεγχο;

Δεύτερον, θα υπάρχει ειδική ρύθμιση, όπως είπα, σ' ένα γενικότερο πλαίσιο που θα λέει με ποιους όρους λειτουργούν, δηλαδή ποιος μπορεί να το κάνει αυτό. Θα μπορεί να το κάνει είτε ιδιώτης, ο οποίος αφήνει καταπίστευμα ή θα μπορεί να είναι ίδρυμα του εξωτερικού το οποίο μπορεί να κάνει παράρτημα στην Ελλάδα, υπό έναν όρο βασικό όμως: Ότι αυτό το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του εξωτερικού λειτουργεί υπό όρους μη κερδοσκοπίας. Δεν θα μπορεί να έρθει και να γίνει μη κερδοσκοπικό εδώ, όταν είναι μη κερδοσκοπικό εκεί.

Άκουσα το παράξενο επιχείρημα «αυτά είναι εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτουργούν στο εξωτερικό από το 1650 ή το 1800». Δεν το κατάλαβα αυτό το επιχείρημα. Δηλαδή αν το είχαμε κάνει νωρίτερα, έχει καλώς, αλλά αφού δεν το κάναμε τότε, να μην το κάνουμε καθόλου; Δεν είναι, λοιπόν, καιρός να προσαρμοστούμε και εμείς σ' αυτά τα πράγματα; Θα έπρεπε να το είχαμε κάνει παλιότερα, αλλά αφού δεν το κάναμε, δεν μπορεί να γίνει τώρα;

Άκουσα επίσης το επιχείρημα «κοστίζουν πολύ αυτά τα πράγματα». Τι θα πει «κοστίζουν πολύ»; Δεν ξέρουμε, παραδείγματος χάριν, ότι ένα αλλοδαπό εκπαιδευτικό ίδρυμα είναι δυνατόν να θέλει να ιδρύσει εκπαιδευτήριο και η Ελλάδα είναι ένας πολύ καλός πόλος ίδρυσης τέτοιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα; Δεν ξέρουμε ότι υπάρχουν ιδιώτες που έδωσαν πλουσιοπάροχα για έδρες στο εξωτερικό -και καλά έκαναν- οι οποίοι μπορούν να δώσουν περισσότερα στην Ελλάδα για συγκεκριμένα τμήματα που θέλουν να δημιουργήσουν; Γιατί το αποκλείουμε αυτό;

Δεν γνωρίζουμε παραδείγματος χάριν ποιες χορηγίες έγιναν πρόσφατα και σε ποιο επίπεδο, ακόμη και για θέματα που αφορούν την Εθνική Βιβλιοθήκη και άλλα; Υποτιμούμε εκείνους τους Έλληνες οι οποίοι θα ήθελαν να δέσουν το όνομά τους με τη δημιουργία τέτοιων ιδρυμάτων;

Άρα, λοιπόν, ειδικός νόμος ή διάταγμα, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με τους όρους που είπα προηγουμένως, και πλήρης έλεγχος και της εισόδου των φοιτητών μέσα στο πανεπιστήμιο και των καθηγητών σε ό,τι αφορά τον τρόπο με τον οποίον εκλέγονται, αντίστοιχη με εκείνη που υπάρχει για τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Άκουσα και το άλλο: «Θα λύσουν τέτοια ιδρύματα το πρόβλημα της φοιτητικής μετανάστευσης»; Πρώτον θα το λύσουν εν μέρει. Δεύτερον, και κυριότερο, θα απελευθερωθούν, επειδή θα υπάρχουν και αυτά, δυνάμεις ώστε τα υφιστάμενα ιδρύματα από το ίδιο το κράτος να χρηματοδοτηθούν περισσότερο αντί να ψάχνουμε να φτιάξουμε άλλα τμήματα, τα οποία απλώς δημιουργούνται και θυμίζουν αυτό που κάποιος είπε πολύ καλά «πανεπιστήμια Ποτέμκιν».

Ξέρετε τι είναι τα «πανεπιστήμια Ποτέμκιν»; Είναι κατά τα χωριά Ποτέμκιν. Ο Ποτέμκιν όπως ξέρετε έφτιαξε κάποια χωριά...

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Το θωρηκτό Ξέρω μόνο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Αφήστε, κύριε Κουβέλη, το θωρηκτό. Μακάρι ο Ποτέμκιν να είχε αφήσει μόνο το θωρηκτό, είχε κάνει και κάτι άλλο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Αυτό γνωρίζω μόνο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Του είχε αναθέσει η Τσαρίνα να φτιάξει κάποια χωριά στο Βόλγα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Του είχε αδυναμία!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Επειδή του είχε αδυναμία, του είχε αναθέσει να φτιάξει κάποια χωριά. Έφτιαξε, λοιπόν, τα χωριά...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ας κλείσουμε, λοιπόν, με τις «αδυναμίες της Τσαρίνας»!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): ... κατά μήκος του Βόλγα και ήταν απλώς και μόνο εικόνες, δηλαδή κάποιοι τοίχοι. Δεν υπήρχε τίποτα από πίσω. Η Τσαρίνα έκανε περιοδεία και είδε τα χωριά και Μουζίκους που χόρευαν εκεί ευτυχισμένοι.

Όταν έφυγε, έβγαλαν τους τοίχους και δεν έμεινε τίποτε. Αυτά είναι τα χωριά Ποτέμκιν.

Αν κάποιος πιστεύουν ότι με το να φτιάχνουν τμήματα, τα οποία δεν μπορούν να λειτουργήσουν, λύνουν το ζήτημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με όρους δημόσιας εκπαίδευσης, κάνουν μεγάλο λάθος. Πρέπει να ενισχυθούν οικονομικά. Πρέπει το μεγαλύτερο ή το συνολικό μέρος σε ό,τι αφορά χρήματα αυτά να πάει στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα για να μπορέσουν να αντέξουν τον ανταγωνισμό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και με αυτό κλείνετε, κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Το τρίτο το οποίο δεν ελέγχθη είναι ότι όταν δημιουργηθούν τέτοια πανεπιστήμια στην Ελλάδα θα βοηθήσουν να υπάρξει ένας υγιής ανταγωνισμός. Και σας το λέω εγώ, κύριοι, από τη δική μου προσωπική εμπειρία. Ήμουν, παραμένω και ελπίζω μια μέρα να γυρίσω ως καθηγητής σε δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Γιατί σ' αυτό πιστεύω πραγματικά.

Τα δημόσια πανεπιστήμια έχουν να κερδίσουν απ' αυτόν τον ανταγωνισμό, γιατί αν κινητοποιηθούν οι δυνάμεις που υπάρχουν μέσα τους, οι δυνάμεις αυτές είναι πολύ περισσότερες, πολύ ισχυρές για να μπορέσουν να δώσουν οντότητα σε ένα πανεπιστήμιο που σήμερα δεν την έχει. Γιατί δώσαμε μεγαλύτερη σημασία στη μετρίότητα και όχι στην αξιοκρατία. Γιατί, δυστυχώς, κάποιος πίστεψαν ότι ισότητα σημαίνει «το δρεπάνι της ισότητας να θερίζει κατάχαμα».

Είναι αυτή η λογική του Anatol France που είχε πει ειρωνικά ότι «ισότητα μπορεί να σημαίνει για κάποιους να κοιμούνται πλούσιοι και φτωχοί εξίσου κάτω από τις γέφυρες του Σηκουάνα!». Η πραγματική ισότητα είναι η αναλογική ισότητα, εκείνη που βοηθάει προς τα πάνω τους ανθρώπους.

Το δημόσιο πανεπιστήμιο πρέπει ν' ανέβει με το να έχει την ενίσχυση που του πρέπει, την προσοχή που του πρέπει και την αφοσίωση που του πρέπει και από το κράτος και απ' αυτούς που το υπηρετούν. Και αυτό δεν μπορεί να συνεχισθεί με την υφιστάμενη κατάσταση που, όπως απέδειξε η πολιτική μας πορεία, δεν μας έφτασε σ' ένα σημείο το οποίο να μας κάνει περήφανους για το δημόσιο πανεπιστήμιο που έχουμε. Δεν υπήρξε κανένα εμπόδιο ιδιωτικού πανεπιστήμιου για να είμαστε εδώ που είμαστε.

Και κάτι τελευταίο ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Πάλι, «τελευταίο», κύριε Υπουργέ; Εγώ θα μείνω μέχρι τέλους!

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Επιτρέψτε μου να πω και αυτό.

Άκουσα να λέγεται ότι πρέπει να φτιάξουμε εκτελεστικό νόμο τώρα και να τον έχουμε έτοιμο για να συμψηφίσουμε. Πρώτα-πρώτα αυτά τα πράγματα δεν γίνονται. Είναι δυνατόν ποτέ να προκαταλάβει κάποιος τη θέση της επόμενης Βουλής; Το ίδιο το άρθρο 110 θέλει τον τελικό λόγο να τον έχει η επόμενη Βουλή. Δηλαδή τι θα πούμε στην επόμενη Βουλή; Ότι έρχεται να την προκαταλάβει η σημερινή απόφαση;

Θέλω να απαντήσω και κάτι στον κ. Βενιζέλο, το οποίο έχει γράψει και ο ίδιος, το ξέρει άλλωστε και από το βιβλίο του. Το Σύνταγμα δεν κάνει καμία ιεράρχηση για την πρώτη και τη δεύτερη πλειοψηφία. Ίσα-ίσα επειδή δίνει δυο ψηφοφορίες στην πρώτη φάση, με το χρόνο διάσκεψης που παρεμβάλλεται, είναι σαν να επιθυμεί οι μεγαλύτερες συνααινέσεις να γίνουν από τώρα.

Ούτως ή άλλως συναινετική θα είναι η επόμενη Αναθεώρηση. Αυτό μάλιστα το αποδείξαμε. Την προηγούμενη φορά εμείς, ως Νέα Δημοκρατία, δώσαμε τη συναίνεσή μας σε περισσότερες από ογδόντα ρυθμίσεις, χωρίς να σκεπτόμαστε μικροκομματικά ποιος θα έχει μετέπειτα την πλειοψηφία. Χαίρομαι που και τότε...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Στις είκοσι πέντε δεν δώσατε.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): ...η Κυβέρνηση και ο κ. Βενιζέλος ως εισηγητής, όταν συζητούσαμε τις τελικές δια-

τυπώσεις, με ελάχιστες εξαιρέσεις, πήγαν συναινετικά. Μη φοβόμαστε τις συνααινέσεις. Όσο εμπιστευόμαστε τους εαυτούς μας τόσο είμαστε αξιόπιστοι απέναντι στην κοινωνία.

Δεν υπάρχει χειρότερη εικόνα, κύριοι συνάδελφοι, από το να λέμε στην ελληνική κοινωνία εμείς οι ίδιοι «συμφωνούμε για την αναθεώρηση του άρθρου 16 αλλά κανένας μας δεν εμπιστεύεται τον επόμενο για το τι πρόκειται να πράξει». Ούτε η λογική του άρθρου 110 είναι τέτοια ούτε η λογική του Κοινοβουλίου σε επίπεδο αναθεώρησης.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Υπουργέ. Πάντως ο κ. Βενιζέλος είχε δίκιο. Στις είκοσι πέντε διατάξεις δεν δώσατε συναίνεση. Άρα, αν το πάμε αναλογικά, ήταν εκατόν είκοσι οι αναθεωρητέες διατάξεις, έδωσαν στις ογδόντα, επομένως έδωσαν στα τρία τέταρτα. Άρα τώρα που είναι σαράντα οι προς αναθεώρηση διατάξεις, πρέπει να δώσετε συναίνεση στις δεκαεφτά εσεις, για να είμαστε εντάξει.

Ο συνάδελφος γενικός εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Πάγκαλος έχει το λόγο.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να ξεκινήσω από το θέμα με το οποίο κατέληξε ο κύριος Υπουργός, το θέμα της συναίνεσης. Πιστεύω ότι βεβαίως ήταν πολύ θετική και ωφέλιμη η άποψη του κ. Παναγιωτόπουλου, ο οποίος θεωρεί ότι θα υπάρχει μία στάση της Νέας Δημοκρατίας που θα λάβει σοβαρά υπ' όψιν της την διαφέρουσα, σε πολλά σημεία, πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και θα έχει την διάθεση να συνεργήσει προς την επίτευξη μιας συμφωνίας. Δυστυχώς κι εγώ δεν σας έχω εμπιστοσύνη. Και θα σας πω γιατί δεν σας έχω εμπιστοσύνη. Όχι γιατί είστε μια άλλη παράταξη...

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Ευτυχώς!

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Όχι, δυστυχώς δεν έχω εμπιστοσύνη. Θα ήθελα να έχω εμπιστοσύνη και θα ήθελα να έχουμε εμπιστοσύνη τα κόμματα στη Βουλή, όλοι προς όλους, και να διαμορφώνουμε συναίνεση, γιατί μπορούμε. Δεν είναι αμαρτία η συναίνεση. Γιατί πρέπει πάντα να διεκδικούμε ψήφους και να μην βλέπουμε και την ουσία των θεμάτων;

Αλλά δυστυχώς εσεις είσατε ασυνεπείς σε μια σειρά από δεσμεύσεις σας –δεν θέλω να κάνω εδώ έναν μακρύ κατάλογο– μέσα στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις για την παιδεία. Μάλιστα θυμάμαι ότι ο κύριος Πρωθυπουργός έλεγε, με την πολύ ικανοποιητική χρήση αυτού του ενεστώτος διαρκείας, τον οποίο κατά κόρον χρησιμοποιεί στις ομιλίες του –δηλαδή δεν έλεγε «θα κάνουμε», αλλά έλεγε «κάνουμε»– ότι «αυξάνουμε το ποσοστό της παιδείας στο 5%». Η πραγματικότητα είναι ότι όχι μόνο δεν το αυξήσατε, αλλά το μειώσατε από το 3,9% που ήταν επί ΠΑ.ΣΟ.Κ. στο 3,1%. Μειώσατε τις δαπάνες για την παιδεία.

Επίσης η δωδεκαετής εκπαίδευση, την οποία ορθώς εθυμήθη ο συνάδελφος, ήταν μια δέσμευσή σας γι' αυτήν την τετραετία. Είμαστε πολύ μακριά.

Το ολόημερο σχολείο, όπως ξέρετε, δεν έχει προχωρήσει καθόλου από την κατάσταση στην οποία το παραλάβατε από την κυβέρνηση Σημίτη. Αντίθετα, Βουλής, όλοι επιδείνωση σε πάρα πολλές περιπτώσεις, με αποτέλεσμα οι οικογένειες να απογοητεύονται από το ολόημερο σχολείο και να αποσύρουν τα παιδιά τους, γιατί δεν έχει νόημα τα παιδιά να βρίσκονται σ' ένα πάρκινγκ παιδιών, χωρίς περιεχόμενο, χωρίς υποδομές.

Έχει επίσης επιδεινωθεί αισθητά η κατάσταση στα νηπιαγωγεία και από την άποψη του προσωπικού και από την άποψη των εκπαιδευτικών μέσω των οποίων διαθέτουν, με αποτέλεσμα σήμερα στην περιοχή Αττικής, την οποία καλά γνωρίζω, περιοχή όπου ζουν περίπου τέσσερα εκατομμύρια Έλληνες εργαζόμενοι, σε όσες οικογένειες έχουν, σύμφωνα με μελέτη που έγινε από το πανεπιστήμιο, 2.200 ευρώ και οι δύο, οικογένειες δηλαδή όπου και οι δύο εργάζονται και έχουν 2.200 ευρώ, δεν μπορούν να βρουν θέση στο νηπιαγωγείο, διότι οι θέσεις είναι κατελημμένες από άλλους πτωχότερους. Άρα ουσιαστικά ένα τεράστιο τμήμα του ενεργού πληθυσμού και ιδιαίτερα οι γυναίκες οι οποίες εργάζονται, δεν βρίσκουν διέξοδο για τα παιδιά τους. Έχουμε, λοιπόν, ένα σοβαρό πρόβλημα σε ό,τι αφορά την χρη-

ματοδότηση της παιδείας και αυτό είναι κάτι στο οποίο όλοι συμφωνούμε, κύριοι συνάδελφοι. Συμφωνούν και αυτοί που διαδηλώνουν στην Πλατεία έξω από εδώ. Και συμφωνούμε διότι όλοι διαπιστώνουμε ότι υπάρχει ανάγκη περαιτέρω προόδου στην παιδεία και η πρόοδος προϋποθέτει μέσα. Και βεβαίως μέσα εδόθησαν πολλά σ' αυτήν την περίοδο που διακυβέρνησε το Π.Α.Σ.Ο.Κ.. Υπάρχουν κτήρια, υπάρχουν εποπτικά μέσα, υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις -γιατί κι αυτές αποτελούν τμήμα της γενικότερης εκπαίδευσης των νέων- πολύ περισσότερα, απείρωσ περισσότερα απ' όσα υπήρχαν στο παρελθόν.

Είναι όμως η παιδεία μας σε καλή κατάσταση; Και γιατί συγκλονίζεται αυτήν τη στιγμή η κοινή γνώμη; Διότι προφανώς υπάρχει πρόβλημα. Το πρόβλημα υπάρχει σ' όλη την έκταση. Και σ' όλη την έκταση χρειάζονται παρεμβάσεις, τις οποίες δεν κάνετε. Διότι ο δεύτερος λόγος, για τον οποίο δεν μπορεί κανείς να σας έχει εμπιστοσύνη, είναι η σύγχυση που υπάρχει στο εκπαιδευτικό θέμα. Υπάρχει μια μεταρρύθμιση, την συνεισφέρατε στο δημόσιο διάλογο άκαιρα και με πολλά στοιχεία αυθαιρεσίας και αυταρχισμού, την αποσύρατε μπροστά στις αντιδράσεις, πρόκειται να την ξαναφέρετε. Ακούγονται περίεργες φωνές. Χθες ακούσαμε ξαφνικά μια αναταραχή για την αλλαγή του τρόπου εισόδου στα Α.Ε.Ι.. Διαφεύστηκε από τον Υπουργό.

Άλλα απ' αυτά που λέει η κ. Γιαννάκου άκουσα σήμερα από τον κ. Παυλόπουλο. Άρα, υπάρχει σύγχυση κατ' αρχήν στο δικό σας στρατόπεδο, στο δικό σας κόμμα και πρέπει να τα ξεκαθαρίσετε.

Εμείς έχουμε συμβάλει στο διάλογο, τον οποίο επικαλεστήθε. Καταθέσαμε δεκαπέντε συγκεκριμένα σημεία, επί των οποίων θεωρούμε ότι πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες. Αν κάνετε πραγματικά μία προσπάθεια για να βρούμε ένα κοινό έδαφος της συζήτησης, εντάξετέ τα εις τον προβληματισμό σας και πάρτε θέση επί των δεκαπέντε σημείων, τα οποία έχουμε αντιπροτείνει. Ποτέ δεν σας ακούσαμε να τα σχολιάσετε. Κάνετε ότι δεν υπάρχουν. Αυτός δεν είναι καλός τρόπος για να μας δημιουργείτε την εμπιστοσύνη, η οποία χρειάζεται για το τι θα επικρατήσει στην επόμενη Βουλή, αν -όπως λέτε- έχετε την πλειοψηφία.

Εμείς είμαστε πεπεισμένοι ότι και με βάση το εκπαιδευτικό ζήτημα και με τη θέση μας σ' αυτό και ίσως αποφασιστικά λόγω της θέσης μας στο εκπαιδευτικό ζήτημα θα κερδίσουμε τις επόμενες εκλογές και θα έχουμε την απαιτούμενη πλειοψηφία, για να προωθήσουμε όλες τις αλλαγές που έχουν εξασφαλίσει ευρεία πλειοψηφία στην παρούσα Βουλή.

Όμως, πρέπει να σας πω και κάτι άλλο, ένα τελικό επιχείρημα γι' αυτήν την ιστορία συναίνεσης. Ξέρετε, πια στην εποχή μας και σ' έναν τόπο, όπως ευτυχώς εξελίξαμε τον τόπο αυτό από την άποψη των θεσμών και του δημοκρατικού φρονήματος, δεν αρκεί να έχεις την πλειοψηφία στη Βουλή, για να κάνεις ό,τι θέλεις.

Ελπίζω πως, παρά το ότι κατά κόρον αυτό ήταν το επιχείρημά σας τους πρώτους μήνες της διακυβέρνησής σας, τώρα πλέον έχετε πάρει το μάθημά σας, όπως το πήραμε κι εμείς τον καιρό που κυβερνήσαμε. Και ξέρετε ότι αν δεν πείσεις, δεν μπορείς να υλοποιήσεις αλλαγές, οι οποίες αφορούν την ίδια την κοινωνία και όχι απλώς τους θεσμούς και το πολιτικό κατεστημένο. Άρα, λοιπόν, εγώ πιστεύω ότι η αλλαγή αυτή, η οποία επιβάλλεται και προϋποθέτει την αναθεώρηση του άρθρου 16, θα επιβληθεί εκ των πραγμάτων.

Να μου επιτρέψετε να σας πω ότι η δική μας πρόταση, η οποία είναι πολύ πιο συγκεκριμένη και διαφέρει αισθητά από τη δική σας, προβλέπει συγκεκριμένα πράγματα, τα οποία θα μου επιτρέψετε να σας διαβάσω από το κείμενο, γιατί -ξέρετε- κάπου έχει χαθεί μέσα στο πλήθος των επιχειρημάτων, ίσως και λόγω της σοφίας όλων ημών οι οποίοι συμμετέχουμε σε αυτήν την διαδικασία, η ουσία.

Εμείς λέμε εδώ ότι η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων πρέπει να οριοθετηθεί συστηματικά με βάση μια σειρά αυστηρών εγγυήσεων, αντιστοιχών προς τις εγγυήσεις των δημοσίων Α.Ε.Ι.. Επιπλέον πρέπει να προβλεφθεί ρητά στο Σύνταγμα ότι τα μη κρατικά Α.Ε.Ι. θα μπορούν να λάβουν απο-

κλειστικά τη μορφή των μη κερδοσκοπικών φορέων. Έτσι εξασφαλίζεται ο δημόσιος έλεγχος στον μη κρατικό εκπαιδευτικό χώρο.

Και αναρωτιέμαι, αν αυτή θα είναι η μορφή του ενδεχομένου ιδιωτικού Α.Ε.Ι., πού έγκειται η αντίρρηση αυτών όλων οι οποίοι κραυγάζουν εις τας οδούς και τας πλατείας της πόλης αυτήν τη στιγμή εναντίον της άλωσης του πανεπιστημίου από ιδιωτικά συμφέροντα, πώς θα μπορούν μέσα σ' αυτό το πλαίσιο τα ιδιωτικά συμφέροντα να καταστήσουν δικό τους το πανεπιστήμιο και πού θα μπορούν να το οδηγήσουν και πού μπορούν εξάλλου να το οδηγήσουν. Είναι λάθος να προσανατολιστεί το πανεπιστήμιο προς τις ανάγκες της παραγωγής και της ανάπτυξης του τόπου; Λίγο-πολύ όλοι πιστεύω ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε ότι αυτό δεν είναι λάθος, πρέπει να γίνει!

Θα ρωτήσω και κάτι άλλο. Δεν γίνεται αυτήν τη στιγμή; Δεν υπάρχουν ιδιωτικά κεφάλαια γύρω από εκπαιδευτικά προγράμματα; Δεν χρηματοδοτούνται καθηγητές από τον προϋπολογισμό και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να προωθήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα με συγκεκριμένο παραγωγικό και αναπτυξιακό αντικείμενο;

Είδα προχθές στην τηλεόραση έναν αξιοσέβαστο καθηγητή που ανήκει στον ευρύτερο χώρο της παραδοσιακής Αριστεράς, ο οποίος εκσφενδόνιζε κεραυνούς εναντίον της αναθεώρησης του άρθρου 16. Και τον θυμήθηκα, όταν ήμουν προ εντεκαετίας υπεύθυνος για την προώθηση των ευρωπαϊκών συμφερόντων της χώρας, πώς είχε έρθει στις Βρυξέλλες και μαζί αγωνιστήκαμε για να πάρει τις πρώτες του χρηματοδοτήσεις.

Ακούω ότι έκτοτε οι χρηματοδοτήσεις των προγραμμάτων, των οποίων ηγείται ο συγκεκριμένος καθηγητής -πολέμιος της αναθεώρησης του άρθρου 16- είναι κολοσσιαίες και χαίρομαι γι' αυτό, διότι επιτύχαμε και εγώ τότε που τον βοήθησα και αυτός κυρίως, ο οποίος με την επιστημονική του αυθεντία και τη δραστηριότητά του αποσπά κολοσσιαία ποσά από τον προϋπολογισμό και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Γιατί, όμως, πρέπει να βγαίνει και να πολεμά τώρα την εισβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ιδιωτικού κεφαλαίου στο πανεπιστήμιο;

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Για να μη χάσει τα τεράστια ποσά.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Μήπως το πρόβλημα είναι να μην παίρνει το πανεπιστήμιο τα κεφάλαια, αλλά να τα παίρνει ο ίδιος ατομικά και να κάνει ο ίδιος ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο με επικεφαλής τον εαυτό του;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Αυτό είναι.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Διότι εάν περί αυτού πρόκειται, να συνεννοηθούμε επιτέλους. Μεταξύ «μασκαράδων» ειλικρίνεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό για το χρηματικό μέρος. Το πανεπιστήμιο, όμως, δεν είναι μαγαζί. Δεν πουλάει εμπορεύματα κοινά και υπηρεσίες κοινές. Γι' αυτό εξάλλου και η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει εκπαιδευτική πολιτική, παρά μόνο κατά τρόπο επικουρικό, δηλαδή, αφού εξαντληθούν τα όρια της επιμέρους εθνικής νομοθεσίας.

Εδώ υπάρχει το πρόβλημα των κολεγίων και όλων αυτών των εμπόρων αμφίβολης ποιότητας γνώσεων, διότι όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση, λόγω του ότι πάσχει το νομοθετικό μας πλαίσιο -και το νομοθετικό μας πλαίσιο πάσχει, διότι δεν υπάρχει σοβαρή ενασχόληση με τους ιδιωτικούς φορείς εκπαίδευσης, εφόσον το Σύνταγμα τους απαγορεύει- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή βεβαίως και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τους αντιμετωπίζουν ως κοινές επιχειρήσεις. Τους εντάσσουν στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας περί του ανταγωνισμού και στην αρμοδιότητα της αντίστοιχης υπηρεσίας της Επιτροπής.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ: Και εμείς στο Υπουργείο Εμπορίου τους έχουμε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Βεβαίως, στο Υπουργείο Εμπορίου.

Αυτή, λοιπόν, η κατάσταση πρέπει να σταματήσει. Και πρέπει να σταματήσει με γενναία νομοθετική πρωτοβουλία, η οποία θα στηρίζεται σε συνταγματική εξουσιοδότηση, την οποία θα παρέχει το αναθεωρημένο άρθρο 16. Έτσι, θα καταλήξει το εμπόριο ελπίδων και γνώσεων από αυτά τα ύποπτα και αμφίβολα συμφέροντα.

Υπάρχει το θέμα ότι μπορεί να μην εμφανιστεί σοβαρό ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Και θα σας πω ότι εγώ επιμένω και πιστεύω, όπως και όλοι μας, ότι αν υπάρξει ιδιωτικό πανεπιστήμιο, θα είναι μικρό μόνο τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα μας. Δεν υπάρχει πιστεύω καμία αμφιβολία περί αυτού, δεν έχει συμβεί πουθενά αλλού τίποτα τέτοιο και δεν θα συμβεί και εδώ.

Αν, όμως, το ιδιωτικό πανεπιστήμιο θα είναι τόσο μικρό τμήμα της εν γένει τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, γιατί ενοχλεί; Διότι εφόσον εμείς δεσμευόμαστε να κάνουμε πραγματικά την τεράστια εθνική προσπάθεια που υπάρχει για να αναβαθμίσουμε και τη δευτεροβάθμια και την τριτοβάθμια εκπαίδευση και αν δεν υπάρχει κανείς λόγος να φεύγει κάποιος αλλόφρων από τα πανεπιστήμια τα οποία δεν λειτουργούν και να καταφεύγει σε άλλες λύσεις, τότε γιατί φοβόμαστε την εμφάνιση ιδιωτικών πανεπιστημίων, τα οποία μπορεί να είναι εξειδικευμένα στο έπακρον, μπορεί να είναι χώροι στους οποίους θα εκφράζεται μια συγκεκριμένη τάση σχετική με την επιστήμη και τη γνώση, να είναι δηλαδή αυτό που είναι παντού στην Ευρώπη, παντού σε όλες τις χώρες; Γιατί η Ελλάδα θα πρέπει να έχει αυτήν την ιδιομορφία;

Δεν βρήκα μέχρι σήμερα σε όλη την επιχειρηματολογία εναντίον της δυνατότητας ίδρυσης μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κάτι που να μου εξηγεί τι είναι το ιδιαίτερο, το ιδιόμορφο, το παράδοξο που στην Ελλάδα δεν επιτρέπει τη λειτουργία τέτοιων ιδρυμάτων.

Νομίζω, επίσης, αξιότιμες κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι αν θέλουμε να οραματιστούμε την παιδεία μας ως μία παιδεία που θα διασφαλίζει μια σύγχρονη κοινωνία, βασισμένη στις αρχές που ζητάμε να εισαχθούν στο άρθρο 2, δηλαδή τις αρχές της ανθρωπιστικής, κοινωνικής και δημοκρατικής συνείδησης, μια σύγχρονη Ελλάδα που θα κοιτάει προς το μέλλον, πρέπει να ξεκινήσουμε από τη βάση.

Σας ανέφερα το θέμα του νηπιαγωγείου. Το νηπιαγωγείο είναι, σύμφωνα με τη σύγχρονη παιδαγωγική, καθοριστικό για την εξέλιξη των ανθρώπων.

Πέντε ετών έχουν παιχθεί σχεδόν όλα τα παιχνίδια. Πέντε ετών έχει καθοριστεί πώς θα εξελιχθεί το ένα ή το άλλο απ' αυτά τα αθάνα παιδάκια.

Στα πέντε πρώτα χρόνια, λοιπόν, πρέπει όχι μόνο να αποδεσμεύουμε τους γονείς για να μπορούν να απασχοληθούν παραγωγικά, όπως επιβάλλουν, δυστυχώς ή ευτυχώς, οι ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας, αλλά πρέπει εκεί να γίνεται η μεγάλη εξισωτική προσπάθεια. Εκεί καθιστούμε τους Έλληνες πολίτες ισοδύναμους, ισότιμους μπροστά στο μέλλον και τις προκλήσεις του. Στο πανεπιστήμιο είναι πολύ αργά. Στο πανεπιστήμιο ο καθένας έχει πάρει το δρόμο του. Και βέβαια πρέπει αντίστοιχα τα δημοτικά να λειτουργούν με μετεκπαιδευμένους λειτουργούς της στοιχειώδους εκπαίδευσης, μετεκπαιδευμένους ώστε να μπορούν να γνωρίζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα, να ελέγχουν και να διαθέτουν τη δυνατότητα μετάδοσης των γνώσεων, να υπάρχουν σύγχρονα μέσα σε όλα τα δημοτικά. Από τη Γ' δημοτικού πρόσβαση στον ηλεκτρονικό κόσμο του σήμερα σε όλα τα δημοτικά.

Και βεβαίως, στα γυμνάσια και στα λύκεια πρέπει να γίνεται η προσπάθεια ώστε να προσανατολίζονται οι νέοι με τον κατάλληλο τρόπο από εξειδικευμένους επιστήμονες εκπαιδευτικά για να μην πηγαίνουν εκεί που τους σπρώχνει η μαμά τους, γιατί έχει ακούσει η μαμά τους ότι εκεί βγαίνει πολύ χρήμα. Πολιτικούς μηχανικούς κάνανε τους γαμπρούς οι μαμάδες την εποχή που πήγαμε στο πανεπιστήμιο εμείς και τώρα τους κάνουνε γιατρούς.

Λοιπόν, να σταματήσει αυτό. Να μην καθορίζει η αγορά τη ροή των νέων προς την ανωτάτη εκπαίδευση γιατί σήμερα την καθορίζει και την καθορίζει αποφασιστικά και κυρίαρχα και χωρίς αμφισβήτηση από κανέναν γιατί δεν υπάρχει καμία δυνατότητα να παρέμβει ρυθμιστικά η πολιτεία με τον τρόπο που ανέφερα.

Τέλος, φτάνουμε στο πανεπιστήμιο. Και εκεί πρέπει να υπάρξει πράγματι ένα σύνολο μεταρρυθμίσεων. Αρχίζω από το φοιτητικό κίνημα. Είναι πράγματι ανάξιο της σημερινής εξέλιξης

της χώρας και της εξέλιξης της πολιτικής μας ζωής, όπως έγινε μετά τη Μεταπολίτευση για να φτάσουμε σ' αυτό το σημείο που φτάσαμε, να υπάρχει τέτοιου είδους ποταπός κομματισμός στα πανεπιστήμια. Δηλαδή, όλοι να έχουν μία ταμπέλα και όσοι δεν έχουν ταμπέλα να δέχονται τις πιέσεις για να τους κολλάει κάποιος μία ταμπέλα.

Θέλω να σας πω κάτι. Εγώ ανήκω στη γενεά η οποία το '60 κατέκτησε την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ιδιότητα του πανεπιστημιακού ασύλου –το οποίο καταλύθηκε μετά από την χούντα αλλά αυτό, όπως ξέρετε, είναι μία εξέλιξη που δεν ελεγχόταν από τον ελληνικό λαό- και κατέκτησε την πρώτη μεγάλη μεταρρύθμιση του ελληνικού πανεπιστημίου με το μεγάλο κίνημα του 15% για την παιδεία το οποίο όσοι δεν θυμούνται, γιατί είναι πολύ νέοι, έχουν διαβάσει. Αυτό τα μεγάλα επιτεύγματα για το μέλλον της χώρας τα κατέκτησε η συνδικαλιστική αυτή γενιά των φοιτητών διότι δεν ήταν κομματιζόμενη. Υπήρχαν παρατάξεις με έντονο ιδεολογικό χαρακτήρα, αλλά τα ψηφοδέλτια ήταν ενιαία και ψήφιζε ο καθένας βεβαίως, ψάχνοντας να βρει ποιο είναι στην παρατάξη του για να την ενισχύσει, αλλά μπορούσε να κάνει και άλλες επιλογές.

Λοιπόν, να ένα θέμα συζήτησης με το φοιτητικό κίνημα. Ας συζητήσουμε, επιτέλους, με το φοιτητικό κίνημα τη δυνατότητα οργάνωσης των φοιτητικών εκλογών με βάση ένα ενιαίο ψηφοδέλτιο για να σπάσει η κομματική ταύτιση των φοιτητών, η κομματική εξάρτηση των φοιτητών. Οι φοιτητικές παρατάξεις αντιμετωπίζονται ως στρατοί εν ενεργεία κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου στα πανεπιστήμια –όλοι έχετε εμπειρίες τέτοιες από ομιλίες στα πανεπιστήμια- και μετά εξαφανίζονται. Ασχολούνται που και που με κανένα πολιτιστικό θέμα, δεν ασχολούνται με το πανεπιστήμιο, δεν ασχολούνται με το περιεχόμενο των σπουδών, δεν αμφισβητούν τους διδάσκοντες, δεν τους κρίνουν και δεν απαιτούν από τους διδάσκοντες. Δεν υπάρχει, δηλαδή –αν θέλετε να το πω με όρους των σημερινών διαδηλώσεων- ταξική πάλη μέσα στο πανεπιστήμιο που έπρεπε να υπάρχει γιατί μέσα στο πανεπιστήμιο υπάρχουν δύο ομάδες και τα συμφέροντα τους δεν είναι φυσικό να συμπίπτουν.

Οι διδάσκοντες θέλουν να κάνουν τους δικούς τους στόχους: επιστημονικούς στην καλύτερη περίπτωση, ποικίλους σε άλλες περιπτώσεις. Οι φοιτητές έχουν ανάγκη τη διδασκαλία και την εργασία του διδάσκοντος.

Πώς είναι δυνατόν να υπάρχει ένα φοιτητικό κίνημα –αυτό το ερώτημα το έθεσα στους φοιτητές της Θεσσαλονίκης, που μου έκαναν την τιμή να με καλέσουν- που δεν αμφισβητεί τους διδάσκοντες και που δεν ζητάει ν' αλλάξει τίποτα;

Το φοιτητικό κίνημα του '60, αυτό το φοβερό και αδάμαστο φοιτητικό κίνημα, ήθελε να αλλάξει τα πάντα.

Το φοιτητικό κίνημα του Μάη του '68 στο Παρίσι, στο οποίο είχα, επίσης, την τύχη, λόγω των περιπετειών της ζωής μου, να συμμετάσχω, ήθελε ν' αλλάξει τα πάντα και άλλαξε τη μορφή της Γαλλίας. Από μια καθυστερημένη αγροτική χώρα με πεπαιλωμένες αγροτικές δομές την έκανε τη σημερινή Γαλλία που συμμετέχει ισότιμα στη διαμόρφωση της σημερινής ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

Ένα τέτοιο φοιτητικό κίνημα θα ονειρευόμουν να δω. Τέτοιες φοιτητικές φωνές θα ήθελα ν' ακούσω. Φωνές που ζητούν αλλαγές και τις ζητούν με επιχειρήματα. Όχι φωνές που ζητούν μέσα σε πλήρη σύγχυση την αναπαλαίωση του παρελθόντος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι το πρόβλημα της παιδείας είναι εθνικό ζήτημα πρώτης σειράς. Είναι ζήτημα για το μέλλον του έθνους. Είναι ζήτημα για την προκοπή και την ανάπτυξη της χώρας. Και είμαι βέβαιος ότι όλοι όσοι συμμετέχουν σε αυτήν τη συζήτηση, όλοι οι εκπρόσωποι του έθνους που πήραν θέση πάνω στο ζήτημα το κάνουν με απόλυτη ειλικρίνεια και απόλυτη πρόθεση βελτίωσης των πραγμάτων.

Πρέπει, όμως, να δώσουμε στον εαυτό μας μια προοπτική για το μέλλον, η οποία να μην περιλαμβάνει δεσμά σαν αυτά που περιέχει το άρθρο 16.

Το άρθρο 16, αντίθετα με όσα λένε αυτοί που αυτήν τη στιγμή πολεμούν την αναθεώρησή του, δεν είναι το άρθρο που δημιουργεί κινδύνους για την παιδεία. Είναι το πλαίσιο της δημόσιας και υποχρεωτικής παιδείας. Είναι το βάθρο της δημό-

σιας και υποχρεωτικής παιδείας.

Αυτό το πλαίσιο εμείς, με την πρόταση αναθεώρησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που θα ψηφίσουμε, θέλουμε να το ενισχύσουμε. Θέλουμε ν' ανοίξουμε δρόμους, για να πάμε παραπέρα. Πιστεύουμε ότι σε αυτήν την προσπάθειά μας θα επιτύχουμε τη μέγιστη δυνατή συναίνεση από το λαϊκό κίνημα, από την κοινή γνώμη και γενικά από τους εργαζόμενους, απ' όσους εργάζονται στην παιδεία και από το φοιτητικό κίνημα, ώστε όταν θα ωριμάσουν οι συνθήκες, να διαμορφωθούν έγκυρες και εμπειριστατωμένες απόψεις γύρω από το ζήτημα αυτό.

Αν σε αυτό το δρόμο βρεθούμε πολλοί, τόσο το καλύτερο. Αν αναγκαστούμε να τον τροποποιήσουμε μόνοι μας, θα τον τροποποιήσουμε μόνοι μας, με βάση την πρόταση για την οποία έχουμε δεσμευθεί και τα δεκαπέντε σημεία για την αλλαγή στην παιδεία που έχουμε θέσει υπ' όψιν σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Μαγγίνας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά την αγόρευση Πάγκαλου, νομίζω ότι περιτεύει κάθε επιχειρηματολογία. Είπε αλήθειες ο κύριος συνάδελφος, με τις οποίες κάποιος πρέπει να συμφωνήσει.

Θα ήθελα να αρχίσω αποδεχόμενος και μια θέση του κ. Βενιζέλου, ο οποίος είπε ότι «αγωνιά η ελληνική κοινωνία». «Αγωνιούν γονείς και παιδιά».

Είναι αλήθεια, αγαπητέ κύριε συνάδελφε, ότι αγωνιά η ελληνική κοινωνία. Όμως, δεν αγωνιά για τους λόγους που αναφέρατε. Αγωνιά, γιατί τα παιδιά δεν μορφώνονται από καμιά από τις τρεις βαθμίδες.

Αγωνιά γιατί οι γονείς σε μια υποτιθέμενη δωρεάν παιδεία, πληρώνουν αδρά κυρίως τα μεσαία και τα μικρά εισοδήματα. Και αγωνιούν όλοι και παιδιά και γονείς τέλος γιατί δεν έχουμε επιστήμονες οι οποίοι και να μπορούν να βρουν δουλειά και να είναι ανταγωνιστικοί.

Τώρα είπατε και κάτι άλλο περίτεχνο και, ευφυές, αλλά μη ορθό, ότι είναι στο πνεύμα του Συντάγματος αυτή η Βουλή να είναι των εκατόν πενήντα και η Αναθεωρητική των εκατόν ογδόντα. Αυτό φοβάμαι πολύ ότι δεν στέκεται, αλλά διευκολύνει την πολιτική σας στάση και αυτό βεβαία ο καθένας το σέβεται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχει γίνει πολλή συζήτηση για το άρθρο 16 και φοβάμαι ότι όλες οι αντιδράσεις που υπάρχουν γύρω από την αναθεώρηση του άρθρου 16 είναι υποκριτικές, διότι αυτό που πονάει δεν είναι η αναθεώρηση του άρθρου 16 αλλά το τι θα σηματοδοτήσει αυτή η αλλαγή. Στην ουσία, δηλαδή, είναι ο νόμος πλαίσιο, όποιος θα είναι, ο οποίος θα διέπει τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα αλλά και όλες οι αλλαγές οι οποίες θα επέλθουν στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Είναι βέβαιο ότι οι βολεμένοι θα ξεβουλευτούν.

Είπε ευφύως ο κ. Πάγκαλος για κάποιο συγκεκριμένο καθηγητή πανεπιστημίου, τον οποίο μάλιστα βοήθησε στο παρελθόν και ορθά έπραξε, να αποκομίσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, από κοινοτικά ταμεία πόρους. Αυτά φοβούνται πολλοί, ευτυχώς η μειοψηφία των διδασκόντων. Μειοψηφία όμως ισχυρά, μειοψηφία η οποία μπορεί να μην είχε το ηθικό και το πολιτικό ανάστημα να αντιπαρατεθεί στην πολιτική βούληση της αλλαγής του άρθρου 16 και των όλων αναρρυθμίσεων στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, γι' αυτό και έβαλε μπροστά το φοιτητικό κίνημα. Και οι νέοι, πολλοί από τους οποίους και αυτοί βολεύονται, κινητοποιούνται εύκολα, κινητοποιούνται για ψύλλου πήδημα.

Για τις ελλείψεις του εκπαιδευτικού μας συστήματος όλοι συμφωνούμε και πλειοδοτούμε. Πρέπει, λοιπόν, σε κάποιο βαθμό να συμφωνήσουμε και για τις αλλαγές.

Για μένα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναθεώρηση του άρθρου 16 έχει ασφαλώς την τυπική της σημασία και τα πρακτικά της αποτελέσματα. Έχει όμως κυρίως συμβολική σημασία. Διότι η αλλαγή του άρθρου 16 σημαίνει δύο βασικά πράγματα: Πρώτον, την κατάργηση του μονοπωλίου και δεύτερον, την αλλαγή των συμπεριφορών. Θ' αλλάξουν κατ' ανάγκη συμπεριφορές εφόσον επιτραπεί και διευκολυνθεί η ίδρυση μη κρατικών και μη κερδοσκοπικών Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Κανείς δεν θίγει το θέμα του δημόσιου χαρακτήρα της

παιδείας ή το ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό και πρέπει σ' αυτό ελεύθερα να έχουν πρόσβαση όλοι οι Έλληνες. Λόγω όμως του δημόσιου χαρακτήρα θέλω να κάνω μια αναφορά στο περιεχόμενο άσυλο.

Ποιος από τον πολιτικό κόσμο της χώρας μας μπορεί να είναι υπερήφανος για αυτό που σήμερα λέγεται άσυλο; Τι καλύπτει αυτό το άσυλο; Έχει καταλήξει να καλύπτει αποκλειστικά εγκληματικές συμπεριφορές. Εγκληματικές συμπεριφορές απέναντι στις οποίες εν πολλοίς αδρανούμε, εν πολλοίς δειλιάζουμε, ακριβώς για να μην υπάρξει η κατηγορία ότι μειώνουμε την ποσότητα και την ποιότητα της δημοκρατίας μας.

Δημοκρατία, όμως, δεν σημαίνει να καταστρέφουμε αυτό που πληρώνουν όλοι οι Έλληνες και κανείς δεν έρχεται κατά τρόπο σαφή και ευθύ και κατηγορηματικό να πει ότι αυτό το πράγμα πρέπει να σταματήσει.

Η Κυβέρνηση Καραμανλή θα πάρει μέτρα γύρω απ' αυτό. Θέλω να πιστεύω ότι όλες οι πολιτικές δυνάμεις θα θελήσουν να συμβάλουν στο να μπει αυτό που λέγεται άσυλο στα πλαίσια και στη βάση όπου πράγματι να προστατεύει την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και όχι εγκληματικές πράξεις.

Πολύς λόγος έγινε για το 5%. Αποτελεί υπόσχεση της σημερινής Κυβέρνησης, είναι αληθές αυτό. Θέλω όμως να ρωτήσω: Υπάρχει κάποιος που να πιστεύει ότι η κατάντια του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος οφείλεται στο ότι για την παιδεία δεν παρέχεται το 5% του Α.Ε.Π.; Όποιος το πιστεύει αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έχει σχέση με την πραγματικότητα.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ: Εγώ το πιστεύω.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Όχι 5%, αλλά 25% του Α.Ε.Π. να δοθεί για την παιδεία όπως είναι σήμερα οι δομές της παιδείας, θα πάει χαμένο. Το 5% θα δοθεί, αλλά θα δοθεί καθώς θα αλλάζουν οι δομές σε όλες τις βαθμίδες και βεβαίως καθώς θα το επιτρέπει η εθνική μας οικονομία.

Ακούστηκε επίσης πολλές φορές –και μάλιστα χαρακτηρίστηκε και ως αιφνιδιασμός– η απόφαση της Κυβέρνησης για τη βάση του δέκα (10). Θα ήθελα να θέσω υπ' όψιν σας δύο αριθμούς. Με βάση την απόφαση αυτή απεκλεισθήσαν από την εισαγωγή δεκαοκτώ χιλιάδες τριακόσιοι υποψήφιοι. Απ' αυτούς τους δεκαοκτώ χιλιάδες τριακόσιους υποψηφίους μόνο χίλιοι εξακόσιοι είχαν βαθμολογία μεταξύ πέντε (5) και δέκα (10). Οι δεκαεπτά χιλιάδες περίπου είχαν βαθμολογία κάτω από πέντε (5). Ερωτώ, κύριοι συνάδελφοι: Γι' αυτών τις σπουδές σε ανώτατο επίπεδο υπεραμύνεστε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Τους βάζετε στα...

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Πιστεύετε δηλαδή ότι κάποιος που γράφει κάτω από πέντε (5) είναι σε θέση να υποδεχθεί γνώσεις και παιδεία ανωτάτου επιπέδου;

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Τους βάζετε στα μη κρατικά.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Πηγαίνουν στις άλλες χώρες; Ξέρετε αν τους δέχονται;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Τους βάζετε στα μη κρατικά εσείς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Χρυσοχοϊδης υποστήριξε μία απολύτως αντιφατική θέση. Είπε από τη μία πλευρά ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στο σχεδιασμό του θέλει αυτόνομα και αυτοδιοικούμενα πανεπιστήμια, αλλά από την άλλη πλευρά επέκρινε την ανάγκη αλλαγής του τρόπου εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Εγώ διερωτώμαι: Όταν αυτά τα πανεπιστήμια θα είναι και πρέπει στο βάθος του χρόνου να είναι και αυτόνομα και αυτοδιοικούμενα, μεταξύ των αποφασιστικών κριτηρίων δεν πρέπει να είναι και ο αριθμός των φοιτητών που μπορούν να φιλοξενηθούν, που μπορούν να υποδεχτούν, που μπορούν να μορφώσουν; Θα πρέπει να είναι.

Το ερώτημα λοιπόν είναι: Όταν αυτά τα πανεπιστήμια θα είναι αυτόνομα και θ' αποφασίζουν για τον αριθμό των φοιτητών που θα φιλοξενούν, πώς είναι δυνατόν αυτό να συμβεί με το σημερινό σύστημα εισαγωγής, πέραν του ότι ξεκινάς για τη Νομική ή για το Πολυτεχνείο και καταλήγεις σε τελείως άρχετες σχολές ή στα Τ.Ε.Ι.; Είναι αυτό σύστημα που πρέπει να διατηρηθεί; Βεβαίως ο γενικός χαρακτήρας, η διαφάνεια, ο πανελλήνιος χαρακτήρας πρέπει να διατηρηθούν, αλλά το τι και πού θέλεις να σπουδάσεις πρέπει να περιοριστεί. Δεν μπορεί από αλλού να

ξεκινάς και αλλού να πηγαίνεις.

Σημείωσα επίσης...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Και θα κλείσετε μ' αυτό, κύριε συνάδελφε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Ελπίζω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Όχι ελπίζετε, να το πιστέψετε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Σημείωσα επίσης μία θέση την οποία διατύπωσε ο συνάδελφος κ. Κουβέλης ο οποίος διερωτήθη: Αν υπάρχουν -λέει- μη κρατικά Α.Ε.Ι., δεν θα ματαιωθεί ή δεν θα περιοριστεί ο χώρος στοχασμού και διανοήσης;

Μέγα θέμα εάν έτσι επρόκειτο να συμβεί.

Κύριε συνάδελφε, τι συμβαίνει, όμως, αλλού; Αυτό που υποστηρίζετε ή το αντίθετο; Δηλαδή, δεν είναι κυρίως ιδιωτικά, με ιδιωτική χρηματοδότηση, τα ιδρύματα που στην Ευρώπη και την Αμερική προάγουν τις επιστήμες;

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Στην Ευρώπη όχι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Πουθενά.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Κάνετε λάθος. Στην Ευρώπη...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Σε ποιο; Πείτε ένα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Πουθενά.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Κάνετε λάθος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Πείτε ένα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Πουθενά δεν προάγεται η επιστήμη τόσο όσο χρηματοδοτούμενη από ιδιωτικά κεφάλαια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνω με την πολύ αισιόδοξη άποψη που διατύπωσε ο κ. Πάγκαλος, ο οποίος φάνηκε βέβαιος ότι τις επόμενες εκλογές το Π.Α.Σ.Ο.Κ. θα τις κερδίσει και μάλιστα με αιχμηρές θέσεις του για την παιδεία. Δεν ξέρω εάν αυτό το είπε, διότι το πιστεύει ή το είπε δια αυτοπαρογορίας.

Κύριοι συνάδελφοι του Π.Α.Σ.Ο.Κ., είναι πολύ καλές οι δεκαπέντε θέσεις που διατυπώνετε για την παιδεία. Οι Ελληνίδες όμως και οι Έλληνες έχουν ένα πολύ βασικό ερώτημα και πάνω σε αυτές και πάνω στη γενικότερη πολιτική σας πορεία. Αυτά όλα, που ισχυρίζεστε -και είναι βέβαιο ότι δεν τα ανακαλύψατε σήμερα, αλλά ήταν γνωστά- γιατί δεν τα υλοποιήσατε -κάποια από αυτά- τα είκοσι περίπου χρόνια που βρεθήκατε στην εξουσία;

Από αυτό λοιπόν και μόνο το λόγο, δηλαδή από την προφανή πολιτική αναξιοπιστία, να βεβαιωθείτε ότι δεν θα έχετε τη δυνατότητα στις επόμενες εκλογές να εφαρμόσετε αυτό το πρόγραμμα. Θα το εφαρμόσει και πάλι η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο συνάδελφος και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. Πετσάλνικος έχει το λόγο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να παρακαλέσω -αρχίζοντας από τον κ. Πετσάλνικο- να είμαστε συνεπείς στο χρόνο μας, διότι βλέπω...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι σημαντική η συνεδρίαση. Δώστε μία άνεση χρόνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ένα λεπτό.

Βλέπω, λοιπόν, ότι οι περισσότεροι συνάδελφοι μιλάνε και φεύγουν. Εμείς, όμως, θα είμαστε εδώ μέχρι τέλους.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Εγώ, κύριε Πρόεδρε, θα μείνω μέχρι το τέλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το είπατε, κύριε συνάδελφε, ότι εσείς θα μείνετε. Το ξέρω και το βλέπω.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Είναι, όμως, σημαντική η συνεδρίαση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Είναι σημαντική. Να έρχεται όμως και κάποιος στο Προεδρείο να προεδρεύει κιάλας. Αλλιώς όσοι υπερβαίνουν κατά πολύ το χρόνο τους, να καθίσουν μέχρι το τέλος της συνεδρίασης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Είναι σωστό αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Να καθίσουν μέχρι το τέλος της συνεδρίασης. Αυτό είναι το σωστό.

Ορίστε, κύριε Πετσάλνικε, έχετε το λόγο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχω την αίσθηση, για να μην πω τη βεβαιότητα, ότι όλο αυτό το διάστημα έχουμε μθο-

ποιήσει το άρθρο 16 και την ενδεχόμενη αλλαγή του. Έχουν ειπωθεί τόσα πολλά, που πράγματι και η κοινωνία θεωρεί ότι πρόκειται περί μιας λυδίας λίθου τελικώς το ίδιο το άρθρο ή ενδεχόμενες αναθεωρήσεις του.

Κατά την άποψή μου όμως -και θα μου επιτρέψετε εδώ να καταθέσω και την εμπειρία τεσσάρων θητειών ως αναπληρωτή Υπουργού Παιδείας και ως Υφυπουργού στο Υπουργείο Παιδείας και μάλιστα σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, σε τρεις διαφορετικές δεκαετίες θα έλεγα, πράγμα που από τη μια μεριά έχει δημιουργήσει μια πολύ μεγάλη αγάπη εκ των πραγμάτων προσωπικά για την παιδεία, αλλά ταυτόχρονα μου δημιούργησε και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον να παρακολουθώ διαχρονικά την εξέλιξη των θεμάτων της παιδείας- υπογραμμίζω ότι δεν επηρεάζει άμεσα την ποιότητα της ανώτατης παιδείας των πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. το άρθρο 16 ή ενδεχόμενη αλλαγή του.

Αυτές τις ημέρες ελέχθησαν πολλά περί της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Ευθύς εξ αρχής θέλω να πω ότι διαφωνώ. Και διαφωνώ «κάθετα», «οριζόντια», απόλυτα με όσους διεκτραγωδούν συνολικά την παιδεία στη χώρα μας, ισοπεδώνοντας τα πάντα. «Άθλια η κατάσταση στα πανεπιστήμια, άθλια στα Τ.Ε.Ι., άθλια στη δευτεροβάθμια, άθλια στην πρωτοβάθμια». Δεν είναι έτσι.

Υπάρχουν τμήματα, υπάρχουν σχολές, υπάρχουν ιδρύματα, υπάρχουν σχολεία, στα οποία γίνεται εξαιρετική δουλειά. Και πολλά από αυτά συγκρίνονται και με την εκπαίδευση και με την έρευνα γνωστών αλλοδαπών πανεπιστημίων, δηλαδή πανεπιστημίων για παράδειγμα της Ευρώπης ή και άλλων χωρών. Είναι λάθος η ισοπέδωση. Κι εάν προσεγγίζουμε με μία τέτοια μηδενιστική διάθεση το όλο θέμα, τότε θα κάνουμε ακόμα περισσότερα λάθη προχωρώντας στις αποφάσεις μας στο μέλλον.

Επίσης, θα ήταν λάθος και η άποψη -εάν διατυπωνόταν- ότι όλα έχουν καλώς και δεν χρειάζονται αλλαγές. Και αυτό είναι λάθος. Σαφώς υπάρχουν ανάγκες για σημαντικές αλλαγές.

Γιατί η παιδεία είναι ιδιαίτερα εκείνος ο χώρος που έχει συνεχή ανάγκη αλλαγών καλά σχεδιασμένων και ορθά εφαρμοζόμενων. Αλίμονο εάν σταματήσει την προσπάθεια θετικών παρεμβάσεων για συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας στην παιδεία.

Τι πρέπει όμως να αλλάξει; Γι' αυτό δεν γίνεται -ας μου επιτραπεί η έκφραση- ουσιαστική και σε βάθος συζήτηση πολλές φορές. Για να διαπιστώσουμε τι πρέπει ν' αλλάξει, θα πρέπει να ξεκινήσουμε από το τι βιώνει ένας νέος, μια νέα που μετά από τεράστια προσπάθεια στο λύκειο και μετά από πολύ κόστος οικονομικό για την οικογένειά του με αυτό το σκληρό και μερικές φορές προκρούστειο σύστημα που ισχύει, επιτυγχάνει να εισαχθεί σ' ένα Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι.. Τι βιώνει; Βιώνει τα τεράστια προβλήματα κάποιων -όπως τους αποκαλούν- «αιώνων φοιτητών»; Σε αυτούς σκοντάφτει; Βιώνει αυτός ο φοιτητής την τεράστια δυσλειτουργία αυτού του ασύλου, του πανεπιστημιακού ασύλου; Δεν είναι αυτά τα αρνητικά που βιώνει ο νέος και η νέα που εισέρχονται σήμερα σε ένα Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Όταν υπάρχουν προβλήματα, τα προβλήματα κυρίως εντοπίζονται σε ελλείψεις υποδομών. Τα νέα εκπαιδευτικά ιδρύματα χρειάζονται ενίσχυση προς την κατεύθυνση αυτή, που σημαίνει αίθουσες διδασκαλίας, αμφιθέατρα, εργαστήρια, σύγχρονος εξοπλισμός, βιβλιοθήκες. Αυτό είναι το μεγάλο ζητούμενο μιας συνεχούς αναβάθμισης ως προς τις υποδομές.

Βιώνει επίσης ο νέος που εισέρχεται στην ανώτατη εκπαίδευση πολλές φορές από αρκετούς, ή αν θέλετε από κάποιους καθηγητές ανεπαρκή εκπλήρωση των εκπαιδευτικών καθηκόντων τους. Επίσης βιώνει κενά σε ακαδημαϊκό, σε εκπαιδευτικό προσωπικό σε πολλές περιπτώσεις και ιδιαίτερα στα περιφερειακά ιδρύματα. Βιώνει το ένα και μοναδικό διανεμόμενο σύγγραμμα, πολλές φορές με μεγάλη καθυστέρηση. Διανέμονται τα συγγράμματα όταν έχει ξεκινήσει ή όταν έχει ήδη σχεδόν ξεκινήσει η εξεταστική περίοδος. Βιώνει επίσης και την ελλιπестаτη -για να μην πω πολλές φορές ανύπαρκτη φοιτητική μέριμνα. Εν πολλοίς αυτά βιώνει.

Τι βιώνουν οι πανεπιστημιακοί και οι δάσκαλοι επίσης στα Τ.Ε.Ι. της χώρας μας; Την ασφυκτική επιβολή δυσκαμψίας με

ενιαίες ρυθμίσεις που πολλές φορές επιβάλλονται από το Υπουργείο Παιδείας. Βιώνουν την υποχρηματοδότηση για τη λειτουργία των ιδρυμάτων όπως και την υποχρηματοδότηση της έρευνας στη χώρα μας, την ανυπαρξία θεσμών ουσιαστικής αξιολόγησης και επιβράβευσης των ικανών, των συνεπών, των αποδοτικών πανεπιστημιακών δασκάλων και πολλές φορές βιώνουν δύσκολες συνθήκες στο εκπαιδευτικό τους έργο και όχι ικανοποιητικές αμοιβές. Κακά τα ψέματα, αυτές είναι οι αλήθειες και αυτές είναι οι αδυναμίες εν πολλοίς.

Επομένως υπάρχει μια μεγάλη αναγκαιότητα για την αναβάθμιση της ποιότητας. Να κινηθούμε στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης τέτοιων ελλείψεων και προβλημάτων και πάνω από όλα υπάρχει ανάγκη για γενναία αύξηση της χρηματοδότησης.

Άκουσα με μεγάλη έκπληξη το επιχειρήμα να διατυπώνεται και από πλευράς του γενικού εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας, κ. Παναγιωτόπουλου, αλλά και από την πλευρά του κ. Μαγγίνα, ότι ξέρετε δεν χρειάζεται αύξηση της χρηματοδότησης γιατί «και περισσότερα χρήματα να δώσουμε τώρα στην παιδεία, θα πάνε χαμένα».

Σοβαρά είστε αυτής της άποψης; Θεωρείτε ότι είναι δυνατόν οι υποδομές, οι νέες τεχνολογίες, οι βιβλιοθήκες, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η βελτίωση της φοιτητικής μέριμνας, όλα αυτά να επιτευχθούν χωρίς κονδύλια, χωρίς αύξηση της χρηματοδότησης; Όποιες νομοθετικές αλλαγές και αν υπάρξουν, σε όποια νέα θεσμικά πλαίσια και αν προχωρήσουμε, εάν δεν υπάρξει γενναία αύξηση σε ό,τι αφορά τη χρηματοδότηση της παιδείας, όλα αυτά θα είναι αποφάσεις κενές περιεχομένου. Και εδώ είναι η καθοριστική ευθύνη της Νέας Δημοκρατίας.

Υποσχεθήκατε, δεσμευθήκατε. Ο κ. Καραμανλής το είχε συνεχώς προεκλογικά, το επαναλάμβανε στις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησής του, ότι όντως πρώτη προτεραιότητα θα είναι η συνεχής αύξηση των κονδυλίων για την παιδεία, ώστε μέσα σε τέσσερα χρόνια να φθάσουν στο 5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.

Ποιο είναι το αποτέλεσμα της πολιτικής των τριών αυτών ετών; Όχι μόνο δεν υπήρξε μια βαθμιαία αύξηση, να πλησιάσει το 4% του Α.Ε.Π., αλλά το μειώσατε κάτω από το 3,5%. Πρωτοφανές! Για πρώτη φορά τις τελευταίες δεκαετίες τόσο μεγάλη υποχρηματοδότηση της παιδείας. Είναι αυτονόητο ότι θα επιδεινώνονται οι λειτουργίες και στην πρωτοβάθμια και στην δευτεροβάθμια και στην ανώτατη εκπαίδευση με αυτήν την υποχρηματοδότηση.

Για όλα αυτά στα οποία αναφέρθηκε θα έπρεπε να είναι η συζήτηση για την ανώτατη παιδεία. Και δεν είναι επαναλαμβάνω τα κυρίαρχα προβλήματα, για παράδειγμα οι αιώνιοι φοιτητές. Είχα διαβάσει με πολύ ενδιαφέρον τη συνέντευξη του μέχρι πρότινος Υπουργού Παιδείας της Σουηδίας, μιας χώρας η οποία πράγματι μπορεί να καυχάται για ένα υψηλό επίπεδο παιδείας. Και τον ρώτησαν τον Υπουργό 'Έλληνες δημοσιογράφοι. Κύριε Υπουργέ, εκεί έχετε αιώνιους φοιτητές; Λέει, εάν εννοείτε αυτούς που καθυστερούν κατά κάποιο τρόπο να πάρουν το πτυχίο τους, έχουμε κι εκεί, αλλά δεν είναι το πρόβλημά μας. Το πρόβλημα αυτό είναι δικό τους και των οικογενειών τους γιατί πράγματι τις επιβαρύνουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Αλλά το πανεπιστήμιο σε ό,τι αφορά τη λειτουργία του δεν σκοτώνεται σ' ένα τέτοιο ας το πούμε φαινόμενο.

Επίσης, μου έκανε εντύπωση το ότι ειπώθηκαν από τους συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας και ιδιαίτερα από το γενικό εισηγητή, δύο πράγματα: ότι το κρατικό μονοπώλιο έχει οδηγήσει όλες τις προηγούμενες δεκαετίες σε υποβάθμιση την ανώτατη εκπαίδευση. Εντελώς ανεργίαστη -να μου επιτραπεί η έκφραση - αυτή η θέση. Τι θα πεί κρατικό μονοπώλιο; Κατ' αρχήν, τα πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. δεν είναι κρατικά και οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι το ξέρουν, είναι δημόσια. Άλλο δημόσιο και άλλο κρατικό. Κρατικά αν θέλετε είναι τα δημοτικά σχολεία, τα δημόσια δηλαδή, και τα γυμνάσια και τα λύκεια όχι όμως τα πανεπιστήμια. Είναι δημόσια αλλά όχι κρατικά. Δεν έχω χρόνο για να αναλύσω περισσότερο αυτή τη διαφορά αλλά είναι αυτονόητο.

Επίσης, ειπώθηκε αυτό που ανέφερα καινωρίτερα ότι δεν

χρησιμοποιούν μεγαλύτερης χρηματοδότησης. Θα πρέπει να αλλάξει το άρθρο 16 να γίνουν άλλες αλλαγές και μετά να δούμε τη χρηματοδότηση και για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Είναι τραγικές αυτές οι θέσεις σε ό,τι αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΓΓΙΝΑΣ: Δεν ελέγχθησαν έτσι, κύριε συνάδελφε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): Έχει καταθέσει το Π.Α.Σ.Ο.Κ. διά του Προέδρου του, του Γιώργου Παπανδρέου, τις δεκαπέντε προτάσεις για την παιδεία. Αυτές οι δεκαπέντε προτάσεις αναφέρονται στα πραγματικά προβλήματα και αποτελούν δεσμεύσεις μας σε ό,τι αφορά την ποιότητα για τα επόμενα χρόνια της δημόσιας εκπαίδευσης. Μη γελιόμαστε, εκεί πηγαίνουν και εκεί θα φηγαίνουν τα παιδιά του ελληνικού λαού. Τριακόσιες χιλιάδες φοιτητές και φοιτήτριες φοιτούν στα δημόσια πανεπιστήμια και στα Τ.Ε.Ι. Το 92% επίσης, των παιδιών της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης φοιτούν στα δημόσια σχολεία. Επομένως μέρμινα θα πρέπει να είναι η συνεχής αναβάθμιση πάνω από όλα της δημόσιας εκπαίδευσης.

Και θα ολοκληρώσω, κύριε Πρόεδρε, κάνοντας κι εγώ χρήση της θετικής σας διάθεσης να μας δώσετε τη δυνατότητα να ολοκληρώσουμε τις απόψεις μας αναφέροντας δύο - τρία συγκεκριμένα θέματα σε σχέση με το άρθρο 16 που επαναλαμβάνω για μένα δεν αποτελεί τη Λυδία λίθο. Όλα τα άλλα, στα οποία αναφέρθηκε νωρίτερα έχουν πολύ μεγαλύτερη σημασία.

Η αναθεώρηση του άρθρου 16 μία και μόνο αιτιολογία μπορεί να έχει και θέλω να είμαι σαφής γιατί ειπώθηκαν πολλά περί του ότι θα δημιουργηθεί ανταγωνισμός, θ' αναβαθμίσει η αναθεώρηση του άρθρου 16 και η λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων, θα δημιουργήσει νέες συνθήκες που θα συμπαρασύρουν προς τα πάνω και τα δημόσια πανεπιστήμια, ότι θα οδηγήσει με άλλα λόγια μια τέτοια αλλαγή στο μέλλον την ανώτατη εκπαίδευση μας σε άλλα επίπεδα. Όλα αυτά θεωρώ ότι είναι ή υπερβολές ή υποκρισίες. Δεν έχουν να κάνουν με την πραγματικότητα. Μία μόνο ουσιαστική αιτιολογία μπορεί να υπάρχει. Και ποια είναι αυτή σε σχέση με την αναθεώρηση; Η αναθεώρηση να υποχρεώσει θα έλεγα ουσιαστικά την πολιτεία να θεσπίσει πλήρες πλαίσιο όρων προϋποθέσεων και κανόνων για τη λειτουργία ενδεχομένως κάποια στιγμή στο μέλλον μη κρατικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Γιατί η ίδια η ζωή έχει δείξει ότι ευκολότερα ρυθμίζει εκ των προτέρων προβλέποντας, παρά εκ των υστέρων όταν έρχεται να ρυθμίσει μια κατάσταση που δημιουργείται de facto, που δημιουργεί η ίδια η ζωή. Άρα λοιπόν, η εκ των προτέρων θα έλεγα πρόβλεψη για μια τέτοια ρύθμιση μπορεί να αποτελεί τη δικαιολογία. Και τι σημαίνει η πρόβλεψη αυτή; Θα πρέπει να συμφωνήσουμε στους όρους και τις προϋποθέσεις στους αυστηρούς κανόνες για ενδεχόμενη μελλοντική λειτουργία αν υπάρξει τέτοια περίπτωση αν υπάρξουν ευεργέτες που θα διαθέσουν κονδύλια για λειτουργία μη κρατικών πανεπιστημίων.

Όποιος ομιλεί για μη κρατικά πανεπιστήμια ή για ιδιωτικά πανεπιστήμια και δεν αποδέχεται ένα πολύ σαφές δεσμευτικό πλαίσιο τότε πρέπει να πω ότι δεν πείθει καθόλου για την αγνότητα των προθέσεών του.

Ποιες κατά την άποψή μου θα έπρεπε να είναι αυτές οι προϋποθέσεις που αυτές βέβαια θα έπρεπε να είναι το αντικείμενο της συζήτησης και δέσμευσής μας από τώρα ενώπιον της ελληνικής κοινής γνώμης.

Πρώτα απ' όλα μη κρατικά πανεπιστήμια στο μέλλον όποτε και αν γίνουν θα πρέπει να είναι ιδρύματα όχι επιχειρήσεις. Που σημαίνει σαφώς δεν πρέπει να έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Θα πρέπει επιπρόσθετα να έχουν κοινωφελή χαρακτήρα.

Δεύτερον, πανεπιστήμιο σημαίνει περισσότερες σχολές και κάθε σχολή περισσότερα τμήματα και όχι δημιουργία ενός τμήματος που θα βαφτίζεται σχολή με ελλιπείς προϋποθέσεις. Άρα, λοιπόν, προϋπόθεση είναι δέσμευση για περισσότερες σχολές και κάθε σχολή επαναλαμβάνω με περισσότερα συγκεκριμένα τμήματα.

Τρίτον, το διδακτικό προσωπικό θα πρέπει να έχει τις ίδιες προϋποθέσεις τουλάχιστον που ισχύουν και για το διδακτικό

προσωπικό των δημόσιων πανεπιστημίων. Τι σημαίνει αυτό κατά την άποψή μου; Δεν θα πρέπει να επιτρέπεται να διδάσκει κανείς σε τέτοιο μη κρατικό πανεπιστήμιο έχοντας απλά ένα μεταπτυχιακό τίτλο όπως συμβαίνει τώρα σε πολλά κέντρα ελευθέρων σπουδών. Αλλά θα πρέπει, επαναλαμβάνω, να υπάρχουν οι ίδιες υψηλές απαιτήσεις και προδιαγραφές που ισχύουν για το ακαδημαϊκό προσωπικό των πανεπιστημίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ολοκληρώστε παρακαλώ. **ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής):** Ολοκληρώνω. Είναι συγκεκριμένα οκτώ οι προτάσεις που καταθέτω.

Τέταρτον, χρηματοδότηση όχι από τον κρατικό προϋπολογισμό. Είναι μια βασική προϋπόθεση. Και επειδή και το ισχύον Σύνταγμα στο άρθρο 16 λέει ότι τα ΑΕΙ, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δικαιούνται να ζητούν χρηματοδότηση από το κράτος είναι ευκαιρία να πούμε ότι και το άρθρο, όταν θα αναθεωρηθεί, θα πρέπει να προβλέπει ότι από τον κρατικό προϋπολογισμό η χρηματοδότηση θα προβλέπεται για τα δημόσια και μόνο πανεπιστήμια.

Έτσι αφαιρείται δικαιολογημένα και ο φόβος των πανεπιστημιακών ότι θα υπάρξει μείωση της πίτας που θα διατίθεται για την ανώτατη εκπαίδευση.

Πέμπτον. Διαφανές σύστημα εισαγωγής σε ό,τι αφορά στην εισαγωγή των φοιτητών στα ιδρύματα αυτά.

Έκτον, χορήγηση από τα ιδρύματα σε σημαντικό ποσοστό υποτροφιών για παιδιά που δεν έχουν οικονομικές δυνατότητες.

Έβδομον. Αξιολόγηση τόσο των υποδομών όσο και της λειτουργίας τους στο πλαίσιο ενός ενιαίου συστήματος υψηλών απαιτήσεων αξιολόγησης της ανώτατης εκπαίδευσης που θα περιλαμβάνει και τα δημόσια και τα μη αν θέλετε δημόσια.

Και τέλος εποπτεία του κράτους σ' αυτά στα πλαίσια του ενιαίου εθνικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης.

Συμφωνείτε για όλες αυτές τις δεσμεύσεις; Συμφωνείτε και λέτε δημόσια ως Νέα Δημοκρατία ότι «ναι, υπερθεματίζουμε και μόνο έτσι φανταζόμαστε αν ποτέ λειτουργήσει κάποιο μη κρατικό πανεπιστήμιο;». Φοβάμαι όχι. Γιατί άκουσα διαφορετικές απόψεις. Και άκουσα να χρησιμοποιείτε ως λυδία λίθο και μόνο το ότι δεν θα είναι κρατικά τα πανεπιστήμια. Άκουσα να μιλάτε για ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Είδα –και μ' αυτό κλείνω, κύριε Πρόεδρε– στο πρόγραμμά σας για την παιδεία ότι είχατε παρουσιάσει τότε στον ελληνικό λαό διάφορες δεσμεύσεις σας. Λέγατε είκοσι έξι βήματα για την βελτίωση των σχολείων. Και απ' αυτά αν αρχίσει κάποιος να μετρά διαπιστώνει ότι στην εντελώς αντίθετη κατεύθυνση έχετε κινηθεί μέχρι τώρα.

Για όλους αυτούς τους λόγους όχι μόνο δεν σας εμπιστευόμαστε εμείς. Δεν σας εμπιστεύεται ο ελληνικός λαός που αυτήν τη στιγμή στους δρόμους εκφράζει μια αγωνία για τις πραγματικές προθέσεις της Νέας Δημοκρατίας. Άρα, λοιπόν, δεσμευθείτε για όλες αυτές τις προϋποθέσεις...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής): ... γιατί μόνο μ' αυτές τις προϋποθέσεις πράγματι μπορούμε να συζητούμε για αναθεώρηση του άρθρου 16. Μ' αυτή την έννοια έχουμε προτείνει την αναθεώρηση περιγράφοντας στην πρότασή μας το πλαίσιο των αυστηρών προϋποθέσεων. Πρώτη προτεραιότητα, λοιπόν, για μας η δημόσια εκπαίδευση. Και εκεί θα ρίξουμε και όλο το βάρος ως κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μας ξέφυγε η κατάσταση από άποψη χρόνου.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ορίστε, κύριε Κουβέλη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχει φτάσει στα πρόπυλα η πορεία της πανεπιστημιακής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της ΠΟΣΔΕΠ ζητάνε από την Επιτροπή μας να εμφανιστούν και να πουν ενώπιόν της τις απόψεις τους.

Θεωρώ ότι θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο και αναγκαίο και είμαστε και υποχρεωμένοι ηθικά και πολιτικά να το πράξουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Κύριε Κουβέλη, γνωρίζετε

ότι, για να γίνει η οποιαδήποτε ακρόαση στην Επιτροπή, θα έπρεπε να έχει αποφασισθεί και αναφερόμεθα σε άλλες επιτροπές και όχι στην Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Ευχαριστούμε πολύ για το αίτημα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Συμφωνούμε και εμείς, κύριε Πρόεδρε.

Γιατί όχι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σας άκουσα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Να μας καταθέσουν τουλάχιστον το υπόμνημά τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Μπορούν να πάνε στο γραφείο της Προέδρου της Βουλής και να καταθέσουν το υπόμνημά τους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Εντάξει, κύριε συνάδελφε, καταγράφηκε στα Πρακτικά.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Λαϊκό κίνημα δεν είναι μόνο μέσα στο γήπεδο, είναι και εκτός γηπέδου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο συνάδελφος ειδικός εισηγητής κ. Βαρβιτσιώτης έχει το λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

όταν η Νέα Δημοκρατία ξεκίνησε τη διαδικασία Αναθεώρησης του Συντάγματος απευθύνθηκε προς όλη την ελληνική κοινωνία και με τον πιο ανοικτό και διαφανή τρόπο ζήτησε από όλους να καταθέσουν τις προτάσεις τους, προτάσεις τις οποίες έλαβε υπ' όψιν στη διαμόρφωση του τελικού κειμένου. Προτάσεις ακόμα και σήμερα όχι μόνο κάνουμε δεκτές από το σύνολο της κοινωνίας, αλλά νομίζω ότι όλοι μαζί συνδιαμορφώνουμε το κείμενο σ' ένα διαρκή διάλογο με την κοινωνία, διότι η Αναθεώρηση του Συντάγματος δεν αποτελεί ούτε ατομική πράξη ούτε ατομική έμπνευση ούτε σε καμία περίπτωση αποτέλεσμα μίας και μόνο Επιτροπής σε μία και μόνο Βουλή. Άρα, ο οποιοσδήποτε διάλογος δεν γίνεται μόνο σε αυτήν την Αίθουσα αποσπασμένα. Σε αυτήν την Αίθουσα έρχεται η κατάληξη ενός δημόσιου διαλόγου.

Αισθάνομαι ιδιαίτερα ευτυχής ως ένας από τους φοιτητές που το 1992 υιοθετήσαμε για πρώτη φορά σε κομματική νεολαία την πρόταση για την αναθεώρηση του άρθρου 16. Και συμφωνώ με τον κ. Πάγκαλο ότι είναι λάθος να υπάρχουν ακόμα και σήμερα αυτές οι κομματικές χρηματοδοτούμενες και υποστηριζόμενες νεολαίες, αλλά σε μία τέτοια νεολαία ήμασταν αυτοί που ζητήσαμε για πρώτη φορά, τότε, από το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας την αλλαγή του άρθρου 16, την κατάργηση του κρατικού μονοπωλίου, την κατάργηση του περιοριστικού όρου που θέτει σήμερα το άρθρο 16. Και είμαι υπερήφανος, γιατί μετά από τόσα χρόνια, μετά από δεκαπέντε χρόνια από τότε που ήμασταν φοιτητές και ζητήσαμε αυτήν την αλλαγή, αυτή η αλλαγή έρχεται ως πρόταση των δύο μεγάλων κομμάτων, της Κυβέρνησης και της Αντιπολίτευσης, και θα γίνει δεκτή –προκαταλαμβάνω το αποτέλεσμα τουλάχιστον των μελών της Επιτροπής έτσι όπως είδα να διαμορφώνεται η πλειοψηφία– στην πρώτη φάση της αναθεωρητικής διαδικασίας.

Τι ζητάμε και τι συζητάμε; Ζητάμε και συζητάμε την κατάργηση του δημόσιου πανεπιστημίου; Σε καμία περίπτωση. Αυτή η κινδυνολογία, η οποία αναπτύσσεται περί ενδεχόμενης κατάργησης του δημόσιου πανεπιστημίου δεν νομίζω ότι εμφολωρεί ούτε σαν σκέψη ούτε σαν ιδέα στο μυαλό κανενός σε αυτήν την Αίθουσα και σίγουρα στο μυαλό κανενός από τη Νέα Δημοκρατία, η οποία και εισήγαγε αυτήν την πρόταση και φιλοδοξεί να την υλοποιήσει με την επόμενη Αναθεωρητική Βουλή.

Αυτό, όμως, το οποίο ζητάμε, είναι να καταργηθεί κάτι το οποίο δεν υπάρχει σε καμία άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μία απαγόρευση ίδρυσης κάτω από όρους και προϋποθέσεις μη κρατικών πανεπιστημίων, μη δημόσια ελεγχόμενων, μη δημόσια χρηματοδοτούμενων. Δηλαδή εκεί που σε όλους τους τομείς ανακαλύπτουμε τα οφέλη της ελεύθερης οικονομικής και κοινωνικής δράσης θα πρέπει να καταπιέσουμε στο χώρο, στον οποίο αναπτύσσεται πολύ περισσότερο η σκέψη, την ίδρυση της οποιασδήποτε ελευθερίας μέσα από ένα στεγνό συνταγματικό πλαίσιο το οποίο επεβλήθη για άλλους ιστορικούς λόγους σε μία προηγούμενη περίοδο.

Εγώ δεν νομίζω ότι τα δημόσια ιδρύματα κινδυνεύουν από τη

λειτουργία των μη κρατικών πανεπιστημίων. Τα δημόσια ιδρύματα κινδυνεύουν από τον κακό τους εαυτό και την κακή τους λειτουργία. Εάν σήμερα έχουν καταστεί σε πολλές συνειδήσεις όχι παραγωγικά, εάν σε καμία διεθνή κατάταξη δεν βρίσκεται σήμερα κανένα ελληνικό δημόσιο ίδρυμα, δεν είναι γιατί λειτουργούν ή δεν λειτουργούν παράλληλα ιδιωτικά, αλλά γιατί τα ίδια δεν μπορούν να λειτουργήσουν σε ένα σύγχρονο πλαίσιο, όπως πολύ σωστά παρουσίασε και ο εισηγητής της Μειοψηφίας, ο κ. Πάγκαλος, πριν από λίγο.

Δεν θα ήθελα να αναφερθώ σε όλα αυτά τα οποία ειπώθηκαν περί ασύλου, περί καθηγητικής αυθεντίας ή οτιδήποτε άλλο. Το μόνο που θα ήθελα να πω από τις προσωπικές μου εμπειρίες, επειδή έχω τύχει ως φοιτητής και στο δημόσιο ελληνικό πανεπιστήμιο και σε κολλέγιο στη χώρα μου, αλλά και σε ξένο πανεπιστήμιο, είναι ότι πρόκειται για πολύ διαφορετική εμπειρία.

Στο σημείο από την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ**.

Είναι πολύ διαφορετική η εμπειρία του φοιτητή της Νομικής, του φοιτητή του Deree ή του φοιτητή του Χάρβαρντ. Είναι τρεις ξεχωριστές, διαφορετικές εμπειρίες και δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να γίνουν συγκρίσεις ευθέως ανάμεσα σε αυτά τα τρία ιδρύματα για έναν απλό λόγο: Διότι λειτουργούν με διαφορετική λογική και εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς.

Απαντώντας σε όλους αυτούς τους φόβους, σε όλη αυτήν την ανησυχία, σε όλη αυτήν την άρνηση, σε όλη αυτήν την ανασφάλεια, σε όλο αυτό τον προβληματισμό που σήμερα εκφράζει η κοινωνία - νομίζω ότι η σωτηρία πλειοψηφία αναρωτιέται εσωτερικά, η οχλούσα και αντιδρούσα πλειοψηφία διαδηλώνει σήμερα στο Σύνταγμα- θα ήθελα να ξεκαθαρίσω και να δώσω ορισμένες απαντήσεις.

Ποια είναι κατ' αρχάς η πρόταση την οποία συζητάμε; Η πρόταση, την οποία με σαφήνεια έχουν εκφράσει και τα δύο κόμματα, είναι να δοθεί η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Τι σημαίνει μη κρατικό; Σημαίνει ότι δεν θα ιδρύονται με υπουργική απόφαση, αλλά θα ιδρύονται κάτω από ορισμένους όρους και προϋποθέσεις μέσα από ένα νόμο πλαίσιο.

Σήμερα στη χώρα μας τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ιδρύονται απλά με μια υπουργική απόφαση και ο εκάστοτε Υπουργός, χωρίς όρους, χωρίς προϋποθέσεις, χωρίς επάρκεια χρηματοδότησης, χωρίς επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής, ενδεχομένως, για να ικανοποιήσει και την εκλογική του πελατεία στην οικεία εκλογική περιφέρεια, ιδρύει Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα το οποίο τελικά δεν πληρεί κανέναν από τους κανόνες τους οποίους φιλοδοξούμε να θέσουμε για την ίδρυση των μη κρατικών, δηλαδή, επάρκεια προσωπικού ΔΕΠ, επάρκεια οικονομικών πόρων, επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής και βέβαια ένα πλαίσιο λειτουργίας το οποίο δεν θα είναι καταπιεστικό, αλλά θα είναι ένα πλαίσιο λειτουργίας ελέγχου.

Δεύτερο ερώτημα: Θα είναι ακριβότερη, μετά από αυτήν την εξέλιξη και μετά από αυτήν την αλλαγή στο άρθρο 16, η εκπαίδευση στη χώρα; Μα η εκπαίδευση στη χώρα είναι ήδη πάρα πολύ ακριβή. Για να μπει σ' ένα πανεπιστήμιο κάθε μελλοντικός φοιτητής πληρώνει αρκετές χιλιάδες ευρώ σε φροντιστήρια, επιβαρύνεται ο οικογενειακός προϋπολογισμός περίπου από 350 έως 600 ευρώ κατ' ελάχιστο, το μήνα, ανά φοιτητή λυκείου ανά οικογένεια - και αυτό ισχύει σχεδόν στο σύνολο της επικράτειας - και βεβαίως είμαστε σαν χώρα πρωταθλητές στην εξαγωγή φοιτητών, αφού έχουμε περίπου εξήντα πέντε χιλιάδες ανθρώπους που ζουν και φοιτούν στο εξωτερικό, ποσοστό περίπου πενήντα χιλιάδων φοιτητών ανά εκατομμύριο κατοίκων - και είμαστε οι παγκόσμιοι πρωταθλητές - με αμέσως επόμενη τη Μαλαισία που εξάγει χιλιάδες επτακόσιους φοιτητές ανά εκατομμύριο κατοίκους. Η δε εξαγωγή κοστίζει το χρόνο, κατά μέσο όρο, περί τις 20.000 ευρώ ανά νοικοκυριό και ανά φοιτητή, με επιμέρους διαφοροποιήσεις. Σε χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ - έτσι όπως λέμε - ενδεχομένως το κόστος είναι πολύ χαμηλότερο, σε χώρες της γηραιάς δύσεως να είναι πολύ ακριβότερο. Άρα η μετανάστευση και μόνο μας κοστίζει αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ, ποσό το οποίο φιλοδοξούμε να συγκρατήσουμε εσωτερικά.

Τέλος, όλα τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ακόμη και αυτά τα οποία λειτουργούν σήμερα με τη μορφή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα, όπως είναι το Κολλέγιο Αθηνών, έχουν εκτεταμένα προγράμματα υποτροφιών.

Και σήμερα πάρα πολλοί από τους αποφοίτους του Κολλεγίου Αθηνών δεν είναι άνθρωποι οι οποίοι πληρώνουν τα δίδακτρα στο Κολλέγιο, αντίθετα είναι παιδιά τα οποία είτε μπήκαν μέσα από ένα σύστημα εξετάσεων και δεν μπόρεσαν στη συνέχεια να καλύψουν οικονομικά τη συνέχεια της φοίτησής τους, πράγμα το οποίο καλύπτει το ίδιο το Ταμείο Υποτροφιών ή παιδιά που εκ των προτέρων μπήκαν μέσα από το σύστημα των υποτροφιών.

(Ομιλίες, θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Συγγνώμη, κύριε Βαρβιτσιώτη.

Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, μην συνομιλείτε μεταξύ σας, γιατί η ακουστική της Αίθουσας είναι τέτοια που εδώ ο ήχος έρχεται ενισχυμένος.

Συνεχίστε, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αυτό το οποίο ήθελα να πω είναι ότι για κάθε ίδρυμα δεν έχει σημασία μόνο ποιος είναι ο καθηγητής για να διαμορφώσουμε το επίπεδο ή σε ποια αίθουσα γίνεται το μάθημα, αλλά έχει πάρα πολλή σημασία το επίπεδο των φοιτητών. Άρα, το οποίο οτιδήποτε διοικητικό συμβούλιο θέλει να δημιουργήσει ένα μη κρατικό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα πανεπιστήμιο στη χώρα, θέλει να λειτουργήσει και θέλει να δει το ίδρυμα να ανεβαίνει, αυτό λοιπόν θα προσελκύσει τους καλύτερους φοιτητές ακόμα και με το θέλητρο της υποτροφίας, ενδεχομένως και με της ανταμοιβής σε είδος, όπως θα μπορούσε να ήταν η δωρεάν φιλοξενία σε οικείες εγκαταστάσεις κ.ο.κ..

Πάμε στο επόμενο ερώτημα. Υπάρχουν κάποιοι οι οποίοι λένε ότι με την κατάργηση του άρθρου 16 θα καταργηθούν οι κανόνες λειτουργίας των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και θα δημιουργηθεί χάος. Μα, χάος ήδη υπάρχει στην αγορά με την «παρAPANεπιστημιούπολη» της Πλατείας Κάνιγγος, με όλα αυτά τα αμφίβολου ποιότητας ιδρύματα, τα οποία λειτουργούν χωρίς προϋποθέσεις, χωρίς νόμο-πλαίσιο, χωρίς υλικοτεχνική υποδομή, χωρίς οικονομική βιωσιμότητα ...

(Ομιλίες, θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Κύριοι συνάδελφοι, σας παρακαλώ. Ομιλείτε μεγαλοφώνως και πράγματι αυτό δημιουργεί μια δυσκολία και στον ίδιο τον ομιλητή αλλά και σε εμάς που παρακολουθούμε.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Γι' αυτό και είναι πολύ σημαντικό και πολύ σημαντική η πρόταση που έκανε σήμερα ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, το κάθε ίδρυμα το οποίο θα ιδρύεται, να ιδρύεται με ιδρυτικό νόμο, κάτι το οποίο θα προστατεύει και τα μέλη της επιστημονικής κοινότητας που θα λειτουργούν μέσα στο ίδρυμα, θα προστατεύει και τους φοιτητές, θα προστατεύει και το ίδιο το ίδρυμα από τις επιβολές της γραφειοκρατίας και της διοίκησης, διότι είναι γνωστό ότι κάθε Υπουργός, κάθε φορέας γραφειοκρατικής εξουσίας σε αυτήν τη χώρα θέλει να επεκτείνει τα όρια αυτής στο διηνεκές και μόνο ένας ιδρυτικός νόμος θα μπορεί να προστατεύσει τέτοιου είδους ιδρύματα.

Έχει τεθεί το εξής ερώτημα: Περιμένουμε ευεργέτες για να σωθούμε; Δηλαδή θα έρθουν κάποιοι και θα μας ευεργετήσουν σε αυτήν τη χώρα σώνας και καλά; Μάλιστα, διάβαζα και άρθρο έγκριτου συναδέλφου, ο οποίος έλεγε για τη «φενάκη του Χάρβαρντ» ή για το Χάρβαρντ που ποτέ δεν θα έρθει σε αυτήν τη χώρα, κάτι σαν να περιμένουμε τους βαρβάρους, κατά τον ποιητή. Εγώ ως σας πω ότι, αν δεν είχαμε ευεργέτες και αν δεν είχαμε αξιοποιήσει πριν από διακόσια χρόνια της ευεργεσίας ανθρώπων, σήμερα δεν θα είχαμε λειτουργία πανεπιστημίων έτσι όπως το φανταζόμαστε. Αν είχαμε απορρίψει τις ευεργεσίες, σύμφωνα με την κρατικίστικη λογική ότι το κράτος πρέπει να χρηματοδοτεί την εκπαίδευση, θα έπρεπε να είχαμε απορρίψει τις ευεργεσίες πριν από διακόσια χρόνια ανθρώπων που συνέστησαν το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο ή τα υπόλοιπα ανώτατα ιδρύματα στη χώρα. Και βέβαια, σήμερα, λειτουργούν

στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ιδρύματα, όπως το Αρσάκειο, το Κολλέγιο Αθηνών ή το Ανατόλια στη Θεσσαλονίκη, που αποτελούν ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία δημιουργήθηκαν από μεγάλες δωρεές ανθρώπων που συνέτειναν στη διαμόρφωση της σύγχρονης Ελλάδας και κατέχουν τις πρώτες θέσεις ανάμεσα στα εκπαιδευτήρια μέσης εκπαίδευσης, προσφέροντας υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Τέλος, θα σας έλεγα ότι σήμερα λειτουργούν στη χώρα μεταπτυχιακά προγράμματα, τα οποία βασίζονται σε υποτροφίες ή βασίζονται σε δωρεές, τα οποία είναι πάρα πολύ πετυχημένα.

Για παράδειγμα το μεταπτυχιακό ALBA, το οποίο είχε συνδιαμορφώσει η Α.Σ.Ο.Ε.Ε., με τον Σ.Ε.Β., το χρηματοδοτεί το Σ.Ε.Β. και βγάζει πρώτης τάξεως αποφοίτους. Ή το πρόγραμμα για τη νοτιοανατολική Ευρώπη που έχει διαμορφώσει το Kennedy school of Government του Πανεπιστημίου του Harvard σε συνεργασία με το ίδρυμα Κόκκαλη. Είναι πρωτοβουλίες που σήμερα λειτουργούν και φέρνουν αποτέλεσμα. Και βέβαια υπάρχει το κορυφαίο παράδειγμα του Deere College που λειτουργεί σε έξοχος, ιδιόκτητες, εγκαταστάσεις στην Αγία Παρασκευή, στο οποίο πληρώνουν πάρα πολλοί για να φοιτήσουν. Ως επί το πλείστον οι φοιτητές τους γίνονται δεκτοί από όλα τα μεταπτυχιακά προγράμματα των καλύτερων πανεπιστημίων του εξωτερικού. Και όμως το δίπλωμα του αποφοίτου αυτού του πανεπιστημίου δεν αναγνωρίζεται στη χώρα.

Δεν είναι το όραμά μας να δημιουργήσουμε κάτι που δεν υπάρχει. Υπάρχει, λειτουργεί δίπλα μας, απλώς εμείς εθελουφλούμε. Δυστυχώς δεν αναγνωρίζουμε τις καλές προσπάθειες και τις καλές προσπάθειες τις εξομολογούμε, ακριβώς με την άρνησή μας στο να δούμε την πραγματικότητα, με όλα αυτά τα «παραμάγαζα» της πλατείας Κάνιγγος.

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα ήθελα να καταχρασώ περισσότερο το χρόνο και την ανοχή του Σώματος. Αυτό όμως το οποίο θα ήθελα κλείνοντας να πω, είναι ότι η δική μας φιλοσοφία, η δική μας αγωνία είναι να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον, στο οποίο το δημόσιο και το ιδιωτικό, το δημόσιο και το μη κρατικό, θα πηγαίνουν χέρι-χέρι, ανταγωνιζόμενα ευγενώς το ένα το άλλο και όχι προσπαθώντας το ένα να κανιβαλίσει το άλλο. Θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα σύστημα εκπαίδευσης, στο οποίο θα υπάρχουν πολλές και διαφορετικές επιλογές. Ένα σύστημα εκπαίδευσης, στο οποίο δεν θα υπάρχουν άνθρωποι που θα αρνούνται την ελληνική πραγματικότητα. Αυτό κάνουν σήμερα πάρα πολλοί Έλληνες μαθητές, οι οποίοι από τη Β' Λυκείου αποφασίζουν να ακολουθήσουν ένα εντελώς διαφορετικό σύστημα. Πάνε στα ιδιωτικά σχολεία και αποφασίζουν να ακολουθήσουν το International Baccalaureate, το «διεθνές απολυτήριο», το οποίο δεν είναι αναγνωριζόμενο στη χώρα, με αποτέλεσμα να μην είναι ούτε καν απόφοιτοι Λυκείου για την ελληνική έννομη πραγματικότητα, οι ίδιοι να αποφασίζουν να πάνε να εκπαιδευτούν και να μετεκπαιδευτούν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Αποφασίζουν οι σπουδές τους να μην είναι αναγνωρίσιμες από το ελληνικό κράτος. Και όμως αυτά τα παιδιά και οι οικογένειές τους, έχουν απορρίψει από τα 15 τους το σύνολο της προοπτικής της ελληνικής εκπαιδευτικής κοινότητας και βέβαια της προοπτικής εξασφάλισης διαμέσου μίας μονιμότητας στο δημόσιο τομέα. Σε αυτήν την πραγματικότητα και σε αυτό το μέλλον απαντά η κατάργηση του περιορισμού της ίδρυσης μη κρατικού πανεπιστημίου που σήμερα προτείνει η πλειοψηφία και με χαρά βλέπουμε να δέχεται η μειοψηφία. Και πιστεύουμε ότι διαμορφώνοντας ένα ελεύθερο ανοικτό περιβάλλον ανώτατης εκπαίδευσης, αυτό το οποίο θα κάνουμε είναι να προσφέρουμε πολλές, περισσότερες ουσιαστικότερες επιλογές στο νέο Έλληνα, σε αυτόν στον οποίο οφείλουμε να επενδύσουμε για να βλέπουμε και τη χώρα να πηγαίνει μπροστά, αλλά πάνω απ' όλα να δούμε αυτόν τον τόπο να ξεφύγει από δεσμά του παρελθόντος που τον κρατάνε φοβικά μη ικανό να αντιμετωπίσει προκλήσεις που άλλες χώρες που χθες ανοίχθηκαν στον κόσμο, κάταβαν ότι ήταν πολύ πιο σημαντικές. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Το λόγο έχει ο

συνάδελφος Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Ανδρέας Λοβέρδος.

Θυμίζω ότι οι επόμενοι ομιλητές είναι ο κ. Κωνσταντόπουλος, ο κ. Κοσμιδής, ο κ. Ιωαννίδης και η κυρία Δαμανάκη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κατά τη γνώμη και τη δική μου, υπάρχει ανάγκη αλλαγής στο άρθρο 16. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 16, σχετικά με τους σκοπούς της εκπαίδευσης, σχετικά και με την απόλυτη ανάγκη κατοχύρωσης της προστασίας της ελληνικής γλώσσας –ένα ζήτημα το οποίο το προσπερνάμε, αλλά το οποίο, το ευρωπαϊκό κοινοτικό φαινόμενο με τις μεταφράσεις του και τη νέα γλώσσα που έχει δημιουργηθεί και απωθεί τους ευρωπαίους πολίτες, τους απωθεί ακόμη και από το ίδιο το φαινόμενο της Ευρωπαϊκής Ένωσης –η οποία προστασία πρέπει να κατοχυρωθεί ειδικά στο Σύνταγμα στο άρθρο 16 παράγραφο 2 του οποίου την αναθεώρηση το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει προτείνει.

Στην παράγραφο 7, περί ανώτερης εκπαίδευσης, νομίζω και τα δύο Κόμματα και η Συμπολίτευση και η μείζων Αντιπολίτευση έχουν προτείνει, και στις παραγράφους, τέλος, στις σχετικές με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Σε ποια όμως καταύθυνση πρέπει να συντελεστεί από την επόμενη Βουλή η Αναθεώρηση των σχετικών με την Ανώτατη Εκπαίδευση παραγράφων του άρθρου 16; Πιστεύω ότι η μείζων σκέψη, η μείζων πολιτική προσπάθεια εδώ είναι να απαλείψουμε εκείνες τις αγκυλώσεις που αφορούν τη λειτουργία του δημόσιου πανεπιστημίου, που έχουν να κάνουν με την κατ' ουσίαν κατάργηση της αυτοδιοίκησης του, που έχουν να κάνουν με την κατ' ουσία εγκαθίδρυση σκληρών γραφειοκρατικών και αναποτελεσματικών διαδικασιών στη λειτουργία του. Εκείνες τις αλλαγές πρέπει να στοχεύσουμε, που θα διευκολύνουν το δημόσιο πανεπιστήμιο να παίξει τον πολύ σημαντικό ρόλο που οφείλει να παίξει στο πλαίσιο του ελληνικού κράτους και της ελληνικής κοινωνίας.

Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι η αποκλειστική μορφή οργάνωσης και λειτουργίας των πανεπιστημίων από το Σύνταγμα, ως σήμερα έχει. Μου έκανε εντύπωση η τοποθέτηση του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, κ. Γεροθανάση, που υποστήριξε ότι το αυτοδιοικητόν κατ' ουσίαν δεν υπάρχει. Ο εγκλωβισμός του δημοσίου πανεπιστημίου στο πλαίσιο του λογιστικού των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όπως λέμε στο δημοσίου λογιστικού, για να συνεννοούμεθα, οι διαδικασίες που έχουν να κάνουν με τους καθηγητές ως δημόσιους λειτουργούς, που στην κατάληξή τους με την αρνητική αλλά αναγκαστική συμβολή της νομολογίας του Συμβουλίου Επικρατείας, έχουν οδηγήσει σε επιλογές μελών διδακτικού προσωπικού μετά από δύο-δύομιση χρόνια. Είναι χαμένα χρόνια για τον συγκεκριμένο επιστήμονα. Δεν υπολογίζονται πουθενά, ούτε στη θέση την οποία διεκδικεί, ούτε σ' αυτήν την οποία είχε. Καθώς και μια σειρά από λειτουργίες, ακόμη, που έχουν να κάνουν με την διοίκηση του πανεπιστημίου.

Αυτά πρέπει να αρθούν, όχι από έναν κοινό νόμο, που ό,τι θεσπίσει, θα είναι στο έλεος της κρίσης και του ελέγχου περί της συνταγματικότητάς του, αλλά με μια παρέμβαση στο άρθρο 16, που θα απελευθερώσει το δημόσιο πανεπιστήμιο τις κατά τα ανωτέρω αγκυλώσεις του.

Κύριε συνάδελφε, εισηγητά της Συμπολίτευσης, θέλω να ξέρω από την τοποθέτησή σας σήμερα, τι είναι αυτό που πρέπει να προσέξω ως Έλληνα Βουλευτής για να αντιληφθώ όλη σας η επιχειρηματολογία περί δημοσίου πανεπιστημίου και η ανάγκη σας γι' αυτό και ο σεβασμός σας γι' αυτό, που ακριβώς συνδέεται με την Αναθεώρηση του Συντάγματος. Βρήκαμε ευκαιρία εδώ με αφορμή το άρθρο 16 να λέμε πόσο χαιρόμαστε και πόσο εκτιμούμε το δημόσιο πανεπιστήμιο; Αυτή είναι η δημαγωγία της σημερινής συνεδρίασής μας; Να βγαίνουμε και να λέμε πόσο αγαπάμε αυτό το πανεπιστήμιο;

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι και δημαγωγία.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Άσχετα όμως με την τελική μας πρόταση; Σημειώνω ότι η επιχειρηματολογία σας υπέρ του δημοσίου πανεπιστημίου έγινε όχι από την αρχή των προτάσεών σας, αλλά όταν είδατε ότι στις δικές μας προτάσεις κάνουμε γενική αναφορά στο δημόσιο πανεπιστήμιο, αλλάξατε και επιλέξατε μια ρητορία περί δημοσίου πανεπιστημίου, άσχετη όμως με την Αναθεώρηση.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Και άλλοι πέφτουν σ' αυτό το σφάλμα, αλλά όποιος μιλά για το δημόσιο πανεπιστήμιο, ενώ αναθεωρείται το άρθρο 16, οφείλει να πει ποια είναι η πρότασή του γι' αυτό. Τι προτείνει να αποδεχθούν εδώ οι συνάδελφοι και μετά η Ολομέλεια και να το προτείνουμε στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή ως καίρια συνταγματική αλλαγή για την αναβάθμιση του πανεπιστημίου; Τίποτα.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Εσείς τι προτείνετε για το δημόσιο πανεπιστήμιο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι.

Κύριε Λοβέρδο, με συγχωρείτε μισό λεπτό.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: ....τώρα είναι τιμητές....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Σας παρακαλώ πάρα πολύ. Μη διακόπτετε τον ομιλούντα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ για τις παρεμβάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Γιατί σας ακούσαμε, κύριε Παναγιωτόπουλε, με πολλή προσοχή χωρίς να σας διακόψουμε.

Σας παρακαλώ πολύ, μη διακόπτετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ γι' αυτές τις παρεμβολές. Επιβεβαιώνουν την ορθότητα των επιχειρημάτων μου. Αν σας εκνευρίζει ο λόγος μου, περιμένετε να ολοκληρώσω.

Δεύτερο επιχειρήμα, η αναφορά στα ιδρύματα. Σας μιλάει ένας καθηγητής Πανεπιστημίου, το οποίο είναι ίδρυμα στην καταγωγή του. Το Πάντειο Πανεπιστήμιο είναι ίδρυμα. Πιο συγκεκριμένα είναι δωρεά και κληροδότημα στη γένεσή του, το οποίο μετεξελίχθηκε από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, επί Ελευθερίου Βενιζέλου και έγινε Πανεπιστήμιο μετά την Μεταπολίτευση.

Είναι ελκυστικά σήμερα αυτά τα ιδρύματα για έναν ας πούμε εύπορο Έλληνα που θέλει να ωφελήσει την πατρίδα του; Δέχομαι εγώ ένα επιχειρήμα σας που έχουμε ανταλλάξει σε δημόσιο διάλογο, ότι ποιος δωρητής θα εμπιστευτεί στην ελληνική γραφειοκρατία την περιουσία του...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Είναι αυτή η κουβέντα μας σήμερα;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: ...ως δωρεά ή ως κληροδότημα; Κανείς. Κανείς πια! Γι αυτό λοιπόν, επανερχόμενοι στην ανάγκη να δημιουργήσουμε όρους όπου οι εύποροι αυτοί συμπατριώτες μας θα μπορούν να αφήσουν την περιουσία τους στο ελληνικό δημόσιο στο πεδίο της εκπαίδευσης, θα πρέπει να λειτουργήσουμε έτσι ούτως ώστε να αποδευθεθούν οι φορείς παροχής ανώτατης εκπαίδευσης από τις αγκυλώσεις του σήμερα. Να λόγιοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για τους οποίους θα ήταν σκόπιμη μια αλλαγή του άρθρου 16.

Θέλω να καταθέσω -για να είμαι πολύ συγκεκριμένος- όλη την εξέλιξη σε νομοθετικό επίπεδο του Παντείου Πανεπιστημίου. Και επειδή αναφέρθηκε από αρκετούς συναδέλφους το Πανεπιστήμιο Bocconi στο Μιλάνο της Ιταλίας ως μία περίπτωση που κάποιος την κατατάσσει στα ιδιωτικά λεγόμενα πανεπιστήμια, να καταθέσω και το καταστατικό αυτού του ιδρύματος που συνιστά κληροδότημα του έτους 1902, το οποίο λειτουργεί σήμερα, απαλλαγμένο βέβαια από γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και με ιδιαίτερες ελευθερίες στη λειτουργία του.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος, καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Αυτή είναι η ανάγκη. Απέναντι στην ανάγκη για να δούμε πώς ανταποκρίνεσθε.

Έχουμε μια πληροφόρηση πολύ συγκεκριμένη όλοι μας για την εκδήλωση ήδη επιχειρηματικού ενδιαφέροντος για το χώρο της τριτοβάθμιας. Τα «ΝΕΑ», το «ΒΗΜΑ», το «ΕΘΝΟΣ», το «Πρώτο Θέμα» κατέγραψαν συγκεκριμένες επιχειρηματικές προθέσεις που για δεύτερη φορά, μετά τις αρχές της δεκαετίας του '90, επί κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας και πάλι, εκδηλώνουν επιθυμία να ιδρύσουν πανεπιστήμια.

Θέλω να πάρω απόσταση από αυτό. Δεν είναι μέσα στο δικό

μου σκεπτικό. Θέλω να πάρω μια απόσταση ριζική. Δεν θα συνηγορήσω σε αυτή την εκδοχή ως εύλογη υποψία προς το παρόν, στην επόμενη Βουλή ως πραγματικότητα, η οποία θα κινδυνεύσει να έρθει ενώπιόν μας.

Δεν βρίσκω κανένα σημείο στην επιχειρηματολογία σας που θα με οδηγούσε να συμπέσω μαζί σας. Όχι μόνο δεν συμπίπτω στο σκεπτικό, δεν συμπίπτω σε καμία ενδεχόμενη στιγμή της αναθεωρητικής διαδικασίας, είτε σήμερα που συζητάμε για να βρούμε μια λύση, είτε αύριο που θα κληθούμε να ψηφίσουμε.

Δεν έχω πρόβλημα σε ό,τι αφορά την ανάγκη συναινέσεων, διότι ομιλώ σε συναδέλφους που όταν καταθέσαμε προτάσεις για τη θρησκευτική ελευθερία και για πτυχές της καθ' όλα λογικές, την κατάργηση του προσηλυτισμού, μας απήντησαν από το Βήμα αυτό φορώντας φουστάνελα...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Με το Κόμμα σας συμπίπτετε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: ...και σηκώνοντας σταυρούς και λέγοντάς μας βλάσφημους. Αυτή την ιδεολογική σας αναφορά τη γευτήκαμε. Την αδυναμία σας να συμπέσετε μαζί μας σε θέματα λιγότερο επίμαχα από το παρόν, τη ζήσαμε.

Εσείς, όταν έχετε δημιουργήσει εύλογες υποψίες για τον κερδοσκοπικό τρόπο με τον οποίο βλέπετε την αλλαγή του Συντάγματος, οδηγείτε ένα σώφρονα Έλληνα Βουλευτή στην αναγκαία αποχή του από συμπλεύσεις από επιχειρηματολογίες σαν τη δική σας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Με τον κύριο Παπανδρέου συμπίπτετε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Και ακόμη περισσότερο ακούστηκε από πολλούς...

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Με τον κύριο Παπανδρέου συμπίπτετε;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ευχαριστώ για την προβοκάτσια, δεν μετράει.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Δεν μας είπατε....

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Δεν πειράζει. Έτσι βοηθάτε στη διαδικασία της Αναθεώρησης του Συντάγματος!

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Πρέπει να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Σας παρακαλώ, κύριε συνάδελφε! Διακόπτετε μονίμως. Όταν θα μιλήσετε, εάν έχετε επιχειρήματα, να τα αναπτύξετε τότε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Ζητώ την προστασία σας, κύριε Πρόεδρε. Θέλω να ολοκληρώσω.

Δεύτερος λόγος, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, για τον οποίο πρέπει κανείς να προβληματιστεί. Ακούσαμε αρκετούς συναδέλφους της Συμπολίτευσης να θεωρούν την αλλαγή του άρθρου 16 του Συντάγματος ως προϋπόθεση για να μπει τάξη στα παραρτήματα πανεπιστημίων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που λειτουργούν στην Ελλάδα. Και, πέραν των συναδέλφων της Συμπολίτευσης, καταθέτω στα Πρακτικά δηλώσεις του κ. Καλού και της κ. Γιαννάκου, οι οποίοι διαφωνώντας μεταξύ τους και η κ. Γιαννάκου και με τον εαυτό της στις δύο τοποθετήσεις της που καταθέτω, τη μία φορά λένε ότι τα θέματα των παραρτημάτων είναι σχετικά με την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος και μετά από μια ή δύο μέρες, ή την ίδια μέρα ο κ. Καλός, λένε ακριβώς το αντίθετο.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο Αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Διευκρινίζουμε -νομιζώ ότι με απόλυτη επάρκεια έχει καλύψει το θέμα ο κ. Βενιζέλος- ότι σε καμία περίπτωση δεν σχετίζεται το άρθρο 16 μ' αυτή την ανάγκη να υπάρξει ρύθμιση του ζητήματος της λειτουργίας των παραρτημάτων στη χώρα μας σήμερα. Με κοινό νόμο, που έπρεπε ήδη να έχει φέρει το Υπουργείο Παιδείας στη Βουλή και παρέλειψε, το θέμα αυτό μπορεί να ρυθμιστεί.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές καταθέτω την απάντηση της κ. Γιαννάκου, του κ. Σιούφα και του κ. Αλογοσκούφη σε τρεις ταυτόχρονα ερωτήσεις μου, όπου έπρεπε ήδη να γίνεται με τα παραρτήματα αυτά και ποιος τα ελέγχει. Μου απαντά η κ. Γιαννάκου: «Το Υπουργείο Εμπορίου». Μου απαντά το Υπουργείο Εμπορί-

ου: «Η κυρία Γιαννάκου, στην οποία διαβιβάζουμε το φάκελο». Και μου απαντά ο κ. Υπουργός Οικονομίας: «Αυτά ελέγχονται κατά τις φορολογικές τους δηλώσεις και είναι άψογα».

Καταθέτω τις αντιφατικές αυτές θέσεις των μελών της ίδιας Κυβέρνησης, την ίδια ακριβώς ημέρα, για να καταδείξω για ποια πρωτοβουλία πρόκειται και τι έχουμε να συνεκτιμήσουμε, όταν σκεπτόμαστε τα ζητήματα των προτάσεων της Νέας Δημοκρατίας και την επιχειρηματολογία τους.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Ανδρέας Λοβέρδος καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο Αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Κύριε Λοβέρδο, θα σας παρακαλέσω να ολοκληρώσετε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Θα κλείσω.

Τρίτος λόγος σοβαρότατων επιφυλάξεων. Δεν έγινε καθόλου συγκεκριμένο το τι ακριβώς είναι αυτό που εννοεί η Συμπόλιτευση, όταν αναφέρεται στη μη κερδοσκοπικότητα. Δεν καταλάβαμε ποια είναι η διασφάλιση εκείνη, που θα αποτρέψει την εν τοις πράγμασι κερδοσκοπική λειτουργία αυτών των πανεπιστημίων του ιδιωτικού τομέα, που θα ιδρυθούν. Και αυτό οδηγεί σε εύλογες σκέψεις.

Μια φράση θα πω, γιατί δεν έχω χρόνο.

Με την εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποιος είναι αυτός που μπορεί από τώρα να διασφαλίσει ότι η μη κερδοσκοπικότητα θα καλύψει εκείνες τις περιπτώσεις εκδήλωσης πλευρών της οικονομικής ελευθερίας, που θα διασταυρώνονται με τα ζητήματα της εκπαίδευσης; Εγώ δεν μπορώ να αντιληφθώ εκ προοιμίου τη διασφάλιση της αναφοράς στη μη κερδοσκοπικότητα, αντιθέτως υποψιάζομαι ότι αυτή θα είναι μια επανάληψη της ιστορίας του «βασικού μετόχου».

Τέταρτον, δεν μπορώ να αντιληφθώ την αφελή επιχειρηματολογία περί ιδρυμάτων. Αν ρωτήσετε πώς σήμερα λειτουργεί ένα ίδρυμα, αν ρωτήσετε ανθρώπους που έχουν εμπειρία από τη λειτουργία μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, θα σας πουν ότι το κράτος παρεμβαίνει για να τα ελέγξει σε ό, τι αφορά τη σύνθεση του διοικητικού τους συμβουλίου, τους προϋπολογισμούς, τους απολογισμούς τους και την συνάφεια των σκοπών με το έργο που πράγματι επιτελούν. Και αν ρωτήσετε στη συνέχεια, πέραν αυτών που ορίζει ο Αστικός Κώδικας και νόμος του 1939 –αναγκαστικός νόμος, κύριοι συνάδελφοι-, στην πράξη ο έλεγχος αυτός πώς διεξάγεται, θα σας πουν ότι έλεγχος δεν υπάρχει. Έλεγχος δεν υπάρχει. Άρα η απλή αναφορά στην εκδοχή των ιδρυμάτων που εμφανίζεται να σας απασχολεί και με την οποία ασχολήθηκε ο κ. Παυλόπουλος, από μόνη της δεν συγκροτεί επιχείρημα. Αντιθέτως, δημιουργεί ανάγκη για περικοπή σε ό, τι αφορά τη στάση μας εδώ.

Η δική μου εκδοχή, αυτήν που υποστηρίζω, είναι ότι μια ενδεχόμενη αναθεώρηση η οποία θα είχε να κάνει με τη δημιουργία ιδιόρρυθμων, sui generis νομικών προσώπων, που θα λειτουργούσαν στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ενδεικτικές, συγκεκριμένες και καίριες παρεκκλίσεις από τη λειτουργία των κλασικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, όχι γενικά ειπείν νομικά πρόσωπα πανεπιστημιακού δικαίου, αλλά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, με την εκδοχή αυτή, των παρεκκλίσεων από τα ειωθότα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που η εφαρμογή τους οδήγησε στην πράξη στην άρση του αυτοδιοίκητου του πανεπιστημίου, μία τέτοια πρόταση θα ήταν ελκυστική. Τέτοια πρόταση, όμως, δεν κατατίθεται.

Υπό την έννοια αυτή δεν υπάρχει λόγος πολιτικός, θεσμικός ή άλλος να συνηγορήσει κανείς, να συμπλεύσει ή να αισθανθεί ότι κάπου ίσως τέμνεται για μία και μόνο στιγμή με την πρότασή σας, κυρίες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας! Η άρνησή της συγκροτεί και συνιστά υποχρεωτική πολιτική επιλογή και αυτήν εγώ θα ακολουθήσω.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Το λόγο έχει ο κ. Κωνσταντόπουλος και μετά είναι ο κ. Κοσμίδης.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, πόσοι είναι ακόμη;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Είναι περίπου τριά-

ντα συνάδελφοι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να κάνω ορισμένες συνοπτικές παρατηρήσεις, γιατί φοβάμαι ότι σκιαμαχούμε εν γνώσει μας όλοι. Έχουμε εμπλακεί σ' ένα φαύλο κύκλο συζητήσεων για συνεχείς συνταγματικές αναθεωρήσεις και αυτό, κατά την άποψή μου, αποτελεί δείγμα πολιτικής αμηχανίας του συστήματος διακυβέρνησης. Πολιτικής αμηχανίας, μπροστά στα αδιέξοδα και στην αδυναμία αυτού του συστήματος να αντιμετωπίσει τα πραγματικά προβλήματα της χώρας, του καιρού, της κοινωνίας, των θεσμών.

Παρατήρηση δεύτερη. Με ρητορείες και προσχήματα, εν πλήρει συγχύσει, μετατίθεται το πιο φλέγον και χρόνιο πρόβλημα της χώρας, της κοινωνίας και της οικονομίας στη συζήτηση για την αναθεώρηση του άρθρου 16, ως εάν η αναθεώρηση του άρθρου 16 να ήταν πανάκεια για τα προβλήματα της παιδείας. Και αρχίζει μια συζήτηση, μια άσκηση πολιτικής καζουιστικής περί κρατικών και ιδιωτικών, ιδιωτικών και δημοσίων, δημοσίων μη κερδοσκοπικών, κοινωφελών δημοσιοιδιωτικών και με άλλες παραλλαγές, που ουσιαστικά δεν έχει αυτή η συζήτηση καμία σχέση με τα πραγματικά προβλήματα.

Παρατήρηση τρίτη. Κανείς δεν είναι ικανοποιημένος από το επίπεδο στο οποίο βρίσκεται η παιδεία στην Ελλάδα του 2006. Όλοι θα θέλαμε να είναι σε πολύ καλύτερο επίπεδο. Αυτή η διαπίστωση, όμως, δεν δικαιολογεί ούτε αφελείς ωραιοποιήσεις ούτε –επιτρέψτε μου να πω- δόλιους μηδενισμούς των πάντων. Ναι, δεν είμαστε ευχαριστημένοι και δεν είμαστε ικανοποιημένοι –υπάρχουν αιτίες γι' αυτό, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι μηδενίζουμε τα πάντα, για να εμφανιστούμε ως οι μάγοι που θα βγάλουμε από την τσέπη τη σωτήρια και λυτρωτική λύση.

Εάν δεν είναι ικανοποιητικό το επίπεδο της παιδείας, το ερώτημα είναι την απάντηση και τη λύση ποιος θα τη δώσει. Θα τη δώσει η λειτουργία της οικονομίας, η αγορά, ο ανταγωνισμός, η επιχειρηματική δραστηριότητα ή θα τη δώσει αυτό που ισχύει στα ξένα πανεπιστήμια, στα οποία αναφέρατε, κύριοι συνάδελφοι, το public interest, το δημόσιο ενδιαφέρον; Ποιος θα δώσει τη λύση;

Εδώ, λοιπόν, είναι που θέλω να επισημάνω κάποιες δικές μου σκέψεις. Όσα λέγονται για τα δημόσια πανεπιστήμια δεν έχουν τις αιτίες τους στο άρθρο 16. Απορώ πώς είναι δυνατόν ακόμα και θέματα δημοσίου λογιστικού να φορτώνονται στο Σύνταγμα! Πώς είναι δυνατόν θέματα πελατειακών σχέσεων εντός του πανεπιστημίου να φορτώνονται στο Σύνταγμα! Πώς είναι δυνατόν εκφυλιστικές δράσεις εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας να φορτώνονται στο Σύνταγμα, όταν όλα αυτά τα φαινόμενα αναπτύχθηκαν ως άνθη του κακού στα «θερμοκήπια» νοσηρών κυβερνητικών κομματισμών!

Είσαστε όλοι ανίκανοι για το πώς χρησιμοποιείτε ή δεν χρησιμοποιείτε κατηγορητές όταν είσατε στις κυβερνήσεις; Είσαστε όλοι ανίκανοι για το πώς χρησιμοποιείτε ή δεν χρησιμοποιείτε παρατάξεις όταν τις χρειάζεστε; Είσαστε όλοι ανίκανοι για το πώς διευκολύνετε ή δεν διευκολύνετε εμπόριο προγραμμάτων, προς τους περισσότερο οικειούς;

Αυτά είναι φαινόμενα που αντιμετωπίζονται. Παντού υπάρχουν και αντιμετωπίζονται με πολιτική θέληση και με θεσμικές νομοθετικές ρυθμίσεις, όχι με το να βάλουμε στην κατεργασία του Σύνταγμα και να αρχίσουμε να το σφυροκοπούμε κατά περίπτωση και κατά το δοκούν.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι όλοι ξέρουμε –ουδείς είναι αμέτοχος της γνώσης αυτής, της οδυνηρής- τις αιτίες. Εγώ δεν θα πω ότι τις ξέρω καλύτερα από τους άλλους και δεν συμφωνώ με αυτή την πλειοδοσία που γίνεται ανάμεσα στα δύο κόμματα. Όλοι ξέρουμε τι φταίει και όλοι ξέρουμε ότι για να αντιμετωπιστεί χρειάζεται πολιτική θέληση. Και αντί να υπάρχει πολιτική θέληση στο επίπεδο της καθημερινής πολιτικής δράσης και της νομοθετικής παραγωγής και της δημιουργίας πολιτικών θέσεων και αρχών και ηθών και μοντέλων και συμπεριφορών, ασχολούμαστε με αυτά με τα οποία ασχολούμαστε.

Άκουσα τον Εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας να λέει «να σπάσουμε το κρατικό μονοπώλιο». Αυτή είναι η αντίληψη; Ότι, δηλαδή, το δημόσιο πανεπιστήμιο είναι ένα φρούριο κρατικού

μονοπωλιακού χαρακτήρα, που πρέπει να εφορμήσουμε και να το καταλάβουμε;

Άκουσα και τον Εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης του ΠΑ.ΣΟ.Κ να λέει ότι: «το άρθρο 16 δεν προστατεύει τη δημόσια παιδεία». Αυτή είναι η αντίληψη, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ, ότι το άρθρο 16 δεν προστατεύει τη δημόσια παιδεία; Το λέτε τώρα έτσι κατά τη διάρκεια της Αναθεώρησης του Συντάγματος;

Τι προστατεύει το άρθρο 16, με το συμβολισμό που έχει ως συνταγματική κατάκτηση κοινωνικών και πολιτικών αγώνων; Φτερά και πούπουλα εξουσίας προστατεύει; Εκεί φτάσαμε; Το φρούριο, από τη μία, το πανεπιστήμιο που πρέπει να κρημνιστεί και να καταλυθεί και το άθυρμα από την άλλη, το άρθρο 16 που πρέπει να παραμεριστεί, γιατί δεν προστατεύει τίποτα; Υπερβολές, βέβαια, για λόγους τακτικού εξουσίας, τις οποίες, όμως, δεν είμαστε υποχρεωμένοι να τις ακούμε όλοι αδιαμαρτύρητα.

Και συγχωρέστε μου και μένα να καταθέτω τη διαμαρτυρία μου για λόγους συνέπειας, γιατί απευθυνόμενος στις νεότερες και στους νεότερους από εσάς θα έλεγα ότι κάποτε, όταν θα προστεθούν δεκαετίες στην ηλικία σας, καλό θα ήταν να μην μετράτε την ηλικία σας με την ηλικία των προβλημάτων. Να μετράτε την ηλικία σας, με διαφορετικό τρόπο, και όχι με την ηλικία των προβλημάτων που δεν λύνονται.

Θα ήθελα, λοιπόν, να πω στον εισηγητή της Νέας Δημοκρατίας ότι η παιδεία είναι υπόθεση δημόσιας χαρακτήρα, είτε το θέλουν οι κυβερνήσεις, είτε δεν το θέλουν ...

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Συμφωνούμε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ξέρετε από πότε; Από την εποχή του Διαφωτισμού. Η universitas είναι δεμένη με την εξέλιξη του εκδημοκρατισμού κρατών και κοινωνιών, ιδεών και επιστημονικών αναζητήσεων, η universitas ως κατάκτηση δημοσίου ενδιαφέροντος και όχι ως εμπορεύσιμο ανταγωνιστικό προϊόν.

Δεύτερον, θα ήθελα να πω, επίσης, στον Εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ότι το άρθρο 16 όχι μονάχα προστατεύει τη δημόσια εκπαίδευση, αλλά και κατοχυρώνει τα οργανικά στοιχεία της ακαδημαϊκής αυτονομίας, της ανεξαρτησίας, της έρευνας και της διδασκαλίας, των ελευθεριών και των δικαιωμάτων. Τα μεγάλα δημοκρατικά και κοινωνικά κινήματα που συνδέονται με την ιστορία των ιδεών, την εξέλιξη των κοινωνιών και των ανθρώπων, είναι συνδεδεμένα με τις δράσεις εντός πανεπιστημίων που έδρασαν ως universitas, ως δημοσίου χαρακτήρα κοινότητες. Ακόμη θα ήθελα να επισημάνω ότι ποτέ δεν θα επιστρατευθεί το Σύνταγμα, για να του φορτωθούν οι όποιες ανεπάρκειες, πολιτικές και κυβερνητικές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, γίνονται συνεχείς αναφορές σε γνωστά πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού και υφέρπει περίπου μία διαχείριση εντυπώσεων ότι θα φτιάξουμε και εδώ κάποια αντίγραφα τέτοιων πανεπιστημίων.

Οι πανεπιστημιακοί αυτοί οργανισμοί του εξωτερικού, για να συνεννοηθούμε χωρίς υπεκφυγές και με ειλικρίνεια -και δεν χρειάζεται η ειλικρίνεια να είναι μόνο μεταξύ κατεργαρέων, που είτε κάποιος συνάδελφος, υπάρχει και μεταξύ απλών πολιτών η ειλικρίνεια- δεν ανήκουν στην οικονομική δραστηριότητα κανενός χρηματοδότη. Ο ακαδημαϊκός και οικονομικός έλεγχος γίνονται από την αυτοδιοίκηση αρχή αυτού του ιδρύματος. Ο επενδύόμενος ιδιωτικός πλούτος σε αυτά τα ιδρύματα αποξενώνεται αμέσως από την εκπαιδευτική, λειτουργική και άλλη δραστηριότητα αυτού του ιδρύματος. Δεν ισχύει αυτό που λέγεται ότι, δηλαδή, «θα προσεγγίσουμε για να έρθουν να χρηματοδοτήσουν». Ο ιδιωτικός πλούτος που επενδύεται εκεί ως κληροδότημα, ως δωρεά, ως χορηγία αποξενώνεται, δεν έχει λόγο ούτε στη διοίκηση, ούτε στη διδασκαλία, ούτε στους καθηγητές, ούτε πουθενά. Γιατί εκεί είναι το public interest που κυριαρχεί και όχι ο ανταγωνισμός των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των χρηματοδοτών.

Και κάτι ακόμη, το οποίο θα ήθελα να επισημάνω. Λέγονται πολλά για μη κερδοσκοπικά, κοινωφελή -και δεν ξέρω με ποιους άλλους χαρακτηρισμούς- ιδρύματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εγώ θα σας πω την άποψή μου ευθέως. Υπάρχουν μη κερδοσκοπικά και κοινωφελή ιδρύματα,

τα οποία ουδέποτε έπαψαν να ζητούν την αρωγή του κράτους, ουδέποτε έπαψαν να προσέρχονται για να χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, ουδέποτε έπαψαν να διεκδικούν την επιλέξιμη συμμετοχή τους στη διάθεση των προγραμμάτων στήριξης.

Αλήθεια δεν το γνωρίζετε; Δεν γνωρίζετε ότι φτιάχνονται μη κερδοσκοπικά, κοινωφελή ιδρύματα ή μη κυβερνητικές οργανώσεις και το πρώτο που κάνουν είναι «το δώσε δημόσιο χρήμα»; Δεν το ξέρετε ότι εγκρίθηκαν, ως επιλέξιμες επενδύσεις, πολυτελείς δραστηριότητες κοινωφελών δράσεων, σε βάρος αναπτυξιακών υποδομών;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Κύριε Κωνσταντόπουλε, να σας παρακαλέσω να ολοκληρώνετε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τελειώνω.

Να το πω, δηλαδή, πολύ απλά; Το υπόγειο γκαράζ μιας μη κερδοσκοπικής, κοινωφελούς δράσης έχει προτεραιότητα από το εγγειοβελτιωτικό έργο της Πρέβεζας;

Και τελειώνω, γιατί ο κύριος Πρόεδρος με παρατηρεί. Εγώ απευθύνομαι στους Βουλευτές και της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Ψηφίστε όχι στο όνομα της κομματικής πειθαρχίας, γιατί εδώ υπάρχει Σύνταγμα και δεσμεύετε τις επόμενες γενιές. Μην ψηφίζετε στο όνομα της κομματικής πειθαρχίας, γιατί όλες και όλοι, όπως και εγώ, πιστεύω ότι συγκαταλεγόμαστε μεταξύ εκείνων που δεν καταλαβαίνουμε τι θέλει η πρόταση της Αναθεώρησης του ενός κόμματος και η πρόταση της Αναθεώρησης του άλλου κόμματος. Και αυτό το μοντέλο της συναίνεσης εν διαφωνία, δεν ξέρω αν είναι ένα μοντέλο μιας χρήσης ή αν είναι ένα μοντέλο ευρύτερης χρήσης, με εκείνον που δεν καταλαβαίνει στη γωνία, τον απλό πολίτη.

Και μια ακόμη παρατήρηση. Φταίει το άρθρο 16 για τα κολέγια και για τα ινστιτούτα; Φταίει το άρθρο 16 για τα «κούφια» πτυχία; Φταίει το άρθρο 16 για τη διογκωμένη παραπαιδεία; Φταίει το άρθρο 16 για τις καταχρήσεις στο άσυλο; Φταίει το άρθρο 16 για την εμπορευματοποίηση της παιδείας; Όχι βεβαίως. Αλλού είναι το πρόβλημα.

Και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με μια παρατήρηση. Πολλοί μπορεί να θέλουν να ακούνε ό,τι ανταποκρίνεται στο δικό τους μοντέλο, το οποίο το θεωρούν ως μοντέλο κυρίαρχο, ευτυχίας! Σε δύσκολες στιγμές, όμως, των κοινωνιών και των πολιτειών, πρέπει να υπάρχει μεγάλη περισκεψη, όταν κάποιος, στο όνομα αυτής της δογματικής αντίληψης για την προσωπική του άποψη, μηδενίζει τα πάντα.

Άκουσα έκπληκτος, όλα τα άθλια και όλα τα στραβά που υπάρχουν στην παιδεία να φορτώνονται στις πλάτες των διδασκόντων, των φοιτητών, του κοινωνικού κινήματος, των κομμάτων!

Είναι η λεγόμενη αντικομματική μεταδημοκρατία; Είναι η νεόκοπη μεταδημοκρατία των μη πολιτών, αλλά των διαχειριστών τεχνοκρατών; Είναι η δαιμονοποίηση όλων των μηχανισμών οργάνωσης και έκφρασης μιας κοινωνίας εν δημοκρατία, που διεκδικούν ένα καλύτερο μέλλον, άσκηση πολιτικής;

Και αν σήμερα μιλάμε για τους φοιτητές που σπουδάζουν στο εξωτερικό και για εκείνους που φεύγουν, θα πρέπει να καταγράψουμε και μια άλλη πραγματικότητα: Σε πείσμα όλων των προβλημάτων που υπάρχουν και όλων των διαψεύσεων και όλων των ανισοτήτων, η ελληνική οικογένεια εξακολουθεί να επενδύει κατά προτεραιότητα στη γνώση. Σε πείσμα όλων των κυβερνητικών αποτυχιών, τα παιδιά της ελληνικής οικογένειας και τα ελληνικά νοικοκυριά εμπιστεύονται την παιδεία ως δημόσιο αγαθό.

Ε, αυτό είναι που πρέπει να σας προβληματίσει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι των δύο μεγάλων Κομμάτων!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Το λόγο έχει ο κ. Σωκράτης Κοσμίδης.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καταγγέλλω σημερινά άθλια δημοσιεύματα μερίδας του Τύπου που με φέρουν ειπόντα χθες ότι στις επόμενες εκλογές θα κερδίσει η Νέα Δημοκρατία. Αντιθέτως, είπα ότι στις επόμενες εκλογές θα κερδίσει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και δίνω πιθανότητες στη Νέα Δημοκρατία 1%. Κάνω αυτή τη δήλωση, διότι έχει σχέση με την τοποθέτησή μου στη σημερινή συζήτηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αντιπαράθεση στα θέματα παιδείας δεν πρέπει να είναι δογματική και πολεμική. Δεν πρέπει να είναι υπέρ βωμών και εσίων. Η αντιπαράθεση πρέπει να στηρίζεται στη λογική και στο καλώς εννοούμενο δημόσιο συμφέρον. Πρέπει να έχει ανοικτά τα μυαλά και παγκόσμια θεώρηση.

Δεν αμφισβητώ καθόλου ότι η παροχή υπηρεσιών παιδείας και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει στοιχεία παθογένειας και πολλά προβλήματα. Ενδεικτικά θα αναφέρω μερικά:

Σε κάποιες σχολές και τμήματα, υπεράριθμοι διδάσκουν και υπεράριθμοι διδάσκονται. Θα έλεγα ότι σε αρκετές περιπτώσεις κάποιος παριστούν ότι διδάσκουν και κάποιος παριστούν ότι διδάσκονται.

Στην Ιατρική της Αθήνας εισάγονται κάθε χρόνο διακόσιοι και στο δεύτερο χρόνο φοιτούν πεντακόσιοι. Την Ιατρική της Αθήνας τιμά καθηγητής που πρόσφατα βραβεύτηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες ως ο άριστος στον τομέα του, ίσως πρώτη φορά μη αμερικανός. Στην ίδια σχολή υπάρχουν δεκάδες καθηγητών στον πρώτο βαθμό -στην Ιατρική Θεσσαλονίκης εκατόν είκοσι είναι ο αριθμός- αρκετοί εκ των οποίων είναι παντελώς άγνωστοι έξω από το τζάκι τους. Καθηγητές που με αξιολόγηση από ανεξάρτητους ξένους αξιολογητές δεν θα επιλέγονταν ποτέ στη θέση αυτή και μάλιστα σε βάρος άλλων σαφώς αξιότερων.

Η διασπορά σχολών και τμημάτων στο βωμό της επιτόπιας ανάπτυξης καθιστά αδύνατη την ουσιαστική αξιολόγηση, εξαφανίζει την άμιλλα, δεν συμβάλλει στην απόκτηση ταυτότητας, διαχέει ισοπεδωτικά τους ήδη ανεπαρκείς πόρους σε πολλούς αποδέκτες. Το δημοκρατικό «πενταράκι» και η ιδιότητα του αιώσιου φοιτητή θεωρούνται κατάκτηση του φοιτητικού κινήματος. Ο φοιτητής, για να γίνει καλός επιστήμονας, πρέπει να αυτενεργήσει.

Του ασύλου γίνεται κατάχρηση. Γενικές Συνελεύσεις συγκαλούνται με θέμα την τέλεση αξιόποινων πράξεων, όπως είναι οι καταλήψεις.

Δεν ισοπεδώνω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Κάθε άλλο. Υπάρχουν πολλές σχολές και τμήματα με πολύ αποδοτικό έργο και διεθνή αναγνώριση. Υπάρχουν μέλη Δ.Ε.Π. που τιμούν την ιδιότητά τους, παρέχοντας ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο πλουσιότερα. Καλύτερη απόδειξη ότι εμπιστεύομαι τη δημόσια εκπαίδευση είναι το γεγονός ότι και τα δυο μου παιδιά διήνυσαν όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης σε ελληνικά δημόσια σχολεία.

Υπάρχει λοιπόν, παθογένεια, πανθομολογούμενη θα έλεγα. Οι ευθύνες μοιράζονται στην πολιτεία, αλλά και στην πανεπιστημιακή κοινότητα, δηλαδή σε καθηγητές και φοιτητές. Καλό είναι να μη χαϊδούμε καμιάς κατηγορίας τα αυτιά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σχεδόν όλες οι κυβερνήσεις και όλοι οι Υπουργοί Παιδείας επιχειρούν μεταρρύθμιση στην παιδεία. Αυτό φαίνεται καλό. Το κακό, όμως, είναι ότι τα μέτρα είναι αποσπασματικά και ασυνεχή, χωρίς ευδιάκριτο στόχο και χρονικό ορίζοντα. Το κακό είναι ότι κάθε επόμενος Υπουργός ακυρώνει τον προηγούμενο. Το κακό είναι ότι το σχέδιο για την παιδεία δεν αγκαλιάζει όλο το φάσμα από την προνηπιακή ηλικία έως και το διδακτορικό. Το κακό είναι που δεν κατανοείται ότι η μεταρρύθμιση στην παιδεία δεν είναι μια εφ' άπαξ διαδικασία, αλλά μια διαρκής προσπάθεια που πρέπει να παρακολουθεί από κοντά τη ραγδαία εξέλιξη της γνώσης, όπου όλα αμφισβητούνται και τίποτα δεν επαληθεύεται οριστικά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διατρέχοντας κανείς την προτελευταία παράγραφο της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας νομίζει ότι η παράταξη αυτή ανακάλυψε το μαγικό ραβδί, την πανάκεια για την επίλυση του προβλήματος της εγχώριας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Αναρωτιέμαι, αν φροντίζαμε και τα ελληνικά πανεπιστήμια λειτουργούσαν σωστά και αποδοτικά κι αν είχαμε μηδενίσει τη μάλιστα της παραπαιδείας, θα συζητούσαμε σήμερα για την αναθεώρηση του άρθρου 16; Ασφαλώς όχι. Αντί να φροντίσουμε γι' αυτό που είναι συνταγματική υποχρέωση της πολιτείας και της πανεπιστημιακής κοινότητας, ψάχνουμε για εναλλακτικές προτάσεις.

Αναρωτιέμαι και κάτι άλλο. Έχει γίνει έρευνα ποιο φορέας

επιθυμούν και μπορούν να ιδρύσουν και συντηρήσουν μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα; Έτσι για να γνωρίζουμε τους ενδιαφερόμενους και τη φερεγγυότητά τους; Θα έχουμε στην Ελλάδα Χάρβαρντ; Ποιος θα ήταν αντίθετος; Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Χάρβαρντ έχει ετήσιο προϋπολογισμό 26.000.000.000 δολάρια το χρόνο, ο οποίος είναι ίσος με την ετήσια χρηματοδότηση όλων των βρετανικών πανεπιστημίων. Θα έχουμε λοιπόν Χάρβαρντ ή Ι.Ε.Κ. και κολλέγια μεταλλαγμένα σε πανεπιστημιακά ιδρύματα μερικής φοίτησης; Είναι προφανές ότι θα ισχύσει το δεύτερο.

Το θέμα είναι να μη σπουδάζουν τα ελληνόπαιδα στο εξωτερικό; Ή μήπως το θέμα είναι τι θα κάνουν μετά τις πλημμελείς σπουδές τους στο εξωτερικό; Θα στήσουμε στην Ελλάδα ιδιωτικά πανεπιστήμια ευκαιρίας, τύπου Πρίστινας, για τη φοίτηση εδώ αυτών των παιδιών; Ποιας στάθμης θα είναι τα πανεπιστήμια που θα δέχονται αυτά τα παιδιά και με ποια διαδικασία; Ή φαντάζεται κανείς ότι θα στηθούν εδώ καλά ιδιωτικά Α.Ε.Ι. ώστε οι καλοί θα εισάγονται σ' αυτά και οι μέτριοι στα δημόσια;

Και τι θα πει μη κρατικά; Γιατί κρυβόμαστε πίσω τις λέξεις. Προφανώς μη κρατικά σημαίνει ιδιωτικά. Και από την άλλη τι σημαίνει μη κερδοσκοπικά; Πίσω απ' αυτά δεν θα είναι κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, εργολάβοι, εκδότες, εφοπλιστές, πετρελαιάδες; Το θέλουμε αυτό;

Εγώ προτιμώ όλοι αυτοί να πληρώνουν φόρους και να μην κερδοσκοπούν και ασυδοτούν στη λειτουργία τους, παρά να εμφανίζονται μετά ως ευεργέτες για να ενισχύσουν την πάσης φύσεως δύναμή τους. Γιατί αυτοί δεν επιχειρηθούν έδρες ή σχολές, όπως γίνεται στα βρετανικά πανεπιστήμια όπου το 27% των πόρων προέρχεται από τέτοιες πηγές;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είμαι ούτε δογματικός ούτε σοσιαλομανής. Δεν δαιμονοποιώ το ιδιωτικό ούτε αποθεώνω το δημόσιο. Θυμίζω ή γνωστοποιώ σε όσους δεν το ξέρουν, ότι το 1994 ως γενικός γραμματέας του Υπουργείου Εμπορίου ήμουνο ο εμπνευστής και συντάκτης του α μοτ του νόμου για την απελευθέρωση μισθώσεων κατοικιών και επαγγελματικής στέγης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το δημόσιο πανεπιστήμιο είναι ευρωπαϊκή κατάκτηση. Πουθενά δεν απειλείται από το ιδιωτικό. Στα εξήντα εννέα ιδιωτικά Α.Ε.Ι. της Γερμανίας φοιτά μόνο το 3% των φοιτητών. Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα πανεπιστήμια είναι σχεδόν αποκλειστικά δημόσια. Στα εκατό καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου κατατάσσονται, εκτός των αμερικανικών, πολλά δημόσια γαλλικά και άλλα ευρωπαϊκά, ακόμη και αυτό της Μόσχας.

Το άρθρο 16 δεν αποτελεί εμπόδιο για τις αναγκαίες και χρήσιμες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η επικέντρωση της προσοχής σ' αυτό αποπροσανατολίζει και η αναγόρευση της αναθεώρησής του σε Λυδία λίθο της μεταρρύθμισης είναι πλήρως εσφαλμένη.

Δεν θα είχα, φανατικά, αντίρρηση στην αναθεώρηση του άρθρου αυτού με δύο προϋποθέσεις: Πρώτον, προηγούμενη αναμόρφωση του δημοσίου πανεπιστημίου και όχι εν καιρώ και δεύτερον πλήρης και αναλυτική αποσαφήνιση των όρων ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών Α.Ε.Ι.. Όσο οι όροι είναι ασαφείς και «ευρύχωροι», όσο οι μνηστήρες είναι άγνωστοι, φοβούμαι ότι θα προστεθεί ένα ακόμα πρόβλημα στα υπάρχοντα. Γι' αυτό διαφωνώ με την πρόταση επί της ουσίας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ποια πρόταση;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Για την αναθεώρηση του άρθρου 16.

Οι προτάσεις των δύο κομμάτων για την αναθεώρηση του άρθρου 16 και για την παιδεία γενικότερα, διαφέρουν ουσιαστικά και θεμελιακά, σημειολογικά και αξιολογικά. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας διακρίνεται από ευρύτητα διατύπωσης που μπορεί να χωρέσει πολλές ανεπιθύμητες ρυθμίσεις. Ζητείται σήμερα λευκή επιταγή η οποία, συμπληρούμενη αύριο, μπορεί να προκαλέσει ως και επικίνδυνες ανατροπές στον ευαίσθητο χώρο της παιδείας. Εγώ τέτοιες επιταγές δεν υπογράφω. Και καλό είναι όταν ζητάτε συναίνεση, κύριες και κύριοι της Νέας Δημοκρατίας, να ενθυμείσθε ότι δεν συναινείτε ούτε καν στην αναθεώρηση του άρθρου του Συντάγματος που απαγορεύει

τον προσηλυτισμό, μία διάταξη η οποία είναι αντίθετη με άλλες διατάξεις του ελληνικού Συντάγματος και με διεθνείς συνθήκες. Ούτε καν σε αυτό δεν συμφωνείτε μαζί μας και ζητάτε συναίνεση σε άλλα πιο σοβαρά θέματα.

Η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την αναθεώρηση του άρθρου αυτού σαφώς δεν με βρίσκει αντίθετο. Άλλωστε την προσυπέγραφα. Ωστόσο, εν όψει του γεγονότος ότι τα δύο μεγάλα κόμματα προτείνουν την αναθεώρηση του ίδιου άρθρου σε διαφορετικές κατευθύνσεις, με διαφορετικό σχέδιο για την παιδεία, καλό είναι καμία αυριανή μονοκομματική πλειοψηφία να μην μπορεί να περάσει το δικό της σχέδιο. Και αυτό δεν είναι τακτικισμός, είναι στοιχειώδης πρόνοια υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και ενάντια στον κίνδυνο κακής χρήσης της εξουσιοδότησης της προτεινόμενης Βουλής.

Καλόν είναι να απαιτηθεί μείζων συναίνεση και αν αυτό δεν επιτευχθεί δεν χάνεται ο κόσμος. Ίσως και αντιθέτως. Ίσως και μόνη η φιλολογία γύρω από την αναθεώρηση του άρθρου 16 προκαλέσει το απαιτούμενο ερέθισμα για την ουσιαστική ενασχόληση με το ουσιαστικό θέμα της παιδείας στον 21ο αιώνα.

Σε αυτήν την ενασχόληση το θέμα της άρσης της απαγόρευσης ίδρυσης μη δημόσιων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μικρή ως ελαχίστη σημασία έχει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Ο Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωαννίδης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Ο κ. Κοσμίδης μάλλον δεν έχει εμπιστοσύνη στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., ώστε να δώσει λευκή επιταγή στην δική του παράταξη, αφού δεν έχει εμπιστοσύνη στο 99%, κατά την εκτίμησή του, της καινούργιας Κυβέρνησης και η Νέα Δημοκρατία θα έχει 1% μόνο. Επομένως, δεν δίνει σε εμάς τη λευκή επιταγή. Δεν τη δίνετε στο δικό σας το κόμμα.

Ο κ. Λοβέρδος κατέθεσε στα Πρακτικά τρεις ερωτήσεις που έκανε στο Υπουργείο Παιδείας, στο Υπουργείο Ανάπτυξης και στο Υπουργείο Οικονομίας για τα κέντρα ελευθέρων σπουδών, αλλά ενώ συμμετείχε στην κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., του κ. Σημίτη απορώ πως δεν κατέθεσε -γιατί όλα αυτά έγιναν επί κυβερνήσεων ΠΑ.ΣΟ.Κ.- τις ίδιες ερωτήσεις στην κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. τότε και να τα καταθέσει στα Πρακτικά και στο Υπουργείο Παιδείας και στο Υπουργείο Εμπορίου και στο Υπουργείο Οικονομικών.

Επομένως, λυπάμαι, γιατί ξαφνικά ξεχνάμε τις δικές μας παρατυπίες, που αφήσαμε να δημιουργηθούν όλα αυτά τα θέματα και κάνουμε κριτική στη Νέα Δημοκρατία ότι κατέθεσε ερωτήσεις.

Όλες αυτές οι ερωτήσεις είναι για να γραφτούν στα πρακτικά, αφού εκ των προτέρων είναι δεδομένο ότι δεν υπάρχει περίπτωση να έχουμε φορείς. Η Νέα Δημοκρατία επειδή είπε ο κ. Χρυσόχοϊδης αν έχει μεταρρυθμιστική πολιτική έχει πράγματα και ειδικά στην παιδεία. Αυτές οι προτάσεις που κάνατε είναι επικεφαλίδες. Μπορούμε να βάλουμε χίλιες επικεφαλίδες. Βάλτε δεκαπέντε επικεφαλίδες. Τώρα από εκεί και πέρα για να αναπτυχθούν αυτές οι επικεφαλίδες θέλει ολόκληρη συζήτηση, διάλογο. Εσείς φύγατε στο τέλος από το διάλογο. Έχει γίνει, λοιπόν, ένα προσχέδιο νόμου πλαισίου, το οποίο συζητήθηκε πρώτα από την Επιτροπή Σοφών και τώρα συζητείται στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων και πάει ενάμισης χρόνος και ποτέ η Κυβέρνηση δεν έχει κάνει τέτοιο διάλογο, ώστε να έχει τη συναίνεση των αλλαγών που θέλει στα δημόσια πανεπιστήμια. Λυπάμαι, λοιπόν, για όλους αυτούς και ειδικά την Αριστερά. Πρώτη φορά βλέπω το Κ.Κ.Ε. να συμφωνεί απόλυτα με το Συνασπισμό. Ενώ ο Συνασπισμός δέχεται την κοινότητα, το Κ.Κ.Ε. δεν την δέχεται. Επομένως, εθελουφλούμε ως προς τα της κοινότητας το τι μπορεί να επιβάλλει και τι να κάνει. Απορώ, λοιπόν, γιατί δε βλέπουμε ότι δεν υπάρχει δωρεάν παιδεία στην Ελλάδα ότι η παιδεία έχει κατακτήσει να είναι ταξικό φαινόμενο ότι από 5.000 μέχρι 10.000 ευρώ πληρώνουν στα φροντιστήρια και στα ιδιαίτερα. Και αν εγώ ήμουν αυτήν τη στιγμή φοιτητής που σπούδασα τότε που δεν είχα τη δυνατότητα δωρεάν, δεν θα μπορούσα να σπουδάσω αυτήν τη στιγμή. Και δεν είδα την Αριστερά να διαμαρτυρηθεί για όλο αυτό το θέμα να δώσει τόσα χρόνια στο δημόσιο σχολείο τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

που είναι η πιο τρυφερή ηλικία του παιδιού που το έχουμε κατακτήσει να είναι ο πιο σκληρά εργαζόμενος στην Ελλάδα, να τρέχει από το ένα φροντιστήριο στο άλλο και από το ένα ιδιαίτερο στο άλλο. Η κατάληξη είναι να υπάρχει ανομοιομορφία του μυαλού με το κορμί. Δεν έχει πέντε λεπτά ελεύθερα που είναι απαραίτητο για το παιδί να παίξει να εκτονωθεί, να έχει ελεύθερο χρόνο. Όλα αυτά τα πράγματα είναι εν τη απουσία, όλα αυτά τα χρόνια και δεν μιλάει κανένας.

Να πάμε, λοιπόν, τώρα στο δημόσιο πανεπιστήμιο. Πράγματι, υπάρχουν τμήματα, υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι είναι άξιοι, υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι προσφέρουν το πνεύμα τους στα παιδιά, αλλά όπως είπε ο κ. Πάγκαλος που για μένα ήταν καταπληκτική η τοποθέτησή του, γιατί και εγώ έχω ζήσει τα φοιτητικά μου χρόνια την ίδια περίοδο, τότε υπήρχε ένα κίνημα, το οποίο πολεμούσε για να κερδίσει κάθε φορά και αυτήν τη στιγμή το φοιτητικό κίνημα από όπου και αν προέρχεται, δεν αντιδρά στον καθηγητή που επί έξι μήνες δεν τον έχουν δει στο πανεπιστήμιο. Για ποιο κίνημα μιλάμε λοιπόν; Όταν, λοιπόν, δεν είναι ο καθηγητής στο τμήμα τους επί έξι μήνες και δεν αντιδρά το φοιτητικό κίνημα, επομένως για ποιο κίνημα μιλάμε και λέμε ότι δεν έχει σχέση με τα κόμματα; Είναι 100% με τα κόμματα, με τα συμφέροντα και βολεύουν αυτές οι καταστάσεις και πολλούς καθηγητές που όπως είπε ο κ. Κοσμίδης εάν τυχόν υπήρχε αξιολόγηση, δεν θα ήταν πουθενά καθηγητές όπως και ορισμένοι φοιτητές, οι οποίοι είναι, πράγματι, σε διαπλοκή με τους καθηγητές. Αυτή είναι η πραγματικότητα και αν τυχόν δε θέλουμε να τη δεχθούμε, είναι γιατί μας βολεύει να μην τη δεχόμαστε.

Είπε ο κ. Χρυσόχοϊδης, λοιπόν, ότι εμείς προτείναμε εσωτερικό κανονισμό ενιαίο. Για τον εσωτερικό κανονισμό το ΠΑ.ΣΟ.Κ. πέρασε νόμο και τα _ των πανεπιστημίων δεν έχουν καν εσωτερικό κανονισμό. Εμείς, λοιπόν, λέμε ότι θα βάλουμε ένα πρότυπο εσωτερικού κανονισμού και αν τυχόν δε θέλει το πανεπιστήμιο να κάνει εσωτερικό κανονισμό θα είναι υποχρεωμένο να έχει αυτόν τον εσωτερικό κανονισμό. Του δίνουμε τη δυνατότητα να κάνει εσωτερικό κανονισμό. Αλλά επειδή τόσα χρόνια που το ΠΑ.ΣΟ.Κ. το έχει φέρει με νόμο δεν κάνουν τα πανεπιστήμια, επιβάλλουμε, εφόσον δε θα γίνει ο εσωτερικός κανονισμός, να ισχύει ο εσωτερικός κανονισμός για να μη λέμε πράγματα που δεν έχουν αλήθειες.

Η αξιολόγηση: Κάθε μέρα αξιολογούμε όλοι. Ο καθένας αξιολογείται. Είναι δυνατό λοιπόν να μην υπάρχει εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση στα πανεπιστήμια, να μην έχουν εσωτερικό κανονισμό, να μη λογοδοτούν πουθενά;

Επομένως, είναι γνωστό και συμφώνησαν όλα τα κόμματα ότι τα δημόσια πανεπιστήμια θέλουν βελτιώσεις. Χρειάζεται να αλλάξουν πάρα πολλά πράγματα. Η Νέα Δημοκρατία με τη μεταρρύθμιση, έφερε το προσχέδιο νόμου και γι' αυτό το προσχέδιο νόμου, ορισμένοι δεν προσήλθαν καν να συζητήσουν και αυτήν τη στιγμή από το Βήμα μιλούν για αλλαγές και για βελτίωση. Ο διάλογος όμως φέρνει τη συλλογική που θα είναι η καλύτερη.

Για τα κέντρα ελευθέρων σπουδών και τα ιδιωτικά είναι γνωστό πλέον, ότι με την οδηγία της κοινότητας -και πράγματι δεν είναι θέμα του άρθρου 16- κάτι μπορούσε να γίνει τόσα χρόνια ήδη από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. με νόμο για να μη φτάσουμε σ' αυτήν την κατάσταση που φτάνουμε. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν έκανε τίποτα. Κατηγορούμεθα εμείς με τις ερωτήσεις ότι δεν κάναμε τίποτα στα τρία χρόνια σχεδόν -ακόμα δεν φτάσαμε τα τρία χρόνια- που κυβερνάμε.

Γι' αυτόν το λόγο θέλω να ρωτήσω: Πού στην Ευρώπη υπήρξε πρόβλημα στο δημόσιο πανεπιστήμιο από την ύπαρξη μη κρατικών πανεπιστημίων; Όπως λέτε μόνοι σας, σε καμία χώρα δεν λειτουργήσε ανασταλτικά στο δημόσιο πανεπιστήμιο το καθαρά ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Αν πιστεύουν ορισμένοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι θα υπάρξουν ευεργέτες, η Ελλάδα ό,τι καλό έχει το έχει από ευεργέτες. Όμως το 1997 το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ψήφισε νόμο ότι έπρεπε να πληρώνει κανείς και φόρο 20% στις χορηγίες. Επομένως, εμείς διώξαμε όλους τους ανθρώπους που ήθελαν να κάνουν χορηγίες και δωρεές.

Γι' αυτόν το λόγο εμείς επαναφέρουμε την Πολιτιστική Χορη-

γία για να δώσουμε τη δυνατότητα σ' έναν άνθρωπο που θέλει να προσφέρει στον πολιτισμό και στην παιδεία, όπου πρέπει να γίνει το ίδιο, να μπορεί να προσφέρει και αυτό θα γίνει για τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια μόνο εάν τυχόν δοθεί το δικαίωμα αλλάζοντας το άρθρο 16.

Εγώ δεν έχω να φοβηθώ τίποτα. Δεν πιστεύω πράγματι ότι θα έρθει εδώ το Χάρβαρντ, αλλά δεν φοβάμαι κιόλας ότι θα επηρεάσει το δημόσιο πανεπιστήμιο η ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων.

Περάσαμε ήδη το νόμο της αξιολόγησης, της αναβάθμισης των Τ.Ε.Ι., τη δια βίου εκπαίδευση και θα έλθει ο νέος νόμος. Συμφωνώ με τον εισηγητή της Πλειοψηφίας ότι θα πρέπει ο νόμος-πλαίσιο να ψηφιστεί πολύ πιο γρήγορα για να προλάβουμε την επόμενη χρονιά και να λειτουργούν όλα σωστά, με αφορμή αυτό που είπε ο κ. Παναγιωτόπουλος ότι για κάθε ίδρυμα –και συμφωνώ– θα πρέπει να υπάρχει ειδικός νόμος ώστε να προσέχουμε τις προδιαγραφές του ιδρύματος. Επομένως, δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα από τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια τα οποία θα αφαιρέσουν τις δυνάμεις από το δημόσιο πανεπιστήμιο.

Θα πρέπει να βελτιώσουμε το δημόσιο πανεπιστήμιο, να δώσουμε πράγματι περισσότερα χρήματα –σ' αυτό δεν διαφωνεί κανένας– ώστε η παιδεία να έχει καλύτερες επιδόσεις γιατί το πρώτο πράγμα που υπάρχει στη ζωή είναι η παιδεία. Πολλοί λένε ότι είναι η υγεία, αλλά ο σωστός γιατρός που έχει παιδεία δεν θα «ανοίξει» κάποιον άνθρωπο που είναι υγιής, ενώ αυτός που δεν έχει παιδεία «ανοίγει» τον υγιή άνθρωπο και τον «ξανακλείνει» για να πάρει χρήματα γιατί στερείται παιδείας. Γι' αυτόν που έχει παιδεία δεν είναι αυτοσκοπός το κέρδος. Το χρήμα είναι για να λειτουργούμε, αυτός όμως που έχει ως αυτοσκοπό το κέρδος σίγουρα στερείται παιδείας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Ολοκληρώστε, κύριε Ιωαννίδη, σας παρακαλώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

Επομένως, εάν όλους αυτούς τους φοιτητές που είναι στους δρόμους τους είχαμε κινητοποιήσει τόσα χρόνια για να διαμαρτύρονται για τα κακώς κείμενα στα πανεπιστήμια, θα είχαμε βελτιώσει πάρα πολλά πράγματα και δεν θα είχαμε παραβίαση του ασύλου.

Υπάρχει άσυλο κατά το οποίο δεν μπορεί πανεπιστημιακός καθηγητής, ο ερευνητής να πάει επί 3 ή 6 μήνες στο γραφείο του; Επομένως, πρέπει να τα δούμε με νηφαλιότητα και να καταλάβετε όλοι ότι χρειάζονται αλλαγές.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Πετσάλνικος): Το λόγο έχει η συνάδελφος Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., κ. Μαρία Δαμανάκη.

ΜΑΡΙΑ ΔΑΜΑΝΑΚΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαι απ' αυτούς τους Βουλευτές που θεωρούν ότι το άρθρο 16 πρέπει να αναθεωρηθεί. Η αναθεώρηση είναι αναγκαία. Και θέλω ευθέως και σαφώς να τοποθετηθώ ευθύς εξ' αρχής στο θέμα αυτό. Και υποστηρίζω την αναθεώρηση διότι πιστεύω ότι αυτή η αναθεώρηση μπορεί να γίνει, αν γίνει, κάτω από σωστές προϋποθέσεις, μπορεί να καταλήξει και χρειάζεται, είναι προς όφελος της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας και ιδιαίτερα της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης. Η αναθεώρηση του άρθρου 16 μπορεί να γίνει σωστά να αναβαθμίσει το ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο.

Θέλω όμως, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, ευθύς εξαρχής να πω ότι κατά την άποψή μου η συζήτηση για την αναθεώρηση του άρθρου 16 είναι μόνο ένα πολύ μικρό μέρος, πραγματικά πολύ μικρό μέρος, της πολύ μεγάλης συζήτησης και της πολύ μεγάλης μεταρρύθμισης που πρέπει να γίνει και που αφορά το δημόσιο πανεπιστήμιο.

Πιστεύω ότι υπάρχει μια τεχνητή διόγκωση στην ελληνική κοινή γνώμη της σημασίας της αναθεώρησης του άρθρου 16. Και η τεχνητή αυτή διόγκωση δεν αφορά μόνο πολιτικές και κομματικές σκοπιμότητες τις οποίες κατανοούμε όλοι και ασφαλώς υπάρχουν. Αφορά και μια ελληνική ιδιομορφία.

Για να μιλήσω πολύ απλά, κύριοι Βουλευτές, στην Ελλάδα η ανώτατη εκπαίδευση είναι το όνειρο του φτωχού. Είναι το όνειρο για εύκολη κοινωνική ανέλιξη. Και αυτή η πραγματικότητα έχει τις ρίζες της στην δεκαετία του '50 και στο πρότυπο της μετεμφυλιακής Ελλάδας. Τότε για μια σειρά οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους η απόκτηση ενός πτυχίου του ελληνικού πανεπιστημίου ήταν ένα κοινωνικό διαβατήριο το οποίο επέτρεπε στον κάτοχό του μια καλή σταδιοδρομία και μια εύκολη και πλούσια ζωή, για να θυμηθώ τον Διονύση Σαββόπουλο.

Σήμερα αυτά δεν μπορούν να συμβούν. Σε καμιά χώρα δεν μπορούν να συμβούν για πολύ μεγάλο διάστημα εκτός και αν μιλάμε για ένα πανεπιστήμιο με πολύ περιορισμένο και μικρό αριθμό θέσεων. Αυτό φαντάζομαι δεν το υποστηρίζει κανείς στην Ελλάδα. Ούτε και αυτοί που θέλουν τα πράγματα να μείνουν ως έχουν. Ακόμα και αυτοί λένε ότι πρέπει να ανοίξουν οι πόρτες και να υπάρχει το δικαίωμα και η πρόσβαση στη γνώση. Από την στιγμή που οι πόρτες των πανεπιστημίων είναι ανοιχτές δεν μπορεί κανείς να συνδέει πλέον την απόκτηση πτυχίου με την εύκολη και εξασφαλισμένη επαγγελματική και κοινωνική ανέλιξη.

Αυτό δεν μπορεί να γίνει πολύ περισσότερο στην εποχή μας όπου η παγκοσμιοποιημένη κοινωνία της γνώσης έχει δυο πολύ μεγάλες συνέπειες. Η πρώτη είναι ότι η γνώση εξαπλώνεται πλέον ταχύτατα και υπάρχουν μέσα διασποράς, ηλεκτρονικά κυρίως, μέσα διασποράς της γνώσης, τα οποία ξεφεύγουν από τις πόρτες του κλασσικού ελληνικού πανεπιστημίου ή του ευρωπαϊκού πανεπιστημίου με την διδασκαλία, με το αμφιθέατρο. Αλλιώς παίζεται το παιχνίδι της γνώσης σήμερα.

Και ο δεύτερος λόγος είναι ότι η γνώση εξελίσσεται ταχύτατα. Ο χρόνος ημιζωής των γνώσεων είναι πια ελάχιστος. Αυτά που ξέρουν οι καθηγητές που σήμερα διδάσκουν στο πανεπιστήμιο, αύριο θα είναι παρωχημένα και άρα ο κλασσικός τρόπος από καθ' έδρα διδασκαλία είναι ξεπερασμένος. Άρα, λοιπόν, και το ελληνικό και το ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο συνολικά αντιμετωπίζουν μια πολύ μεγάλη πρόκληση αλλαγής.

Και πρέπει να μιλήσουμε με μεγάλη σαφήνεια στην ελληνική κοινωνία για αυτές τις αλλαγές που θα οδηγήσουν –και εγώ το υποστηρίζω αυτό– στην διεύρυνση του δικαιώματος στην μόρφωση και στη γνώση μόνο που θα είναι αυταπάτη να πιστεύουμε πως όλοι όσοι μορφώνονται θα έχουν και ένα πτυχίο που θα τους εξασφαλίζει ένα καλό επάγγελμα και την κοινωνική ανέλιξη.

Αυτό δεν μπορεί να γίνει. Πρέπει σιγά-σιγά να αντιληφθούμε ότι πρέπει να πάμε στην αποσύνδεση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, άσκησης επαγγέλματος, επαγγελματικών δικαιωμάτων, από την απόκτηση γνώσεων και την απόκτηση ακαδημαϊκών διπλωμάτων.

Ο άνθρωπος πρέπει να μορφώνεται –αυτό είναι αναγκαίο στην κοινωνία που ζούμε– όχι μόνο επειδή θέλει να βγάλει λεφτά.

Λαμβάνοντας αυτά υπ' όψιν, το άρθρο 16 –και μπαίνω ευθέως στο θέμα– είναι κατά την άποψή μου αναχρονιστικό. Και το λέω αυτό ευθέως και μετά λόγου γνώσεως. Και είναι αναχρονιστικό, αν θέλουμε να μιλούμε για την αναβάθμιση του δημόσιου Πανεπιστημίου.

Γιατί είναι αναχρονιστικό; Διότι είναι ένα άρθρο λεπτομερειακό, ασφικτικό, το οποίο δημιουργεί πλαίσια στο ελληνικό δημόσιο πανεπιστήμιο. Του έχει ράψει ένα κοστούμι, μέσα στο οποίο δεν μπορεί να χωρέσει. Και αναφέρομαι σε δύο κυρίως διατάξεις.

Πρώτον, στη διάταξη που υπάρχει στο άρθρο 16, ως μη όφειλε τέτοια λεπτομερειακή διάταξη και που περιορίζει τα πανεπιστήμια σε λειτουργία, αποκλειστικά, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Μιλά, δηλαδή, για υποχρεωτικό δημόσιο λογιστικό, πράγμα που καθιστά την αυτοτέλεια των πανεπιστημίων όνειρο απατηλό. Και αυτό υπάρχει μέσα στο Σύνταγμα και πρέπει να αλλάξει.

Από την άλλη, στο ίδιο άρθρο, σε επόμενη παράγραφο, λέει ότι η επαγγελματική εκπαίδευση δεν μπορεί να είναι ανώτατη, σε μία εποχή που κατ' εξοχήν θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο, εξαιτίας ακριβώς της τεχνολογικής εξέλιξης και της

τεχνολογικής επανάστασης, την οποία ζούμε.

Άρα, λοιπόν, το άρθρο πρέπει να αναθεωρηθεί. Και αν αυτό συμβεί, θα είναι προς όφελος της δημόσιας εκπαίδευσης. Το τι, όμως, θα μπει στη θέση του, δεν είναι αυτονόητο ούτε είναι δευτερεύουσας σημασίας ούτε υπάρχει συμφωνία όλων σε αυτό το θέμα. Εδώ είναι που αρχίζουν οι διαφωνίες μεταξύ μας. Και χρειάζεται με σαφήνεια και ειλικρίνεια να τοποθετηθούμε πάνω στις διαφορετικές απόψεις, που έρχονται να συμπληρώσουν αυτό το κενό, να πουν δηλαδή τι πρέπει να αντικαταστήσει το άρθρο 16.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει καταθέσει συγκεκριμένη πρόταση. Και η πρόταση αυτή έχει δύο βασικούς άξονες. Ξεκινά από δύο αρχές, ας το πω. Από τη μία μεριά από αυτό που λέμε υπεράσπιση δημόσιου συμφέροντος. Και από την άλλη, υπάρχει η ανάγκη -γιατί είμαστε σοσιαλιστικό Κόμμα και μας ενδιαφέρει αυτό- να εξασφαλιστεί η δυνατότητα πρόσβασης σε αυτό που λέμε αγαθό της ανώτατης εκπαίδευσης σε όλα τα λαϊκά στρώματα, σε όλους τους πολίτες, που πρέπει να έχουν την ευκαιρία αυτή, αμβλύνοντας κατά το δυνατόν -δεν ζω σε κοινωνία αγγέλων και ξέρω τις δυσκολίες- τις ταξικές, τις κοινωνικές και τις οικονομικές ανισότητες που υπάρχουν γύρω από το πρόβλημα αυτό.

Αυτός είναι ο δρόμος. Και αυτό κατά την άποψή μου εξασφαλίζεται με μία ενιαία ρύθμιση όλου του χώρου της ανώτατης εκπαίδευσης. Αυτή είναι η βασική λογική της πρότασης του ΠΑ.ΣΟ.Κ.: Να υπάρξει ενιαία ρύθμιση σε όλο το χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Διότι θα είναι μεγάλο λάθος να φτιάξει κανείς κάποια μη κρατικά, ιδιωτικά, όπως θέλετε πείτε τα, πανεπιστήμια -για εμένα το καθεστώς της ιδιοκτησίας είναι πραγματικά δευτερεύον- τα οποία να έχουν άλλο καθεστώς από τα δημόσια πανεπιστήμια, να είναι λιγότερο απαιτητικά, αν θέλετε, ή να είναι λιγότερο ελεγχόμενα. Πρέπει να υπάρχει ένα ενιαίο σύστημα πιστοποίησης και εκεί να υπαχθούν όλα. Αυτό, κατά τη γνώμη μου, είναι το μείζον. Και πιστεύω ότι εδώ δεν συμφωνούμε όλοι, ό,τι και να λέμε. Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις εξαιτίας των διαφορετικών ιδεολογικών και πολιτικών καταβολών που έχει η κάθε παράταξη και ο κάθε ένας από εμάς.

Αυτό δεν είναι κακό να ομολογηθεί. Ούτε όμως και οι πολιτικές κόντρες και διαφορές είναι εκ των πραγμάτων καταδικαστές. Είναι, όμως, αναγκαία η ειλικρίνεια αυτή και καλό είναι να τα θέσουμε τα πράγματα καθαρά και όχι να καταφεύγουμε σε ψευδοεπιχειρήματα περί συναίνεσης και άλλων αστειοτήτων. Είναι φανερό ότι δεν μπορεί να υπάρξει συναίνεση σε τέτοια μεγάλα ζητήματα, όπως δεν υπάρχει συναίνεση και σε άλλες αναθεωρητέες διατάξεις του Συντάγματος. Γιατί, υπάρχει συναίνεση για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, κύριοι Βουλευτές; Ακόμα και για τον προσηλυτισμό είπαν συνάδελφοι. Δεν συναίνει η Νέα Δημοκρατία. Γιατί ξαφνικά εδώ θα ανακαλυφθεί μία τεχνητή συναίνεση, προκειμένου να καλυφθούν οι διαφορές;

Κύριοι Βουλευτές, τα πανεπιστήμια -για μένα είναι δευτερεύον το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και αν θα μετέχουν και κάποιοι ιδιώτες- ανεξάρτητα από το καθεστώς τους, πρέπει να εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Και ακούστηκαν πολλά εδώ. Θα συμφωνήσω, μάλιστα, με τα άπταιστα ελληνικά κάποιου συναδέλφου, ο οποίος μίλησε για public interest.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ**)

Θα του πω, όμως, ότι το public interest δεν έρχεται σε αντίθεση ούτε με την αγορά ούτε με την εργασία. Αλίμονο, εάν κληθούμε να διαλέξουμε ανάμεσα σ' αυτό που εννοούν κάποιοι public interest και στις ανάγκες της αγοράς και της κοινωνίας! Τι θα γίνει δηλαδή; Απλώς θα μορφώνουμε ανθρώπους που δεν θα έχουν πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία; Το αντίθετο πρέπει να συμβεί.

Γι' αυτόν το λόγο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνει μεταρρύθμιση στον ενιαίο χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης που θα περιλαμβάνει αξιολόγηση, όχι αυτήν που προσπαθεί, τάχα, να κάνει η Νέα Δημοκρατία και δεν την έχει καταφέρει βεβαίως, αλλά καθαρή αξιολόγηση και κοινωνική λογοδοσία, η οποία βεβαίως, δεν

προϋποθέτει την Αναθεώρηση του άρθρου του Συντάγματος, αλλά πρέπει να επιβληθεί σε όλο το χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης και πρέπει να προχωρήσει έτσι και αλλιώς. Θα πρέπει, λοιπόν, να περιλαμβάνει αξιολόγηση, κοινωνική λογοδοσία, νέο πρότυπο διοίκησης, αξιοποίηση και άλλων πόρων, ιδιωτικών πόρων -και αυτό δεν θα βλάψει τα δημόσια πανεπιστήμια, εάν γίνει κάτω από δημόσιο έλεγχο ενταγμένο μέσα σε προγράμματά τους- με έναν τρόπο που πραγματικά να έρθουν πιο κοντά στην οικονομία και την κοινωνία.

Βεβαίως, για να γίνουν αυτά και να πειστεί η κοινωνία ότι πάμε εκεί, χρειάζεται η ελληνική πολιτεία να δώσει δείγματα γραφής. Αν κρατούμε τις δαπάνες για την εκπαίδευση καθηλωμένες εκεί όπου τις κρατούμε σήμερα, κανείς από αυτούς που διαδηλώνουν στους δρόμους δεν θα πειστεί ποτέ ότι ενδιαφερόμαστε για το καλό της δημόσιας εκπαίδευσης. Γι' αυτό, κύριε Πρόεδρε, θεωρούμε ότι ο διπλασιασμός των δαπανών για την ανώτατη εκπαίδευση είναι, αν θέλετε, και το κλειδί που θα δημιουργήσει την πραγματική εμπιστοσύνη ανάμεσα στο πολιτικό σύστημα και την κοινωνία και την εκπαιδευτική κοινότητα. Αν το δημόσιο αναβαθμίσει ουσιαστικά τα πανεπιστήμια και δημιουργήσει τη μεταρρύθμιση που θα τους επιτρέψει να έχουν μία καλύτερη σύνδεση με την κοινωνία, τότε θα έχουν λυθεί πολλά προβλήματα. Η Αναθεώρηση του άρθρου 16 είναι ένα πολύ μικρό μέρος αυτού του μεγάλου έργου, αναγκαίο, που πρέπει να γίνει, αλλά δεν θα λύσει από μόνη της το πρόβλημα του δημόσιου πανεπιστημίου.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Για να κάνω μία ανακεφαλαίωση του καταλόγου, πρέπει να σας πω ότι είναι ακόμα τριάντα ομιλήτες. Αν υπολογίσουμε οκτώ λεπτά για τον καθένα, είναι συνολικά διακόσια σαράντα λεπτά. Εγώ όποιον δεν βρίσκω θα τον διαγράψω και, ξεκινώντας από τον κ. Τζίμα, θα κρατήσω ακριβώς το χρονόμετρο, δηλαδή οκτώ λεπτά.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Για κάποιους που δεν κουνήθηκαν από τη θέση τους είναι άδικο αυτό.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Δέκα λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Όλοι μίλησαν δεκαπέντε λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το ποιοι θα επιβραβευσθούν είναι γνωστό. Τους γνωρίζω, τους είδα και ξέρω ποιοι έχουν μείνει σταθερά στην Αίθουσα και ποιοι μπαινοβγαίνουν, έρχονται μόνο για να μιλήσουν και φεύγουν μετά.

Το λόγο έχει ο κ. Τζίμας, ο οποίος είναι από τους τακτικούς.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαι από τους ανθρώπους που πιστεύουν πως το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα, από το νηπιαγωγείο μέχρι το πανεπιστήμιο, με τα όποια προβλήματα λειτουργεί σήμερα, παράγει καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα. Στόχος μας μέσα στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον που ζούμε και διαμορφώνεται γύρω μας, είναι τα αποτελέσματα του εκπαιδευτικού μας συστήματος να τα καταστήσουμε από πολύ καλά έως άριστα. Νομίζω πως αυτός είναι και ο στόχος της Αναθεώρησης του άρθρου 16, που αφορά την ανωτάτη εκπαίδευση στη χώρα μας.

Με την ευκαιρία αυτής της συζήτησης νομίζω πως πρέπει να αγγίξουμε ορισμένα ζητήματα που απασχολούν το χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ιδιαίτερα την εκπαιδευτική κοινότητα. Είμαστε έτοιμοι, ως πολιτικό σύστημα της χώρας, να χτυπήσουμε το δεδομένο της έδρας, αυτήν την έδρα η οποία κατοχυρώνεται στο πρόσωπο μέχρι το πρόσωπο αυτό, ο καθηγητής, να βγει στη σύνταξη; Είμαστε έτοιμοι να χτυπήσουμε το μοναδικό σύγγραμμα το οποίο προσφέρεται από έναν εκπαιδευτικό, προκειμένου να υποστεί τη διαδικασία της γνώσης ο φοιτητής; Μας απασχολεί το γεγονός πως 45% από τους φοιτητές που περνούν σε πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι. του λεκανοπεδίου της Αττικής δεν εγγράφονται καν στα πανεπιστήμια και στις σχολές; Περίπου ογδόντα πέντε χιλιάδες εισάγονται κάθε χρόνο και φοιτούν σε πανεπιστήμια της χώρας, ούτε πενήντα πέντε χιλιάδες φοιτητές.

Τη μεγαλύτερη συμμετοχή εγγεγραμμένων και φοιτούντων φοιτητών, την έχουμε μόνο στα περιφερειακά πανεπιστήμια.

Εγώ φαντάζομαι εσωτερικά ένα πανεπιστήμιο που θα λείει π.χ., το Πολυτεχνείο, φέτος χρειάζομαι εκατό πολιτικούς μηχανικούς. Είμαστε έτοιμοι, ως πολιτικό σύστημα, να δεχθούμε τέτοιο εκπαιδευτικό σύστημα;

Γι' αυτό θα συμφωνήσω με την πρόταση και τοποθέτηση της κ. Δαμανάκη, που είπε πως αν τελικά δεχθούμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα παρέχει γνώση αποσυνδεδεμένη κυρίως από την υποχρέωση του κράτους να βρίσκει και δουλειά στον πτυχιούχο, τότε ανοίγουμε τις πόρτες. Ανοίγουμε τις πόρτες στην εκπαίδευση, λοιπόν, αναθεωρώντας το άρθρο 16 και λέγοντας πως επιτρέπεται να γίνουν και στην Ελλάδα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Είναι εθνική υπόθεση η παιδεία.

Δεν είναι εθνική υπόθεση και η υγεία; Γιατί στο χώρο της υγείας επιτρέπουμε την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών θεραπευτηρίων; Δηλαδή στο σύστημα υγείας της Ελλάδας έκανε κακό η λειτουργία του Ωνασείου; Έκανε κακό η λειτουργία του Διαβαλκανικού Κέντρου;

Ο χώρος του πολιτισμού δεν είναι χώρος εθνικός; Δεν είναι εθνική υπόθεση ο πολιτισμός; Έκανε κακό στο πολιτιστικό πρόϊόν της χώρας μας και στην πολιτιστική διαπαιδαγώγηση του λαού μας η ίδρυση και λειτουργία του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών; Όχι φυσικά. Επομένως θεωρώ ότι ή εθελουφλούμε ή αναπτύσσουμε εδώ μια επιχειρηματολογία, συμφωνώντας με την αναθεώρηση, αλλά πρέπει να τα έχουμε καλά και με τους απ' έξω που διαδηλώνουν αυτή την ώρα και κρατάμε τα προσχήματα.

Ακούστε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ.: Καθυστερήσαμε μια δεκαετία να αναθεωρήσουμε το άρθρο 16. Το λέω αυτό διότι η δική σας κυβέρνηση, το 1999, υπέγραψε τη συνθήκη της Μπολόνια, όπου, μέσω αυτής της συνθήκης, προβλέπεται η αναθεώρηση των εκπαιδευτικών συστημάτων στις είκοσι εννέα χώρες που υπέγραψαν εκείνη την εποχή αυτή τη συνθήκη. Η συνθήκη, λοιπόν, της Μπολόνια, την οποία υπέγραψε τότε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Ελλάδα, όπως και η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Τσεχία, προβλέπει ότι μέχρι το 2010 αυτές οι είκοσι εννέα ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να προσαρμόσουν το εκπαιδευτικό τους σύστημα ούτως ώστε να το κάνουν ανταγωνιστικό. Προβλέπει τη δυνατότητα δημιουργίας ιδιωτικών πανεπιστημίων και την είσοδο του ιδιωτικού τομέα στο κομμάτι της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων. Αυτά τα υπογράψατε εσείς. Εμείς τη συνθήκη της Μπολόνια τη βρήκαμε έτοιμη.

Επομένως γεννάται ένα μεγάλο ερώτημα: Γιατί δεν προχωρήσατε στην αναθεώρηση του άρθρου 16, στην αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001; Διότι τώρα αυτό που λέμε θα γίνει πράξη το 2008 με 2009. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Εγώ θα σας αναφέρω ποιες ευρωπαϊκές χώρες έχουν προσαρμοστεί από το 1999 μέχρι σήμερα στη συνθήκη της Μπολόνια, δηλαδή υπέγραψαν και σεβάστηκαν την υπογραφή τους.

Κοιτάτε τι γίνεται στην Ιταλία. Το Υπουργείο Παιδείας, Πανεπιστημίων και Έρευνας ορίζει την ανώτατη εκπαίδευση και διαχειρίζεται τους οικονομικούς πόρους. Στην Ιταλία, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της συνθήκης της Μπολόνια, υπάρχουν ογδόντα πανεπιστήμια συνολικά, από τα οποία πενήντα πέντε είναι κρατικά και δεκατέσσερα μη κρατικά, τα οποία αναγνωρίζονται και παρέχουν ισότιμους τίτλους σπουδών, τρία πανεπιστήμια είναι εξειδικευμένα σε μεταπτυχιακές σπουδές και τρία είναι ανοικτά πανεπιστήμια. Εμείς έχουμε ένα. Η Ιταλία εφαρμόζει ήδη τη συνθήκη της Μπολόνια, ενώ εμείς ακόμα δεν την έχουμε καν κυρώσει. Ο ιδιωτικός τομέας χρηματοδοτεί την πανεπιστημιακή έρευνα και από το 2003 τα ιταλικά πανεπιστήμια διαθέτουν προγράμματα κοινών πτυχίων με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Προσέξτε τι συμβαίνει στη Μεγάλη Βρετανία. Οι σπουδαστές εκεί, είτε σπουδάζουν σε δημόσιο, είτε σε ιδιωτικό, πληρώνουν μέχρι 3000 λίρες δίδακτρα για κάθε θεματική ενότητα.

Μπορούν να λαμβάνουν δάνειο με χαμηλό επιτόκιο, το οποίο αποπληρώνουν όταν πιάσουν δουλειά, κάτι ανάλογο που προβλέπει και ο νόμος πλαίσιο της κ. Γιαννάκου.

Υπάρχουν συνολικά εκατόν τριάντα δημόσια πανεπιστήμια στην Αγγλία, τρία στη Βόρειο Ιρλανδία, δώδεκα στην Ουαλία. Υπάρχει μόνο ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο στην Αγγλία και

αρκετά ξένα ιδιωτικά. Η ποιότητα των σπουδών στην Αγγλία, στη Γερμανία, στην Ιταλία, αξιολογείται σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα αξιολόγησης, το γνωστό ECTS, το οποίο αποδεχθήκαμε εμείς ως Ελλάδα και πρέπει να το εισάγουμε στη δική μας νομοθεσία.

Πάμε στην Ισπανία. Εκεί υπάρχουν εβδομήντα πανεπιστήμια, από τα οποία τα σαράντα οκτώ είναι δημόσια και τα είκοσι δύο είναι ιδιωτικά. Επομένως, με μεγάλη καθυστέρηση κάνουμε το αυτονόητο. Στην ουσία υλοποιούμε τη δέσμευση που είχε αναλάβει η τότε Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., υπογράφοντας τη Συνθήκη της Μπολόνια και καλώς ανέλαβε τη δέσμευση αυτή, να προχωρήσουμε στη δημιουργία μη κρατικών ιδιωτικών πανεπιστημίων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν υπάρχει καμία συνθήκη.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ: Υπάρχει, κύριε Βενιζέλο. Εγώ διάβασα Πρακτικά από τη Συνθήκη της Μπολόνια. Την υπογράψατε μαζί.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν υπάρχει καμία πρόταση για ιδιωτικά πανεπιστήμια.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ: Υπάρχει, κύριε Βενιζέλο. Και μάλιστα επικυρώθηκε στην Πράγα...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Δεν υπάρχει. Αυτά είναι συμπεράσματα ατύπων συναντήσεων Υπουργών Παιδείας.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΤΖΙΜΑΣ: Λάθος κάνετε, κύριε Βενιζέλο. Με συγχωρείτε πάρα πολύ. Είναι η απόφαση της Μπολόνια του 1999, επικυρώθηκε στην Πράγα το 2001 και στο Βερολίνο το 2003.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο συνάδελφος κ. Μάνος έχει το λόγο.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, θέλω να εκφράσω τη χαρά μου διότι διαπιστώνω ότι δημιουργείται πλέον μία πλειοψηφία υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 16.

Θα ήθελα, πριν προχωρήσω, να ζητήσω από το Προεδρείο –διότι βλέπω ότι ο κύριος εισηγητής αλλά και ο κ. Παυλόπουλος απουσιάζουν– μία διευκρίνιση που την θεωρώ αναγκαία: Στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας στο γενικό τμήμα, προτείνεται η αναθεώρηση του άρθρου 16 στο σύνολό του. Στις εξειδικευμένες, όμως, προτάσεις, η πρόταση περιορίζεται σε μερικούς μόνο παραγράφους. Αντίθετα, στην πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., τόσο στο γενικό τμήμα, όσο και στο ειδικό τμήμα υπάρχει πρόταση αναθεώρησης του άρθρου 16, μόνο για ορισμένες παραγράφους.

Το ερώτημά μου, λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, είναι το εξής. Νομίζω μπορώ να το απευθύνω σε σας. Όταν θα κληθούμε να ψηφίσουμε, θα ψηφίσουμε για μία-μία τις παραγράφους του άρθρου 16;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Για να το λύσουμε αυτό το θέμα, είναι ένα καλό ερώτημα και διακόπτω το χρόνο σας.

Χαίρομαι που το έθεσε ο κ. Μάνος και έτσι μου δίδεται η ευκαιρία να κάνω αυτή τη διευκρίνιση, για να ξέρουμε και που πηγαίνουμε.

Και στη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 και του 1998 δεν αναθεωρήθηκαν μόνο άρθρα, αναθεωρήθηκαν ακόμα και παράγραφοι. Έτσι θα πάει και τώρα. Δηλαδή η παράγραφος 4 του άρθρου 16, είναι κατά την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας έτσι και κατά την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έτσι. Και όχι μόνο αυτό, αλλά όταν θα διεξαχθεί ψηφοφορία στις 31 του μηνός που ελπίζω τότε θα είναι. Θα έχει συγκεκριμένα προσδιορισθεί η γενική κατεύθυνση κάθε διάταξης. Δηλαδή δεν θα ψηφίσουμε αορίστως, για να βοηθηθούν όλοι οι συνάδελφοι –ο κ. Βενιζέλος είναι εδώ και γνωρίζει, γιατί και την προηγούμενη φορά έτσι έγινε– θα υπάρχει και γενική κατεύθυνση...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Δεν έγινε έτσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έτσι έγινε. Έχω τα Πρακτικά και σας διαβάζω λοιπόν: «Άρθρο 14, άρθρο 15 παράγραφος 1, Ραδιοτηλεόραση: Προτείνεται από την Επιτροπή κατά πλειοψηφία η αναθεώρηση της παραγράφου 1 του άρθρου 15 με στόχο την επέκταση των εγγυήσεων που αφορούν τον Τύπο» κ.λπ. Άρα, θα δίνεται και κατεύθυνση.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Μακάρι να γίνει τώρα έτσι, αλλά δεν

είχε γίνει έτσι την άλλη φορά, γι' αυτό και παγιδεύτηκαν οι συνάδελφοι στο επαγγελματικό ασυμβίβαστο. Δεν ήξεραν τι ψήφιζαν την πρώτη φορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ανεξάρτητα τι έγινε με το επαγγελματικό ασυμβίβαστο, όλες οι ψηφοφορίες έγιναν για συγκεκριμένες παραγράφους συγκεκριμένων άρθρων και με συγκεκριμένη κατεύθυνση. Έτσι έγινε τότε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Βεβαίως. Θα διευκολύνετε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Με την άδεια και του κ. Μάνου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχω σταματήσει το χρόνο του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Υπάρχουν δυο θέματα: Πώς προσδιορίζονται οι διατάξεις που τίθενται υπό αναθεώρηση. Όπως ορθά είπατε, μπορεί να προσδιορίζονται και ως άρθρο και ως παράγραφοι και ως εδάφιο και ως ερμηνευτική δήλωση και ως προσθήκη νέου άρθρου, νέας παραγράφου, νέου εδαφίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σωστά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Άρα, η Βουλή καθορίζει ποια μονάδα διάταξης θέλει να θέσει υπό αναθεώρηση ως τροποποίηση, ως κατάργηση ή ως αντικατάσταση.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Είπατε η Βουλή ή οι προτείνοντες; Οι προτείνοντες, αν είναι πενήντα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Οι προτείνοντες, αλλά εν τέλει η Βουλή. Η συζήτηση ανοίγει με την πρόταση.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Συγγνώμη. Η Βουλή τι θα ψηφίσει;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μισό λεπτό. Το πιάνω από την αρχή. Για να ξεκινήσει η συζήτηση -έχει δίκιο ο κ. Μάνος- χρειάζεται μία πρόταση τουλάχιστον πενήντα Βουλευτών. Η πρόταση αυτή πρέπει να προσδιορίζει αριθμητικά σε οποιοδήποτε επίπεδο άρθρου, παραγράφου, εδαφίου ή ερμηνευτικής δήλωσης, εάν υπάρχει ανάγκη αναθεώρησης, προσθήκης, αντικατάστασης ή τροποποίησης. Επ' αυτού θα ψηφίσει η Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έτσι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Τώρα, έχετε δίκιο εσείς που λέτε ότι η Επιτροπή Αναθεώρησης στην έκθεσή της προσδιόρισε την κατεύθυνση. Η Ολομέλεια της Βουλής όμως απλώς κατάρτισε αριθμητικά τον κατάλογο των υποκείμενων σε αναθεώρηση διατάξεων. Αυτή είναι η διαφορά που έχετε με τον κ. Φούσα. Η μεν Επιτροπή διέτυψε μία κατεύθυνση, αλλά η απόφαση της Βουλής λέει απλώς ότι υπάρχει ανάγκη αναθεώρησης αυτών των διατάξεων.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Χωρίς να ξέρουμε ούτε το περιεχόμενο ούτε την κατεύθυνση και γι' αυτό ψήφισαν οι Βουλευτές χωρίς να ξέρουν τι ψηφίζουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Γι' αυτό θα το διορθώσουμε τώρα, στην Επιτροπή. Κύριε Μάνο, ξεκινάω το χρόνο σας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Μα, δεν το λύσαμε το θέμα.

Κύριε Βενιζέλο, προσέξτε με, σας παρακαλώ. Εδώ έχουμε μια συγκεκριμένη πρόταση της Νέας Δημοκρατίας που λέει «προτεινόμενες διατάξεις προς αναθεώρηση». Λέει, λοιπόν, η Νέα Δημοκρατία «να αλλάξει το άρθρο 14 παράγραφος 9». Στη συνέχεια «άρθρο 16, άρθρο 17, άρθρο 20 παράγραφος 1 και άρθρο 24». Όταν όμως έρχεται στην αναλυτική περιγραφή, δεν αναφέρεται σε όλο το άρθρο 16, αλλά μόνο σε ορισμένες παραγράφους και γι' αυτό ερωτώ: Όταν θα κληθούμε να ψηφίσουμε, θα ψηφίσουμε για όλο το άρθρο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Για τις παραγράφους.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Ποιες παραγράφους; Αυτές που λέει η Νέα Δημοκρατία;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Αυτές που λέει η Νέα Δημοκρατία και αυτές που λέει το Π.Α.Σ.Ο.Κ..

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Σημειώστε, λοιπόν, εν προκειμένω...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Για ποια ψηφοφορία μιλάτε, κύριε Μάνο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Και για τις δυο. Και στην Επιτροπή και στην Ολομέλεια.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Το ερώτημά μου, λοιπόν...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το κατάλαβα πλήρως εγώ. Με έχει απασχολήσει, κύριε Μάνο, γι' αυτό πήρα και την πεπατημένη της προηγούμενης αναθεώρησης πάνω σ' αυτό, η οποία πήγε καλά, διότι η κατεύθυνση στην ψηφοφορία που έγινε στην Επιτροπή είναι πολύ-πολύ ουσιαστική.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θέλω να καταλάβετε γιατί τα λέω αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έχω καταλάβει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Έχει σημασία να καταλάβουμε πάνω σε ποιο ζήτημα στεκόμαστε. Θα μιλήσω για την παράγραφο 1 του άρθρου 16 ή για το άρθρο 16; Ο κ. Παυλόπουλος που, δυστυχώς, χρειάστηκε να φύγει, μου είπε και το λέω με επιφύλαξη -θυμάστε μια φορά που είπα: «τι λέει ο κ. Παυλόπουλος», και ενοχλήθηκε που το είπα- το πρώι που του έθεσα το θέμα, όχι ισχύει το γενικό, εφ' όλου του άρθρου θα ψηφίσουμε. Έτσι μου είπε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Στην Ολομέλεια.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Όχι, εδώ στην Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Στην Επιτροπή όχι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Σας λέω τι μου είπε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εδώ, τι λέω εγώ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Καλώς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Να μας πει η Νέα Δημοκρατία τι προτείνει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Λείπει και ο εισηγητής. Δεν ξέρω λοιπόν, τι είναι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Να τροποποιήσουμε όλο το άρθρο ή μερικές παραγράφους; Αυτό είναι το ερώτημά μου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Άλλο τι λέει η πρόταση και άλλο τι θα διαμορφωθεί από την επιτροπή μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έτσι μπράβο, αυτό είναι το σωστό.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Και άλλο πράγμα θα ψηφίσει η Ολομέλεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ξέρετε τι κάνουμε τώρα; Δεσμευόμαστε χωρίς λόγο. Θα το συζητήσουμε μετά.

Ήρθε ο κύριος Υπουργός.

Ορίστε κύριε Παυλόπουλε, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Όπως είναι γνωστό και όπως το εφαρμόσαμε και στην προηγούμενη αναθεώρηση τον άξονα της αναθεώρησης τον προσδιορίζει η πρόταση στο σύνολό της. Βάλουμε λοιπόν, μέσα στην αναλυτική πρόταση τι είναι εκείνο που θέλουμε να αναθεωρηθεί. Για τον λόγο μήθε το 16 συνοπτικά; Επειδή το ξέραμε και το βλέπουμε ότι διαμορφώνεται μια συναίνεση σε ορισμένα πράγματα. Από εκεί και πέρα αφήνουμε ανοικτό το θέμα να συμπλεύσουμε στις συγκεκριμένες διατάξεις, εφ' όσον και από την πλευρά του Π.Α.Σ.Ο.Κ. και από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας πάμε σε συγκεκριμένα πράγματα.

Αλλά υπάρχουν πράγματα από το 16 που δεν αναθεωρούνται. Για παράδειγμα το άρθρο 16 παράγραφος 2, δε νοείται αναθεώρηση. Το είπα και στην ομιλία μου. Δηλαδή δεν είναι μέσα στο πλαίσιο της αναθεώρησης. Επειδή όμως πρέπει να βρούμε την απαραίτητη σύγκλιση...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Να προσθέσουμε στην παράγραφο 2...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης): Να που λέει ο κ. Παγκάλος κάτι, το οποίο εμείς θεωρήσαμε στην αρχή ότι το άρθρο 16 παράγραφος 2 δεν το αγγίζουμε. Αν όμως στην πορεία και με την πρόταση του Π.Α.Σ.Ο.Κ. χρειαστεί να βρούμε κοινή συνισταμένη και παραγράφων οι οποίες χρειάζονται αναθεώρηση ενόψει του ποια μορφή θα πάρει η πρόταση της Βουλής προς την επόμενη αναθεωρητική Βουλή θα το δούμε. Πάντως τονίζω -για να μείνω σε αυτό που είπαν ο κ. Τραγάκης και ο κ. Βενιζέλος- ότι θα ψηφίσουμε επί συγκεκριμένων παραγράφων και όχι επί συνόλου άρθρου στο άρθρο 16. Απλά το πλαίσιο του άρθρου 16 δεν το προσδιορίζουμε από τώρα μέχρι να δούμε ποια είναι εκείνα τα οποία η μεγάλη πλειοψηφία της Βουλής, θέλω να ελπίζω, θα προσδιορίσει ώστε να ξέρουμε τι

θα κάνουμε.

Πάντως για μας κύριε Μάνο το άρθρο 16 παράγραφος 2 δεν το θεωρούμε ως διάταξη αναθεωρητέα....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Στην πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν είδα να αναφέρεστε στην παράγραφο 2.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Μιλάμε για προσθήκη τεσσάρων λέξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο κ. Μάνος έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΟΥΣΑΣ: Να ξέρουν οι Βουλευτές, τι ψηφίζουν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Θα ήθελα να διευκρινίσω τη θέση μου.

Πάντως κύριε Πάγκαλε, πρόκειται για μια αλλαγή στην παράγραφο 2 που θα εσήμαινε ότι η επόμενη Βουλή μπορεί να αλλάξει και άλλα πράγματα αν το επιθυμεί. Θέλω να κάνω μερικές εισαγωγικές παρατηρήσεις.

Πρώτον, η δική μου γνώμη είναι αφού θα πούμε στην επόμενη Βουλή ότι μπορείς να αλλάξεις το άρθρο 16, εγώ θα εισηγήσω σε σας να ελευθερώσετε τα χέρια της επόμενης Βου-

λής για να αλλάξει ολόκληρο το άρθρο.

Γιατί το λέω αυτό; Πρώτον, διότι οι μικρές αλλαγές, οι διάφορες σημειολογικές αλλαγές μπορεί να δημιουργήσουν ασυμβατότητες και θα ήταν σωστό να μη γίνει κάτι τέτοιο.

Δεύτερον, διότι εγώ ο ίδιος πιστεύω ότι υπάρχουν πολλά άλλα πράγματα μέσα στη σημερινή διατύπωση που δημιουργούν πολύ σοβαρά προβλήματα. Για να μη μιλώ τελείως στον αέρα, έχω κάνει δύο πράγματα, τα οποία θα καταθέσω στα Πρακτικά. Όποιος θέλει μπορεί να τους ρίξει μια ματιά.

Πρώτον, έχω μία συγκεκριμένη πρόταση διατύπωσης του άρθρου, όπως θα ήθελα εγώ να είναι, όπως εγώ νομίζω ότι θα έπρεπε να είναι στο μέλλον το άρθρο 16. Το καταθέτω, λοιπόν, στα Πρακτικά της Επιτροπής.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Στέφανος Μάνος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο το οποίο έχει ως εξής:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Δεύτερον, έκανα κάτι το οποίο νομίζω ότι είναι πολύ χρήσιμο και νομίζω ότι θα φανεί χρήσιμο και σε εσάς. Δυστυχώς, είναι στα αγγλικά. Σε ένα πανεπιστήμιο της Ελβετίας έχουν καταγραφεί όλα τα Συντάγματα του κόσμου ή σχεδόν όλα. Προσπάθησα λοιπόν να απομονώσω από τα Συντάγματα αυτά, τι ισχύει σε διάφορες χώρες που έχουν, τελευταίως, διακριθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση είτε από πλευράς ανταγωνιστικότητας είτε από πλευράς γρήγορης ανάπτυξης είτε από πλευράς αξιολόγησης του εκπαιδευτικού τους συστήματος κ.λπ. .

Φέρνω ως παράδειγμα την Ιρλανδία, τη Φινλανδία, την Ολλανδία, την Ελβετία, τη Δανία και είναι μικρές, μικρομεσαίες χώρες, όπως είμαστε εμείς. Επίσης κατέγραψα εδώ τι λέει το ισπανικό Σύνταγμα και τι λένε τα δύο καινούρια Συντάγματα της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας.

Από αυτά θα σας πω μια πρώτη διαπίστωση, τι δεν υπάρχει σε κανένα Σύνταγμα. Σε κανένα από αυτά τα Συντάγματα δεν γίνεται αναφορά στους καθηγητές. Το δικό μας λέει ότι είναι δημόσιοι λειτουργοί, λέει ότι δεν μπορούν να παυθούν εκτός αν εγκληματούσιν. Σε κανένα Σύνταγμα δεν υπάρχει ρύθμιση για τους καθηγητές.

Σε κανένα από αυτά τα Συντάγματα, κύριοι συνάδελφοι, δεν υπάρχει αναφορά στη δωρεάν ανώτατη παιδεία. Η δωρεάν παιδεία παρέχεται μέχρι την πρωτοβάθμια ή και τη δευτεροβάθμια παιδεία. Από εκεί και πέρα αυτό το οποίο εξασφαλίζεται είναι ότι κάποιος που δεν έχει λεφτά δεν θα μείνει αμόρφωτος. Δηλαδή, λέει το κράτος, ότι αν κάποιος δεν έχει λεφτά «εγώ είμαι εδώ και θα σε καλύψω». Δεν λέει όμως γενικά ότι θα είναι όλα τσάμπα. Δεν λέει τέτοια κουβέντα.

Κανένα Σύνταγμα δεν το έχει και μιλά για χώρες που σήμερα θεωρούνται ότι πρωτοπορούν παντού. Αυτή είναι μια πρώτη παρατήρηση.

Πρόσεξα ότι ο κ. Παυλόπουλος έκανε μία πολύ κρίσιμη επισημάνση. Είπε ότι η βάση του Συντάγματός μας για τη θέμα της παιδείας είναι η παράγραφος 2, που λέει ότι η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους. Αυτό γράφει το δικό μας Σύνταγμα όπως είναι σήμερα.

Αν ψάξετε όμως τι ισχύει σε όλα τα Συντάγματα που ανέφερα, δεν υπάρχει πουθενά τέτοιο θέμα περί αποστολής του κράτους. Υπάρχει δικαίωμα των πολιτών στην παιδεία. Ναι, δικαίωμα των πολιτών. Το κράτος στηρίζει αυτό το δικαίωμα, αλλά δεν είναι αποστολή του κράτους η παιδεία.

Από το συνδυασμό τέτοιων ρυθμίσεων, όπως τι είναι αποστολή, τι είναι οι καθηγητές, έχουμε αυτό το σημερινό –αν μπορού να πω έτσι– «καταθλιπτικό» εναγκαλισμό των πανεπιστημίων από το κράτος, από το Υπουργείο Παιδείας. Δεν είναι τυχαίο ότι έχει δημιουργηθεί αυτό το περιβάλλον. Αυτό έχει διαμορφωθεί εξαιτίας τέτοιων ρυθμίσεων.

Γι' αυτό λέω, κύριοι συνάδελφοι και το λέω πραγματικά με πολύ πόνο, ελπίζω να συνειδητοποιήσετε ότι είναι πολλά πράγματα που πρέπει να κοιταχθούν ξανά και να μελετηθούν.

Κλείστε μισό λεπτό τα μάτια σας και οραματιστείτε το εξής: Ότι είμαστε τώρα στο 2007, αλλάζουμε...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ: Πριν κλείσω τα μάτια, προτείνετε να ανατραπεί...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Θα δείτε τι εννοώ από αυτά που θα σας μοιράσω. Στο κείμενο αυτό λέει τι ισχύει σε άλλες χώρες. Το καταθέτω για τα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Στέφανος Μάνος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Ήθελα όμως να συνεχίσω. Κλείστε τα μάτια σας μισό λεπτό και να σκεφθείτε το εξής. Σε δεκαπέντε χρόνια από σήμερα έχουμε κάνει τέτοια άλματα στο χώρο της παιδείας, ώστε προσελκύουμε στην Ελλάδα πενήντα χιλιάδες ξένους φοιτητές. Δηλαδή στην Ελλάδα έρχονται να σπουδάσουν πενήντα χιλιάδες ξένοι φοιτητές. Μόνο το γεγονός αυτό θα σήμαινε ότι κάτι κάνουμε σωστό, διότι αλλιώς δεν θα ερχόντουσαν τόσο πολλοί. Μπορείτε να σκεφθείτε να συμβαίνει κάτι τέτοιο, με το σημερινό πλαίσιο; Η γνώμη μου είναι ότι αποκλείεται τελείως.

Θα ήθελα επίσης να πω δύο-τρία πράγματα, για τους κυρίους που είπαν για τους ανθρώπους που θα μας κάνουν δωρεές στα πανεπιστήμια. Η μεγαλύτερη αλλαγή, με την αλλαγή που προτείνεται εδώ για τα μη κρατικά πανεπιστήμια, είναι ότι ανοίγεται ο δρόμος να προσελκύσουμε στην Ελλάδα ξένα μεγάλα πανεπιστήμια. Με άλλα λόγια, θα έλεγα σ' όλους εσάς το εξής. Τι θα έπρεπε να είναι μια πολιτική δική μας, της Ελλάδος; Να πούμε ότι δημιουργούμε κίνητρα προσέλκυσης ξένων πανεπιστημίων. Λέμε: Δίνω 30% για να γίνει μια επένδυση στη Θράκη. Εκατό φορές θα προτιμούσα να δώσω 30% για να έρθει ένα μεγάλο, σπουδαίο πανεπιστήμιο στη Θράκη. Σήμερα πάει η Σορβόνη στο Αμπού Ντάμπι. Γιατί δεν θα θέλαμε να έχουμε τη Σορβόνη –που θα είχε εδώ μια ιδιωτική μορφή, δεν θα ήταν κρατική μορφή– να εγκαθίσταται στην Ελλάδα; Αυτό δηλαδή που εγώ θα ονειρευόμουν να κάνουμε είναι να ανοίξουμε τις πόρτες μας, να παραχωρήσουμε γη, αν χρειάζεται, να δώσουμε κίνητρα, για να έρθουν τα καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου στην Ελλάδα.

Έχουμε –να έχετε υπ' όψιν σας– κάποια ανεκτίμητα πράγματα. Πρώτον, το κλίμα και την Ιστορία μας, τα οποία προσιδιάζουν σε μια τέτοια προσπάθεια. Κανείς στην Ελλάδα δεν θέλει τη βιομηχανία –όλοι τη θέλουν όμως μακριά από το δικό τους οικόπεδο– ενώ αυτό που θα θέλαμε θα ήταν πανεπιστήμια. Φερ' ειπείν στην Κέρκυρα γιατί να μην μπορεί να έρθει ένα ξένο πανεπιστήμιο; Γιατί; Αυτά θα αλλάξουν με αυτά που πάμε να κάνουμε. Δεν είναι το αν θα γίνει κάποιο ιδιωτικό πανεπιστήμιο. Και αν γίνει, τι έγινε; Η ουσία είναι αν μπορούμε με το νέο αυτό πλαίσιο να αλλάξουμε τελείως το τοπίο.

Να έχετε υπ' όψιν σας και το εξής ακόμα. Έχουμε τεράστιες ευκαιρίες. Μπαίνουν τώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση η Βουλγαρία, η Ρουμανία, αύριο θα μπει η Σερβία. Όλες αυτές τις χώρες μπορούσαμε εμείς να τις προσελκύσουμε στην Ελλάδα, με τη σωστή πολιτική. Να ανοίξουμε τα μάτια μας και να πούμε: Τα αλλάζουμε όλα αυτά.

Και να πω και κάτι άλλο. Πείτε ότι έρχονται οι ξένοι, που οι ξένοι, όταν είναι Ευρωπαίοι, είναι ίσοι με τους Έλληνες. Θα πούμε ότι όλοι οι ξένοι που θα έρθουν στην Ελλάδα έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας; Μπορεί να μείνει αυτό το άρθρο; Είναι δυνατόν; Από μόνο του αυτό το άρθρο αποκλείει την εξέλιξη, την οποία μόλις σας είπα, διότι δεν αντέχει ο Προϋπολογισμός να προσφέρει σε όλους δωρεάν παιδεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θα ήθελα να σας παρακαλέσω να κλείσετε με αυτό.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Αμέσως, θα κλείσω. Είδατε με τι υπομονή παρέστην σε όλες αυτές τις συζητήσεις και τις υπερβάσεις του χρόνου. Δώστε μου λοιπόν ελάχιστο χρόνο ακόμη. Αυτά είναι μερικά από τα πράγματα που εγώ ελπίζω, κύριοι συνάδελφοι, να θελήσετε να τα σκεφθείτε. Είναι πολύ σύνθετα και μπορεί να αλλάξουν τελείως τοπίο.

Το μόνο που εγώ σας ζητώ αυτή τη στιγμή είναι να πάρετε την απόφαση ότι ναι, πρέπει να ξαναδούμε από μηδενική βάση όλο το άρθρο –αυτό σας ζητώ, δεν ζητώ τίποτε άλλο– και να αφήσουμε την επόμενη Βουλή, να έχουμε το χρόνο ως τότε να σκεφθούμε τι θα κάνουμε. Η πρόθεσή μου είναι, τώρα που ξεκαθαρίσαμε ότι δεν μιλούμε για όλο το άρθρο, να κυκλοφορήσω μία πρόταση να μπορούμε να αλλάξουμε όλο το άρθρο. Να λύσουμε τα χέρια της επόμενης Βουλής, να κάνει κάτι σωστό, αν το θελήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Ο συνάδελφος κ. Μητσotάκης έχει το λόγο. Ευχόμαστε και «περαστικά» στον πατέρα του. Έμαθα ότι πήγε πολύ καλά και σήμερα είναι ακόμη καλύτερα. Να είναι καλά πάντοτε!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να ξεκινήσω τις παρατηρήσεις μου, συμφωνώντας απόλυτα με την τοποθέτηση της κυρίας Δαμανάκη, ότι η αναθεώρηση του άρθρου 16 από μόνη της δεν πρόκειται να λύσει τα σημαντικά προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζει σήμερα η ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας.

Πλην όμως η συζήτηση αυτή έχει μια πολύ μεγάλη συμβολι-

κή σημασία, την οποία απέκτησε όχι κατ' ανάγκη με δική μας πρωτοβουλία, αλλά προέκυψε κυρίως ως αποτέλεσμα αυτών των λίγων, οι οποίοι αντιδρούν με την αναθεώρηση του άρθρου 16. Αν κάποιος τρίτος, ο οποίος επισκεπτόταν τη χώρα μας, διάβαζε τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων αυτήν την εβδομάδα, θα περίμενε ότι θα γίνει ένας τεράστιος πόλεμος με αφορμή την αναθεώρηση του άρθρου 16.

Με χαρά διαπιστώνω ότι αυτό δεν συμβαίνει ούτε σ' αυτήν την Αίθουσα, δεν συμβαίνει, όμως, ούτε στην κοινωνία. Κάντε μια βόλτα έξω από τη Βουλή για να δείτε πόσοι είναι αυτοί οι οποίοι διαδηλώνουν σήμερα κατά της αναθεώρησης του άρθρου 16. Φοβούμαι, αγαπητοί εκπρόσωποι της Αριστεράς, ότι τελικά είναι πάρα πολύ λίγοι, διότι έχει γίνει κτήμα στον ελληνικό λαό ότι η αναθεώρηση του άρθρου 16 αποτελεί μια μεταρρύθμιση, η οποία έπρεπε να είχε γίνει χθες.

Αυτή αποτελεί μια από τις πολλές εκείνες μεταρρυθμίσεις, τις οποίες με πολύ μεγάλη καθυστέρηση συζητούμε σήμερα. Και με χαρά βλέπω ότι επί της ουσίας συμφωνούμε. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές όμως θα έπρεπε να έχουν γίνει εδώ και πάρα πολύ καιρό. Σίγουρα η αναθεώρηση του άρθρου 16 θα έπρεπε να είχε γίνει κατά την προηγούμενη Αναθεώρηση. Παρά ταύτα είναι εξαιρετικά θετικό το γεγονός ότι διαμορφώνεται μια πλειοψηφία σήμερα για την αναθεώρηση του άρθρου.

Το γεγονός ότι το συζητούμε σήμερα είναι μια ακόμα ένδειξη της θεσμικής υστέρησης, την οποία δυστυχώς αντιμετωπίζει το ελληνικό πολιτικό σύστημα και την οποία αυτή η συζήτηση εκφράζει με πολύ χαρακτηριστικό τρόπο.

Υπάρχουν ορισμένα δεδομένα για την ανώτατη εκπαίδευση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα οποία δεν μπορούν να παραγνωριστούν. Το πρώτο είναι ότι κανένα ελληνικό πανεπιστήμιο σήμερα –κανένα ελληνικό πανεπιστήμιο, το επαναλαμβάνω– δεν κατατάσσεται, σύμφωνα με έγκυρες διεθνείς κατατάξεις, στα διακόσια καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών κατατάσσεται κάπου μεταξύ 200ης και 300ης θέσης, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης μεταξύ 300ης και 400ης και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στο οποίο αναφέρθηκε και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας –καλώς, διότι εξακολουθεί στο εξωτερικό να έχει αυξημένο κύρος– δεν βρίσκεται θέση ούτε στα πεντακόσια καλύτερα πανεπιστήμια του κόσμου. Αυτή είναι μια πραγματικότητα, την οποία δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε.

Δεύτερη πραγματικότητα είναι ότι πενήντα πέντε χιλιάδες Έλληνες φοιτητές φεύγουν από την Ελλάδα και αναζητούν ιδιωτική εκπαίδευση στο εξωτερικό καταβάλλοντας τον οβολό τους. Και αν ψάξει κανείς να δει ποιοι είναι αυτοί οι φοιτητές, οι οποίοι φεύγουν από την Ελλάδα, θα διαπιστώσει ότι λίγο-πολύ χωρίζονται σε δυο κατηγορίες.

Είναι ή πολύ καλοί μαθητές, οι οποίοι αναζητούν πραγματικά ποιοτική εκπαίδευση σε κορυφαία ακαδημαϊκά ιδρύματα του εξωτερικού ή είναι πάρα πολλοί οι οποίοι, δεν κατάφεραν να μπουν σε κάποιο πανεπιστήμιο στην Ελλάδα. Ειδικά αυτοί οι φοιτητές είτε, όντες δέσμοι μιας, θα έλεγα, κοινωνικής συμπεριφοράς –αναφέρθηκε σε αυτό η κ. Δαμανάκη– η οποία συνδέει το πανεπιστημιακό δίπλωμα με την κοινωνική ανέλιξη είτε πιστεύοντας –κατά την άποψή μου, σε μια πιο ορθή ερμηνεία– ότι το δίπλωμα του πανεπιστημίου αποτελεί ένα εφελκτήριο για τη νομή της εξουσίας στη χώρα μας, δηλαδή την είσοδο στη δημόσια –αυτή είναι η ερμηνεία που δίνω εγώ για το πολύ μεγάλο ενδιαφέρον το οποίο υπάρχει σήμερα στην ελληνική κοινωνία η απόκτηση πτυχίων– αναζητούν τριτοβάθμια εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Είμαστε οι πρώτοι –αναφέρθηκε και από κάποιον άλλο συνάδελφο– κατά κεφαλήν εξαγωγείς φοιτητών στον κόσμο, αν κάνει κανείς την αναγωγή του αριθμού των φοιτητών που φεύγουν από την Ελλάδα ως ποσοστό του πληθυσμού.

Το τρίτο δεδομένο είναι ότι σήμερα υπάρχει ενδιαφέρον για τη δημιουργία μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων στη χώρα μας. Το ενδιαφέρον αυτό υπάρχει αφενός από ξένα πανεπιστήμια, τα οποία θα ήθελαν υπό προϋποθέσεις να έρθουν να δημιουργήσουν κάποια παραρτήματα στην Ελλάδα –όπως ανέφερε και ο κ. Μάνος– αλλά υπάρχει και από σημαντικά ιδρύματα καθώς

και από επιφανείς Έλληνες, οι οποίοι ενδιαφέρονται σήμερα να κάνουν σημαντικές δωρεές, στη λογική των παλιών ευεργετών, και να δημιουργήσουν ένα πραγματικά ποιοτικό πανεπιστήμιο στη χώρα μας.

Το Ίδρυμα Νιάρχου, όπως γνωρίζετε, ανακοίνωσε σχετικά πρόσφατα μια πάρα πολύ σημαντική δωρεά ύψους περίπου 300.000.000 ευρώ για τη στέγαση Εθνικής Βιβλιοθήκης και Λυρικής Σκηνής στον χώρο του παλιού Ιπποδρόμου.

Τίποτα δεν αποκλείει σε ένα ίδρυμα με ένα αντίστοιχο βεληνεκές, όπως είναι το Ίδρυμα Ωνάση το οποίο δημιούργησε στο παρελθόν το Καρδιοχειρουργικό Κέντρο –το οποίο μάλιστα είχα την ευκαιρία να επισκεφτώ σχετικά πρόσφατα– να δημιουργήσει ένα τέτοιο ίδρυμα, ένα ποιοτικό πανεπιστήμιο με μια σημαντική οικονομική ενίσχυση.

Άμα δείτε τι συμβαίνει στη γειτονική Τουρκία, μπορεί να ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Ποιος χρηματοδοτεί το Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, το Ωνάσειο;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Δεν το χρηματοδοτεί σήμερα το ίδρυμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Το δημόσιο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Το δημόσιο, αλλά έτερον εκάτερον.

Επιτρέψτε μου, κύριε Βενιζέλο ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ένα λεπτό, κύριε Μητσοτάκη.

Αφού υποβάλατε το ερώτημα, υπάρχει και το άλλο ερώτημα: Για ποιο λόγο το χρηματοδοτεί το δημόσιο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Για να μην κλείσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Όχι. Γιατί το βάλατε στο ΕΣΥ.

Συνεχίστε, κύριε Μητσοτάκη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Όχι, δεν είναι έτσι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Έτσι είναι.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Τη συμφωνία με το ίδρυμα την ξέρετε; Το Νοσοκομείο Παπανικολάου που είναι δωρεά, ποιος το χρηματοδοτεί;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ να κρατηθεί ο χρόνος μου ...

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Δεν ξέρετε με πόσο το χρηματοδοτεί.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Η ερώτηση είναι στον Πρόεδρο όχι σε εσάς ...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Θα απαντήσετε, κύριε Πρόεδρε, ή να συνεχίσω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Θα απαντήσω μετά.

Παρακαλώ, συνεχίστε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κύριε Βενιζέλο, να σας απαντήσω ευθέως. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα του εξωτερικού είναι μέσω των αποδόσεων που δημιουργούνται πάνω στο καταπίστευμά τους, στο endowment τους, για να χρησιμοποιήσω τον πιο ακριβή εγγλέζικο όρο.

Αναφέρθηκε ο κ. Κοσμίδης στη τοποθέτησή του ότι το πιο πλούσιο σήμερα Πανεπιστήμιο του κόσμου το Harvard, έχει ένα καταπίστευμα ύψους 26.000.000.000 ευρώ. Αναλογιστείτε με μία απόδοση της τάξης του 8% ή του 10% τι κεφάλαια υπάρχουν σε ετήσια βάση για να χρηματοδοτήσουν τον προϋπολογισμό τους.

Άρα, κύριε Βενιζέλο, η απάντηση που θα σας έδινά είναι ότι για να δημιουργηθεί πραγματικά ένα μη κερδοσκοπικό ποιοτικό πανεπιστήμιο στη χώρα μας θα έπρεπε να συγκεντρωθεί ένα τόσο μεγάλο ποσό, ώστε από την απόδοση των κεφαλαίων του καταπίστευματος να μπορεί να χρηματοδοτεί τη λειτουργία του χωρίς να χρειάζεται η ενίσχυση του κράτους και κάτι τέτοιο θα φανταζόμουν εγώ προσωπικά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Χαίρομαι που το λέτε. Συμφωνώ με τη βάση ...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Πιστεύω ότι τα ποσά αυτά τα οποία χρειάζονται, ποσά δηλαδή μεταξύ πεντακοσίων εκατομμυρίων ευρώ και ενός δισεκατομμυρίου, μπορούν να βρεθούν σήμερα στην Ελλάδα. Υπάρχουν αρκετοί αρκετά πλούσιοι Έλληνες ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Μακάρι.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: ... οι οποίοι υπό προϋποθέσεις θα μπορούσαν να συνεισφέρουν σ' έναν τέτοιο πολύ σημαντικό σκοπό.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΑΛΙΔΗΣ: Το παράδειγμα της Τουρκίας πείτε μας.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Το παράδειγμα της Τουρκίας, το οποίο ήθελα να αναφέρω πριν με διακόψει ο κ. Βενιζέλος, αναφέρεται, ακριβώς, σ' αυτήν τη λογική. Δημιουργήθηκαν μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια από μεγάλες τούρκικες οικογένειες επιφανών επιχειρηματιών, όπως η οικογένεια Κότς ή η οικογένεια Σαμπάντζι, τα οποία προσφέρουν ποιοτικότερες υπηρεσίες εκπαίδευσης σε Τούρκους φοιτητές οι οποίοι και τα επιλέγουν.

Το τέταρτο δεδομένο, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι στην πράξη σήμερα στη χώρα μας –και σ' αυτό αναφέρθηκαν και πολλοί προλαλήσαντες ομιλητές– η ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση υπάρχει. Δυστυχώς με ευθύνη όλων μας κλείσαμε τα μάτια μας στο φαινόμενο των κολλεγίων αμφιβόλου ποιότητας, τα οποία αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα. Αναφέρθηκε από το συνάδελφο κ. Δένδια ότι αυτά υπάγονται σήμερα στο Υπουργείο Ανάπτυξης επί της ουσίας όσον αφορά στον έλεγχό τους.

Δεν μπορώ να πω ότι και εμείς ως Κυβέρνηση έχουμε κάνει πολλά σήμερα για να τα ελέγξουμε, αλλά είναι βέβαιο ότι θα πρέπει αυτού του είδους η τριτοβάθμια εκπαίδευση να ελεγχθεί μ' έναν τρόπο ουσιαστικό και ακαδημαϊκό και όχι οικονομικό.

Κύριοι συνάδελφοι, το ζητούμενο αυτήν τη στιγμή είναι η αναθεώρηση του άρθρου 16. Εγώ θα συμφωνήσω με την πρόταση του κ. Μάνου ότι θα πρέπει να αποδεσμεύσουμε την επόμενη Βουλή να ξαναδεί το άρθρο 16 σε μηδενική βάση. Προσωπικά πιστεύω ότι υπάρχουν διατάξεις στο άρθρο 16 που πρέπει να αναθεωρηθούν, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις επίσημες προτάσεις των κομμάτων. Εγώ, παραδείγματος χάριν, καταλαβαίνω γιατί στο Σύνταγμα πρέπει να προσδιορίζεται ο σκοπός της εκπαίδευσης.

Εάν επρόκειτο, κύριε Βενιζέλο, να προσδιορίσουμε το σκοπό της εκπαίδευσης, συμφωνώ με την προσθήκη την οποία προτείνετε. Εγώ, όμως, δεν θεωρώ καθόλου απαραίτητο τον προσδιορισμό του σκοπού της εκπαίδευσης σε ένα συνταγματικό κείμενο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Εγώ συμφωνώ μαζί σας. Δεν θέλω να υπάρχει σκοπός.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Εγώ πιστεύω ότι θα μπορούσε το άρθρο 2 να παραμείνει ως μια πρόταση, ότι η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του κράτους. Δεν χρειάζεται, κατά την άποψή μου, εάν θέλετε κάποια διδακτική επιταγή προσδιορισμού του σκοπού της εκπαίδευσης. Όπως δεν καταλαβαίνω γιατί πρέπει να υπάρχει αναφορά στο Σύνταγμα της χώρας μας στους φοιτητικούς συλλόγους.

Φαντάζομαι, κύριε Μάνο, εσείς που κάνατε την έρευνα για τα Σύνταγματα άλλων κρατών, ότι δεν υπάρχει σε κανένα άλλο Σύνταγμα του κόσμου αναφορά σε φοιτητικούς συλλόγους.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Επίσης συμφωνούμε. Είχαμε κάνει μεγάλες κινητοποιήσεις κατά του Γεωργίου Ράλλη.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Άρα, κύριε Πρόεδρε –και να κλείσω μ' αυτό–ας αφήσουμε την επόμενη Βουλή πιο ελεύθερη να επανεξετάσει το άρθρο 16 σε μηδενική βάση ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Με πόσες ψήφους;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Με 180 φυσικά, κύριε Βενιζέλο, με τη δική σας σύμφωνη γνώμη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Στην άλλη Βουλή;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Όχι, σ' αυτήν τη Βουλή με 180.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ: Και εγώ που πήγα να σας πάρω μαζί μου!

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Όχι. Δεν το αντιλαμβάνομαι γιατί σας φοβίζει τόσο πολύ αυτό το ενδεχόμενο.

Και βέβαια να μην αμελήσουμε, για να επανέλθω στην αφηρησιά του συλλογισμού μου, το γενικότερό μας προβληματισμό, σχετικά με τη μεταρρύθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η οποία, κύριε Πρόεδρε, δεν μπορεί να περιμένει άλλο και καλό είναι –καθώς έχει ήδη διαπιστωθεί σ' αυτή την Αίθουσα απαιτούμενη συναίνεση σε πολλές από τις προτάσεις τις οποίες

κατέθεσε ο κ. Βερέμης– το νομοσχέδιο για την αναβάθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης να έρθει στο Κοινοβούλιο το συντομότερο δυνατό.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε συνάδελφε.

Ο συνάδελφος κ. Παπαθεμελής έχει το λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κυρία και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι αυτό το κλίμα συναίνεσης, το οποίο έχει διαμορφωθεί εν τω πράγματι σ' αυτή την Αίθουσα, επιβάλλει αυτό το οποίο πιστεύω και εγώ, ότι η αντιμετώπιση της σημερινής κρίσης του εκπαιδευτικού συστήματος συνολικά και όχι μόνο του ελληνικού πανεπιστημίου, δεν μπορεί να είναι αξιόπιστη και αποτελεσματική, αν δεν είναι αποτέλεσμα μιας εθνικής συνεννόησης. Θα έλεγα ότι αυτό το κλίμα μπορεί να διαμορφώσει την εθνική συνεννόηση.

Αυτό το οποίο δεν συμμερίζομαι είναι η μυθοποίηση η οποία έγινε τις τελευταίες ιδίως εβδομάδες αυτής της ιστορίας της αναθεώρησης του άρθρου 16, ωσάν το άρθρο 16 να είναι η αιτία της κακοδιαμονίας του ελληνικού εκπαιδευτικού μας συστήματος και ειδικότερα του πανεπιστημίου.

Νομίζω ότι με ή χωρίς αυτή την αναθεώρηση, το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό, πολύ μεγάλο και φυσικά θα χρειαστεί μια αντιμετώπιση ριζική και εκ βαθέων και στο πλαίσιο εθνικής συνεννόησης. Αντιμετώπιση η οποία θα αφορά ολόκληρο το σύστημα. Διότι σήμερα, ένα από τα επιχειρήματα της αναθεώρησης του άρθρου 16 είναι το μεταναστευτικό φαινόμενο που έχει στο φοιτητικό πληθυσμό η Ελλάδα. Η Ελλάδα έχει σήμερα στο εξωτερικό κάπου εξήντα χιλιάδες προπτυχιακούς φοιτητές.

Πώς νομίζουν ορισμένοι ότι είναι δυνατόν με τα «μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά» πανεπιστήμια να αντιμετωπιστεί αυτό το θέμα, για το οποίο τα τελευταία περίπου είκοσι χρόνια έγιναν φιλότιμες προσπάθειες με τον πολλαπλασιασμό των τμημάτων και των σχολών, με την ίδρυση νέων πανεπιστημίων, με την αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα πανεπιστήμια, πλην χωρίς αποτέλεσμα.

Εγώ νομίζω ότι εδώ χρειάζεται να σκεφθούμε τολμηρά και αποφασιστικά το θέμα «εισαγωγικές εξετάσεις στην ανώτατη εκπαίδευση». Πρέπει να σκεφθούμε αυτό το θέμα, διότι ο τρόπος με τον οποίο διεξάγονται οι εισαγωγικές εξετάσεις στα πανεπιστήμια οδηγεί ουσιαστικά στη μετατροπή του βασικού κορμού της εκπαίδευσης που είναι η μέση εκπαίδευση, σε ένα απέραντο, παμμέγιστο φροντιστήριο και μάλιστα αδύναμο. Οι υποψήφιοι περισσότερο προετοιμάζονται στο ιδιωτικό φροντιστήριο και λιγότερο μέσα από το σχολείο τους.

Άλλοτε μόνον οι λυκειακές τάξεις είχαν μετατραπεί σε φροντιστηριακές. Σήμερα ουσιαστικά και το Γυμνάσιο. Δηλαδή στις έξι τάξεις. Όπως καταβάλλεται μία προσπάθεια εμπέδωσης τυπικών γνώσεων, απομνημόνευσης αυτών των γνώσεων, αχρήστων κατά κανόνα για τη ζωή, οι οποίες προορίζονται αποκλειστικά, για να δώσουν στα παιδιά το εισιτήριο στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Λησμονούνται μετά από μερικές εβδομάδες, αφότου έχουν εξεταστεί οι μαθητές. Έτσι η εκπαίδευση έχει χάσει τον ανθρωπιστικό και ταυτόχρονα τον βαθύτερα γνωστικό της χαρακτήρα.

Κατά συνέπεια, εδώ πρέπει να υπάρξει μία τολμηρή προσέγγιση, η οποία θα μπορεί αύριο να πει μετά λόγου γνώσεως και με επεξεργασία των προϋποθέσεων ότι καταργούνται οι εισαγωγικές εξετάσεις στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Γίνονται προπαιδευτικά έτη, για ορισμένες σχολές ενιαύσια και για άλλες σχολές διετούς κύκλου. Για την Ιατρική αίφνης και το Πολυτεχνείο πρέπει να είναι διετούς κύκλου. Μπαίνουν όλοι, με αυτόν τον τρόπο, στο πανεπιστήμιο.

Αξιοποιούνται σήμερα γι' αυτόν το σκοπό και τα φροντιστήρια και όποια άλλη «παραπαιδεία» έχει διαμορφωθεί και το ανθρώπινο δυναμικό, οι άνθρωποι πόροι αυτής της διαδικασίας. Τα παιδιά δεν κρίνονται για την εισαγωγή από τις τυποποιημένες γνώσεις τους στη μέση εκπαίδευση, αλλά με συχνές εξετάσεις και ελέγχους κρίνονται μέσα στον ευρύτερο χώρο του πανεπιστημίου, που κατ' ανάγκη μπορεί να είναι ή να μην

είναι το *campus* των πανεπιστημίων. Έτσι δίνεται ελεύθερα η δυνατότητα για εκείνους που θα δουλεύουν συστηματικά να το κατορθώσουν αυτό, να μπου. Υπάρχουν μελέτες και Ελλήνων ειδικών γι' αυτό το θέμα. Μπορούν τα παιδιά αυτά που θα περνούν επιτυχώς σε αυτές τις ασκήσεις θα παρακολουθούν πλέον ως κανονικοί φοιτητές, τα μαθήματα της Ιατρικής. Όσοι δεν καταφέρουν να μπου θα έχουν ένα τίτλο παραδείγματος χάριν παραϊατρικού επαγγέλματος, και για εκείνους οι οποίοι επιθυμούσαν την Ιατρική να γίνουν γιατροί. Αυτό θα λύσει και το πρόβλημα των εξήντα τόνων χιλιάδων εκτός συνόρων φοιτητών. Το 1982 ήταν πενήντα χιλιάδες. Τότε λέγαμε ότι με τη διεύρυνση του αριθμού των εισακτέων, με τα νέα πανεπιστήμια, θα γίνουν τριάντα, θα γίνουν είκοσι. Αντί να γίνουν τριάντα και είκοσι, έγιναν εξήντα και κατ' εσάς άλλους εξήντα πέντε χιλιάδες.

Το δεύτερο συχνό επιχείρημα που χρησιμοποιείται υπέρ του ιδιωτικού πανεπιστημίου είναι η ανταγωνιστικότητα που κατά τους θιασώτες θα αποβεί υπέρ του δημοσίου πανεπιστημίου. Ας μην τρέφουμε αυταπάτες. Εγώ πιστεύω ότι στα χρόνια της Μεταπολίτευσης βρέθηκαν τρεις Έλληνες οι οποίοι με τα ιδρύματά τους αφήσαν πολύ μεγάλη περιουσία. Οι δύο μετά θάνατον, δηλαδή ο Ωνάσης και ο Νιάρχος, και ο τρίτος προ θανάτου, ο Παναγιώτης Αγγελόπουλος, εδoπάνησε, ως μέγας ευεργέτης του Οικουμενικού Πατριαρχείου, εν ζωή ό,τι εδoπάνησε.

Αν αθροισθούν όλα αυτά τα χρήματα –και του Ωνασείου και του Ιδρύματος Νιάρχου και Αγγελοπούλου- ούτε και σ' αυτήν την περίπτωση μπορεί να γίνει ένα μεγάλο και αξιόπιστο πανεπιστήμιο «μη κερδοσκοπικό, μη κρατικό». Ή μήπως πρόκειται να επιτραπών τα ιδιωτικά, δηλαδή και κερδοσκοπικά πανεπιστήμια, που είναι εντελώς διαφορετικό;

Όμως, δεν ξέρω και διερωτώμαι, διότι βλέπω ότι η κοινοτική πρακτική, η ευρωενωσιακή πρακτική προχωρεί ήδη σε «λύσεις». Η οδηγία 36/2005 νομιμοποιεί τα διάφορα «Κέντρα ελευθέρων σπουδών» τα οποία σχετίζονται με ένα αλλοδαπό πανεπιστήμιο και παρέχουν τίτλους, οι οποίοι γίνονται δεκτοί στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Φαντάζομαι ότι κάποια επόμενη οδηγία θα επιβάλει να γίνονται δεκτά στην Ελλάδα...

Κατά συνέπεια όλη αυτή η ιστορία της τροποποίησης του άρθρου όπως εμφανίζεται δεν νομίζω ότι πραγματικά ανταποκρίνεται σε ανάγκη άμεση και ανάγκη η οποία μπορεί να απαιτήσει στην κρίση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σήμερα. Αυτή η κρίση είναι κρίση ταυτότητας, είναι κρίση απολεσματοικότητας. Είναι πολλαπλή κρίση αν σκεφτεί κανείς την παραγωγή λειτουργικών αναλφαβήτων από τα ελληνικά πανεπιστήμια, αν σκεφτεί κανείς τα αζήτητα, ή άλλως πτυχία της ανεργίας, αν σκεφτεί κανείς ότι μια πολύ μεγάλη ομάδα των πρωτοετών φοιτητών πηγαίνει σε σχολές τις οποίες δεν επέλεξε αλλά διά της εις άτοπον απαγωγής το ίδιο το σύστημα στέλνει αυτά τα παιδιά σε μια πανεπιστημιακή σχολή οπωσδήποτε μίας επιλογής τους.

Να πω και να θυμίσω ότι η Πορτογαλία η οποία εισήγαγε το σύστημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων, λέει ότι τα τελευταία επτά χρόνια έφτιαξε κάπου εβδομήντα πανεπιστήμια, από τα οποία σήμερα τα εξήντα πέντε έχουν κλείσει. Τα πέντε εξακολουθούν να λειτουργούν. Και τα πέντε τα οποία εξακολουθούν να λειτουργούν ανήκουν στην Καθολική Εκκλησία, η οποία ενισχύει οικονομικά, στηρίζει παντοiotρόπως αυτά τα πανεπιστήμια. Δεν μπορούν δηλαδή από μόνα τους να λύσουν το πρόβλημα της λειτουργίας τους. Υποθέτω δε ότι όλα αυτά τα οποία θα μπορούσαν να συμβούν με το άνοιγμα του άρθρου 16 θα έρθουν στον ίδιο παρανομαστή κάποια στιγμή.

Καλύτερα θα είναι να επιφυλαχθούμε και για την επόμενη Βουλή, να σκεφθούμε σοβαρότερα και να δούμε όλες τις παραμέτρους αυτής της αλλαγής. Εν πάση περίπτωση, να συνειδητοποιήσουμε ότι η κρίση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας είναι βαθύτερη και διαχέεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και να αντιμετωπίσουμε την κρίση αυτή με εθνική συνεννόηση διότι η αντιμετώπιση της δεν είναι υπόθεση ούτε ενός κόμματος ούτε μιας τετραετίας ούτε επομένως μιας κυβερνήσεως.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε.

Ο συνάδελφος κ. Βεργίνης έχει το λόγο.

ΞΕΝΟΦΩΝ ΒΕΡΓΙΝΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα, πράγματι, συζητάμε ένα εξόχως ενδιαφέρον θέμα. Δεν συζητάμε απλά τη μεταβολή ή όχι του άρθρου 16 του Συντάγματος. Θεωρώ ότι τοποθετούμαστε πάνω σε ένα καίριο ζήτημα που πιστεύω ότι όχι απλά αποτελεί ενδιαφέρον, αλλά αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο αυτής της κοινωνίας, της ελληνικής κοινωνίας.

Πιστεύω ότι αν η Ελλάδα έχει μια μακρόχρονη ιστορία, την οφείλει ακριβώς στην παιδεία, την οφείλει στην εκπαίδευση, την οφείλει στους Έλληνες εκπαιδευτικούς, στον Έλληνα δάσκαλο, στο δάσκαλο παπά. Θα πρέπει, πράγματι, να συνειδητοποιήσουμε ότι η παιδεία πάνω απ' όλα κατοχυρώνεται στη συνειδησή μας, στην ελληνική συνείδηση.

Υπ' αυτήν την έννοια και επειδή υπηρετώ, διακονώ την παιδεία επί σαράντα χρόνια, οι απόψεις μου θέλω να προσεχθούν.

Σήμερα ζούμε ή δεν ζούμε μια παιδεία η οποία βρίσκεται σε παρακμή; Μια παιδεία η οποία βρίσκεται σε παρακμή όχι απλά από πλευράς Συντάγματος, αλλά από πλευράς πραγματικότητας, από πλευράς παροχής παιδείας και εννοώ και γνώσεων και συνειδησης παιδείας. Και δεν είναι μονάχα τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Νομίζω ότι το όλο θέμα αρρωσταίνει από τη βάση του. Πρέπει να επαναφέρουμε την ελληνική παιδεία στη συνείδηση όλων μας. Υπ' αυτή την έννοια όλοι της Νέας Δημοκρατίας είμαστε αταλάντευτα προσανατολισμένοι στο δρόμο της μεταρρύθμισης ιδιαίτερα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Και ομιλώ ιδιαίτερα γιατί απαιτούνται τομές σε όλο το μήκος και βάθος της παιδείας. Δεν μπορούμε χωρίς να στήσουμε εκ νέου και να επανιδρύσουμε την ελληνική παιδεία από το Δημοτικό μέχρι και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα να κάνουμε παρεμβάσεις μόνο τμηματικές από ανώτατη και να αφήνουμε την κατώτατη και μεσαία εκπαίδευση. Αυτό δεν δικαιολογεί και ορισμένους από εμάς είτε της Αξιωματικής, είτε ευρύτερης Αντιπολίτευσης, είτε και άλλους συναδέλφους που να μην θέλουμε την αλλαγή του άρθρου 16, έτσι ώστε να δώσουμε τη δυνατότητα στην πολιτεία να ιδρύσει, πράγματι, μη κρατικά πανεπιστήμια. Διότι έτσι θα δώσουμε την ευκαιρία περισσότερο στην ελληνική κοινωνία να προβληματιστεί έτσι ώστε και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις των καιρών αλλά και συγχρόνως να προβληματιστούν όλοι, η εκπαιδευτική κοινωνία και η εκπαιδευτική οικογένεια που εννοώ και τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς και τους φοιτητές αλλά και τους γονείς, για το ποια παιδεία θέλουμε.

Οι μεταρρυθμίσεις στην παιδεία αποτελούν, πράγματι, αδήριτη ανάγκη σήμερα. Όλοι γνωρίζουμε ότι αυτό αποτελεί όχι απλά ανάγκη, συνθήκη απαραίτητη και αναγκαία. Η αποστολή της ανώτατης παιδείας είναι μια δημιουργική υπηρετήση και προαγωγή της επιστήμης και της τεχνικής, κύριοι συνάδελφοι, με προσφορά επιστημόνων και τεχνικών για επαγγελματική δράση και μην το ξεχνάμε αυτό ώστε να υπηρετούν επ' ωφελεία ποσοτικά και ποιοτικά την ελληνική κοινωνία. Η πολιτεία με τη στάση της, με τη συμπεριφορά της οφείλει να αποδείξει έμπρακτα όχι απλά γραφικά και μέσα από νομοθετικές διατάξεις το ενδιαφέρον της και να επιβάλει το σεβασμό και την αναγνώριση της υψηλής αποστολής των Πανεπιστημίων αλλά και των Πολυτεχνείων. Ας μην το ξεχνάμε.

Η εκπαίδευση και συγκεκριμένα η Τριτοβάθμια στη χώρα μας πρέπει και οφείλει να εκσυγχρονίζεται και να προσαρμόζεται στις συνεχείς εξελίξεις μιας σύγχρονης κοινωνίας χωρίς όμως να απογαλακτώνεται από τις παραδόσεις και την πνευματική κληρονομιά και αποστολή, στοιχεία ένγκυρα και απαραίτητα που χαρακτηρίζουν διαχρονικά το Έθνος μας.

Και εδώ θέλω να προσθέσω και κάτι άλλο που νομίζω ότι όλοι οι συνάδελφοι θα συμφωνήσουν. Δεν αφορά μονάχα την εκπαίδευση και την παιδεία και θα ήθελα να με προσέξει ιδιαίτερα ο κ. Παπαθεμελής ο οποίος επίσης ενδιαφέρεται. Θέλω να αναφερθώ ότι στο άρθρο 16 ή όπου αλλού αν θέλετε πρέπει να κάνουμε αναφορά στην προστασία της Ελληνικής Γλώσσας

πράγμα που ουδόλως αναφέρεται στο Σύνταγμα και που κανένας δεν έχει αναφέρει διότι η Ελληνική Γλώσσα αποτελεί πράγματι και κατά την έκφραση και κατά τη σύνταξη και κατά τη διατύπωση υψηλό νόημα και τη βάση της εθνικής συνείδησης γι' αυτό το Έθνος και γι' αυτό το λαό. Γι' αυτό, λοιπόν, προτείνω κατά την πλήρη αναθεώρηση του άρθρου να συμπεριληφθεί κάποια διάταξη, παράγραφος η οποία να αναφέρεται στην Ελληνική Γλώσσα.

Θα ήθελα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να πω κυρίως προς εκείνους που δεν θέλουν να αναθεωρηθεί. Έχουν τα επιχειρήματά τους, σεβαστά αλλά πείτε μου γιατί πρέπει να δεχθούμε την ιδιωτική εκπαίδευση στο Δημοτικό και τη μέση παιδεία και να μην την δεχθούμε στην ανωτάτη. Και σας ρωτώ πόσο λιγότερο πρέπει να σας απασχολεί ή όχι αφού κατά τη δική μου άποψη στόχος είναι η δημόσια εκπαίδευση και η διαμόρφωση ενός συστήματος που να ανταποκρίνεται στα πρότυπα πράγματι μιας ελληνικής παιδείας. Αλλά σ' αυτήν την περίπτωση πράγματι η δημοτική και η μέση εκπαίδευση είναι εκείνες που διαμορφώνουν όχι μόνο τις γνώσεις, αλλά κυρίως το χαρακτήρα και την κοινωνική και την εθνική συνείδηση. Επομένως αυτό δεν μας ανησυχεί; Προς τι, λοιπόν, κάτι χειρότερο θα έχουμε αν εισαχθούν τα πρότυπα των ιδιωτικών πανεπιστημίων με τον τίτλο, αλλά και κυρίως με την ουσία λειτουργία, διαχείριση, αλλά και έλεγχο στα πανεπιστήμια στην ανωτάτη εκπαίδευση για τα μη κρατικά. Υπ' αυτήν την έννοια βεβαίως θα συμφωνήσω μαζί σας ότι χρειάζεται να μη χαθεί ο δημόσιος χαρακτήρας με την έννοια του ουσιαστικού περιεχομένου και όχι την έννοια της διατύπωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ πράγματι ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι καιρός να αναδιρθωθούν, να αναμορφωθούν και να δώσουν τα αναμενόμενα. Το απαιτεί η ελληνική κοινωνία, το απαιτούν οι σημερινές συνθήκες ανταγωνισμού σε ένα διεθνή όριζοντα τον οποίο θέλουμε δεν θέλουμε τον δεχόμαστε και τον αποδεχόμαστε γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε διαφορετικά.

Διαφορετικά πρέπει να οδηγηθούμε σε μία απομόνωση.

Τέλος πρέπει να καταλάβουμε ότι και στα άλλα κράτη-μέλη, στους γείτονές μας, πράγματι, λειτουργούν παρόμοια πανεπιστήμια. Δεν χρειάζεται να λέμε όμοια ιδιωτικά, παρόμοια. Σημασία έχει ότι υπάρχει ένα ανταγωνιστικό επίπεδο στη λειτουργία των δημοσίων πανεπιστημίων. Μήπως λοιπόν αυτός ο ανταγωνισμός θα κάνει κακό; Αντίθετα, καλό θα κάνει. Αν δεχόμαστε ότι η παιδεία αποτελεί τελικά την καλύτερη και ασφαλέστερη επένδυση, γιατί να μη δεχτούμε ότι τελικά η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων αποτελεί μία πρόσθετη επένδυση στην ελληνική παιδεία και επομένως υπ' αυτή την έννοια να το δεχτούμε; Να μη φοβόμαστε ότι θα υπάρξει κάτι παράκαιο και κυρίως ότι θα φθείρει ή και θα αλλοιώσει το χαρακτήρα των ήδη λειτουργούντων πανεπιστημίων δημοσίου χαρακτήρα. Αντίθετα θα έλεγα ότι θα πρέπει να εναντιωθούμε στο παράλογο που σήμερα συμβαίνει με μία λογική διόρθωσης, να εναντιωθούμε στην υστέρηση με μία προοπτική, να εναντιωθούμε σε μία υποβάθμιση καθολική με μία αναβάθμιση της σημερινής κατάστασης. Είναι μία μάχη απαίτησης των πολλών που δεν πρέπει να απογοητευτούν από τον θόρυβο των ολίγων.

Πριν κλείσω την ομιλία μου θέλω, πραγματικά, κυρίες Πρόεδρε, με την ευκαιρία αυτή της αναθεωρητικής προσπάθειας για την παιδεία να προστατεύσουμε όχι μονάχα την παιδεία ως γενικό πρόσταγμα, αλλά και τον εκπαιδευτικό κόσμο, που εννοώ την εκπαιδευτική οικογένεια, τον δάσκαλο, τον καθηγητή, τον καθηγητή στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα γιατί αυτοί διακονούν την παιδεία και χωρίς τη δική τους συμμετοχή, παιδεία δεν πρόκειται να υπάρξει ποτέ ακόμη και αν αυξήσουμε ή πολλαπλασιάσουμε τις λεγόμενες χρηματοδοτήσεις. Διότι χωρίς συνείδηση, κύριοι συνάδελφοι -σας ομιλεί κάποιος που υπηρετεί σαράντα χρόνια την παιδεία- δεν μπορούμε να κάνουμε ούτε καλούς μαθητές ούτε σωστούς επιστήμονες ούτε σωστούς επαγγελματίες.

Κυρίες Πρόεδρε, σας ευχαριστώ για την ανοχή. Ειλικρινά πιστεύω ότι το άρθρο 16 θα μας δώσει την αφορμή και την ευκαιρία, συγχρόνως, να αναθεωρήσουμε ορισμένα πράγματα

και να πάμε προς τη σωστή κατεύθυνση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο κ. Παπαντωνίου έχει το λόγο.

ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, στο χώρο της παιδείας σε παγκόσμια κλίμακα σήμερα συντελείται μία κοσμογονία. Πραγματοποιούνται τεράστιες επενδύσεις, αναδιοργανώσεις και ένας ραγδαίος εκσυγχρονισμός. Είναι φανερό ότι η γνώση γίνεται ο βασικός μοχλός της ανάπτυξης των οικονομιών σήμερα αλλά και επίσης το βασικό εφόδιο για κοινωνική ενσωμάτωση και εξασφάλιση επαγγελματικών ευκαιριών.

Η μεταρρύθμιση της παιδείας συνδέει δύο πράγματα: Το πρώτο είναι η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης, που είναι ο σημερινός μοχλός ανάπτυξης στη σύγχρονη οικονομία και το δεύτερο είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους, ενός νέου κοινωνικού κράτους, το οποίο δεν θα φροντίζει μόνο τους απόμαχους της εργασίας ή τους ανέργους αλλά θα φροντίζει κυρίως τους νέους και τους ήδη εργαζόμενους μέσα από διαδικασίες εκπαίδευσης, επανεκπαίδευσης και κατάρτισης.

Θεμελιώδης κρίκος στην αλυσίδα των αναγκών αλλαγών για την παιδεία είναι η αναμόρφωση του πανεπιστημίου. Όλοι συμφωνούμε ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό και πρέπει να προσφέρεται δωρεάν σε υψηλό επίπεδο σε όλες τις Ελληνίδες και τους Έλληνες. Όμως η κατάσταση του πανεπιστημίου είναι σήμερα θλιβερή.

Είναι ενδεικτικό αυτό που αναφέρθηκε από προηγούμενους συναδέλφους ότι το ελληνικό πανεπιστήμιο βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της διεθνούς κατάταξης σε αξιόπιστες διεθνείς αξιολογήσεις, κάτω από την τριακοσιοστή θέση, κάτω από την πεντακοσιοστή θέση. Μόνο δύο ελληνικά πανεπιστήμια ανήκουν στην τάξη των πεντακοσίων καλύτερων διεθνών πανεπιστημίων και στα χαμηλά κλιμάκια αυτής της τεράστιας ομάδας. Είναι εξάλλου ενδεικτικό ότι για το ελληνικό πτυχίο, που δεν έχει μεγάλη αξία επαγγελματική, χρειάζεται κατά μέσο όρο ένας φοιτητής πέντε, έξι και επτά χρόνια να το αποκτήσει, ενώ ο Άγγλος ή ο Αμερικάνος αποκτά πολλαπλάσιας αξίας πτυχίο σε τρία ή τέσσερα χρόνια. Αυτό είναι ένδειξη μιας τεράστιας αναποτελεσματικότητας του συστήματος και επίσης ένας δείκτης απώλειας ανθρώπινου κεφαλαίου για δημιουργικά χρόνια της νεανικής ηλικίας, που είναι τα είκοσι δύο, είκοσι τρία, είκοσι τέσσερα, είκοσι πέντε, στα οποία ο Έλληνας σπουδάζει ενώ ο Άγγλος, ο Αμερικάνος ή ο Ευρωπαίος αξιοποιείται στο εργατικό δυναμικό και προσφέρει στην εθνική του οικονομία αλλά και στην κοινωνία.

Τέλος η έξοδος ρεκόρ Ελλήνων φοιτητών στο εξωτερικό, που όπως είχα αναφέρει σε ένα άρθρο, το οποίο το επανέλαβε ο κ. Βαρβιτσιώτης νομίζω. Είμαστε πέντε χιλιάδες και πλέον φοιτητές ανά εκατομμύριο με επόμενη τη Μαλαισία με χίλιους πενηκόσιους και όλες οι άλλες χώρες είναι εκατοντάδες ή δεκάδες φοιτητές ανά εκατομμύριο κατοίκων, οι οποίοι φεύγουν για να φοιτήσουν στο εξωτερικό. Όλα αυτά λοιπόν αναδεικνύουν ένα τεράστιο πρόβλημα και πιστεύω ότι έχουμε υποχρέωση ως πολιτεία, ως κοινωνία, να το αντιμετωπίσουμε με μεγάλη τόλμη και αποφασιστικότητα.

Έχοντας μία εμπειρία πανεπιστημιακή διεθνή, πολυεθνική, στο μέτρο που έχω πραγματοποιήσει σπουδές και στην Ελλάδα και στη Γαλλία και στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Αγγλία, μπορώ να συγκρίνω τα διεθνή συστήματα με σχετικά αξιόπιστο τρόπο. Στην προσωπική μου αντίληψη κλειδί για την αναβάθμιση του δημοσίου πανεπιστημίου είναι η απελευθέρωσή του από τα ασφυκτικά δεσμά του κράτους το οποίο κράτος στην πατρίδα μας σημαίνει οδός Μητροπόλεως, το Υπουργείο Παιδείας. Αυτό πρέπει να τελειώσει. Η ισοπέδωση των κρατικών πανεπιστημίων τους αφαιρεί κάθε κίνητρο ανταγωνισμού, κάθε κίνητρο ευγενούς άμιλλας, με αποτέλεσμα όλα αυτά τα φαινόμενα του αιώνιου φοιτητή, η απαράδεκτη κομματικοποίηση στην εκλογή των οργάνων διοίκησης, να επιβιώσουν και να αναπτύσσονται διότι δεν υπάρχει ανταγωνισμός ανάμεσα στα κρατικά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Το κλειδί είναι η απελευθέρωσή τους από τα δεσμά του κράτους, που θα απελευθερώσει δημιουργι-

κές δυνάμεις.

Βέβαια, όπως γνωρίζετε, το Σύνταγμα αναφέρει ότι τα πανεπιστήμια είναι αυτοτελή και αυτοδιοικούμενα ιδρύματα. Αυτό μόνο ως ανέκδοτο μπορεί να το διαβάσει κανείς. Διότι το ίδιο το Σύνταγμα αλλά και η νομοθεσία ανατρέπει αυτόν τον στόχο με τις πάρα πολύ περιοριστικές αναφορές σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε καθηγητές δημοσίων υπαλλήλους, όταν κατ' εξοχήν οι καθηγητές δεν θα έπρεπε να είναι δημόσιοι υπάλληλοι για να μην υπηρετούν συγκεκριμένους σκοπούς. Και συμφωνώ σε αυτό απολύτως με τον κ. Μάνο διότι αυτό υποδηλώνει ιδεολογική καθοδήγηση του κράτους προς τον καθηγητή, καθώς και μια σειρά από άλλες διατάξεις και αναφορές που δεσμεύουν ασφυκτικά το χώρο της πανεπιστημιακής παιδείας. Αυτοί οι αφορισμοί του Συντάγματος πρέπει να φύγουν και ο μόνος τρόπος είναι η αλλαγή του άρθρου 16.

Συγκεκριμένα το ελληνικό πανεπιστήμιο πρέπει, αυτοδιοικούμενο, να μπορεί να κάνει τα εξής πράγματα τουλάχιστον: Πρώτον, να συμμετέχει στην επιλογή των φοιτητών. Πρέπει να έχει μια πολιτική εισδοχής μέσα βεβαίως σε πλαίσια αντικειμενικά και αδιαφανή.

Δεύτερον, να συγκροτεί το ίδιο το πανεπιστήμιο τα τμήματα έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της οικονομίας, της αγοράς και της κοινωνίας.

Τρίτον, να καταρτίζει και να εκτελεί τον προϋπολογισμό του χωρίς τις αναχρονιστικές γραφειοκρατικές διατάξεις του δημοσίου λογιστικού, ώστε να μπορεί να δαπανά πόρους με ένα σχετικά ελεύθερο τρόπο και να αποδίδουν γρήγορα.

Τέλος, να επιλέγει και να εξελίσσει το προσωπικό κατά το δοκούν και να διαφοροποιεί και τις αμοιβές όταν το κρίνει σκόπιμο. Διότι για παράδειγμα για να μετακαλέσεις έναν διαπρεπή Έλληνα καθηγητή από το «MIT» ο οποίος έχει δέκα και είκοσι φορές παραπάνω αποδοχές, δεν θα μπορέσεις να το κάνεις με το μισθό των 1.000 και 1.500 ευρώ, και θα πρέπει το πανεπιστήμιο να μπορεί να δίνει και μεγαλύτερες αμοιβές όταν υπάρχει πραγματικά ένας διακεκριμένος Έλληνας επιστήμονας του εξωτερικού. Άρα τα πανεπιστήμια χρειάζονται μία επανάσταση. Στη γραμμή αυτή κινείται το πρόγραμμα δεκαπέντε σημείων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και υπό το πρίσμα αυτό θα πρέπει να δούμε την αλλαγή στο άρθρο 16. Η ανάγκη αναθεώρησης του άρθρου 16, κατά τη δική μου αντίληψη, είναι πρωτίστως η ανάγκη αλλαγής και αναθεώρησης των εδαφίων εκείνων που αφορούν τη λειτουργία του δημοσίου πανεπιστημίου.

Παράλληλα, όμως, είμαι σύμφωνος και στο εξής, ότι σε συνάρτηση με τις εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επείγουσα σημασία να βρούμε έναν τρόπο να ελέγξουμε αποτελεσματικά τη λειτουργία των ιδιωτικών πανεπιστημιακών σχολών και μονάδων, διότι αν δεν γίνει αυτό θα οδηγηθούμε σε μία απόλυτη εμπορευματοποίηση της παιδείας η οποία θα καταλήξει στον εξευτελισμό της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας. Είναι επείγον αυτό διότι οι εξελίξεις τρέχουν.

Τέλος, υπάρχει το θέμα της ιδρύσεως εδώ σχολών από το εξωτερικό. Ζούμε σε μία εποχή όπου, όπως είπα προηγουμένως, συντελείται μία κοσμογονία στην παιδεία, που σημαίνει ανάγκη τεραστίων κεφαλαίων. Όλοι συμφωνούμε -και ως Υπουργός Οικονομικών θα ήμουν ο πρώτος ο οποίος θα προσυπέγραφε σ' αυτό- να αυξήσουμε τα ποσοστά δαπανών για την παιδεία στο 5%. Καταρχήν όλοι γνωρίζουμε ότι αυτός είναι ένας φιλόδοξος στόχος, ο οποίος θα προσεγγιστεί σταδιακά. Επιπλέον, και να φτάσουμε στο 5% σας λέω ότι χρειαζόμαστε 6% και 7%. Πώς θα συμπληρώσουμε το κενό αυτό; Θα απεμπολήσουμε, εμείς οι Έλληνες, ένα μοναδικό εθνικό πλεονέκτημα που διαθέτουμε με τον Απόδημο Ελληνισμό, με τις διεθνείς δραστηριότητες Ελλήνων επιχειρηματιών, εφοπλιστών κυρίως, στο εξωτερικό που έχουν συγκεντρώσει τα τελευταία χρόνια δισεκατομμυρίων δολαρίων περιουσία και θα μπορούσαν να είναι πενήντα Έλληνες στη λίστα των πεντακοσίων πλουσιότερων ανθρώπων στο περιοδικό «FORBES» και θα πούμε «όχι, εμείς απαγορεύουμε ή υπάγουμε την έλευση αυτών των κεφαλαίων σε ειδικούς περιοριστικούς όρους»; Όχι. Οφείλουμε να τη διευκολύνουμε παρέχοντας θεσμικά κίνητρα και διαμορφώνοντας κυρίως ένα θεσμικό πλαίσιο συμβατό μ' αυτά που ισχύ-

ουν στο εξωτερικό και διευκολυντικό και ελκυστικό στην έλευση αυτών των κεφαλαίων, αυτών των πόρων, στη χώρα μας.

Με τέτοιες προϋποθέσεις η αναθεώρηση του άρθρου 16 μπορεί να συμβάλει στην προώθηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων στην παιδεία. Είναι η προϋπόθεση ουσιαστική. Όμως, εάν οι διατυπώσεις του άρθρου και αντιστοίχως του εκτελεστικού νόμου δεν είναι αυτές που πρέπει, είναι προφανές, κύριοι συνάδελφοι, ότι το άρθρο 16 μπορεί να κάνει ζημιά γιατί, αν συνδεθεί με μία άναρχη απελευθέρωση, με τη δημιουργία ψευδεπίγραφων τμημάτων που θα πουλάνε πτυχία στην πλατεία Κάνιγγος και σε άλλες πλατείες της χώρας, τότε το άρθρο 16 μπορεί να σηματοδοτήσει και μία οπισθοδρόμηση στο χώρο της παιδείας.

Γι' αυτό κρίνω ότι στην παρούσα φάση -και καταλήγω, κύριε Πρόεδρε- αυτό που προέχει και έχει σημασία είναι να υπάρξει πολιτική δέσμευση των πολιτικών κομμάτων για το συγκεκριμένο περιεχόμενο και της αναθεώρησης του άρθρου 16, και συμφωνώ να γίνει αυτό από μηδενική βάση, αλλά και για τις βασικές αρχές του εκτελεστικού νόμου του άρθρου 16, για να γνωρίζουμε πού πηγαίνουμε και η ψήφος μας να είναι διαυγής και διαφανής. Σε αυτό το πολιτικό πλαίσιο τάσσομαι υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 16.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε τον κύριο συνάδελφο.

Ο κ. Καλλιώρας έχει το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι, ένα συμπέρασμα που βγαίνει σήμερα από τη συζήτηση του άρθρου 16 είναι η αναγνώριση απ' όλες τις πλευρές ότι το σύστημα εκπαίδευσης στη χώρα μας έχει μικρά, μεγάλα και πολύ μεγαλύτερα προβλήματα. Όλοι ζητάμε ο καθένας με τον τρόπο του να βρούμε λύσεις και όλοι στο μυαλό μας έχουμε τη μεταρρύθμιση.

Αγαπητοί συνάδελφοι, είμαστε στον 21^ο αιώνα. Πώς βρήκε αυτός ο αιώνας την ελληνική εκπαίδευση; Καθλωμένη, στάσιμη να αγκομαχά, φοιτητές, καθηγητές, δυναμικό το οποίο είναι εξαιρετικό να είναι πίσω και από την Ευρώπη και από τον υπόλοιπο κόσμο. Επίσης, κύριοι συνάδελφοι, να είμαστε πίσω και από τα ευρωπαϊκά πρότυπα, πίσω και από τα διεθνή πρότυπα.

Υπάρχουν κάποια σημεία που με στεναχωρούν ιδιαίτερα. Πάνω από εξήντα πέντε χιλιάδες είναι οι φοιτητές όλων των βαθμίδων που σπουδάζουν στο εξωτερικό. Πάνω από δυόμισι δισεκατομμύρια δίνονται κάθε χρόνο από Έλληνες γονείς για να πληρώνουν να σπουδάσουν τα παιδιά στο εξωτερικό. Επίσης, χιλιάδες καθηγητές και διδάκτορες είναι άνεργοι στην Ελλάδα ενώ δουλεύουν κάποιοι συνάδελφοι στο εξωτερικό. Χιλιάδες δωμάτια είναι νοικιασμένα στην Αγγλία, στην Αμερική και παντού και στη χώρα μας τα δωμάτια και τα διαμερίσματα είναι κενά.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κενά; Οκτακόσια ευρώ μας φεύγουν κάθε μήνα.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΛΛΙΩΡΑΣ: Ακούστε να δείτε. Το 1999 είχα την πολιτική χαρά ή «θλίψη» να γίνεται μάθημα σε ειδικό πρόγραμμα του Χάρβαρντ, το οποίο παρακολουθούσα, και να παρακολουθώ με τον τρόπο που ψυχολογικά μπορεί καθένας να καταλάβει, πώς η Τουρκία σαν case study, σαν ειδική περίπτωση κατάφερε μέσα σε δέκα χρόνια αυτό που δεν κατάφερε καμία άλλη χώρα στη νοτιοανατολική Ευρώπη, δηλαδή ειδικό πρόγραμμα για την Τουρκία. Δεν λέω τίποτε παραπάνω, δεν μας συμφέρει σ' αυτήν την Αίθουσα.

Ποια είναι η κοινή διαπίστωση; Υπάρχει δωρεάν παιδεία; Όχι. Είναι συνδεδεμένη η «αγορά» του πανεπιστημίου με την αγορά εργασίας; Όχι. Είναι οι άνεργοι πτυχιούχοι σήμερα ταυτισμένοι σε μία αλληλουχία και με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και με την αγορά; Όχι. Άλλος πολιτικός πόνος. Όταν υπάρχει καθήλωση και στασιμότητα των πανεπιστημίων υπάρχει και μία δυσκολία, υπάρχει μία αδυναμία που τα ίδια τα πανεπιστήμια με την αδυναμία τους περνάνε μέσα στην κοινωνία και δεν συμβάλλουν καθόλου τόσο στην κοινωνική όσο και στην οικονομική εξέλιξη των κοινωνικών μονάδων και ομάδων, δηλαδή η διανομή-ανα-

διανομή εισοδήματος δεν περνάει μέσα από το σύστημα αυτό με τον τρόπο που λειτουργούμε σήμερα. Κοινωνική κινητικότητα, δηλαδή να έχουμε διαμόρφωση ισχυρότερης μεσαίας τάξης; Δεν το καταφέρνουμε τουλάχιστον στο βαθμό που θέλουμε. Οι ικανοί και οι άξιοι περνάνε; Όχι, δεν περνάνε στο βαθμό που επιζητούμε. Αυτό το είπαμε όλοι μας.

Επίσης, μία φτωχή οικογένεια, οι ασθενέστερες κοινωνικά τάξεις αν δεν περάσουν από ένα καλό πανεπιστήμιο, πώς θα αστικοποιηθούν, πώς θα γίνει αυτή η μεσαία τάξη στην οποία στηρίζονται όλες οι κοινωνίες; Αυτά τα στοιχεία είναι αρνητικά.

Ρωτώ συναδέλφους: Μπορεί να μου πει κάποιος σε ποια χώρα έγινε τα μη κρατικά πανεπιστήμια να εκτοπίσουν τα κρατικά ή το αντίθετο; Μη γελιόμαστε. Όχι.

Να ρωτήσω κάτι άλλο: Πώς αναγνωρίζουμε στην Ελλάδα την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και δεν αναγνωρίζουμε την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση; Η μία είναι υποχρεωτική, η άλλη δεν είναι. Άλλη πολιτική αναντιστοιχία με τον υπόλοιπο κόσμο. Επίσης, αναγνωρίζονται τα πτυχία στο εξωτερικό, ερχόμαστε στην Ελλάδα και, όπως στη δική μου περίπτωση, με τρία μάστερ και διπλό διδακτορικό ήμουν υφιστάμενος ενός, με ένα μάστερ μόνο και μάλιστα από ένα Πανεπιστήμιο, το οποίο υπάρχει μόνο στον κατάλογο 3ης κατηγορίας της χώρας του.

Πέρα από το συνάλλαγμα, πέρα από το ότι χρηματοδοτούμε θέσεις εργασίας στο εξωτερικό, κύριε Πρόεδρε, εδώ, μέσα στην Αίθουσα υπήρξαν και προσπάθειες –ακόμα το βλέπω- για σύγχυση, διατήρηση ή απόπειρα σύγχυσης της υπάρχουσας κατάστασης.

Εγώ καταλαβαίνω πολύ καλά ότι η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων δεν σημαίνει καθόλου περιορισμό των κρατικών πανεπιστημίων. Επίσης δεν σημαίνει με κανέναν τρόπο ή λόγο υποβάθμιση των κρατικών πανεπιστημίων. Αντιθέτως μάλιστα, αν είχαμε χρόνο θα μπορούσαμε να αποδείξουμε πολλά απ' αυτά τα στοιχεία.

Κύριε Πρόεδρε και με το νόμο-πλαίσιο και με το άρθρο 16 τι προσπαθούμε να κάνουμε; Να αυξήσουμε τον υγιή ανταγωνισμό, να υπάρχει άμιλλα, οι πτυχιούχοι να έχουν τα εφόδια που χρειάζονται και επίσης να έχουν περισσότερες εκπαιδευτικές επιλογές. Γιατί να μην είναι η Ελλάδα χώρα έλξης και εισαγωγής φοιτητών και ευρώ και να είναι το ανάποδο; Γιατί να μην υπάρχει στη Μυτιλήνη ένα πανεπιστήμιο με τριάντα χιλιάδες φοιτητές ώστε να δει και η περιοχή εκείνη ανάπτυξη; Γιατί να μην αναπτυχθεί ολόκληρη η χώρα, ολόκληρες περιοχές όπως μία προσπάθεια που έγινε, ανεπιτυχώς, στην Πελοπόννησο από Ιάπωνες; Επίσης υπάρχει κάποια λογική να λέει κάποιος σήμερα στην Ελλάδα και στον κόσμο του 2007 ότι μπορεί να έχουμε έρευνα, ανάπτυξη, τεχνολογία και ψηφιακή εποχή χωρίς πανεπιστήμια, ενώ πανεπιστήμια αυτά που πρέπει να είναι; Νομίζω ότι αστεειεύομαστε αν σκεφτόμαστε κάτι άλλο.

Κύριε Πρόεδρε, αυτό προσπαθούμε να κάνουμε σήμερα όλοι μαζί. Εγώ συμφωνώ με όλες τις πλευρές, τους καταλαβαίνω, αλλά πρέπει να προχωρήσουμε μπροστά. Τι θέλουμε; Ένα συνταγματικό, ένα νομικό πλαίσιο για να ιδρυθούν αυτά τα πανεπιστήμια και όταν γίνει αυτή η αλλαγή θα ξεφύγουμε από την de facto σήμερα κακή κατάσταση που υπάρχει.

Δεν επιτρέπεται, αγαπητοί συνάδελφοι, να αποδέχεστε σήμερα οι Βουλευτές του Ελληνικού Κοινοβουλίου να πηγαίνει κάποιος στη Νομαρχία να κάνει μία αίτηση, να παίρνει ένα εργαστήριο ελευθέρων σπουδών ή άδεια και να γίνεται μία εμπορική επιχείρηση.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΚΥΛΛΑΚΟΣ**)

Πάρτε τα στοιχεία να δείτε πόσο δραματικά είναι. Και γιατί δεν θέλετε να τους ελέγξετε αυτούς; Γιατί δεν θέλετε το κράτος να ελέγξει την λειτουργία τους, την ποιότητα των σπουδών; Και πάει λέγοντας. Γιατί να μην θέλουμε τον κρατισμό εδώ; Πάω λίγο παρακάτω. Μιλάμε για ενιαίο ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό χώρο, κύριε Πρόεδρε. Πού είναι αυτή η έννοια αν εμείς δεν κάνουμε νόμο και να επιτρέψουμε και στα άλλα πανεπιστήμια; Δηλαδή, πρέπει να κόψουμε την καρέκλα του διπλανού να φανούμε ψηλότεροι εμείς; Επιτρέπονται αυτές οι λογικές σε Κοινοβούλιο ευρωπαϊκής χώρας όπως είναι η χώρα μας;

Κύριε Πρόεδρε, τι λέει η Νέα Δημοκρατία ειδικότερα. Επιμένει και ξεκάθαρα λέει «παραμένει δημόσιο αγαθό η δημόσια εκπαίδευση». Δεν το αλλάζουμε. Προτεραιότητα ποια είναι; Ότι θα ανήκει –ξεκάθαρα το λέμε- στο δημόσιο πανεπιστήμιο. Δεν το αλλάζουμε. Επίσης για να αναβαθμίσουμε την παιδεία τι λέμε πιο ειδικά; Η έννοια της Ανώτατης Εκπαίδευσης πρέπει να οριστεί για να ξέρουμε τι συζητάμε. Εφόσον το κάνουμε αυτό μπορούμε και να έχουμε και ένα θεσμοθετημένο πλαίσιο λειτουργίας των πανεπιστημίων που είναι το αυτόνομο πάλι. Και επίσης με αυτόν τον τρόπο τι θα ξέρουμε; Ποιες είναι οι προϋποθέσεις. Συγκεκριμένες προϋποθέσεις βάσει των οποίων θα λειτουργεί το σύστημα. Διότι πρέπει να έχουμε κρατισμό εδώ. Εδώ που χρειαζόμαστε κρατισμό δεν τον βλέπετε κάποιος. Έξω είναι η ορχήστρα και πάνω στη σκηνή είναι περισσότεροι άνθρωποι απ' ό,τι κάτω. Να τα δούμε αυτά. Έχουμε ηθική υποχρέωση στα παιδιά μας. Γιατί να μην υπάρχει νόμος να λέει ότι αυτοί που θα διδάσκουν στα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών, παντού, να έχουν αυτά τα πτυχία αυτές τις δυνατότητες να παράγουν έργο. Να υπάρχουν κανόνες για όλα.

Κύριε Πρόεδρε, η Νέα Δημοκρατία πασχίζει να αυξήσει και να μεγιστοποιήσει και να αξιοποιήσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό το επιστημονικό δυναμικό της χώρας με αυτό που ζητάμε σήμερα, να αλλάξει το άρθρο 16 και τον νόμο πλαίσιο που έπεται. Είναι εφικτό η Ελλάδα να είναι και να θέλουμε να γίνει κέντρο πολιτισμού και κέντρο παιδείας χωρίς να έχουμε αυτή τη δυνατότητα –η μόνη χώρα στην Ευρώπη που δεν έχουμε αυτή την δυνατότητα- με το να το απαγορεύει το Σύνταγμα;

Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να σας πω ότι όταν ήμουν στην Αμερική για δέκα χρόνια καταμέτρησα τότε οκτώ χιλιάδες διδάκτορες καθηγητές στην Αμερική που πολλοί απ' αυτούς, αγαπητοί συνάδελφοι, θέλουν να έρθουν στην Ελλάδα αλλά δεν έρχονται. Είπε και ο κ. Παπαντωνίου αλλά και άλλοι συνάδελφοι για ποιο λόγο δεν έρχονται. Δηλαδή τα μυαλά της χώρας μας τα δανειζόμαστε, «clear brain» που λένε στην ειδική ορολογία που λένε διεθνώς, να φεύγουν τα καθαρά, τα μεγάλα μυαλά στην Αμερική ή στην Ευρώπη ή στην Αγγλία. Γιατί; Θέλουμε να αυξήσουμε την ανταγωνιστικότητα, κύριε Πρόεδρε, της ελληνικής οικονομίας χωρίς καινοτομία, χωρίς νέα προϊόντα, χωρίς πανεπιστημιακή έρευνα; Νομίζω ότι ακούγονται αστεία σ' αυτόν τον κόσμο που ζούμε σήμερα τον παγκοσμιοποιημένο, καλώς ή κακώς. Άλλη συζήτηση αυτή.

Κύριε Πρόεδρε –και θα τελειώσω μ' αυτό- όταν λέμε αλλαγή της πορείας της χώρας μας με την αλλαγή του άρθρου 16 κάνουμε ένα πράγμα μοναδικό και συγκεκριμένο. Υπάρχει η βάση πλέον για να υπάρξει μετέπειτα η πραγματική απελευθέρωση των δυνάμεων της παιδείας στην Ελλάδα. Αυτό είναι το ζητούμενο. Διότι, αν έχουμε αυτή τη βάση όλα τα πράγματα γίνονται κατά καλύτερο τρόπο και με ένα αυτοματοποιημένο τρόπο τα παιδιά μας αύριο θα βρίσκουν περισσότερες ευκαιρίες, θα έχουν περισσότερες δυνατότητες για να πετύχουν πολύ περισσότερα πράγματα στην ζωή τους.

Και αν το Π.Α.Σ.Ο.Κ. το 2001 είχε αποδεχθεί την αλλαγή αυτή σήμερα θα είχαμε πολύ περισσότερα να πούμε με τις δυνατότητες που θα μας έδιναν αυτά τα ιδρύματα τα οποία θα ήταν πλέον στην υπηρεσία των Ελλήνων πολιτών και ιδιαίτερα στα παιδιά μας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ και για τον χρόνο, κύριε Πρόεδρε. (Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Ο κ. Τζέκης έχει το λόγο.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές πολλά έχουν ειπωθεί για το σημαντικό ζήτημα που είναι η αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος. Ειπώθηκαν στο προηγούμενο διάστημα και πολλά βέβαια λέχθηκαν και σήμερα μέσα σ' αυτή την Αίθουσα. Ότι δηλαδή το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα έχει υποβαθμιστεί, ιδίως τα Α.Ε.Ι. και τα Τ.Ε.Ι., πως ό,τι είχαν να προσφέρουν τα πανεπιστήμια το πρόσφεραν. Ακούστηκε και πάλι σήμερα εδώ ότι ήταν μετεμφυλιακό κατάλοιπο, ότι τα πανεπιστήμια υστερούν έναντι των αντιστοίχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών. Ακόμα ακούσαμε ότι ευθύνεται και το άσυλο, δηλαδή η ελεύθε-

ρη διακίνηση ιδεών, ότι ευθύνεται το κατεστημένο των καθηγητών στα Α.Ε.Ι. και στα Τ.Ε.Ι..

Θέλω να ξεκαθαρίσω το εξής. Εμείς δεν υπερασπιζόμαστε το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα. Απεναντίας αγωνιστήκαμε στο παρελθόν και αγωνιζόμαστε για ουσιαστικές αλλαγές, ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις που στόχο όμως θα έχουν την ουσιαστική αναβάθμιση της αποκλειστικής δημόσιας δωρεάν και ενιαίας εκπαίδευσης προς όφελος του λαού. Γιατί θεωρούμε και ξεκαθαρίζουμε από την αρχή την παιδεία ως κοινωνικό αγαθό και όχι εμπόρευμα. Και μάλιστα σε αυτό το σημείο πρέπει να πω ότι αυτό το πλαίσιο υπήρξε πλαίσιο αγωνιστικών κινητοποιήσεων στο παρελθόν και είναι και πλαίσιο για τις σημερινές αγωνιστικές κινητοποιήσεις. Και σε αυτό το σημείο βέβαια ας σταματήσουν οι λοιδορίες για το μικρό αριθμό δήθεν των κινητοποιήσεων.

Και σε αυτό το σημείο να πω και την πολιτική υποκρισία των δυο κομμάτων να μεταθέτουν την ημερομηνία από την μια μέρα στην άλλη για να αποφύγουν την γενική κατακραυγή που ούτως ή άλλως υπάρχει για αυτή τη συμπαιγνία που γίνεται από τους δυο όσον αφορά στο άρθρο 16.

Και επαναλαμβάνω ότι αυτά που προτείνει το Κ.Κ.Ε. για το σύνολο της εκπαίδευσης, αλλά και ειδικά για τα Α.Ε.Ι. -και μέσα εκεί βέβαια ας αναλογιστούν τις ευθύνες τα κόμματα που διέπασαν τα Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι., τεχνολογία κ.λπ., είναι δηλαδή ευθύνη των κυβερνήσεων ό,τι μέχρι τώρα έχει γίνει- είναι προοδευτικές προτάσεις, φιλολαϊκές μεταρρυθμίσεις, που έρχονται σε σύγκρουση με τις προτάσεις που έχουν καταθέσει και τα δυο κόμματα για την αναθεώρηση του άρθρου 16. Είναι βαθιά αντιλαϊκές και συντηρητικότερες οι αλλαγές που προτείνονται. Εξάλλου υπήρχαν και πριν από δεκάδες χρόνια και στη δική μας της χώρα και μέσα στην Ευρώπη αλλά και παγκόσμια.

Και σε αυτό το σημείο θέλω να τονίσω ότι ήταν ατυχέστατες οι επισημάνσεις που ακούστηκαν και από Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ότι ευθύνεται και ο κομματισμός μέσα στα πανεπιστήμια, ο κομματισμός ακόμα και της νεολαίας, των φοιτητών στα πανεπιστήμια. Και κοιτάτε τώρα, είναι μεθοδευμένος αυτός ο εξευτελισμός των κομμάτων από τα Α.Ε.Ι. και τα Τ.Ε.Ι. που υποστηρίζετε και οι δυο γιατί γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά ότι ο κυβερνητικός κομματισμός είναι εκείνος που έφερε σε αυτή την κατάσταση τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι..

Έτσι λοιπόν, με την επισήμανση αυτή που κάνετε, τι θέλετε να απομακρύνετε από τα πανεπιστήμια; Εκείνες τις προοδευτικές δυνάμεις -και μέσα σ' αυτές είναι το Κ.Κ.Ε.- που πραγματικά εξακολουθούν και στην σημερινή πραγματικότητα και στη παγκοσμιοποίηση όπως την ονομάζετε και εμείς την προσδιορίζουμε ως καπιταλιστική- ιμπεριαλιστική να επιμένουν ότι η παιδεία είναι κοινωνικό αγαθό. Έτσι, λοιπόν, είναι υποκριτικό από την πλευρά και των δυο να επικαλείστε όλους αυτούς τους λόγους για να λέτε ότι πρέπει να αλλάξουν τα πράγματα.

Και ένα ερώτημα που έχουμε βάλει και το ξαναβάζουμε και δεν απαντάτε: Μα, εσείς δεν ήσασταν κυβερνήσεις από την Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα; Πέρασαν τριάντα δύο χρόνια. Μεταρρύθμιση επί της μεταρρύθμισης και από τις δυο τις κυβερνήσεις. Άρα, δηλαδή, βγάλτε το «μασκαριλίκι» αυτό από πάνω σας και δείτε τον εαυτό σας μέσα στον καθρέφτη για να δείτε ποια πολιτική είναι υπεύθυνη γι' αυτή την κατάσταση που επικαλείστε σήμερα για να προχωρήσετε στο επόμενο βήμα που είναι η αλλαγή του άρθρου 16 για να εισέλθει η επιχειρηματική δραστηριότητα και στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Αυτό είναι το άλλοθι σας. Αλλά ξέρετε η πολιτική υποκρισία περισσεύει και από την Κυβέρνηση και από την Αξιωματική Αντιπολίτευση.

Εξάλλου, αυτές οι μεταρρυθμίσεις είναι γεγονός ότι είναι μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια. Δηλαδή η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ακούστηκε η Συνθήκη της Μπολόνια. Ναι, είναι συγκεκριμένη η Συνθήκη Μπολόνια που ψήφισε η προηγούμενη κυβέρνηση. Κι εσείς, όμως, συμφωνείτε προς αυτή την κατεύθυνση. Είναι αποφάσεις της Λισσαβόνας. Και πώς να το κάνουμε; Υπάρχει και η Ευρωσυνθήκη, που συζητήσαμε και ψηφίσαμε στην Ολομέλεια της Βουλής.

Ξέρετε τι λέει το άρθρο 74 -κι αν θα ανατρέξετε και στο χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων, που έχει ενσωματωθεί στην Ευρωσυνθήκη, στο άρθρο 14- για την εκπαίδευση; Λέει ότι δωρεάν είναι μόνο η υποχρεωτική εκπαίδευση. Και λέει ότι είναι ζήτημα των γονέων να επιλέξουν την εκπαίδευση των παιδιών τους και μέσω της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Επομένως, «μην κρύβεστε πίσω από το δάχτυλό σας», γιατί είναι ξεκάθαρες οι προθέσεις σας.

Έτσι, λοιπόν, έχετε καθ' ολοκληρίαν όλες τις πολιτικές ευθύνες και οι δύο που εναλλάσσετε στην κυβέρνηση, για την κατάσταση που υπάρχει σήμερα στην εκπαίδευση και ιδίως στα Πανεπιστήμια, για τα οποία συζητάμε, και στα Τ.Ε.Ι..

Είναι υποκριτικό αυτό που είπε ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας. Αναφέρθηκε με ένα δήθεν ενδιαφέρον στην αγροτική, την οργανική, τη λαϊκή οικογένεια. Μα, υπάρχει έλλειψη υποδομών και στην ανώτατη εκπαίδευση. Δηλαδή, δεν υπάρχουν φοιτητικές λέσχες, εστίες, βιβλιοθήκες. Μάλιστα, εδώ μας είπατε για τις βιβλιοθήκες. Δεν ξέρετε ότι βιβλιοθήκες έχουν εκδοτικοί οργανισμοί και μάλιστα με την επιχορήγηση του Κρατικού Προϋπολογισμού, ενώ δεν υπάρχουν μέσα στα Πανεπιστήμια;

Άρα, λοιπόν, το πρόβλημα είναι βαθιά πολιτικό και βέβαια καταλογίζεται στη σημερινή -όπως και στις προηγούμενες- Κυβέρνηση.

Βέβαια, το ζήτημα της υποχρηματοδότησης είναι σοβαρό. Εξαρτάται, όμως, σε ποια κατεύθυνση θα δώσεις τη χρηματοδότηση. Διότι αν δώσεις μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό χρήματα για να ενισχύσεις αυτή την κατεύθυνση που παρακολουθούμε όλο αυτό το διάστημα και με την αλλαγή, είναι επόμενο ότι θα ευνοήσεις την εμπορευματοποίηση και του τομέα της παιδείας.

Έτσι, λοιπόν, αυτά επικαλούνται σήμερα η Κυβέρνηση και η Αξιωματική Αντιπολίτευση για την αλλαγή του άρθρου 16.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τρία, τέσσερα λεπτά, κύριε Πρόεδρε, όπως όλοι οι άλλοι.

Ο στόχος σας δεν είναι μόνο η ίδρυση ιδιωτικών Πανεπιστημίων, γιατί έχουμε και τα κολέγια, έχουμε τα εκπαιδευτήρια ελευθέρων σπουδών, τα οποία και αυτά αναβαθμίζονται μέσα από αυτή την εξέλιξη. Κύριος στόχος, όμως, είναι η λειτουργία των ήδη δημοσίων Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. με καθαρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

Βέβαια, πολλοί αναφέρατε ως παράδειγμα το τι συμβαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Και είπατε ότι είναι κάτω από το δημόσιο έλεγχο. Τι δεν είπατε, όμως, όλοι σας; Δεν είπατε ότι υπάρχουν και διδάκτρα, ότι η επιλογή των φοιτητών γίνεται μέσα από τα ίδια τα Πανεπιστήμια, ότι εκεί επήλθε και η διαβάθμιση των Πανεπιστημίων. Και ξέρετε τι εστί διαβάθμιση; Ότι χωρίζεται, ταξικά πλέον, η κοινωνία. Ότι αυτός που έχει να πληρώσει, θα πάει στο καλύτερο και ότι αυτός που δεν έχει να πληρώσει, θα πάει στο υποβαθμισμένο.

Άρα, λοιπόν, ταξική είναι η επιλογή της Κυβέρνησης, όπως και της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, να συμφωνήσουν στην αναθεώρηση του άρθρου 16.

Ένα άλλο επιχείρημα που ακούστηκε εδώ από τον κ. Βαρβιτσιώτη για το άσυλο. Είπε ότι το άσυλο ευθύνεται. Και το ακούσαμε από τον κ. Μαγγίνα. Μα, κοιτάτε τώρα. Πιστεύουμε ότι αυτή η ελεύθερη έκφραση στο χώρο των Πανεπιστημίων κατακλήθηκε μέσα από αγώνες. Δεν χαρίστηκε.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Το άσυλο όμως;

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Κοιτάτε, δεν ξέρω αν έχετε πάρει μέρος σε αγωνιστικές κινητοποιήσεις φοιτητών στα νιάτα σας. Πρέπει, όμως, να ξέρετε ότι οι γνωστοί - άγνωστοι μασκοφόροι είναι δημιουργία εκείνων των μηχανισμών που θέλουν να χτυπήσουν το άσυλο και μέσω του άσουλου να χτυπήσουν και την κατάργηση των δημοσίων πανεπιστημίων.

Εμείς δεν έχουμε ανάγκη τις κουκούλες. Το είπε η Γενική Γραμματεία. Οι αντιδραστικοί μηχανισμοί έχουν ανάγκη από τους γνωστούς - αγνώστους με τις κουκούλες, διαχρονικά.

Έτσι, λοιπόν, πιστεύουμε ότι η δημιουργία των ιδιωτικών, αλλά και η λειτουργία των δημοσίων με ιδιωτικοοικονομικά κρι-

τήρια, σημαίνει ότι δεν θέλουν το άσυλο. Γι' αυτό και μπαίνει υπό αμφισβήτηση.

Το ΠΑΣΟΚ: Ακουστήκε και πάλι η περίφημη αυτοτέλεια. Κοιτάτε τώρα. Όπως είναι το Σύνταγμα ισχύει η αυτοδιοίκηση. Και βέβαια δεν είδαμε καμία αυτοδιοίκηση. Όχι. Ένας σφιχτός εναγκαλισμός από την εκάστοτε κυβέρνηση, γιατί ήθελε να προωθήσει σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις την εκπαίδευση. Τι γίνεται τώρα με την αυτοτέλεια, όπως την εννοεί το Π.Α.Σ.Ο.Κ.; Παραδίδονται τα πάντα στους επιχειρηματίες, επενδυτές ιδιώτες, ότι αυτοί θα έχουν λόγο στο περιεχόμενο, στα προγράμματα, στη διοίκηση, στην έρευνα, δηλαδή πλήρη χειραγώγηση των Πανεπιστημίων.

Για του λόγου το αληθές, κύριε Πρόεδρε, θα καταθέσω στα Πρακτικά κάποιες σελίδες από την ημερίδα του Συντονιστικού Οργάνου Συλλόγων Αποφοίτων Αμερικανικών και Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων για την εξωστρέφεια ως παράγων εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης. Εκεί κλήθηκε και μίλησε ο κ. Παπανδρέου, ο Αρχηγός δηλαδή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Θα σας διαβάσω μόνο μία παράγραφο. «Παράλληλα, πρέπει να υπάρξει και συνεργασία με την επιχειρηματική κοινότητα, διότι τότε θα υπάρξει η δυνατότητα και το ενδιαφέρον να βρεθούν νέοι πόροι, να φτιαχτούν έδρες, ερευνητικά κέντρα, που θα τραβήξουν επενδύσεις και από τράπεζες, αλλά και από επιχειρήσεις, για να μπορούν με άλλες περιοχές τα παιδιά τους και σπουδάζουν, να κάνουν όλα αυτά να τα κάνουν μέσα από τα δημόσια Πανεπιστήμια, καλούμε τώρα τους ιδιώτες και τις τράπεζες να δώσουν τα λεφτά τους.

Ξέρετε εσείς κανέναν ιδιώτη – επενδυτή που να μην επιδιώκει το κέρδος; Ξέρετε εσείς αυτός που θα δώσει τα λεφτά, ότι δεν θα έχει υπό τον απόλυτο έλεγχο τη λειτουργία και του δημόσιου Πανεπιστημίου.

Τα καταθέτω στα Πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Άγγελος Τζέκης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Τελειώνω με το εξής:

Ακουστήκε και ένα άλλο επιχείρημα από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας. Η μεγάλη μετανάστευση Ελλήνων φοιτητών και η μεγάλη οικονομική αιμορραγία των οικογενειών τους.

Κατ' αρχήν να ξεκαθαρίσουμε το εξής: Δεν υπάρχει δωρεάν παιδεία στη χώρα μας. Η παραπαιδεία είναι γνωστή. Τέσσερα δισεκατομμύρια. Αυτά είναι γνωστά σε όλους μας. Οι οικογένειες που έχουν με άλλες περιοχές τα παιδιά τους και σπουδάζουν, πληρώνουν αδρά από την τσέπη τους.

Ξέρετε, όμως, γιατί το επικαλείται αυτό η Νέα Δημοκρατία; Διότι λέει: Ας έλθουν αυτά τα παιδιά πίσω. Αφού ούτως ή άλλως πληρώνουν εκεί, ας πληρώσουν εδώ. Και ξέρετε πού στοχεύουν; Να πληρώσουν ύστερα δίδακτρα και οι τριακόσιες χιλιάδες των Ελλήνων φοιτητών που σπουδάζουν στα δικά μας Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.. Δηλαδή, ένα επιχείρημα που υποκρύπτει τη βασική επιδίωξη που έχει η Νέα Δημοκρατία για να ιδιωτικοποιηθούν πλήρως και τα δημόσια Πανεπιστήμια.

Τελειώνω, λοιπόν, με το εξής: Οι μεταρρυθμίσεις...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Πώς συμπεραίνετε αυτό;

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΕΚΗΣ: Είναι δικό μου συμπέρασμα. Διότι όταν τους λες, φέρει τους μέσα να πληρώνουν καλύτερα εδώ το συνάλλαγμα τους παρά έξω, αυτό σημαίνει ότι δεν θα πληρώνουν μόνο αυτοί, αλλά θα πληρώσουν και οι υπόλοιποι. Αυτό ως προς τα δίδακτρα.

Άρα, λοιπόν, οι μεταρρυθμίσεις που προωθεί η Κυβέρνηση και η Αξιωματική Αντιπολίτευση, είναι μεταρρυθμίσεις συντηρητικές και με κατεύθυνση ταξική. Εμείς έχουμε μια αισιοδοξία, όσο κι αν θέλουν κάποιον να βάλουν αυτή την ώρα απέναντι στο αγωνιζόμενο εκπαιδευτικό και όχι μόνο κίνημα, γιατί είναι παλαιά αυτή η διεκδίκηση, για να μην καταργηθεί το άρθρο 16 κατ' αρχήν και μετά να προχωρήσουμε σε φιλολαϊκές, προοδευτικές μεταρρυθμίσεις. Αυτή την αισιοδοξία μας τη δίνει, αν θέλετε και το παρελθόν, γιατί οι οχλούσες μειοψηφίες ήταν εκείνες που κατήργησαν βαθιά ταξικές και συντηρητικές πολιτικές.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Η κ. Βούλτεψη έχει το λόγο.

ΣΟΦΙΑ ΒΟΥΛΤΕΨΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Επειδή πράγματι, αγαπητοί συνάδελφοι, στις μέρες μας περίσσεψε η κινδυνολογία και η υποκρισία, επειδή βλέπω ότι στην εποχή της παγκοσμιοποιημένης γνώσης και του προαναγγελλέντος εγχειρήματος ίδρυσης δωρεάν Πανεπιστημίου μέσω του διαδικτύου κάποιον πιστεύουν ότι παρόλα αυτά κάποιον μπορούν να βάλουν όρους και περιορισμούς στην κυκλοφορία γνώσεων και πληροφοριών, επειδή κάποιον αναστατώνουν –μια μικρή μειοψηφία– τη χώρα υπερασπιζόμενοι τα μαγαζιά τους και τις χρηματοδοτήσεις τους, επιθυμώ να προσθέσω κι εγώ μερικές σκέψεις μου σχετικά με όλα εκείνα που συμβαίνουν στην πατρίδα μας, χωρίς να υπάρχουν ιδιωτικά Πανεπιστήμια, για να καταδείξω ότι το χειρότερο έχει ήδη συμβεί, χωρίς καμία ανάμειξη των τόσο «δαιμονοποιημένων» ιδιωτικών Πανεπιστημίων.

Πιστεύω ότι μάλλον όσιμη είναι αυτή η υπεράσπιση του δημόσιου πανεπιστημίου, περισσότερο οφειλόμενη στο φόβο ξεβολέματος, αξιολόγησης και σύγκρισης της δουλειάς του κατεστημένου με τη δουλειά των άλλων. Επί δεκαετίες εκμεταλλεύονταν το μονοπώλιο στην ανώτατη και ανώτερη εκπαίδευση που δεν ήταν καν κρατικό, αλλά δικό τους προσωπικό και ουδέποτε αισθάνθηκαν την ανάγκη να κάνουν την αυτοκριτική τους, να λάβουν υπ' όψιν τους τα καμπανάκια που χρόνια τώρα μας χτυπούν οι διεθνείς οργανισμοί. Είναι πάντα οι ίδιοι. Είναι οι ίδιοι που διαμαρτυρήθηκαν επειδή, παρά το γεγονός ότι αυτό που συνέβαινε στο παρελθόν συνιστούσε «εθνική λοβοτομή» επιβλήθηκε η βάση του «10». Θεωρούσαν λογική την επί χρόνια εισαγωγή στα ανώτατα και ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα με βαθμό «2» με άριστα το «20». Δεν τους απασχολεί πόσοι βγαίνουν από τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα, αλλά πόσοι μπαίνουν διότι έτσι εξασφαλίζονται οι πολυπόθητες χρηματοδοτήσεις που δημιουργούν ανάγκες για στρατιές εκπαιδευτών στα ανά την Ελλάδα σπαρμένα και ουδέποτε αξιολογηθέντα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Πληρώνουν οι Έλληνες με τους φόρους τους. Πληρώνουν οι γονείς με την παράδοση αυτή εσωτερική μετανάστευση. Κερδίζουν οι ιδιοκτήτες ακινήτων, καφετεριών και σουβλατζδικων, αλλά παραμένουμε τελευταίοι σε όλους τους εκπαιδευτικούς δείκτες.

Δεν θυμάμαι να ανησύχησαν ποτέ οι σημερινοί φωνασκούντες όταν από έρευνα του Πανεπιστημίου Πατρών προέκυψε ότι είναι επικίνδυνα ανορθόγραφη η νέα γενιά δασκάλων. Από ποια πανεπιστήμια βγαίνουν αυτοί οι δάσκαλοι; Από τα ιδιωτικά; Και σε ποια σχολεία φοιτούσαν οι εισερχόμενοι με βαθμό «2»; Δεν οδηγήθηκαμε έτσι σε κατόχους πανεπιστημιακών διπλωμάτων με ελλειπείς γνώσεις; Αυτό δεν ήταν και το συμπέρασμα της έρευνας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ότι, δηλαδή, η κακή εκπαίδευση στην Ελλάδα αποτελεί έναν από τους βασικούς λόγους των μειωμένων επενδύσεων στη χώρα μας, κάτι το οποίο οδηγεί στην ανεργία;

Αυτοί που με διάφορες ευκαιρίες θορυβούν δεν βλέπω να κάνουν την αυτοκριτική τους και να ανησυχούν για το γεγονός ότι οι μεγαλύτερες αποτυχίες κάθε χρόνο σημειώνονται συστηματικά στα μαθήματα της Ιστορίας, της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας. Ούτε βλέπω να ανησυχούν για το γεγονός ότι στην Νεοελληνική Γλώσσα ένα στα τρία γραπτά είναι κάτω από τη βάση, ούτε για το γεγονός ότι τα Ελληνόπουλα έρχονται τελευταία στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε φυσικές επιστήμες, Μαθηματικά και Κλασική Παιδεία και ότι εννέα στους δέκα φοιτητές δεν εμπιστεύονται τα ελληνικά πανεπιστήμια και οκτώ στους δέκα πιστεύουν ότι δεν παίρνουν κατάλληλα εφόδια. Όλοι αυτοί από ποιοις διδάσκονται και από τι πανεπιστήμια αποφοιτούν;

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, φτάσαμε στο σημείο στο χορό της συζήτησης για το επίπεδο της εκπαίδευσης μας να μπει η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και οι ιδιοκτήτες, όπως είπα πριν, των ακινήτων, των καφενέων, των σουβλατζδικων. Δηλαδή, θεωρείται λογικό να υπάρχουν τα ανώτατα ιδρύματα επειδή πρέπει να λειτουργούν τα ταχυφαγεία και ενώ όλοι γνωρίζουν, για παράδειγμα, πως στο παρελθόν επί διακο-

σίων σπουδαστών αποφοιτούσαν οι πέντε από τα Τ.Ε.Ι.. Στη Θεσσαλονίκη υπάρχει Τμήμα Τ.Ε.Ι. το οποίο την τελευταία εξαετία έχει χίλιους πεντακόσιους εισακτέους και δέκα μόνο αποφοίτους, αλλά το Τμήμα έχει δαπάνες όλο τον χρόνο.

Και επιτέλους, είναι ευχαριστημένοι όλοι αυτοί που δεν αξιολογήθηκαν ποτέ από τις επιδόσεις των πανεπιστημίων τους, όταν μεταξύ των πεντακοσίων καλύτερων του κόσμου η Αθήνα έχει την τριακοστή πεντηκοστή τρίτη θέση και η Θεσσαλονίκη την τριακοστή ενενηκοστή;

Και γιατί δεν κατέβαιναν στους δρόμους όταν επί χρόνια μειώνονταν οι λειτουργικές δαπάνες και οι δαπάνες για τις υποδομές; Και γιατί δεν ακούσαμε ανάλογες διαμαρτυρίες για τις τεράστιες ανισότητες που υπάρχουν στον χώρο της εκπαίδευσης; Και γιατί θεωρούσαν φυσιολογικό και δεν αισθάνονταν την ανάγκη να διαμαρτυρηθούν για το σύστημα βάσει του οποίου τροφοδοτούνται οι σχολές - φέουδά τους με την Ελλάδα να έρχεται πρώτη στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε φροντιστηριακές ώρες διδασκαλίας; Γιατί δέχτηκαν να πηγαίνουν τόσα πολλά χρήματα στην παραπαιδεία, το 20% του οικογενειακού εισοδήματος; Γιατί δέχτηκαν να υπάρχει ιδιωτική εκπαίδευση στη μέση εκπαίδευση; Μήπως γιατί έτσι προετοιμάζονταν οι πελάτες; Τροφοδοτείται, δηλαδή, το σύστημα βάσει του οποίου οι ίδιοι θα έχουν λόγο ύπαρξης μετά από κάποια χρόνια, δηλαδή αυτοί οι οποίοι παριστάνουν τους «κλειδοκράτορες» της εκπαίδευσης και δεν ενδιαφέρονται καθόλου ότι με πτυχίο είναι το 27% των ανέργων; Και τότε εξεγέρθηκαν;

Μαζί με το Ιράν είμαστε πρώτοι στην εξαγωγή των φοιτητών. Άκουσα ότι αναφέρθηκαν και άλλοι συνάδελφοι σ' αυτό. Ένα δισεκατομμύριο ευρώ το χρόνο κοστίζουν οι εξήντα πέντε χιλιάδες περίπου Έλληνες που σπουδάζουν στο εξωτερικό. Τρομερή αυτή η αιμορραγία, αλλά τη δέχονται και δέχονται και την αιμορραγία των οικογενειών των παιδιών που τα στέλνουν σε άλλες πόλεις της Ελλάδας και θα πλήρωναν πολύ λιγότερα αν τα έστελναν να σπουδάσουν στο εξωτερικό ή σε ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο.

Βέβαια έχει υπολογιστεί ότι το κόστος διαβίωσης και διαμονής των εκατό χιλιάδων φοιτητών μας ανά την Ελλάδα στοιχίζει 3.000.000.000 ευρώ χωρίς να υπολογίζονται οι πολυτεχνικές και οι ιατρικές σπουδές. Και τότε διαμαρτυρήθηκαν που υπήρχαν συμβασιούχοι μέσα στο πανεπιστήμιο; Και τότε ανησύχησαν για τα ελλείμματα και τα χρέη των πανεπιστημίων στις Δ.Ε.Κ.Ο.;

Ναι, αλλά στη Σύνοδο των Πρυτάνεων, πριν από λίγο καιρό, ζητήθηκε να μην κάνει κανένα έλεγχο το κράτος στα λεφτά τα οποία δίνει μέσω του ελληνικού λαού για να λειτουργούν τα πανεπιστήμια. Δηλαδή, αυτό που μας λένε είναι να πληρώνουμε αλλά να μη μιλάμε.

Από τα δημόσια πανεπιστήμια, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν αποφοίτησαν όσοι λαμβάνουν μέρος στους Διαγωνισμούς του Α.Σ.Ε.Π.; Μα, αν ανατρέξετε στον Τύπο του Σεπτεμβρίου του 2004 θα δείτε να γράφει: «Για Βατερλό στο διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π. Μόνο ένας τους πέντε πτυχιούχους ΑΕΙ και ένας στους τρεις πτυχιούχους ΤΕΙ κατάφερε να λάβει βαθμό εξέτασης ίσο ή μεγαλύτερο της βάσης των 60 μονάδων που χρειάζεται το Α.Σ.Ε.Π.».

Δηλαδή, σκεφθείτε: Παίρνουν πτυχία από τα πανεπιστήμια και δεν μπορούν να τα βγάλουν πέρα με το διαγωνισμό του Α.Σ.Ε.Π.. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούμε να μιλάμε για επίπεδο εκπαίδευσης και γνώσης, όταν το 44% των Ελλήνων δεν έχουν ανοίξει ποτέ ένα βιβλίο και όταν φθάσαμε να διαβάζουμε Παπαδιαμάντη και Ροϊδη από μετάφραση και όταν σύμφωνα με έκθεση για την κατάσταση της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 25% των δεκαπεντάχρονων στην πατρίδα μας έχει δυσκολίες ανάγνωσης και όταν είναι ηλεκτρονικά αναλφάβητοι δύο στους τρεις Έλληνες.

Και ποιοι είναι αυτοί που βγαίνουν στο «αντάρτικο» και αρνούνται να εφαρμόσουν τους νόμους για την αξιολόγηση; Συνέβη και αυτό στο Πολυτεχνείο της Αθήνας και της Πάτρας όπου αποφάσισαν «λέει» να μην επιτρέψουν την ίδρυση Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας της κυρίας Βουλευτού

Κύριε Πρόεδρε, τελειώνω με αυτό.

Καλά βολεμένοι και κρυμμένοι πίσω από συνδικαλιστικά πρόνομια, βολέματα, ασυλία και ασυδοσία, όλοι αυτοί που σήμερα προκαλούν χάος είναι υπόλογοι για το επίπεδο της εκπαίδευσης του λαού μας και αντί να παριστάνουν τους τιμητές όφειλαν να κάνουν την αυτοκριτική τους και να σιωπούν γιατί τα οικτρά εκπαιδευτικά αποτελέσματα είναι και δική τους ευθύνη.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Ο κ. Χυτήρης έχει το λόγο.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πολλοί που πέρασαν από αυτό το Βήμα έκαναν έκκληση για να μιλήσουμε με ειλικρίνεια, όπως είπαν.

Εγώ θεωρώ ότι ένας πολιτικός μιλάει πάντα με ειλικρίνεια και όχι ειδικά σήμερα. Αυτό είναι το καθήκον του. Με ειλικρίνεια, λοιπόν, υποστηρίζω ότι η θέση του κόμματός μου, του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι και καθαρή και προοδευτική και θα εξηγήσω το λόγο γιατί το λέω αυτό.

Νιώθω άσχημα όταν γνωρίζω –και όταν γνωρίζουμε όλοι μας– ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι πολύ χαμηλά σε σχέση με τα ευρωπαϊκά. Είναι τελευταία, προτελευταία. Είναι στον πάτο, εν πάση περιπτώσει και θα έπρεπε όλοι να νιώσουμε άσχημα. Άρα, κάτι πρέπει να γίνει. Η ύπαρχουσα κατάσταση πρέπει να αλλάξει. Θα έλεγα καλύτερα ότι θα έκανα τα πάντα και θα έκανε ο καθένας μας ώστε να έχουμε καλή παιδεία στον τόπο και όχι αλλαγή του άρθρου 16 που είναι μία παρωνυχίδα.

Σας αναφέρω ότι έχω έναν αδελφό, ο οποίος ήταν καθηγητής σε αγγλικό πανεπιστήμιο από τη δεκαετία του 1960. Τον ρώτησα, λοιπόν, αν παίρνει το πανεπιστήμιο ευρωπαϊκά προγράμματα και αν παίρνει και ο ίδιος και μου είπε βεβαίως. Του λέω: «Άρα, παίρνετε και χρήματα». Μου είπε ότι τα χρήματα από τα προγράμματα τα οποία εκτελούμε τα παίρνει το πανεπιστήμιο και η σχολή.

Λέω «και εσείς;». «Εμείς παίρνουμε points», δηλαδή πόντους, «που λαμβάνονται υπ' όψιν στην ακαδημαϊκή καριέρα μας». Αυτά στο αγγλικό πανεπιστήμιο.

Θέλω, λοιπόν, να σας δείξω τη διαφορά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα που έρχονται εδώ, με τα ευρωπαϊκά χρήματα που έρχονται εδώ και με το ποια χρήματα παίρνει το πανεπιστήμιο και ποια χρήματα παίρνουν οι σχολές και ποια χρήματα παίρνουν αυτοί που παίρνουν τα προγράμματα. Ενδεικτικά το λέω αυτό.

Υποστηρίζω, λοιπόν, ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει καθαρή και προοδευτική θέση. Και λέω και πάλι το γιατί. Γιατί στο περιεχόμενο του άρθρου 16 έχει απολύτως διαυγή θέση. Τι είναι αυτό το οποίο θα πρέπει να είναι το άρθρο 16 και τι να γράφει; Σας το διαβάζω: «Η πολιτεία οφείλει να ενισχύσει περαιτέρω και κατά προτεραιότητα το δημόσιο πανεπιστήμιο και να εξασφαλίσει την αυτοδιοίκηση και την αυτοτέλειά του».

Δεύτερον. «Η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων πρέπει να οριοθετηθεί συστηματικά, με βάση μια σειρά αυστηρών εγγυήσεων, αντίστοιχων προς τις εγγυήσεις των δημοσίων πανεπιστημίων». Και άλλα.

«Έχει καθαρή θέση πώς πρέπει να είναι το άρθρο 16 μετά την αναθεώρηση, έχει καθαρή θέση για τον εκτελεστικό νόμο, ο οποίος θα πρέπει να φτιαχτεί από την επόμενη Βουλή και δεσμεύεται γι' αυτό. Κι έχει καθαρή θέση και δεσμεύεται για το νόμο που πρέπει να υπάρχει και τη μεταρρύθμιση που πρέπει να υπάρξει στη παιδεία. Σας έχουμε δώσει ένα περιγράμμα δεκαπέντε τέτοιων σημείων. Δεν είναι ανάγκη να τα αναφέρω τώρα. Θα μείνω μόνο στο 5% που δεσμευόμαστε ως κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. να δώσουμε στην παιδεία».

Τι γίνεται με τις άλλες απόψεις, με τις άλλες πτέρυγες; Επιτρέψτε μου να πω ότι, όσον αφορά τη Νέα Δημοκρατία, έχει χάσει το τεκμήριο της εμπιστοσύνης τρία χρόνια που είναι στην Κυβέρνηση. Ο ίδιος ο Πρωθυπουργός είχε πει – και δεσμεύθηκε – ότι θα δώσει 5% στην παιδεία και έδωσε λιγότερα φέτος από αυτά που ήταν πέρυσι. Και μια σειρά άλλα πράγματα έγιναν στην παιδεία αυτά τα χρόνια, τα οποία δεν την πήγαν καθόλου μπροστά. Μόνο στα λόγια. Αλλά στην πολιτική δεν μπορεί

να στηριχτεί κανείς στα λόγια, όταν έχει παραδείγματα από την πράξη.

Και τι λέει η άλλη πτέρυγα, αυτοί που δεν θέλουν την αναθεώρηση του άρθρου 16; Εγώ φοβάμαι ότι δεν θέλουν να αλλάξει τίποτα. Διότι, αγαπητοί συνάδελφοι, αν ήθελαν να αλλάξει κάτι επί το προοδευτικότερο, τότε δεν θα βλέπαμε αγώνες; Δεν θα τους βλέπαμε να κατεβαίνουν στους δρόμους με συλλαλητήρια και να έχουν διαφορετική στόχευση για να αλλάξει η παιδεία προς το προοδευτικότερο και προς το καλύτερο; Είδατε εσείς τέτοιες διαδηλώσεις; Εγώ δεν είδα.

Στην εποχή μου – το είπαν κι άλλοι – είχαμε κάνει τέτοιες διαδηλώσεις και πετύχαμε πολλά πράγματα. Τώρα υπάρχουν αμυντικά αντανάκλαστικά. Νομίζω ότι θέλουν να διατηρηθεί μια υπάρχουσα κατάσταση. Μπορεί να μην το εκδηλώνουν φανερά, αλλά αυτό είναι το αποτέλεσμα. Το αποτέλεσμα είναι να διατηρείται μια τέτοια κατάσταση.

Γι' αυτό και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. από τώρα λέει ότι στις επόμενες εκλογές θα κατέβει με τις θέσεις του απέναντι στην παιδεία, τις θέσεις που έχει, καθαρότατα και με δεσμεύσεις και ο ελληνικός λαός θα κρίνει, ποια παιδεία θέλει και από ποιον θέλει αυτή την παιδεία, ποιον εμπιστεύεται να πραγματοποιήσει το πρόγραμμά του για την παιδεία. Νομίζω ότι δεν υπάρχει καθαρότερη θέση απ' αυτήν. Έχουμε μιλήσει για δημοψήφισμα. Δημοψήφισμα δεν γίνεται. Η Νέα Δημοκρατία δεν το θέλει. Τουλάχιστον εμείς αυτό θα κάνουμε. Θα κατέβουμε στον ελληνικό λαό και θα πούμε «Ελληνικό λαέ, αυτές είναι οι θέσεις μας, αυτό θα κάνουμε ως κυβέρνηση γύρω από την παιδεία». Γι' αυτό ο ελληνικός λαός είναι αυτός που κρίνει, τελικώς.

Θέλω να προσθέσω, επίσης, το εξής. Η ανώτατη παιδεία μας δεν κινδυνεύει από τα μη κρατικά πανεπιστήμια, κατά την άποψή μου. Κινδυνεύει πρωτίστως από τον κακό εαυτό της. Κι αυτό, γιατί; Διότι υπάρχουν μη κρατικά πανεπιστήμια σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά τα βασικά πανεπιστήμια τα οποία και προτιμούνται είναι τα δημόσια πανεπιστήμια. Και γιατί προτιμούνται; Διότι είναι πραγματικά πανεπιστήμια και παρέχουν πραγματικά το επίπεδο μόρφωσης που ζητά ο νέος σήμερα στη χώρα του, στην Ευρώπη.

Έχουμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ότι στη Γερμανία υπάρχουν εξήντα εννέα πανεπιστήμια, τα οποία είναι μη κρατικά. Στα εξήντα εννέα αυτά πανεπιστήμια οι φοιτητές είναι το 3% του πληθυσμού των φοιτητών της Γερμανίας. Όλοι οι άλλοι πάνε στα δημόσια πανεπιστήμια. Επομένως, όταν έχεις καλή δημόσια παιδεία, τότε δεν κινδυνεύεις από τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Μπορεί εν δυνάμει να διευκολυνθείς κιόλας, όταν γνωρίζουμε ότι εμείς εδώ στην Ελλάδα, είμαστε η τρίτη χώρα εξαγωγής φοιτητών σε όλο τον κόσμο. Πάνω από εξήντα πέντε χιλιάδες φεύγουν στο εξωτερικό για να σπουδάσουν, με ό,τι σημαίνει αυτό και με πτυχία αμφιβόλου ποιότητας. Και το ξέρουμε όλοι αυτό. Αυτά όλα πιστεύω ότι πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν.

Τελειώνοντας, κύριοι συνάδελφοι, θέλω να σας πω το εξής. Η πολιτική, όπως είπαμε και όπως εγκαλούμεθα όλοι μας, θέλει ειλικρίνεια. Σύμφωνοι. Θέλει, όμως και τόλμη, θέλει και τομές οι οποίες πρέπει να γίνονται. Και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στη διάρκεια που κυβέρνησε τη χώρα όλα αυτά τα χρόνια και τόλμη είχε και τομές έκανε. Το ότι αυτά πρέπει κάθε τόσο να γίνονται καινούργια και να προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα, δεν πιστεύω κανείς να το αμφισβητεί. Αλλά όταν μιλάμε για την παιδεία, το βλέμμα μας πρέπει να είναι στο αύριο, διότι αφορά τα παιδιά της Ελλάδος, δηλαδή το μέλλον της Ελλάδος. Και το μέλλον αυτό είναι ευρωπαϊκό, κάτι το οποίο το ξεχνάμε ή θέλουμε να το ξεχνάμε ή δημαγωγούμε επ' αυτού, ότι κάτι άλλο είναι αυτή η Ευρώπη. Εμείς είμαστε στην Ευρώπη και το μέλλον μας είναι ευρωπαϊκό. Επομένως, πρέπει και η παιδεία μας, τώρα που τα πανεπιστήμιά μας είναι στην κατάταξη στον πάτο των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, να αναβαθμιστεί, χωρίς καμιά αμφιβολία. Πιστεύω ότι δεν πρέπει να κλείνουμε τα μάτια στην πραγματικότητα, διότι υπάρχει κίνδυνος να μείνουμε τυφλοί, δηλαδή να υστερήσουμε και να είμαστε μονίμως οι τελευταίοι.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Ο κ. Παπαϊωάννου έχει το λόγο.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ξεκινώ από μια διαπίστωση, από έναν κοινό τόπο που πιστεύω ότι διακατέχει όλους μας σ' αυτή την Αίθουσα, ότι η παιδεία στη χώρα μας πρέπει να είναι δημόσιο αγαθό.

Για μας, για το ΠΑ.ΣΟ.Κ., αδιαπραγμάτευτη είναι η θέση μας για δωρεάν δημόσια παιδεία. Υπάρχει ένα κρίσιμο ερώτημα και εδώ προφανώς υπάρχουν διαφωνίες, σε σχέση με το αν υπάρχει κρίση και σε τι βαθμό είναι η κρίση στην ελληνική παιδεία.

Προσωπικά πιστεύω ότι η κρίση είναι χρόνια, μεγάλη και πολυδιάστατη.

Οι ευθύνες του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. μπορεί να πιστωθεί πολλά πράγματα στο χώρο της παιδείας ξεκινώντας από το νόμο πλαίσιο τομή, ανατροπή για εκείνη την εποχή. Υπήρξαν μεγάλες αλλαγές όπως στην έρευνα, στα μεταπτυχιακά και σε τόσα άλλα. Ανταποκρίθηκε όμως το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στις νέες ανάγκες και στις νέες συνθήκες; Δηλαδή έγιναν οι αλλαγές με τις επιβαλλόμενες ταχύτητες και η προσαρμογή με βάση τα νέα δεδομένα; Θα απαντήσω ειλικρινά. Όχι.

Δεν είναι μόνο ότι εμείς υστερούμε έναντι της Ευρώπης. Σας θυμίζω ότι η Ευρώπη υστερεί έναντι της Αμερικής. Σήμερα υπάρχουν μεγάλες συμφωνίες, υπάρχει μία επανάσταση στο χώρο της γνώσης και της παιδείας. Σας θυμίζω τις μεγάλες συμφωνίες που έχουν γίνει ανάμεσα στα αμερικάνικα πανεπιστήμια στη Σιγκαπούρη, στο Χόνγκ-Κόνγκ, στη Σαγκάη, δηλαδή Κίνα, Ινδία κ.λπ. Σε όλο αυτό το παγκόσμιο γίνεσθαι της διάχυσης και της κυκλοφορίας της γνώσης δυστυχώς η Ευρώπη υστερεί.

Όλοι συμφωνούμε ότι χρειάζονται δραστικές αλλαγές, προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Αυτά θα έπρεπε να συζητάμε. Αλλαγές πού όμως; Αλλαγές στη χρηματοδότηση, στην οργάνωση, στη χρήση των νέων τεχνολογιών. Τι γίνεται; Ποιοι μείνουν στις διαπιστώσεις; Πρώτα από όλα η Κυβέρνηση, η οποία οφείλω να πω ότι στα τρία περίπου χρόνια που κυβερνά τον τόπο, στο χώρο αυτό έχει δώσει αρνητικές εξετάσεις. Μεταρρυθμίσεις δεν υπάρχουν. Οπισθοδρόμηση υπάρχει.

Υπάρχουν ζητήματα και ευθύνες στους καθηγητές κυρίως των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, που ενώ επικαλούνται αλλαγές, όταν πάει κάποιος να θίξει τα λεγόμενα κεκτημένα εκεί τους βρίσκει σθεναρά απέναντί του.

Πρέπει λοιπόν να ξεφύγουμε από την ακινησία. Το σύστημα –χρησιμοποίηω τη φράση κάποιου συναδέλφου που άκουσα το πρωί και την υιοθετώ– βουλιάζει.

Οι μεταρρυθμίσεις αναμφίβολα απαιτούν ειλικρινή διάλογο, απαιτούν μια νέα στρατηγική συμφωνία, απαιτούν ένα νέο πλάνο, μια συνεχή μεταρρύθμιση και στάδια, γιατί όλα δε γίνονται από τη μια μέρα στην άλλη.

Σας θυμίζω, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, ότι ο Γιώργος Παπανδρέου, ο Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. από την πρώτη μέρα, από τις προγραμματικές δηλώσεις, είπε στην Κυβέρνηση ότι είμαστε εδώ, είμαι εδώ γι' αυτήν τη συνεννόηση. Και εσείς την απορρίψατε όχι μόνο στα λόγια αλλά και εμπράκτως. Θυμίζω ότι η πρώτη πράξη της Κυβέρνησης ήταν οι κοινοματικές διώξεις των διευθυντών των σχολείων. Το να πω πώς οι ίσες ευκαιρίες ή η αξιοκρατία συμβιβάζεται με το ρουσφέτι και τη συναλλαγή, αυτό είναι μία άλλη υπόθεση που αφορά μόνο την παράταξη της Νέας Δημοκρατίας.

Σας θυμίζω, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, ότι το 2006 οι διαμαρτυρίες πήραν δραματικό χαρακτήρα ιδιαίτερα στην κατώτερη και στη μέση εκπαίδευση. Έξι εβδομάδες απεργία των δασκάλων. Το ίδιο ή περίπου το ίδιο είχαμε και με τους καθηγητές της μέσης εκπαίδευσης.

Υπάρχουν ζητήματα πολύ σημαντικά. Πενήντα έξι νέα βιβλία είχαν προετοιμαστεί από τις κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Τα βιβλία αυτά προϋποθέτουν για τους καθηγητές μία νέα γνώση. Είναι νέα δεδομένα. Και αυτά οι καθηγητές δεν μπόρεσαν να τα παρακολουθήσουν με βάση τις αδυναμίες που παρουσίαζε η κυβερνητική σας πολιτική.

Έτσι σήμερα που όλοι και ιδιαίτερα στην Ευρώπη, που έχει μείνει πίσω, αναπτύσσουν προβληματικές, αναζητούν ειλικρι-

νείς διαλόγους και συζητήσεις, εμείς μπαίνουμε σε ψευδοδιλήμματα.

Στο χώρο της ανώτατης παιδείας απαιτούνται μεγάλες αλλαγές. Οι αλλαγές είναι υπόθεση όλων μας. Είναι υπόθεση όλων μας στο βαθμό που έχουμε κοινές διαπιστώσεις, έχουμε διαπιστώσεις ότι στα πανεπιστήμια ή σε πολλά από τα πανεπιστήμια, ας μου επιτραπεί η έκφραση –είναι λίγο σκληρή– επικρατούν φαιρίες. Μιλάμε για συναλλαγές. Υπάρχουν τεράστια προβλήματα στα διοίκηση. Ακούω πολλές φορές τον όρο πιστοποίηση και αξιολόγηση. Εκείνο που θα έπρεπε να δει πρώτα απ' όλα η Κυβέρνηση είναι η πιστοποίηση και η αξιολόγηση κυρίως στη διοίκηση των ελληνικών πανεπιστημίων.

Όλοι έχουν καταθέσει προτάσεις, αλλά ξέρετε οι κυβερνήσεις δεν κρίνονται στις προτάσεις αλλά στο έργο. Σας θυμίζω εδώ τη δική μας συμμετοχή στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας αλλά και το γεγονός, γιατί πολλές φορές το επικαλέστηκαν αρκετοί συνάδελφοι και ο εισηγητής σας, ότι το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας στην πράξη η πρώτη που το αμφισβήτησε ήταν η κυρία Υπουργός Παιδείας, η κ. Γιαννάκου.

Εμείς έχουμε μία διαφορετική πρόταση. Είναι φανερό ότι η πρόταση εμπεριέχει και το στοιχείο της αυτοκριτικής σε σχέση με την πορεία μας. Και εδώ υπάρχουν μεγάλες διαφορές.

Κατ' αρχήν υπάρχει μία ουσιαστική διαφορά όσον αφορά τη χρηματοδότηση και την άκουσα προηγούμενης και από τον κ. Χυτήρη και από πολλούς συναδέλφους.

Δεν μπορείτε, κύριοι συνάδελφοι, να λέτε προεκλογικά ότι θα πάμε στο 5% του Α.Ε.Π. και το 3,7% να το κάνετε 3,1% και να θέλετε να σας πιστέψουμε. Γιατί είπε ο κ. Παναγιωτόπουλος να τον εμπιστευόμαστε. Γιατί να τον εμπιστευόμαστε;

Εμείς δε θέλουμε ένα ασφικτικό, γραφειοκρατικό έλεγχο στα πανεπιστήμια. Θα μου πείτε «μα, που τον είδατε τον κρατικό ασφικτικό έλεγχο;». Σας θυμίζω ότι πριν από λίγους μήνες η κ. Γιαννάκου, η Υπουργός Παιδείας, έστειλε έγγραφο στο Ιατρικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών με το οποίο ζητούσε να προκηρύξει συγκεκριμένη ακαδημαϊκή θέση, προσδιορίζοντας τόσο το αντικείμενο της θέσης όσο και το βαθμό, χωρίς να προηγηθεί αίτημα ή κανένας διάλογος με το πανεπιστήμιο. Ξαφνικά βρέθηκαν μπροστά σ' ένα έγγραφο.

Έτσι αντιλαμβάνετε τη λειτουργία του δημόσιου πανεπιστημίου, που τόσα πολλά άκουσα σήμερα ότι θέλετε να το ενισχύσετε, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας;

Ανάμεσα στις προτάσεις του Π.Α.Σ.Ο.Κ. υπάρχουν κρίσιμα ζητήματα και ερωτήματα που όπως είπα πρέπει να τα δούμε μέσα από έναν ειλικρινή διάλογο. Σ' αυτά είναι και η αξιολόγηση της έρευνας αλλά και των μονάδων των πανεπιστημίων, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η χρηματοδότηση, η ουσιαστική σύνδεση με την έρευνα. Βέβαια υπάρχει και το θέμα της επιλογής των καθηγητών. Αξιοκρατία.

Θυμίζω ότι και στην Ευρώπη πλέον αλλά στην Αμερική είναι κοινός στόχος, δεν υπάρχει μονιμότητα στις ανώτατες βαθμίδες. Κάθε τρία χρόνια όλες οι θέσεις προκηρύσσονται. Το έχουμε σκεφθεί για την Ελλάδα; Και αν το έχουμε σκεφθεί, πώς θα το υλοποιήσουμε και μέσα από ποια διαδικασία;

Υπάρχει το ζήτημα των κριτηρίων επιλογής όσον αφορά την πρόσβαση. Και χθες πάλι αφιχνιδιαστήκαμε. Εγώ δεν θα πω ότι δεν είναι αντικειμενικό το το σημερινό σύστημα είναι όμως ορθολογικό; Και στο βαθμό που δεν είναι ορθολογικό, ποια είναι τα μέσα θεραπείας;

Υπάρχουν τα ζητήματα των νέων υποδομών, της κατάργησης του ενός και μοναδικού προγράμματος. Έρχομαι τώρα στα ζητήματα που μας απασχολούν πολύ.

Κινδυνεύει ο δημόσιος χαρακτήρας της εκπαίδευσης στο βαθμό που πάμε, στο πλαίσιο που έχουμε θέσει, δηλαδή στην ύπαρξη μη κρατικών πανεπιστημίων –δεν μου αρέσει ο όρος και δεν είναι και κυριολεκτικά σωστός– μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα; Η απάντηση είναι όχι. Με μία όμως προϋπόθεση, ότι αυτά που λέμε σε σχέση με το δημόσιο πανεπιστήμιο τα εννοούμε. Και αναφέρθηκε προηγούμενης ο κ. Χυτήρης στο παράδειγμα της Γερμανίας όπου στα εξήντα εννέα μη κρατικά πανεπιστήμια που λειτουργούν εκεί μόνο το 3% του φοιτητικού πληθυσμού πηγαίνει. Και κυρίως σ' αυτά που πηγαίνει είναι κάποια της

Καθολικής Εκκλησίας που έχουν μια σωστή λειτουργία και θεμελίωση.

Άρα, πρέπει να διασφαλιστεί το πώς θα λειτουργήσουν αυτά τα πανεπιστήμια με ποια μορφή μη κερδοσκοπικής επιχείρησης κοινωφελούς χαρακτήρα. Και εδώ πρέπει να υπάρξουν συνταγματικές δεσμεύσεις. Υπάρχει μέσα στο Σύνταγμα που σημαίνει ότι άλλα μπορεί να έχουμε σήμερα και βέβαια ο αυριανός νομοθέτης, ο αναθεωρητικός, η επόμενη Βουλή, ο συσχετισμός το προσδιορίζει όπως θέλει. Πιστεύω ότι είναι μια κακή πρόβλεψη από πλευράς Συντάγματος. Πάντοτε υποστήριζα ότι οι εκατόν ογδόντα θα πρέπει να είναι στη δεύτερη Βουλή που κάνει και τις διατυπώσεις. Τέλος πάντων, δεν έχει μπει η διαδικασία αναθεώρησης της αναθεωρητέας διαδικασίας. Δε θέλω να πάω εκεί.

Σε κάθε περίπτωση όμως, όσο έχουμε την πρόθεση να ψηφίσουμε τη συγκεκριμένη διάταξη και να την ψηφίσουμε στη λογική ότι μια διαδικαστική λειτουργία δεν μπορεί να ακυρώνει την ουσία της πρότασης που έχει ο καθένας από μας, είναι η ώρα για συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Και ας αποτυπωθούν οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις στο κείμενο και αύριο το πρωί η οποία κυβέρνηση –εμείς πιστεύουμε ότι θα είμαστε εμείς ή αν είναι η Νέα Δημοκρατία– ας έρθει να τις ακυρώσει. Όμως να υπάρξουν δεσμεύσεις να ξέρουμε που πάει το ζήτημα. Αυτό μπορούμε να το πετύχουμε αν λειτουργήσει σωστά το Προεδρείο και αν αυτά που εσείς λέτε, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, τα εννοείτε.

Υπάρχει ακόμη και ο ασύδοτος χώρος της ανώτατης παιδείας στη χώρα μας. Καλώς ή κακώς εμείς μπορεί να μην το αναγνωρίζουμε, η πραγματικότητα όμως είναι έτσι, ότι αυτός ο χώρος των διάφορων Ι.Ε.Κ., των διάφορων Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών που λειτουργούν είτε ως παραρτήματα είτε ως αυτοτελώς κ.λπ., έχουν βρει τις διαδικασίες. Βλέπετε εδώ η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετώπισε και στο πλαίσιο της Μπολόνια αλλά και γενικότερα το θέμα με μία χαλαρότητα. Γι' αυτό και εισπράττει το τίμημα σε σχέση με το τι συμβαίνει στον άλλο κόσμο.

Δηλαδή βιάστηκε να αναγνωρίσει τα επαγγελματικά προσόντα έξω από προϋποθέσεις κ.λπ., αλλά είναι η ώρα όμως και θα έρθει η 36/05 αν θέλετε οδηγία που το Σεπτέμβριο μήνα μπορεί να είναι υποχρεωτική. Αλλά μπορούμε να συμφωνήσουμε σε κάτι, κύριοι συνάδελφοι, και μ' αυτό να κλείσω; Μπορούμε να στείλουμε από δω ένα σαφές μήνυμα στους επιχειρηματίες, στους ιδιοκτήτες των διάφορων Ι.Ε.Κ. που μας στέλνουν διάφορα κείμενα ότι αυτή η αναθεώρηση δεν τους αφορά; Αυτή η διαδικασία με τις σκέψεις και με τα μυαλά που έχουν και με τον τρόπο που επενδύουν μέχρι τουλάχιστον σήμερα πάνω στο χώρο δεν τους αφορά. Γιατί οι αυριανές επιχειρήσεις θα είναι μη κερδοσκοπικές, θα έχουν κοινωφελή χαρακτήρα. Ουσιαστικά μπορεί να μην έχουν τη μορφή νομικού προσώπου, θα είναι, όμως, ιδρύματα για να υπηρετήσουν το δημόσιο αγαθό της παιδείας πάνω στο οποίο θέλω να πιστεύω ότι συμφωνούμε όλοι μας.

Και, τελειώνοντας, θέλω να αναφερθώ στις αγωνίες και στις κινητοποιήσεις της νεολαίας, της νέας γενιάς της πατρίδας μας. Πιστεύω ότι αυτές οι κινητοποιήσεις έχουν βάση, στο βαθμό που δεν δώσαμε και δεν δίνουμε με σαφήνεια το πλαίσιο αλλά και τα επιμέρους στάδια μιας νέας στρατηγικής στους νέους μας που θα προσδιορίζει στόχους και προτεραιότητες σε σχέση με το πού το πάμε συνολικά για το θέμα της γνώσης και της παιδείας στη χώρα μας. Αυτό βέβαια δεν δικαιολογεί και δεν υιοθετώ τη στείρα άρνηση που πολλές φορές παρατηρείται και σ' αυτόν το χώρο. Το πρόβλημα όμως ας μην το αναζητήσουμε στους νέους μας. Το πρόβλημα είναι δικό μας, είναι πρόβλημα των ηγεσιών, είτε αυτές είναι πολιτικές ηγεσίες είτε αυτές είναι πνευματικές ηγεσίες.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του Π.Α.Σ.Ο.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Ο κ. Μπούρας έχει το λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, πραγματικά από τον κ. Παπαϊωάννου και από τον κ. Χυτήρη και από άλλους συναδέλφους ακούστηκαν

και άλλα παρεμπόδιοντα θέματα για την παιδεία. Δεν θέλω να εξαντλήσω το χρόνο να απαντήσω και μπορώ να απαντήσω. Μπορούν να κάνουν μια επερώτηση να δουν για τις δαπάνες για την παιδεία ή για τον τρόπο με τον οποίον διορίζονταν παλιά ή διορίζονται οι διευθυντές των σχολείων.

Εκείνο για το οποίο χαίρομαι, ιδιαίτερα, σήμερα είναι ότι πράγματι έστω και δειά ο κ. Παπαϊωάννου αναγνώρισε ψήγματα αυτοκριτικής. Αυτό είναι πολύ θετικό. Και βέβαια δεν ξέρω, κύριε Χυτήρη, πόσο πιστεύετε ότι είκοσι χρόνια δεν κάνατε όσα έπρεπε να κάνετε και τι πειστήριο θα δώσετε στον ελληνικό λαό έτσι ώστε στις επόμενες εκλογές να σας εμπιστευθεί.

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ: Ξέρει ο ελληνικός λαός.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ: Ξέρει και πάρα πολύ ξέρει. Κρίνει και συγκρίνει. Τα συμπεράσματά του τα δείχνει καθημερινά.

Βέβαια, χαίρομαι ιδιαίτερα που θα μπορούσαμε να συμπληρώσουμε οι περισσότεροι. Εγώ πιστεύω ότι και αυτοί κυρίως είναι ελάχιστοι ένας ή δυο, ο εξαιρετός συναδέλφος ο κ. Λοβέρδος φερ' ειπείν μετά τις αγορεύσεις των συναδέλφων τους από την πλευρά της Αξιοματικής Αντιπολίτευσης φαντάζομαι και αυτός σε ορισμένα θέματα να άλλαξε γνώμη. Γιατί πράγματι εγώ -κοιτώντας το ρολόι δεν έφυγα σχεδόν καθόλου επί οκτώ ώρες- χαρακτηρίζω αυτήν τη συνεδρίαση πάρα πολύ σημαντική, ουσιαστική η οποία μάλιστα από τις τόσο ενδιαφέρουσες προτάσεις που ακούστηκαν καταρρίπτει κάθε μύθο που για όλα τα προηγούμενα εικοσιτετράωρα κυρίως, και τον προηγούμενο μήνα, προσπάθησαν μερικοί να εξυψάνουν στην ελληνική κοινωνία προκειμένου να «δαιμονοποιήσουν» το άρθρο 16.

Επειδή μάλιστα είμαι των θετικών επιστημών και μάλιστα διδάκτωρ, προσπάθησα αυτόν τον καιρό να λύσω μια εξίσωση που την είδα σε πολλά πανό από την πλευρά του Κ.Κ.Ε. και της Αριστεράς και δεν μπόρεσα να βρω λύση πώς το μη κρατικό συν μη κερδοσκοπικό ισούται με ιδιωτικό. Αυτό δεν μπόρεσα να το λύσω και είναι ακόμη ένας άλυτος μύθος. Άκουσα δε πριν από λίγο κάτω από την ορχήστρα, γιατί μόνο η ορχήστρα έμεινε και ούτε καν οι διοργανωτές, να καταγγέλλονται ορισμένα πράγματα και μάλιστα από τον κ. Απέκη, ο οποίος δεν ξέρω με ποια λογική λέει ότι όλοι εμείς σήμερα εδώ, οι πολλοί πάντως εμείς, καταργούμε το άρθρο 16 και καταργούμε το δημόσιο και δωρεάν πανεπιστήμιο. Δεν ξέρω αν αυτό βγαίνει από τα χείλη κανενός, εγώ πάντως δεν το άκουσα από κανέναν με εξαίρεση εάν θέλετε από τους συναδέλφους της Αριστεράς. Αυτό πιστεύουν αλλά με τίποτε δεν αποδεικνύεται.

Κύριοι συνάδελφοι, η χώρα μας που πρώτη ανέδειξε την παιδεία και τον πολιτισμό δεν μπορεί και δεν πρέπει σήμερα να υστερεί στην τέχνη, στην επιστήμη, στην έρευνα και τη διδασκαλία. Αυτό πρέπει κατ' αρχήν να αποτυπώνεται ρητά στο Σύνταγμα μας. Σημαντικότερη βέβαια αναθεωρητική παρέμβαση αποτελεί η απόλειψη της απαγόρευσης παροχής ανώτατης εκπαίδευσης από μη κρατικούς φορείς. Αποτελεί πλέον απαίτηση της κοινωνίας μας και επομένως υποχρέωσή μας για την ικανοποίησή της η αναθεώρηση του άρθρου 16 προκειμένου να παρέχεται η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων και το τονίζω υπό τον αυστηρό έλεγχο και εποπτεία του κράτους.

Ειλικρινά δεν καταλαβαίνω ιδιαίτερα τους διδάσκοντες στα τριτοβάθμια ιδρύματα, αυτή την αγωνία τους, αυτή την αντίρρησή τους για κάτι που συμπληρώνεται. Δεν καταργείται τίποτε. Απεναντίας και από τα δυο κόμματα ακούγονται και οι δεσμεύσεις για την ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης. Βέβαια, εγώ έχω την απάντηση και την έχετε όλοι. Έχω μπροστά μου ένα δημοσίευμα της έγκριτης εφημερίδας «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» και μάλιστα έρευνα ενυπόγραφη -δεν θα την πω και δεν θα την καταθέσω, όποιος θέλει μπορεί να μου τη ζητήσει- όπου καταλήγει στο συμπέρασμα αυτή η έρευνα ότι περίπου το 50% των διδασκόντων ιδιαίτερα σε ορισμένες σχολές και δεν θα τις αναφέρω, είναι μεταξύ τους συγγενείς. Και εγώ δεν αποκλείω τους συγγενείς αρκεί να είναι κατ' αξία.

Εκείνο όμως το οποίο βλέπω είναι μήπως φοβούνται τις συγκρίσεις οι κύριοι και οι κυρίες; Μήπως μέσα από τον ανταγωνισμό που θα αναπτυχθεί καλύτερεύει πλέον το δημόσιο

πανεπιστήμιο; Ποιος έχει αντίρρηση; Ειπώθηκαν πολλά παραδείγματα από συναδέλφους μου ότι καλύτερευσε η κρατική τηλεόραση αφ' ότου λειτούργησαν τα ιδιωτικά κανάλια. Υπάρχει αντίρρηση σ' αυτό; Πάντα όταν υπάρχει άμιλλα υπάρχει κάτι καλύτερο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στα περισσότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης λειτουργούν ήδη μη κρατικά Α.Ε.Ι. και σε καμία περίπτωση σε βάρος των δημοσίων. Η ίδρυση μη κρατικών Α.Ε.Ι. θα δώσει τη δυνατότητα και την ευχέρεια σε πολλούς νέους μας να κάνουν την επιλογή τους για ανώτατες σπουδές στη χώρα μας και όχι να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό για να εγγραφούν σε ένα πανεπιστήμιο και πολλές φορές να παραμείνουν εκεί και μετά τις σπουδές τους. Αντίθετα, με τη δημιουργία μη κρατικών πανεπιστημίων θα υπάρξει εισροή συναλλάγματος από την εγγραφή στα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια φοιτητών από άλλες χώρες είτε της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε γενικότερα. Η Ελλάδα φημίζεται ως χώρα του πολιτισμού και της γνώσης. Στην Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία στηρίζεται η παιδεία σε όλο τον κόσμο. Μπορεί, λοιπόν, η χώρα μας να γίνει κέντρο παιδείας και πολιτισμού στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων με την ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων, αναβάθμιση παράλληλα των δημοσίων πανεπιστημίων, όπως συμβαίνει σε όλο πλέον τον κόσμο.

Με την κατοχύρωση, τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, δημόσια και μη δημόσια με την προσθήκη διάταξης στο άρθρο 16, δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για τα κρατικά πανεπιστήμια τα οποία ως μόνο εχθρό τους μπορούμε να έχουν τη δική τους μη καλή λειτουργία, η οποία στα πλαίσια του υγιούς ανταγωνισμού δεν μπορεί παρά μόνο να βελτιωθεί. Έτσι μόνο θα μπορέσει και η ανώτατη παιδεία στη χώρα μας να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στη διεθνή ανταγωνιστικότητα. Η άμιλλα και ο διεθνής προσανατολισμός επιβάλλει την απελευθέρωση των δυναμικών της παιδείας στη χώρα μας. Η παιδεία που ήταν, είναι και θα είναι δημόσιο αγαθό δεν έχει παρά να κερδίσει μόνο από την ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών Α.Ε.Ι.. Οι μεταρρυθμίσεις που προωθεί η Κυβέρνηση στο χώρο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν μοναδικό στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας των δημοσίων Α.Ε.Ι.. Τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια δεν θα χρηματοδοτούνται από την πολιτεία, θα στηρίζονται σε ιδίους πόρους. Τα κρατικά πανεπιστήμια θα συνεχίσουν να λειτουργούν, παρέχοντας δωρεάν εκπαίδευση στους φοιτητές που θα εισάγονται σε αυτά και έτσι δεν καταργείται κανένα δικαίωμα στη δωρεάν δημόσια εκπαίδευση όπως ορισμένοι ισχυρίζονται.

Σε κανέναν λοιπόν δεν θα αποκλείεται η είσοδος σε κρατικό πανεπιστήμιο, αλλά και δεν θα εμποδίζεται να επιλέξει μη κρατικό, δυνατότητα που την έχει και σήμερα μόνο όμως για ιδιωτικό ή κρατικό ΑΕΙ άλλης χώρας που βέβαια δεν είναι δωρεάν.

Η συνεχής αύξηση του αριθμού των εισακτέων στα κρατικά πανεπιστήμια λειτουργεί αρνητικά στην παρεχόμενη ποιότητα εκπαίδευσης αφού δεν υπάρχουν απεριόριστες δυνατότητες εκπαίδευσης και η απορρόφησή τους από μη κρατικά αμέσως θα βελτιώσει το πρόβλημα. Όσον αφορά στη διασφάλιση της υψηλής στάθμης της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα μη κρατικά πανεπιστήμια, αυτή κατοχυρώνεται με την πρόβλεψη ότι τα προσόντα των διδασκόντων και ερευνητών θα είναι αντίστοιχα με αυτά των κρατικών πανεπιστημίων.

Είναι παράδοξο ως και παράλογο να δεχόμαστε στη χώρα μας ιδιωτική εκπαίδευση στην προσχολική ακόμη ηλικία, στην υποχρεωτική εκπαίδευση ή στη μέση εκπαίδευση και να μη δίνουμε την ευκαιρία στην ανώτατη μη κρατική εκπαίδευση που άλλωστε δεν είναι και υποχρεωτική.

Παράδοξο επίσης είναι να αναγνωρίζουμε εμείς πτυχία ιδιωτικών πανεπιστημίων άλλων χωρών και να μην επιτρέπουμε τη λειτουργία τέτοιων ιδρυμάτων στη χώρα μας.

Στη χώρα μας όπως είναι γνωστό λειτουργούν διάφορα ιδιωτικά κολέγια και κέντρα σπουδών, τα οποία έχουν προχωρήσει σε απ' ευθείας συμφωνία με ευρωπαϊκά ή μη πανεπιστήμια και κολέγια. Η Ελλάδα μάλιστα, καλείται ήδη να προσαρμοστεί με

την αναγνώριση επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων των πιο πάνω κέντρων το αργότερο μέχρι τις 20 Οκτωβρίου του 2007. Αν καθυστερήσουμε λοιπόν εμείς την ίδρυση μη κρατικών Α.Ε.Ι. θα έχουμε πολλές σοβαρές συνέπειες για την παιδεία μας και με όλες τις συνέπειες που συνεπάγεται αυτό. Θα υποχρεωθούμε να αναγνωρίζουμε αμφίβολου ποιότητας τίτλους χωρίς θεσμοθετημένα όρια ίδρυσης και λειτουργίας των πιο πάνω κέντρων και κολεγίων χωρίς έλεγχο της ποιότητας του διδακτικού προσωπικού και των σπουδών σε αυτά.

Ποιοι λοιπόν είναι οι κίνδυνοι που επικαλούνται κάποιοι από την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων; Αντί να μιλάμε για υποθετικούς και αδύστατους κινδύνους συνεχώς, ας μιλάμε για τα οφέλη που θα είναι πολλά όπως ανέφερα μέχρι τώρα, και για το πώς θα είναι ακόμη περισσότερα. Οι νέοι μας και η κοινωνία μας θέλουν την ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων; Εξ άλλου η δική μας φοιτητική παράταξη, η Δ.Α.Π.-Ν.Δ.Φ.Κ., εδώ και πολλά χρόνια κυριάρχο σύνθημα στις φοιτητικές εκλογές έχει την ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Και με αυτό το σύνθημα κυριάρχο είναι για πολλά χρόνια πρώτη δύναμη στο φοιτητικό κόσμο.

Αλήθεια μεταξύ αυτών που αντιδρούν διακρίνει κάποιος φοιτητές μας που σπουδάζουν σε ξένα πανεπιστήμια ή αυτούς που τα οικονομικά τους δεν τους επιτρέπουν να ξενιτευτούν; Αντιδρούν καταξιωμένοι Έλληνες επιστήμονες, καθηγητές σε ξένα ιδιωτικά ή δημόσια Α.Ε.Ι.; Αυτοί λοιπόν που αντιτάσσονται στην ίδρυση μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων θα προσέφεραν πολύ καλύτερες υπηρεσίες με την κατάθεση προτάσεων για αναβάθμιση των κρατικών ΑΕΙ, ιδιαίτερα όσοι απ' αυτούς ανήκουν στην πανεπιστημιακή κοινότητα και ασφαλώς γνωρίζουν τη διεθνή εμπειρία στο χώρο. Η κοινωνία της γνώσης στην εποχή της παγκοσμιοποίησης που ζούμε, αποτελεί εθνική προτεραιότητα και δεν έχουμε το δικαίωμα να μείνουμε αδρανείς. Το χρωστάμε στους σημερινούς νέους μας και στις γενιές που έρχονται.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Ο κ. Ρόβλιας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΟΒΛΙΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα ψηφίσω υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 16 του Συντάγματος και επιτρέψτε μου να σας αναφέρω μερικούς από τους λόγους για τους οποίους πιστεύω ότι θα πρέπει να αναθεωρηθεί η ισχύουσα αποκλειστικότητα παροχής ανώτατης εκπαίδευσης μόνο από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που τελούν υπό την εποπτεία του κράτους.

Πρώτον, γιατί δεν θα ήθελα να ξαναζήσω την ιστορία του βασικού μετόχου σε επανάληψη. Η οδηγία 2005/36 επιβάλλει στα κράτη μέλη να αποδέχονται στο έδαφός τους την λειτουργία παραρτημάτων αναγνωρισμένων κοινοτικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κατ' επέκταση την ισοτιμία των τίτλων που αυτά χορηγούν. Το Σύνταγμα μας δεν μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή της οδηγίας. Οι τυχόν αντιρρήσεις μας φοβάμαι ότι θα έχουν την τραγική κατάληξη του βασικού μετόχου αν η διάταξη του άρθρου 16 παράγραφος 5 του Συντάγματος δεν αναθεωρηθεί.

Δεύτερον, διότι θεωρώ σκόπιμη τη δυνατότητα απελευθέρωσης των υφισταμένων σήμερα ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων από τον βραχύντα της τυπικότητας και της γραφειοκρατίας του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν είναι δημόσιες υπηρεσίες ούτε επιτρέπεται να λειτουργούν ως δημόσιες υπηρεσίες. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και ευελιξία πρέπει να μπορούν να γίνουν πράξη.

Τρίτον, διότι πρέπει να υπάρξουν κανόνες ελέγχου όλων των λεγόμενων ιδιωτικών ανωτάτων σχολών που σήμερα λειτουργούν ανεξέλεγκτα στη χώρα μας. Αν δεν υπάρξουν ρυθμίσεις θα διολισθησούμε σύντομα σε καθεστώς ανάλογο προς αυτό της ιδιωτικής τηλεόρασης.

Τέταρτον, διότι θεωρώ σκόπιμο να υπάρχει δυνατότητα δωρεάς εν ζωή ή αιτία θανάτου με σκοπό την ίδρυση μιας ανώτατης μη κρατικής σχολής. Να μη χαθούν τέτοιες τυχόν ευκαιρίες.

Πέμπτον, διότι δεν θα πρέπει να στερηθούμε από τη νεολαία

μας την δυνατότητα επιλογής και απόλαυσης ανωτάτων σχολών που θα μπορούν να έχουν ιδρυθεί από φορείς όπως η Γ.Σ.Ε.Ε. ή η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. που δεν είναι το κράτος. Και σε όσους ισχυρίζονται ότι αυτά θα μπορούσαν να γίνουν βασιζόμενοι σε ερμηνεία της ισχύουσας διάταξης του Συντάγματος, απαντώ ότι η παιδεία είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα για να το εμπιστευθούμε σε ερμηνείες.

Θα ψηφίσω υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 16 του Συντάγματος με το μάτι όμως στραμμένο πρωτίστως στην αναβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου, στην αναβάθμιση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Προτεραιότητα για το Π.Α.Σ.Ο.Κ. είναι η δημόσια εκπαίδευση, η ενίσχυση του δημόσιου πανεπιστημίου, παράλληλα όμως λαμβάνουμε υπ' όψιν αφ' ενός την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας και αφ' ετέρου το γεγονός της παγκοσμιοποίησης της παιδείας, της διεθνοποίησης των σοβαρών πανεπιστημίων και του ανοίγματος των μαθημάτων και των ερευνητικών προγραμμάτων σ' όλο τον πλανήτη. Τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα θα υπάγονται σε κρατική εποπτεία και σε αυστηρές εγγυήσεις αντίστοιχες προς αυτές των δημοσίων. Οι φοβίες περί δημιουργίας εκπαίδευσης των ολίγων και των πλουσίων βρίσκουν απάντηση στις επιτυχίες των πολλών και μη πλουσίων έναντι συμμαθητών τους που έχουν απεριόριστη οικονομική δυνατότητα να πληρώνουν φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα, δυνατότητα όμως που δεν τους χρησίμευσε.

Αν κάτι πρέπει να φοβούνται τα κρατικά πανεπιστήμια είναι τον ίδιο τους τον κακό εαυτό και όχι τα μη κρατικά ιδρύματα. Ένα καταξιωμένο και σοβαρό δημόσιο πανεπιστήμιο δεν έχει ανάγκη καμιάς ειδικής νομικής προστασίας και μάλιστα δια του αποκλεισμού άλλων μη κρατικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Κανένα άρθρο 16 κανενός Συντάγματος δεν μπορεί να επιμεληθεί, να φιλοτεχνήσει ή να κατασκευάσει το κύρος ενός κρατικού πανεπιστημίου αν αυτό δεν έχει καταξιωθεί στη συνείδηση των πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι ζήτημα στρατηγικής σημασίας για το Π.Α.Σ.Ο.Κ. Προτείνουμε την αναβάθμιση όλου του τοπίου της εκπαίδευσης με σκοπό να βελτιώσουμε την ποιότητα των σπουδών και της έρευνας χωρίς να θίξουμε στο ελάχιστο ούτε το δικαίωμα της ίσης πρόσβασης ούτε το δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Απευθυνόμενος στη Νέα Δημοκρατία την καλώ από τη μεριά μου να πλησιάσει αυτή στις θέσεις του Π.Α.Σ.Ο.Κ. προσεγγίζοντας την παιδεία ως χώρο συναίνεσης και όχι μονολόγου. Η αδιαλλαξία, η έλλειψη διαλόγου και η μη τήρηση των προεκλογικών υποσχέσεων έχουν δημιουργήσει σήμερα στο χώρο της παιδείας μία κατάσταση εκρηκτική για την οποία ευθύνεται η Κυβέρνηση. Τουλάχιστον στο θέμα της Συνταγματικής Αναθεώρησης αναμένουμε να επιδείξετε μία διαφορετική και πιο υπεύθυνη συμπεριφορά.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Το λόγο έχει ο κ. Μπόλαρης.

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, κάποιοι θεώρησαν ότι μπορούν στο ζήτημα της αναθεώρησης του άρθρου 16 να παίξουν μικροκομματικά παιχνίδια σε βάρος του Π.Α.Σ.Ο.Κ. και να δημιουργήσουν ζητήματα. Αποδείχθηκε και αποδεικνύεται ότι γελάστηκαν. Ο χώρος της παιδείας δεν αποδεικνύεται προνομιακός χώρος για την Κυβέρνηση, διότι οι παλινοδίες και οι δήθεν μεταρρυθμίσεις της κυρίας Υπουργού την έχουν εκθέσει στα μάτια του λαού, στα μάτια του πολίτη, γιατί το ενδιαφέρον για την παιδεία δεν εκδηλώνεται από τη βούληση αναθεώρησης του άρθρου 16. Το ενδιαφέρον για την παιδεία, πραγματικό ή υποκριτικό, το διαπιστώνει ο πολίτης, ο μαθητής, ο φοιτητής, ο γονιός από την πολιτική που ακολουθήθηκε τα τρία προηγούμενα χρόνια, έτσι ώστε να υπάρχει διαμορφωμένη άποψη σήμερα στον ελληνικό λαό για το ποιος υποβάθμισε τα ολόκληρα σχολεία, για το ποιος έκανε διορισμό μιας κομματικής στρατιάς στελεχών στην εκπαίδευση, για το ποιος υποχρηματοδοτεί την παιδεία σε

πλήρη αντίθεση με όλες τις υποσχέσεις, τις κατηγορηματικές πρωθυπουργικές υποσχέσεις για 5%, για το ποιος είναι υπεύθυνος για το πρόβλημα που υπάρχει φέτος στα δημοτικά σχολεία, όπου έγινε μία πρόχειρη και χωρίς καμία ενημέρωση των εκπαιδευτικών καθιέρωση νέων σχολικών βοηθημάτων, έτσι ώστε να έχουμε φέτος το εξής εξαιρετικό φαινόμενο: Για πρώτη φορά οι γονείς των παιδιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχουν αναγκαστεί να αγοράσουν βοηθήματα, με κέρδος πολλών εκατομμυρίων ευρώ κάποιων οι οποίοι ασχολήθηκαν με το ζήτημα. Αυτό το θέμα που «καίει» την ελληνική οικογένεια, όλους τους γονείς των παιδιών του δημοτικού σχολείου, δεν αφορά την Κυβέρνηση, δεν την απασχόλησε. Εκδηλώνεται εδώ ένα υποκριτικό ενδιαφέρον για τα ζητήματα της παιδείας.

Επίσης –και αυτό μας αφορά όλους– υπάρχει το ζήτημα της ουσιαστικής ακύρωσης του Λυκείου. Οι γονείς που έχουν παιδιά στα λύκεια ξέρουν πολύ καλά ότι τα παιδιά πηγαίνουν στο λύκειο για να πάρουν τις παρουσίες και στο τέλος της χρονιάς το απολυτήριο, ενώ έναντι πολλών χρημάτων, προσέρχονται στα φροντιστήρια ή στα ιδιαίτερα μαθήματα για να πάρουν όχι τη γνώση δυστυχώς, αλλά να πάρουν εκείνα τα μαθησιακά στοιχεία που τους χρειάζονται για να πετύχουν στις εξετάσεις στο πανεπιστήμιο. Αυτά είναι τα ζητήματα τα οποία θέλει η ελληνική κοινωνία να συζητήσουμε. Αυτά είναι τα ζητήματα τα οποία θέλει να λύσουμε ο Έλληνας πολίτης και οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές και οι γονείς.

Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι θέλει διάλογο για να προωθήσει τις μεταρρυθμίσεις. Όταν όμως κατατέθηκε μία πλήρης πρόταση δεκαπέντε συν δύο σημείων από τον Πρόεδρο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Γιώργο Παπανδρέου, έκανε ότι δεν την άκουσε και προσποιείται μέχρι σήμερα ότι δεν την ξέρει.

Έχω την πεποίθηση ότι αν έστω και ένα απ' αυτά τα στοιχεία είχε υιοθετήσει η κυρία Υπουργός και το προωθούσε για νομοθετική ρύθμιση, θα έβγαине ενώπιον της ελληνικής κοινωνίας και θα έλεγε «μεταρρυθμίζουμε το λύκειο, μεταρρυθμίζουμε το δημοτικό». Θα είχαμε επικοινωνιακό καταιγισμό για μεταρρυθμίσεις. Κι όμως απέναντι σ' αυτά τα δεκαπέντε σημεία που είναι πλήρη και συνιστούν μία πραγματική μεταρρυθμιστική πρόταση για την παιδεία, υπάρχει από πλευράς Κυβέρνησης εκκωφαντική σιωπή.

Κύριοι συνάδελφοι, ακούσατε, προηγουμένως, το γενικό εισηγητή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κύριο Πάγκαλο, ο οποίος απευθυνόμενος προς την Κυβέρνηση είπε «δεν σας έχουμε εμπιστοσύνη για τη διαχείριση του θέματος της παιδείας», αναφερόμενος βέβαια στο θέμα της αναθεώρησης του άρθρου 16. Σας διαβεβαιώνω ότι δεν είναι η καχυποψία του κυρίου Πάγκαλου ούτε η καχυποψία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αυτή που μας κάνει να μην εμπιστευόμαστε την Κυβέρνηση. Είναι η προηγούμενη τριετής κυβερνητική θητεία, η πλήρης ασυνέπεια που έχει επιδειχθεί, η έλλειψη στοχευμένης πολιτικής, οι συγκεκριμένες μεταρρυθμιστικές προτάσεις. Γι' αυτόν το λόγο υπάρχει αυτήν τη στιγμή κινητοποίηση σε επίπεδο όλης της χώρας από πλευράς εκπαιδευτικών που τη ζήσατε το φθινόπωρο, από πλευράς μαθητών του καλοκαίρι και σήμερα, γιατί αυτήν την αμφισβήτηση την έχει περάσει στην ελληνική κοινωνία η κυβερνητική πολιτική.

Είναι λοιπόν αυτή η ασυνέπεια που έχει προκαλέσει και τις κινητοποιήσεις και είναι αυτή η ασυνέπεια η οποία διογκώνει τις ανησυχίες του πολίτη και στην υπόθεση της αναθεώρησης του άρθρου 16. Ο πολίτης μετά από τόσες κυβερνητικές υποσχέσεις που διαφεύσαν, μετά από τόσες δεσμεύσεις που δεν τηρήθηκαν στέκεται με καχυποψία, με αμφιβολία απέναντι σ' αυτές τις διακηρύξεις της Κυβέρνησης.

Απέναντι σ' αυτήν την ασυνέπεια πολιτική, η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την αναθεώρηση του άρθρου 16 προϋποθέτει την προτεραιότητα στο δημόσιο πανεπιστήμιο, την περαιτέρω ενίσχυση του και την αυτονόητα σωστή και πλήρη χρηματοδότηση του δημόσιου πανεπιστημίου, της δημόσιας παιδείας. Έτσι μπορούμε να στηρίξουμε τη δημόσια παιδεία, όχι με διακηρύξεις. Η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την αναθεώρηση προτάσσει την αυτοδιοίκηση και την αυτοτέλεια του δημόσιου πανεπιστημίου. Η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. προβλέπει δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων, η οποία πρέπει να οριοθετεί συστη-

ματικά, με βάση μία σειρά από αυστηρές εγγυήσεις αντίστοιχες προς τις εγγυήσεις λειτουργίας των δημόσιων πανεπιστημίων. Αυτά δεν τα προβλέπει η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Ακούω τις φραστικές προσεγγίσεις στην πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. που γίνονται εκ των υστέρων και κάτω από την πίεση που υπάρχει μέσα στην κοινωνία, όμως έχετε στη διάθεσή σας, κύριοι συνάδελφοι, την πρόταση που κατέθεσε η Νέα Δημοκρατία και θα δείτε πως είναι μία αόριστη πρόταση που δεν περιέχει καμία εγγύηση γι' αυτά τα οποία προείπα.

Η πρόταση λοιπόν του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ζητά ρητή πρόβλεψη ώστε τα Α.Ε.Ι. αυτά να έχουν τη μορφή μη κερδοσκοπικών φορέων, ώστε να διασφαλίζεται απόλυτα ο δημόσιος έλεγχος στον μη κρατικό εκπαιδευτικό χώρο. Η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. τελικά επιζητά να καθιερωθεί η ποιότητα σε όλες τις μορφές έκφρασης στο χώρο της ανώτατης παιδείας. Απαντά στα ζητήματα και στα κενά που υπάρχουν σήμερα στο χώρο της ανώτατης παιδείας.

Κύριοι συνάδελφοι, είμαστε σ' έναν κόσμο, σ' ένα παγκόσμιο χωριό, όπου το μεγάλο όπλο είναι η κατοχή της γνώσης, είναι η ένταση της γνώσης, είναι η έρευνα στη γνώση με την ενίσχυση της τεχνολογίας. Σ' αυτόν τον παγκόσμιο χώρο, σ' αυτόν τον ενοποιούμενο καθημερινά όλο και περισσότερο χώρο που επικοινωνεί σε διάστημα δευτερολέπτου μέσω του διαδικτύου δεν μπορεί η ελληνική κοινωνία να στερείται της δυνατότητας που παρέχει ένα μη κρατικό, κοινωφελές ίδρυμα ανωτάτου επιπέδου.

Ο προβληματισμός –και μ' αυτό κλείνω, κύριοι συνάδελφοι– είναι ο εξής: Σ' όλα τα πανεπιστήμια των Ηνωμένων Πολιτειών, του Καναδά, της Ευρώπης, της Ρωσίας, της Αυστραλίας, υπάρχουν Έλληνες καθηγητές πανεπιστημίων.

Είναι πολύ μεγάλη η δωρεά σε φαιά ουσία που έχει αυτός ο τόπος. Αυτό δεν είναι ρατσιστικό ούτε εθνικιστικό. Αποδεικνύεται από τις χιλιάδες καθηγητές πανεπιστημίων σε όλο τον κόσμο. Αυτούς λοιπόν τους ανθρώπους, αυτούς τους εξαιρετικούς επιστήμονες, που προσφέρουν με τη φαιά τους ουσία στην έρευνα στην επιστήμη στην τεχνολογία στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Αυστραλία, στον Καναδά, εμείς τους κλείνουμε την πόρτα για να έρθουν στην Ελλάδα.

Εγώ πιστεύω ότι κάνουμε μια συζήτηση, αλλά την κάνουμε θεωρώντας πως πρέπει να λειτουργήσουμε αμυντικά. Αυτός ο τόπος έχει δυνάμεις και μπορεί να λειτουργήσει χωρίς να φοβάται τα ανοιχτά σύνορα. Έτσι λειτουργήσε ο ελληνοισμός στη διαχρονία του. Πιστεύω πως μια σωστή οργάνωση αύριο, όχι μόνο θα μπορεί να έχει εξαιρετικά πανεπιστήμια στην χώρα που θα λειτουργούν ως μη κρατικά κοινωφελή ιδρύματα, αλλά ότι αυτά τα ίδια ιδρύματα έχουν δυνατότητα να κινηθούν σε χώρους και εκτός Ελλάδας, σε χώρους με τους οποίους η Ελλάδα έχει εξαιρετικά παλιούς ιστορικούς δεσμούς. Θα μου επιτρέψετε να πω την Αλεξάνδρεια και την Οδησό. Δεν χρειάζεται να κάνω κατάλογο.

Νομίζω πως η ελληνική κοινωνία, η Βουλή των Ελλήνων μπορεί να ανοίξει τα φτερά, να ανοίξει τα στενά σύνορα να μην λειτουργεί φοβικά, να δώσει στον Έλληνα και με την μορφή των μη κρατικών κοινωφελών ιδρυμάτων να αποδείξει την ποιότητα. Γιατί πραγματικά είναι οξύμωρο να διδάσκουμε στα σχολεία πως έχουμε μια λαμπρή πολιτιστική παράδοση, έχουμε μια γλώσσα, ένα πολύτιμο εργαλείο και την ίδια στιγμή να εξαγωγή φοιτητές. Είμαστε η πρώτη χώρα που εξαγει φοιτητές στην Ευρώπη από τις πρώτες στον κόσμο. Η Ελλάδα, εγώ το πιστεύω ακράδαντα, μπορεί και πρέπει να γίνει χώρα που θα δέχεται φοιτητές και μπορεί να οργανώνει -αντί να λειτουργεί αμυντικά για το αν ήρθαν εδώ αγγλικά πανεπιστήμια- αντίστοιχες σχολές στο εξωτερικό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Αντώνης Σκυλλάκος): Το λόγο έχει ο κ. Φούσας.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΟΥΣΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Με πολλή προσοχή άκουσα και τον κ. Μπόλαρη και πολλούς αγορητές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και μάλιστα πρόσεξα τις ανησυχίες σας για τους Έλληνες επιστήμονες του Εξωτερικού, για τους εξαγόμενους φοιτητές. Τις πρόσεξα πολύ. Άρα, εύλογα δεν πρέπει

να διερωτηθώ: Γιατί τόσο όψιμες αυτές οι σκέψεις; Γιατί αυτά δεν τα σκεφτόσαστε στην αναθεώρηση του 2001; Ή το ορθότερο όταν ήδη εμείς από το 1995 -όπως ξέρετε ήταν πρώιμες οι εκλογές του 1996, μετά είχαμε τις εκλογές του 2000- είχαμε προτείνει, από τότε, να έχουμε αυτά που τώρα υποστηρίζετε, ευτυχώς, δηλαδή τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια, άλλως όπως θέλετε να τα αποκαλείτε εσείς κοινωφελή, για την οποία ονομασία δεν έχουμε και πολλή αντίρρηση, γιατί επί της ουσίας είναι το ίδιο πράγμα.

Συζητούμε, λοιπόν, σήμερα το άρθρο 16, το οποίο αναφέρεται στην παιδεία και ειδικότερα στην εκπαίδευση. Και η Νέα Δημοκρατία με την πρότασή της και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνουν την αναθεώρηση αυτής της διάταξης. Διαφωνούν όμως τα δυο μικρά κόμματα, το Κ.Κ.Ε. και ο Συνασπισμός.

Παρά το ότι και εσείς του ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνετε την αναθεώρηση αυτής της διάταξης και παρά το ότι ακούστηκαν χρήσιμες σκέψεις σας πρέπει να σημειώσω ότι ακούστηκαν επίσης και πολλές διαφωνίες σας δηλαδή μεταξύ σας. Δεν είναι έργο δικό μου να σταθώ στις διαφωνίες αυτές. Και δεν έχω και λόγο. Εξάλλου σε μια τόσο ενδιαφέρουσα συζήτηση μπορούν να υπάρχουν και διαφορετικές απόψεις.

Παραμένει όμως το μεγάλο ερώτημα ότι, κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αργήσαμε πολύ. Και αργήσαμε πολύ, γιατί εσείς επίμονοι ούτε το 1996, ούτε το 2001 θέλατε να κάνουμε αυτήν την αναθεώρηση που εμείς από τότε εισηγηθήκαμε, και επαναλαμβάνουμε και τώρα. Ευτυχώς, φαίνεται ότι τώρα θα υπάρξει συναίνεση, ώστε επιτέλους να επιτευχθεί αυτή η αναθεώρηση.

Επίσης θέλω να παρατηρήσω και το εξής: Είπαν μερικοί αγορητές του ΠΑ.ΣΟ.Κ. «έχει πολλά προβλήματα η παιδεία». Ασφαλώς και έχει πολλά προβλήματα η παιδεία. Αλλά πρέπει να διευκρινίσουμε όμως ότι μ' αυτήν την αναθεώρηση δεν επιχειρούμε να λύσουμε όλα τα προβλήματα της παιδείας. Αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό. Δεν ξέρω αν το κάνετε σκόπιμα ή από άγνοια ή δεν ξέρω γιατί. Αλλά, πάντως, ακούει ο ελληνικός λαός και, βεβαίως, μπορεί να έχουμε μια παραπλάνησή του. Πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε. Σήμερα συζητούμε μόνο την αναθεώρηση του άρθρου 16 και ειδικότερα πυρήνας αυτής της αναθεώρησης θα είναι, αν θα έχουμε μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια.

Τα άλλα προβλήματα ασφαλώς είναι πολλά. Και θα έλεγα δεν είναι απλώς πολλά, είναι και οξυτάτα προβλήματα για την παιδεία μας. Αλλά γι' αυτά τα προβλήματα, αφού και πάλι επαναλάβω πως δεν θα επιλυθούν μέσω της αναθεώρησης, ασφαλώς υπάρχουν υπεύθυνοι. Και βεβαίως υπεύθυνες είναι οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για όλα τα προβλήματα και κανένας δεν σας πιστεύει, αν θελήσετε να υποστηρίξετε ότι για όλα αυτά τα προβλήματα ευθύνεται η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας των τριών ετών.

Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, από την πρώτη στιγμή, κατάλαβε το πρόβλημα και επελήφθη. Επιχειρεί να κάνει την αναμόρφωση και στον χώρο της παιδείας. Αντιδράτε πολλοί από εσάς, έχουμε τα γνωστά προβλήματα. Σας επαναλαμβάνω, όμως, ότι αν υπάρχουν ευθύνες είναι αναμφίβολο ότι υπάρχουν στον δικό σας χώρο και στις δικές σας κυβερνήσεις δηλαδή το ΠΑ.ΣΟ.Κ..

Είναι ανάγκη επίσης να παρατηρήσω, ότι η διάταξη του άρθρου 16 είναι από τις σοβαρότερες αναθεωρητέες διατάξεις του Συντάγματος. Και θα έλεγα ότι είναι και από τις δυσκολότερες προς αναθεώρηση διατάξεις. Και είναι γιατί, πράγματι, υπάρχουν αυτές οι γνωστές αντιδράσεις. Αντιδράσεις, όμως, οι οποίες προέρχονται από μικροκομματικά συμφέροντα, από συντεχνιακά συμφέροντα και μάλιστα σε επίπεδο πανεπιστημίου ή μπορεί να οφείλονται -όπως είπα προηγούμενα- σε άγνοια του ζητήματος ή σε έλλειψη ενημέρωσης. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ομιλούμε για μια παιδεία, που είναι η μεγαλύτερη επένδυση του έθνους και πρέπει να στηρίζεται στα θεμέλια του ελληνικού και ευρωπαϊκού πολιτισμού, όπως έχει διαμορφωθεί αυτός ο πολιτισμός, εδώ και πολλά χρόνια, και μάλιστα έχει τις ρίζες του στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Πρέπει όμως να συμφωνήσουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Είναι ανάγκη να συμφωνήσουμε. Και φαίνεται, πως οδη-

γούμαστε σε μια συμφωνία και μια συναίνεση. Και αυτό το χαιρέτιζω. Φαίνεται έστω, αργά μεν, αλλά, πάντως, είναι ιδιαίτερα θετικό, ότι στο μέγιστο πρόβλημα της παιδείας θα υπάρξει μια συναίνεση, πράγμα, το οποίο θέλει και αξιώνει και η ελληνική κοινωνία.

Η παιδεία μας όπως είπα και προηγούμενα, έχει πολλά προβλήματα. Θα έλεγα ότι είναι και αρρωστημένη αυτή η κατάσταση. Και είναι ανάγκη να αλλάξουμε αυτές τις συνθήκες. Δεν ισχυρίζομαι, επαναλαμβάνω, ότι θα αλλάξουμε αυτές τις συνθήκες με την αναθεώρηση του άρθρου 16. Ισχυρίζομαι, όμως, ότι πρέπει να γίνει και αυτή η αναθεώρηση αλλά συγχρόνως όμως να προχωρήσουν και οι άλλες διαδικασίες, οι οποίες, βεβαίως, προχωρούν με ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας.

Είναι ανάγκη επίσης να διευκρινιστεί, και το είπα και προηγούμενα, για να μην γίνεται και σύγχυση, ότι εμείς εδώ ως Επιτροπή -και κάνετε λάθος όσοι άλλα υποστηρίζετε- δεν έχουμε αρμοδιότητα να λύσουμε όλα τα προβλήματα της παιδείας. Όχι. Έχουμε μόνο αρμοδιότητα να συζητήσουμε το θέμα της αναθεώρησης του άρθρου 16.

Τώρα πρέπει να σας πω, ότι εδώ έχουμε δυο προτάσεις. Έχουμε την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας και την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Τις διάβασα και τις δυο με προσοχή πρέπει να σας πω. Δεν βρίσκω διαφορές. Και οι δυο κατατείνουν στο ότι πρέπει να αναθεωρηθεί το άρθρο 16 και ότι πρέπει να έχουμε μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια ή κοινωφελή, όπως θέλετε να τα λέτε εσείς του ΠΑ.ΣΟ.Κ..

Συμφωνούμε, λοιπόν, σ' αυτό. Οι διαφορές είναι λίγες. Εγώ πρέπει να σας πω, ότι ανήκω σε εκείνη την κατηγορία των ανθρώπων και των πολιτικών που μετ' επιμονής υποστηρίζω, ότι είναι απαραίτητα τα μη κρατικά και τα μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Και θα σας πω γιατί αυτό το υποστηρίζω.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Βουλευτής Ξάνθης κ. **ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΑΛΙΔΗΣ**.)

Πρώτον, θεωρώ ότι είναι απαραίτητο φαινόμενο η σημερινή φοιτητική μετανάστευση στο Εξωτερικό. Θα γνωρίζετε ασφαλώς ότι περί τις εβδομήντα χιλιάδες Έλληνες φοιτητές βρίσκονται στο εξωτερικό. Και θα γνωρίζετε, ότι σήμερα έχουμε φοιτητές και στις πρώην ανατολικές χώρες, χωρίς να θέλω να υποβαθμίσω τις χώρες αυτές. Συμβαίνει όμως και αυτό.

Είναι ανάγκη, λοιπόν, αυτή η μετανάστευση να σταματήσει. Αντί να έχουμε εξαγωγή φοιτητών, μπορούμε να έχουμε εισαγωγή από άλλες χώρες πολλών φοιτητών, με ό,τι θετικό συνεπάγεται αυτό για τη χώρα μας.

Θα πρέπει να σας πω, ότι είναι μεγάλο το ζήτημα και πολλά τα προβλήματα που δημιουργούνται στις οικογένειες ή ακόμη και στα ίδια τα παιδιά και, βεβαίως, και στην εθνική μας οικονομία.

Ένα δεύτερο θέμα, το οποίο θα ήθελα επίσης να υπογραμμίσω: Είναι δυνατόν η χώρα μας να μετατραπεί σ' ένα μεγάλο εκπαιδευτικό κέντρο. Είναι δυνατόν και ελπίζουμε να γίνει, όπως έχουν γίνει και πολλές άλλες χώρες. Και έχουμε τις προϋποθέσεις, να γίνει η χώρα μας ένα τέτοιο κέντρο, λόγω του επιπέδου των Ελλήνων, λόγω της μόρφωσης, λόγω της τάσεως που έχουν οι Έλληνες για ανάδειξη, για επιτυχία, ιδίως όμως λόγω της παραδόσεως και του πολιτισμού μας.

Επίσης θεωρώ απαραίτητο, όπως πολύ σωστά αναφέρθηκε προηγούμενως, διακεκριμένοι Έλληνες επιστήμονες να μην μπορούν να αξιοποιηθούν στη χώρα τους και να διαπρέπουν μόνο στο εξωτερικό.

Έχω τη γνώμη, λοιπόν, ότι με τα πανεπιστήμια αυτά θα δοθεί η ευκαιρία στους διαπρεπείς Έλληνες ακαδημαϊκούς και πανεπιστημιακούς του Εξωτερικού, να έρθουν να διδάξουν εδώ στην Ελλάδα και να προσφέρουν θαυμάσιες υπηρεσίες στα Ελληνόπουλα, αλλά, βεβαίως, και στην πατρίδα μας γενικότερα.

Είναι ανάγκη να πω, ότι θα δημιουργηθούν και πολλές θέσεις εργασίας είτε σε επιστημονικό είτε σε διοικητικό προσωπικό, είτε σε άλλες θέσεις εργασίας. Επαναλαμβάνω, ότι είναι και αυτή μία παράμετρος, που θα πρέπει, ασφαλώς, να τη λάβουμε πολύ σοβαρά υπ' όψιν μας.

Σε κάθε περίπτωση, όμως, είναι ανάγκη να διευκρινιστεί -και

μάλιστα με απόλυτο τρόπο- το εξής: Εμείς επιμένουμε, ότι θα παραμείνει ο δημόσιος χαρακτήρας της ανώτατης εκπαίδευσης, και με την ύπαρξη και των μη κρατικών και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων.

Και κάτι ακόμη: Αυτά τα πανεπιστήμια θα λειτουργούν κάτω από τον έλεγχο και την εποπτεία του ελληνικού κράτους. Και θα υπάρχουν οι απαραίτητες εγγυήσεις, εις τρόπον ώστε και αυτά τα πανεπιστήμια να προσφέρουν ιδιαίτερα θετικό έργο στην ελληνική κοινωνία και στους νέους μας.

Τέλος, θα ήθελα να θέσω ένα θέμα πολύ μεγάλο, το θέμα του ανταγωνισμού μεταξύ των μη κρατικών και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων και μεταξύ των σημερινών κρατικών πανεπιστημίων. Ασφαλώς υπάρχει μέγα θέμα εις το ότι δεν υπάρχει σήμερα ανταγωνισμός. Υπάρχει μεγάλο ζήτημα εις το ότι σήμερα έχουμε ένα πρόβλημα στην παιδεία μας. Είμαι απόλυτα βέβαιος, ότι αν θα υπάρχουν και τα μη κρατικά πανεπιστήμια τα οποία εμείς -και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θέλει- με την αναθεώρηση προτείνουμε, θα βελτιωθεί το επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών στα πανεπιστήμιά μας.

Τέλος, θέλω να σημειώσω, ότι ομιλούμε για ένα εθνικό θέμα, το θέμα της παιδείας. Ομιλούμε για ένα πολύ μεγάλο ζήτημα. Οι διαπιστώσεις μέχρι τώρα είναι ότι έχουμε προβλήματα. Κι έχουμε πράγματι πολλά προβλήματα στην παιδεία. Η ευκαιρία ίσως είναι μοναδική. Είναι, όμως, ένα θέμα, που δεν επιτρέπεται ούτε οι αντιπαραθέσεις ούτε οι αντεγκλήσεις. Είναι ένας χώρος, που επιβάλλεται να έχουμε συναίνεση. Και θα το χαρεί αυτό ιδιαίτερα ο ελληνικός λαός.

Θα είδατε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ότι εμείς της Νέας Δημοκρατίας δεν αξιοποιήσαμε, κάνοντας προς εσάς αντιπολίτευση, αυτά που θα μπορούσαμε όταν ξέρουμε και βλέπουμε ότι στο χώρο σας, άλλα λέει ο Αρχηγός σας, άλλα λέει ο υπ' αριθμόν 2 στο κόμμα σας αναφορικά με το μεγάλο αυτό θέμα ή και πολλοί άλλοι, όπως ακούσαμε σήμερα, αγορητές σας. Εμείς δεχόμαστε ότι μπορούν να υπάρξουν και διαφορετικές απόψεις. Μας ενδιαφέρει, όμως, ότι είναι ανάγκη να υπάρξει συναίνεση σε αυτό το πολύ μεγάλο και κορυφαίο ζήτημα. Και είμαι βέβαιος ότι αυτό θα το χαίρει ο ελληνικός λαός. Και είμαι βέβαιος ότι θα είναι προς το συμφέρον της κοινωνίας μας, των Ελληνοπαίδων, αλλά βεβαίως και της πολιτικής, όταν οι Έλληνες θα διαπιστώσουν ότι είμαστε ικανοί και είμαστε σε θέση σε τόσο σοβαρά θέματα να συμφωνούμε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Τσαλίδης): Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Γκιουλέκας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ακούω με προσοχή από το πρώι τις εισηγήσεις των αγορητών και βγάζω ένα γενικό συμπέρασμα: Αυτό το οποίο πολλοί επικαλέστηκαν, πως πρέπει, δηλαδή, να αρθρούμε στο ύψος των περιστάσεων, ίσως πολλοί το ξεχνούν από κομματική ενδοχόμενως υποχρέωση, γιατί θα πρέπει να διαφωνήσουν, γιατί θα πρέπει να στιγματίσουν τη σημερινή Κυβέρνηση, γιατί θα πρέπει να εξαντλήσουν τον αντιπολιτευτικό τους λόγο και σε μία τέτοια κορυφαία πολιτική διαδικασία όπως είναι η Αναθεώρηση του Συντάγματος.

Ο ελληνικός λαός -το γνωρίζουμε όλοι- είναι ένας λαός τολμηρός, που επιζητεί ρήξεις, επιζητεί τομές, επιζητεί μεταρρυθμίσεις. Αυτές που υπήρξαν άτολμες πολλές φορές ήταν οι κυβερνήσεις, εκείνες δηλαδή οι οποίες, προσπαθώντας να εξυπηρετήσουν μικροκομματικές σκοπιμότητες, δεν τόλμησαν να πάρουν τα αναγκαία μέτρα, που χρειαζόταν ο τόπος για να προχωρήσουμε μπροστά.

Μια τέτοια χαρακτηριστική περίπτωση είναι η περίπτωση του αναθεωρητέου άρθρου 16, το οποίο συζητούμε σήμερα. Και, βεβαίως, μία χαρακτηριστική περίπτωση ήταν και η Αναθεώρηση, η οποία επιχειρήθηκε στην πατρίδα μας το 2001, τότε, δηλαδή, που το σημερινό κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης δεν τόλμησε -ίσως διότι οι αγκυλώσεις του παρελθόντος δεν του επέτρεπαν- να ομολογήσει την αδήριτη αυτή ανάγκη να δούμε κατάματα την πραγματικότητα στην πατρίδα μας και να έρθουμε να προλάβουμε επιτέλους κάποιες από τις εξελί-

ξεις. Τότε το σημερινό κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ως κυβέρνηση εμάχτο αυτό το οποίο σήμερα παρουσιάζει ως επίσημη θέση του, δηλαδή την ίδρυση των μη κρατικών και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Κάτι αρνήθηκε, παρά τις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας το 1997, να εφαρμόσει στην Αναθεώρηση του 2001.

Θα είχαμε προλάβει πολλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, αν τότε είχατε επιδείξει το ίδιο θάρρος, την ίδια τόλμη, που σήμερα επιδεικνύετε.

Επειδή, όμως, σήμερα ακούστηκαν και κάποια άλλα πράγματα, που θα τα χαρακτηρίζα μισές αλήθειες, νομίζω ότι πρέπει να σταθούμε λίγο σ' αυτά.

Ακούσαμε από κάποιους αγορητές της Αξιωματικής κυρίως, Αντιπολίτευσης, ότι δεν μας εμπιστεύεστε ως παράταξη που έχουμε την ευθύνη διακυβέρνησης του τόπου, διότι, όπως είπατε, στους τριάντα δύο, τριάντα τρεις περίπου μήνες που κυβερνούμε τον τόπο, δεν έχουμε πραγματοποιήσει όλες εκείνες τις υποσχέσεις, που προεκλογικά είχαμε εξαγγείλει για τα ζητήματα της παιδείας.

Βεβαίως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αν μας καταδικάζετε στη συνείδησή σας γιατί στους τριάντα τρεις μήνες δεν έχουμε τελειώσει αυτά που δεσμευτήκαμε να τελειώσουμε στους σαράντα οκτώ μήνες, όσο διαρκεί δηλαδή μία κανονική κοινοβουλευτική θητεία, τότε αναρωτιέμαι τι θα έπρεπε να κάνουμε εμείς απέναντί σας, όταν όχι στα μισά μιας τετραετούς θητείας, αλλά σε μία εικοσαετή διακυβέρνηση του τόπου, δυστυχώς, στα θέματα αυτά που συζητούμε -και όχι μόνο σε αυτά, αλλά ειδικώς στα θέματα της παιδείας- έχετε αφήσει τεράστια κενά. Κι αν μιλάμε για μία χαώδη κατάσταση σε πάρα πολλούς τομείς της παιδείας, είστε εσείς υπεύθυνοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Αν περιμένετε στα τρία χρόνια να διορθωθούν όλα αυτά που είκοσι χρόνια δεν μπορέσατε εσείς να διορθώσετε, λυπούμεθα, αλλά σας λέμε ότι εμείς επιχειρούμε να τα διορθώσουμε και θα τα διορθώσουμε. Εν προκειμένω, όμως, δεν συζητούμε γι' αυτά. Συζητούμε για μία ανάγκη, η οποία, όπως είπα, προκύπτει αδήριτα μέσα από τη σημερινή πραγματικότητα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είπατε τις μισές αλήθειες. Επαναλαμβάνω, το 2001 κλείσατε τα μάτια μπροστά στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, όχι στα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά, που είχαν εδώ μία δεκαπενταετία εισέλθει από το παράθυρο στην πατρίδα μας. Εσείς είστε υπεύθυνοι γι' αυτήν τη λειτουργία των κολεγίων και των ελευθέρων κέντρων σπουδών, που συνδέονται μ' αυτήν τη σύμβαση δικαιόχρησης, μέσω δηλαδή του franchising, με διάφορα ξένα πανεπιστήμια, αμφιβόλου ποιότητας πολλές φορές. Και δεν ελέγξατε τίποτα.

Ενώ υπάρχει θεσμικό πλαίσιο και ελέγχεται η παροχή ιδιωτικής εκπαίδευσης στα νηπιαγωγεία, στα δημοτικά, στα γυμνάσια και στα λύκεια, στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν είδατε τι ακριβώς συμβαίνει; Γιατί δεν το τολμήσατε, λοιπόν, τότε;

Ακούστηκαν και άλλα πράγματα εδώ και γι' αυτό μίλησα για μισές αλήθειες: Ότι δήθεν θα συμφωνούσατε περισσότερο μαζί μας εάν παρουσιάζαμε το πλαίσιο του εκτελεστικού νόμου με το οποίο θα δεσμευθεί η πολιτεία για το πώς ακριβώς θα επιτρέψει τη λειτουργία των μη κρατικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων.

Μα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι περισσότεροι από εσάς είστε άντρες και γυναίκες οι οποίοι έχετε αρκετές τετραετίες σε τούτη τη Βουλή. Γνωρίζετε, λοιπόν, πάρα πολύ καλά ότι δεν μπορούμε να προκαταλάβουμε την επομένη Βουλή αφού, ούτως ή άλλως, η διαδικασία της Αναθεώρησης προβλέπεται από το Σύνταγμα μας με πολλές ασφαλιστικές δικλείδες ούτως ώστε να προκύπτουν εθνικές εκλογές, από την πρώτη φάση τη σημερινή μέχρι την τελική φάση, δηλαδή τη φάση της επόμενης Βουλής, της Αναθεωρητικής Βουλής.

Δεν καταλαβαίνω, λοιπόν, πώς από τη μια ζητάτε να προκαταλάβουμε την επόμενη Βουλή και από την άλλη πλευρά δεν έχετε εμπιστοσύνη στον ελληνικό λαό! Ο οποίος γνώριζε όταν ψήφισε το 2004, ότι η Νέα Δημοκρατία στις βασικές της θέσεις έχει και αυτό το ζήτημα της αναθεώρησης του άρθρου 16 και που, εν πάση περιπτώσει, όποιο κόμμα προκύψει από τις εκλο-

γές –που εμείς πιστεύουμε ότι ο ελληνικός λαός θα εμπιστευτεί εμάς και για την επόμενη τετραετία- αυτό το κόμμα θα έχει την εντολή του ελληνικού λαού να προχωρήσει με βάση το πρόγραμμά του.

Άρα, γιατί τόσος θόρυβος για να υπάρξει από σήμερα το πλαίσιο του εκτελεστικού νόμου για το πώς θα προχωρήσει η επόμενη, η Αναθεωρητική Βουλή; Δεν σας αρκεί το γεγονός ότι οι Έλληνες πολίτες θα εγκρίνουν τα προγράμματά μας στις επικείμενες εκλογές και μετά θα πάμε στη φάση της Αναθεώρησης; Θεωρείτε ότι αυτό δεν είναι η μεγαλύτερη εγγύηση που μπορεί να υπάρξει για το ζήτημα που μας απασχολεί;

Επειδή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μιλάμε για τη δημόσια παιδεία και ακούγονται εδώ πέρα κάποιες άλλες μισές αλήθειες για την ιδιωτικοποίηση της παιδείας, θέλω να πω ότι εμείς πρώτοι ήρθαμε να πούμε ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό. Γι' αυτό, κατά παραχώρηση, θα επιτρέψουμε, κάτω από τον αυστηρό έλεγχο και την εποπτεία της πολιτείας, να λειτουργήσουν τα μη κρατικά μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια στον τόπο μας.

Βλέπω, όμως, ότι οι επικριτές της δικής μας πρότασης δεν αναφέρονται καθόλου στο τι συμβαίνει σήμερα στην παιδεία. Δεν άκουσα προτάσεις για το χώρο κυρίως της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όταν αυτοί οι άνθρωποι έρχονται να κατακεραυνώσουν τη σημερινή Κυβέρνηση, γιατί τολμά να δει κατάματα την πραγματικότητα και να την αντιμετωπίσει, και δεν τόλμησαν οι ίδιοι να κάνουν αυτόν τον απολογισμό, αν θέλετε –προκειμένου για το κόμμα της Αξωματικής Αντιπολίτευσης που είχε την ευθύνη της διακυβέρνησης του τόπου για είκοσι περίπου χρόνια- και να δουν πού οδήγησαν σήμερα την παιδεία.

Πού οδηγήσατε την παιδεία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τη δωρεάν, τη δημόσια παιδεία; Την οδηγήσατε στο να φτάσουμε σήμερα να απομυζάται το οικογενειακό εισόδημα στα φροντιστήρια για να εισαχθούν οι νέοι μας στα πανεπιστήμια, μ' ένα σύστημα, μάλιστα, αμφιβόλου ποιότητας, όπου ζητούμε από τους νέους μας να παπαγαλίζουν, σχεδόν να αποστηθίζουν την ύλη στην οποία εξετάζονται και όχι να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη. Την οδηγήσατε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο να υπάρχουν δεκάδες χιλιάδες Ελλήνων φοιτητών σήμερα στο εξωτερικό και την οδηγήσατε στο να υπάρχει μία παντελής έλλειψη θεσμικού πλαισίου και εποπτείας για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν αυτά τα παραμάγαζα της παιδείας, όπως είπα, αυτά τα κέντρα ελευθέρων σπουδών που συνδέονται πολλές φορές με αμφίβολου ποιότητας πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Δεν υπάρχουν διλήμματα στον τομέα αυτό. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα. Θα ήθελα να κλείσω την τοποθέτησή μου λέγοντας ότι το δημόσιο πανεπιστήμιο δεν κινδυνεύει από την παράλληλη λειτουργία, υπό τον αυστηρό έλεγχο και την εποπτεία του κράτους, των μη κρατικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων στον τόπο μας. Το δημόσιο πανεπιστήμιο κινδυνεύει όταν οι πολιτικές δυνάμεις δεν θέλουν να δουν κατάματα την πραγματικότητα και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα. Το δημόσιο πανεπιστήμιο δεν έχει καμία ανάγκη από μονοπωλιακούς νόμους και από ένα δίχτυ προστασίας προκειμένου να λειτουργήσει. Το δημόσιο πανεπιστήμιο για να λειτουργήσει χρειάζεται την καταξίωση στη συνείδηση του κόσμου ότι παράγει τη γνώση και ότι αυτοί οι οποίοι διδάσκουν, αλλά και αυτοί οι οποίοι διδάσκονται βρίσκονται σε ένα χώρο όπου παρέχονται πραγματικά υψηλού επιπέδου υπηρεσίες παιδείας. Ένα τέτοιο δημόσιο πανεπιστήμιο, το οποίο όλοι θέλουμε, για το οποίο όλοι μιλούμε, το οποίο όλοι επιδιώκουμε αυτό το πανεπιστήμιο δεν έχει φοβικά σύνδρομα και δεν αντιμετωπίζει το ζήτημα αυτό που όλη η Ευρώπη, ολόκληρος ο κόσμος το έχει αντιμετωπίσει εδώ και δεκαετίες με τέτοιου είδους αποκλεισμούς, όπως αυτούς τους οποίους προτείνουν, τουλάχιστον, τα κόμματα της Αριστεράς, που βεβαίως έχουν τη συνέπεια, να υποστηρίζουν σταθερά τις δικές τους θέσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην κοινωνία του μέλλοντος αυτό που έχει να κάνει κάθε πατρίδα, κάθε έθνος είναι να εφοδιάσει τους πολίτες του με όσο το δυνατόν περισσότερες και πιο υψηλού επιπέδου υπηρεσίες παιδείας για να τους εξοπλίσει

ούτως ώστε να αντιμετωπίσουν τις μεγάλες προκλήσεις που είναι μπροστά μας. Στον αιώνα που ζούμε θα κριθούμε από το εάν είμαστε ικανοί να προετοιμάσουμε τις επόμενες γενιές και αυτό επιχειρεί να κάνει η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας. Να προετοιμάσει τις επόμενες γενιές όχι εθελουφλώντας, όχι αντιμετωπίζοντας τα φαινόμενα αυτά με φοβικά σύνδρομα, αλλά οχυρώνοντας τη χώρα μας θεσμικά για να μπορέσει να ανταπεξέλθει στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Φίλιππος Τσαλίδης): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Γκιουλέκα.

Το λόγο έχει ο κ. Μαρκόπουλος και να ετοιμάζεται ο κ. Δένδιας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, οφείλω να διαπιστώσω μετά από πολλές ώρες συνεδρίασης της Επιτροπής μας για το άρθρο 16, ότι αισθάνομαι ικανοποιημένος στην κατεύθυνση της δικαίωσης του πνεύματος του άρθρου 110 του Συντάγματος που προϋποθέτει την ευρύτερη συναίνεση στη δημοκρατική λειτουργία την οποία κάνουμε, δηλαδή, στην προαναθεωρητική προετοιμασία του ελληνικού Συντάγματος.

Και το λέω αυτό, διότι απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής ακόμα και από αυτούς οι οποίοι διαφωνούν για την αλλαγή του άρθρου 16 –και μιλώ για τα αριστερά κόμματα- υπάρχει η κοινή διαπίστωση ότι κάτι πρέπει ουσιαστικό, θεμελιώδες να αλλάξει στην οργάνωση και στην κατεύθυνση του συστήματος παιδείας και ιδιαίτερα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Οφείλω να ομολογήσω ότι η αλλαγή αυτή της κατεύθυνσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την προσθήκη και των μη κρατικών πανεπιστημίων ασφαλώς και δεν αποτελεί πανάκεια. Είναι όμως μια ακόμα ευκαιρία σε μια κατεύθυνση αλλαγής. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την αλλαγή του άρθρου 16 δεν έρχεται για να δώσει λύση, όπως επώθησε υποθετικά, για τα ζητήματα των κολλεγίων, ένα ζήτημα για το οποίο δεν ευθύνεται η δικιά μας Κυβέρνηση, αλλά το οποίο και αυτό πρέπει να το διαχειριστούμε. Η αλλαγή του άρθρου 16 δεν προτάθηκε γιατί μέσα απ' αυτό πιστεύουμε ότι αποκλειστικά με αυτόν τον τρόπο θα κατευθυνθούν σε καλύτερο επίπεδο ποιότητας τα δημόσια πανεπιστήμια. Ασφαλώς όχι. Αλλά γιατί πιστεύουμε ότι τα μη κρατικά πανεπιστήμια, δηλαδή τα μη κερδοσκοπικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα οποία εφαρμόζονται ως μέτρο και ως πρόταση, αλλά και ως εφαρμογή απ' όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτός από την Ελλάδα, είναι μια ακόμα ευκαιρία για ένα καλύτερο επίπεδο, για έναν καλύτερο ανταγωνισμό, αλλά και μία διαφορετική κατεύθυνση και διεξοδό.

Ας δούμε τι γίνεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σταχυολογώντας θα πούμε ότι είμαστε το μόνο κράτος, το οποίο με συνταγματική ρήτρα δεν επιτρέπει τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Στην Ιταλία, στη γειτονική μας χώρα δεκαεπτά μη κρατικά πανεπιστήμια συμβιώνουν άριστα με πενήντα οκτώ κρατικά. Το ίδιο ισχύει στη Γερμανία. Στην Αγγλία έχει θεσμοθετηθεί η δυνατότητα ιδιωτικής χρηματοδότησης ακόμα και των δημοσίων πανεπιστημίων όχι ασφαλώς των μη κρατικών.

Σας δίνω ένα παράδειγμα. Το πανεπιστήμιο του Κεντ, το οποίο αξιολογείται ιδιαίτερα ψηλά, στα πρώτα εκατό πανεπιστήμια του κόσμου και βεβαίως της Ευρώπης, έχει ως πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου τον πρόεδρο της ΒΡ, δίνοντας έτσι, αν το θέλετε, την κατεύθυνση και της ιδιωτικής χρηματοδότησης σ' ένα κρατικό πανεπιστήμιο.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι πολλά από τα αδιέξοδα τα οποία αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα –όπως είναι η σύνδεση με την αγορά, όπως είναι οι δυνατότητες σε εκατοντάδες ή και χιλιάδες συμπατριωτών μας με εξαιρετικές δυνατότητες και εξαιρετικά βιογραφικά στην κατεύθυνση τη διδακτική, όπως είναι το σταμάτημα στην εξαγωγή των φοιτητών και μαζί με αυτών του συναλλάγματος και των ελπίδων των οικογενειών, όπως είναι η δυνατότητα του να εξαγάγουμε εκπαίδευση και παιδεία, στο να δημιουργήσουμε επιστήμονες σ' άλλα κράτη, οι οποίοι θα εκπαιδευτούν εδώ και θα μεταλαμπαδεύσουν το ελληνικό φως και τις δυνατότητες αυτής της πολιτείας-

είναι κατευθύνσεις, σημερινά αδιέξοδα τα οποία τα βιώνουμε στην ελληνική πολιτεία, τα οποία μπορούν να βρουν λύσεις μέσα και από τα μη κρατικά πανεπιστήμια.

Ασφαλώς, όμως και πάνω από όλα, η σαφέστατη διατύπωση ότι η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό, είναι στην προμετωπίδα της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας και επομένως, διαλύει τις οποιεσδήποτε αμφιβολίες του, αν το θέλετε πλέον, καχύποπτου κριτή μας, ότι στόχος είναι οτιδήποτε άλλο, παρά η στήριξη του δημόσιου πανεπιστημίου, ενός δημόσιου πανεπιστημίου το οποίο δεν στηρίζεται αποκλειστικά από την αύξηση της χρηματοδότησης, αλλά θα έλεγα πρωτεύοντως από την αλλαγή ολόκληρου του σκηνικού, ενός σκηνικού στο οποίο όσα λεφτά και να επενδύσουμε επάνω, φοβάμαι ότι έτσι όπως είναι δομημένο, δεν μπορεί εν πολλοίς να κατακτήσει καλύτερο επίπεδο από αυτό το οποίο έχει, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν έχει τις δυνατότητες ή δεν έχει το προσωπικό ή δεν έχει τους ανθρώπους ή δεν έχει το δυναμισμό. Δεν έχει, όμως, το κλίμα. Και το κλίμα δεν αλλάζει ασφαλώς από το άρθρο 16, αλλά αλλάζει από έναν καινούργιο νόμο για την ανώτατη εκπαίδευση, ένα νόμο τον οποίο θα φέρει η Κυβέρνηση και που ασφαλώς δεν είναι ζήτημα της σημερινής συνεδρίασης.

Κατά τα άλλα, αποκλειστικά για το άρθρο 16, θεωρώ, κύριοι συνάδελφοι, ότι η στήριξη του δημόσιου πανεπιστημίου πρέπει να προκύψει και μέσα από την υποχρεωτική, πλήρη και αποκλειστική απασχόληση, κατά την προσωπική μου άποψη, των καθηγητών των πανεπιστημίων, διότι το ελληνικό παράδειγμα, όπου, δηλαδή, οι καθηγητές δεν έχουν πλήρη και αποκλειστική απασχόληση, τις περισσότερες φορές οδηγεί σε μια σχετική μετριότητα, χωρίς, βεβαίως, να αποκλείονται οι εξαιρέσεις.

Και το λέω αυτό, γιατί στη συγκεκριμένη παράγραφο του άρθρου 16 αναφέρεται ότι οι καθηγητές είναι δημόσιοι λειτουργοί. Προσωπικά πιστεύω ότι θα έπρεπε να θεσμοθετηθεί η πλήρης και αποκλειστική απασχόλησή τους. Επίσης, στην ίδρυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων θα ήταν φρόνιμο και θεμιτό, αλλά και στη σωστή κατεύθυνση, να βάλουμε τα ελάχιστα τυπικά προσόντα να είναι κοινά τόσο για τους δημόσιους, όσο και για τους ιδιώτες καθηγητές πανεπιστημίων σε όποια -και αν- ιδιωτικά πανεπιστήμια ιδρυθούν στην Ελλάδα, για να μην υπάρχει καμία αμφιβολία εκκίνησης και προϋποθέσεων στην κατεύθυνση της ποιότητας.

Η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων -και η λειτουργία τους- ασφαλώς πρέπει να βρίσκεται υπό την εποπτεία του κράτους, αλλά από εκεί και πέρα, η πλήρης αυτονομία, η αυτοδιοίκησή τους και η απελευθέρωση των δυνατοτήτων των ανθρώπων και των διοικητικών συμβουλίων που θα τα έχουν, θεωρώ ότι είναι το πιο σημαντικό σημείο της πρόκλησης αυτής, την οποία καλούμαστε και εμείς στην Ελλάδα επιτέλους να δομήσουμε.

Κατά τα άλλα, θα ήθελα να επικρίνω το διπλό δρόμο της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, η οποία μέσα σ' αυτήν την αίθουσα λέει τελικά στη μεγάλη πλειοψηφία των συναδέλφων το «ναι» στην ίδρυση των μη κρατικών πανεπιστημίων, ένα «ναι» συγκεκαλυμμένο πίσω από πάρα πολλά «όχι», σε μια προσπάθεια να ισορροπήσει και την ίδια στιγμή η Αξιωματική Αντιπολίτευση, δηλαδή το Π.Α.Σ.Ο.Κ. ως κόμμα, κλείνει το μάτι στις συντεχνίες οι οποίες καλύπτονται πίσω από το κρατικό πανεπιστήμιο και που σαν βαρίδια το κρατούν σε χαμηλό πέταγμα, ενώ κοινή προσπάθεια όλων σ' αυτήν την αίθουσα είναι και να ενισχυθεί το κρατικό πανεπιστήμιο και να δοθεί μια δυνατότητα σε μη κρατικά πανεπιστήμια.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Επιτροπής κ. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ**)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θεωρώ ότι οφείλουμε να δώσουμε με μεγάλη πλειοψηφία την έγκρισή μας στην αλλαγή του άρθρου 16, να αφήσουμε την επόμενη κυβέρνηση που εγώ προσωπικά πιστεύω -και όχι μόνο εγώ βεβαίως- ότι θα είναι κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας να κάνει τον εκτελεστικό νόμο και να ανοίξει και αυτήν την πόρτα στις δυνατότητες της ελληνικής παιδείας.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Εμείς ευχαριστούμε,

κύριε συνάδελφε.

Θα πρέπει να επιβραβεύσουμε σήμερα τους επιμελότερους και θα το κάνω αυτό. Θα αναφέρω ονομαστικά τον κ. Λοβέρδο, τον κ. Τσαλίδη, τον κ. Δένδια, τον κ. Φωτιάδη που είναι εδώ πάρα πολλές ώρες. Συμπληρώσαμε μέχρι στιγμής εννέα ώρες συνεδρίασης και ο Θεός βοηθός!

Ο συνάδελφος κ. Δένδιας έχει το λόγο.

Συγγνώμη, ξέχασα τον κ. Μαρκόπουλο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ: Last, but not least!

Αγαπητοί κύριοι συνάδελφοι, ήταν μια μακρότατη συνεδρίαση, ίσως η πιο μακρά συνεδρίαση της Επιτροπής μας, στην οποία ακούστηκαν εξαιρετικά ενδιαφέροντα πράγματα και ίσως είναι και η πρώτη συνεδρίαση, στην οποία υπήρξε μια σαφής συναίνεση, τουλάχιστον, των περισσότερων συναδέλφων που ακούστηκαν.

Και, βέβαια, δεν προτίθεται να έχω τη μικρόχαρη ευχαρίστηση να προσπαθήσω να αναδείξω τις εσωτερικές διαφωνίες μεταξύ των στελεχών του κόμματος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Είναι προφανές ότι μιλάμε για ένα θέμα που ο καθένας τοποθετείται κατά συνείδηση και κατά συνέπεια, κατά τη δική μου κρίση και οι εσωτερικές και οι εσωκομματικές διαφορές απόψεων είναι απολύτως αποδεκτές.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Μπράβο, κύριε συνάδελφε!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ: Θα μου επιτρέψετε μόνο να σας πω κάτι το οποίο κατά τύχη βρήκα, βρίσκοντας μια συνέντευξη που είχε δώσει ο κ. Γεώργιος Παπανδρέου, όταν ήταν Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών. Έχει μια σημασία. Είναι κάτι το οποίο δεν γνώριζα και το βρήκα αρκετά αργά, για να ψάξω στα Πρακτικά της τότε Βουλής για να το δω.

Αναφέρει ο Γεώργιος Παπανδρέου, ως Αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών, ότι κατά τη συζήτηση του Συντάγματος του 1975, ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε τοποθετηθεί υπέρ μη κρατικών και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων. Το λέω αυτό, για την πιθανότητα που αυτό θα βοηθήσει. Θα σας το δώσω για τα Πρακτικά.

Γράφει επί λέξει μάλιστα: «Ο Ανδρέας Παπανδρέου μιλούσε για πανεπιστήμια που δεν θα ήταν κρατικά, αλλά μη κερδοσκοπικά και θα μπορούσαν να ιδρυθούν από κοινωνικούς φορείς, όπως παραδείγματος χάρη η Γ.Σ.Ε.Ε., η Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.». Μάλιστα γράφει τότε ο Γεώργιος Παπανδρέου -για όσο αξίζει- ότι αυτή η ιδεολογική διαφορά υπέκρυπτε την αφέλεια της Δεξιάς που νόμιζε ότι θα ήταν πάντα στην εξουσία.

Σας το καταθέτω, στο βαθμό που αυτό θα διευκολύνει ορισμένους.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Δένδιας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Αυτό θα διευκολύνει ίσως τη διαμόρφωση των απόψεων ορισμένων συναδέλφων. Ξαναλέω, όμως, ότι για μένα η οποιαδήποτε προσωπική άποψη σε αυτό το σημαντικό θέμα είναι σεβαστή.

Εμένα με έχει επηρεάσει πάρα πολύ στον τρόπο που βλέπω το φαινόμενο της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα ένα βιβλίο του καθηγητή της Παντείου του κ. Τσουκαλά, το οποίο λέγεται «Εξάρτηση και αναπαραγωγή». Είναι παλιό βιβλίο της δεκαετίας του '70, εκδόσεις «ΘΕΜΕΛΙΟ».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ: Ναι, του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Αναλύει ο Τσουκαλάς τότε το λόγο που οι Έλληνες, από το 1821 και μετά, επιδιώκουν την πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση. Η άποψη την οποία διατυπώνει -που παρ' ότι έχει μια μαρξιστική μέθοδο ανάλυσης είναι νομίζω αρκετά πειστική- είναι ότι υπάρχει ένας πάρα πολύ μεγάλος αριθμός Ελλήνων που επιδιώκουν την είσοδο στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαχρονικά, διότι αυτός ήταν ο τρόπος να «διοριστούν» στο δημόσιο τομέα και έτσι να αποκτήσουν πρόσβαση στη νομή, με την καλή έννοια, αν θέλετε, αν υπάρχει καλή έννοια, της εξουσίας.

Γιατί το λέω αυτό; Το λέω, διότι πίσω από όλη αυτή την ανά- λυση εδώ υπάρχει και μια κοινωνική πραγματικότητα, την οποία

πρέπει να δούμε. Διότι η προσπάθεια αυτή για την ανώτατη εκπαίδευση παρέσυρε σιγά-σιγά και ακύρωσε και τη μέση εκπαίδευση στην Ελλάδα. Δηλαδή νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε ότι πια και το λύκειο, αλλά -σιγά-σιγά τείνει να κατέβει και προς τα κάτω- και το γυμνάσιο έχουν γίνει προθάλαμοι της ανώτατης εκπαίδευσης, αν θέλετε άτυπα φροντιστήρια. Και επειδή σαν άτυπα φροντιστήρια έχουν κριθεί ως μη αποτελεσματικά, αυτό το οποίο συμβαίνει είναι ότι στην πραγματικότητα έχουν ακυρωθεί σαν γνωστικοί μηχανισμοί, δηλαδή οι Έλληνες μαθητές έχουν πάψει να ασχολούνται με το λύκειο ή, τουλάχιστον, μια σημαντική πλειοψηφία τους.

Γιατί τα λέω όλα αυτά. Τα λέω διότι η συζήτηση του άρθρου 16, όπως διεξάγεται στην Επιτροπή μας, δεν είναι μόνο σημαντική γι' αυτά τα οποία λέγονται εδώ ή γι' αυτά τα οποία θα ψηφιστούν στο τέλος. Είναι σημαντική διότι θίγει και φέρνει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος το θέμα της παιδείας στην Ελλάδα. Θέμα το οποίο θα μου επιτρέψετε να πω ότι δεν είναι κεφαλαιώδες, είναι το κεφαλαιώδες.

Αυτήν τη στιγμή και δεν θέλω να διαφωνήσω με τον απόντα πρώην Πρόεδρο του Συνασπισμού τον κ. Κωνσταντόπουλο, δεν μηδενίζουμε λέγοντας ότι εκπαιδευτικοί μηχανισμοί στην Ελλάδα δεν λειτουργούν. Βεβαίως υπάρχουν, όπως καλά είπε λαμπρόι καθηγητές. Βεβαίως υπάρχουν κάποια εξαιρετικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Το θέμα είναι τι φιλοσοφία εκπέμπει συνολικά το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Αναδεικνύει με οποιοδήποτε τρόπο την ελληνική ιδιαιτερότητα, αν υπάρχει κάτι τέτοιο; Εν πάση περιπτώσει, παρέχει τα εχέγγυα; Ας αγνοήσουμε την ανάγκη κάθε εκπαιδευτικού συστήματος σε κάθε χώρα να αναδεικνύει την ιδιαίτερη ταυτότητα αυτής της χώρας, να προστατεύει τη γλώσσα, όπως σωστά λέχθηκε πριν από τον κ. Βεργίνη. Ας αγνοήσουμε και αυτήν την προτεραιότητα, ας υποθέσουμε ότι δεν έβλεπε να την υπηρετήσει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Εν πάση περιπτώσει παρέχει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στην ελληνική νεολαία τα εχέγγυα εκείνα να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις τους υπολοίπους Ευρωπαίους; Δεν νομίζω ότι κανείς μπορεί να δώσει καταφατική απάντηση.

Κατά συνέπεια είναι προφανές ότι βρισκόμαστε στο επίκεντρο μιας -θα μου επιτρέψετε να πω βαριές κουβέντες, αλλά έτσι είναι, για μένα τουλάχιστον- βαθύτατης κρίσης. Εδώ έχουμε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που στο σύνολό του τι αναπαράγει; Αναπαράγει μια αντίληψη συνολικής αποστήθισης, άχρηστων εν μέρει, χρήσιμων εν μέρει γνώσεων με μόνο σκοπό την είσοδο σ' ένα μετρίοτατο, κατά οποιοδήποτε επιεική χαρακτηρισμό, ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Με τι στόχο μετά από την έξοδο απ' αυτό το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα; Ίσως το πρότυπο του δημοσίου υπαλλήλου, ίσως την αναζήτηση μιας θέσης εργασίας. Αυτή η βάση δεν μπορεί να αποτελέσει θετικό στοιχείο για την Ελλάδα του 21ου αιώνα. Δεν μπορεί να αποτελέσει θετικό στοιχείο για οποιαδήποτε χώρα σήμερα.

Χρειάζεται, λοιπόν, μια ριζική αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Αυτή είναι προφανές ότι δεν πρόκειται να επιτευχθεί με την αναθεώρηση του άρθρου 16. Είναι πολύ μικρό το μέτρο, είναι πολύ μικρό το φάρμακο αν θέλετε σε σχέση με την ασθένεια, που αν έχουμε διαπιστώσει ότι πάσχουμε, καλούμαστε να θεραπεύσουμε. Όμως έχει σημειολογικά τη σημασία της. Σημαίνει η υπερψήφιση της αναθεώρησης του άρθρου 16 ότι η Βουλή των Ελλήνων αντιλαμβάνεται ότι πρέπει ριζικότερα να αντιμετωπιστούν τα θέματα της παιδείας. Και υπ' αυτή την έννοια προσυπέγραφα και συμφωνώ με την άποψη που ο κ. Μάνος κατέθεσε, να υπάρξει συνολική αναθεώρηση του άρθρου 16.

Το άρθρο 16 είναι πάρα πολύ μεγάλο, περιλαμβάνει ζητήματα τα οποία νομίζω καμιά σχέση δεν έχουν με το Σύνταγμα όπως τα περί καθηγητών κ.λπ. και των φοιτητικών συλλόγων. Αλλά η ψήφιση της ριζικής αναθεώρησης του άρθρου σημειολογικά λειτουργεί υπέρ της άποψης ότι χρειάζονται ριζικά μέτρα για την παιδεία σήμερα. Είναι ένας στόχος ο οποίος υπερβαίνει κόμματα και παρατάξεις. Είναι ένας στόχος που, πραγματικά, είναι εθνικός με τη βαθύτατη έννοια του όρου. Νομίζω ότι είναι ένα λαμπρό σημείο να ξεκινήσουμε μία προ-

σπάθεια να αναστρέψουμε μια μακρόχρονη πορεία βαθιάς παρακμής.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστώ πολύ κύριε συνάδελφε.

Το λόγο έχει ο συνάδελφος κ. Φωτιάδης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, είναι δικαιολογημένο το ενδιαφέρον της κοινωνίας, σχετικά με το συζητούμενο άρθρο. Όμως έχω την εντύπωση ότι η συζήτηση αυτή έχει δαιμονοποιηθεί απ' όλες σχεδόν τις πλευρές και η υπεραπλούστευση πολλές φορές των επιχειρημάτων οδηγεί σε ανούσια συνθήματα στο πεζοδρόμιο.

Θα έλεγα ότι δεν φταίει το άρθρο 16 του Συντάγματος για τη δεινή όντως κατάσταση της ανώτατης και όχι μόνο παιδείας, αλλά ταυτόχρονα ούτε και η τροποποίηση του άρθρου 16 θα οδηγήσει αυτόματα στη λύση όλων των προβλημάτων. Γιατί κανένας μας εδώ δεν είναι ούτως ευήθης όπως έλεγαν οι αρχαίοι πρόγονοί μας, που να πιστεύει ότι οποιαδήποτε αλλαγή του άρθρου 16 θα λύσει και τα προβλήματα που υπάρχουν στο χώρο της παιδείας.

Γι' αυτό και εμείς λέμε ότι η αναθεώρηση του άρθρου 16 πρέπει να γίνει ταυτόχρονα με ριζική μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος ώστε να μην καταλήξει γράμμα κενό.

Το ενδιαφέρον της κοινωνίας ότι στρέφεται και εντείνεται ακόμη περισσότερο από την προσπάθεια ορισμένων κύκλων να ταυτίσουν απόλυτα τη θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. με τη Νέα Δημοκρατία, κάτι το οποίο, βέβαια, βολεύει και τη Νέα Δημοκρατία.

Εμείς λέμε από την πρώτη στιγμή ότι απορρίπτουμε το περιεχόμενο της πρότασης της Νέας Δημοκρατίας και αυτό το ξεκαθαρίζουμε. Η Νέα Δημοκρατία δεν προτάσει, όπως φαίνεται από το κείμενο της ίδιας της πρότασης, την ενίσχυση του δημόσιου πανεπιστημίου. Χαίρομαι από το γεγονός ότι τόσο ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, όσο και ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος χρησιμοποίησαν φρασεολογία και επιχειρήματα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. προκειμένου να αποδείξουν ότι βρισκόμαστε κοντά στις προτάσεις. Αυτό είναι θετικό, ότι η Νέα Δημοκρατία πλησίασε θα έλεγα στις προτάσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ταυτόχρονα θα πρέπει να πούμε ότι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας δεν εξασφαλίζει το αυτοδιοίκητο και την αυτοτέλεια του πανεπιστημίου, δίνοντας βάρος αποκλειστικά και μόνο στην κατάρτιση των σπουδαστών.

Η πρότασή της για την αξιολόγηση των πανεπιστημίων απηχεί παραχρημένες, συντηρητικές απόψεις. Κρίνω θετικό ότι και εσείς ομολογήσατε ότι δεν κάνατε τίποτε στη μικρή σας θητεία των τριάντα τριών μηνών. Έτσι, λοιπόν, το παρελθόν σας δεν αποτελεί εγγύηση για το μέλλον της παιδείας.

Είναι γεγονός και πρέπει να το ομολογήσουμε ότι οι υπάρχουσες δομές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν μπόρεσαν να ανακόψουν το φαινόμενο της φοιτητικής μετανάστευσης. Η υπάρχουσα συνταγματική ή και νομοθετική πρόβλεψη, δεν μπόρεσε να σταματήσει αλλά αντίθετα ενίσχυσε το φαινόμενο της ίδρυσης παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων, Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο.

Οφείλουμε ως χώρα να διαμορφώσουμε και να εφαρμόσουμε μια εθνική εκπαιδευτική πολιτική αναπτυξιακού και ανταγωνιστικού χαρακτήρα, μια στρατηγική για τη συζήτησή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διαπραγμάτευση για τέτοια ζητήματα, το νομοθετικό διοικητικό και εκπαιδευτικό έλεγχο των πολυάριθμων όντως εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται ανεξέλεγκτα στη χώρα μας σε πραγματική ή φαινομενική συνεργασία με πανεπιστήμια άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων χωρών.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεσμεύεται να ενισχύσει ακόμη περισσότερο και κατά προτεραιότητα το δημόσιο πανεπιστήμιο και να εξασφαλίσει την αυτοδιοίκηση και την αυτοτέλειά του. Η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων πρέπει να προβλεφθεί με αυστηρές εγγυήσεις αντίστοιχων με αυτό των δημοσίων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Τα ιδρύματα θα πρέπει να υπάγονται σε κρατική εποπτεία με σκοπό τη διασφάλιση παροχής ανώτατης εκπαίδευσης υψηλού

επιπέδου και την εγγύηση των αρχών της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της ελευθερίας της διδασκαλίας και της πλήρους αυτοδιοίκησης. Αυστηρός στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία ενός εθνικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης με εποπτεία και ομοιογένεια, όπως αναφέρεται επί λέξει στο κείμενο της πρότασής μας.

Θέλουμε μία ανοιχτή παιδεία για όλους σ' ένα νέο διαμορφωμένο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον που να εξασφαλίζει ισότιμη και ουσιαστική πρόσβαση σ' όλους, στη σύγχρονη γνώση και στις εξελίξεις που συντελούνται καθημερινά. Ένα σύστημα που θα εξελίσσεται και θα προσαρμόζεται για να εξυπηρετεί τον πολίτη.

Η δημόσια εκπαίδευση πρέπει να παρέχει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση, που μπορεί να κάνει τους νέους ικανούς, παραγωγικούς και αξιοπρεπείς πολίτες. Πρωταρχική μας δέσμευση είναι η γνώση που αποτελεί στοιχείο ενός νέου παραγωγικού μοντέλου μιας νέας προοπτικής και θεμέλιο της δημοκρατίας αλλά και των παραδόσεών μας. Οι αλλαγές που χρειάζονται ασφαλές είναι μεγάλες και απαιτούν τόλμη, έμπνευση και γνώση. Απαιτούν ισχυρή πολιτική βούληση που δεν την έχει η Νέα Δημοκρατία αλλά και ευρύτερες συνααινέσεις και κοινωνικές συμμαχίες.

Η Νέα Δημοκρατία προτίμησε ή έτσι τουλάχιστον έδειξε μέχρι τώρα το δρόμο του αυταρχισμού και της σύγκρουσης με την κοινωνία, την πόλωση, την υπό χρηματοδότηση της παιδείας, την αποσπασματικότητα και την παλινωδία των δικών της επιλογών και την αθέτηση των προεκλογικών της δεσμεύσεων. Οι οποιοσδήποτε αλλαγές δεν σημαίνουν τίποτε όπως είπα προηγουμένως αν δεν συνδυάζονται με ριζική μεταρρύθμιση. Το Π.Α.Σ.Ο.Κ. έχει καταθέσει δια του Προέδρου του δεκαπέντε σημεία ενδεικτικά και αυτά μπορούν να συμπληρωθούν κατά τον προσυνεδριακό διάλογο τον ενδοκομματικό αλλά και με το διάλογο με την κοινωνία. Αν αυτά τα σημεία προχωρήσουν μπορούμε πραγματικά να μιλάμε για σημαντικές αλλαγές στην παιδεία. Μεταξύ αυτών είναι και η αύξηση των κονδυλίων για την παιδεία στο 5% που αποτελεί ούτως ή άλλως δέσμευση. Δέσμευση αποτελούσε και για τη Νέα Δημοκρατία όμως αντί να αυξήσει το ποσοστό σε 5% το μείωσε από το 3,63% στο 3,10%. Δηλαδή είχαμε μια οπισθοδρομική όσον αφορά το θέμα της χρηματοδότησης της παιδείας.

Αγαπητοί συνάδελφοι η αναγνώριση των πτυχίων αλλά και των επαγγελματικών δικαιωμάτων αποτελεί κοινοτική υποχρέωση της χώρας μας. Μέχρι τώρα οφείλω να πω ότι δεν το αναγνώρισαν ακολουθώντας μια πολιτική ευρωπαϊκού επαρχιωτισμού, μια λογική δικολάβων των αρχών του προηγούμενου αιώνα. Αφήσαμε να παραπεμφθεί η υπόθεση στα δικαστήρια για να κερδίσουμε κάποιο χρόνο. Προσωπικά σαν Έλληνας ενεργός πολίτης δεν ήθελα να υποστώ μια καινούργια ταπεινώση όπως αυτή την οποία υποστήκαμε για το «Βασικό Μέτρο». Δεν θέλω ένας υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να έρθει σε ένα, δύο, τρία χρόνια όσο κρατήσουν τα δικαστήρια στα οποία έχουν προσφύγει οι ενδιαφερόμενοι και να μας επιβάλει την άποψή του. Έτσι λοιπόν, είναι καλύτερα να ακολουθούμε λύσεις οι οποίες θα είναι συμβατές και με το κοινοτικό πλαίσιο. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει κάποιος εδώ στην αίθουσα που να μη συμφωνεί ότι απαιτούνται ριζικές αλλαγές. Σ' αυτές τις ριζικές αλλαγές πρέπει να συμφωνήσουμε προκαταβολικά και θα πρέπει εσείς πρώτα να δώσετε δείγματα εσείς που δεν είδαμε μέχρι σήμερα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ.

Ο συνάδελφος κύριος Έξαρχος έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι αλήθεια και είναι αυτονόητο, βεβαίως, αυτό ότι οφείλουμε να συμμετάσχουμε ενεργά ως χώρα στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας και της γνώσης και μάλιστα σε μια εποχή έντονου ανταγωνισμού σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. Γι αυτό πρέπει να κάνουμε χρήσιμες επιλογές και πρέπει να τις κάνουμε τώρα.

Η επένδυση στη γνώση λοιπόν, η επένδυση στην παιδεία πρέπει να αποτελεί κορυφαία επιλογή μας, βασική προτεραιότητα

για τη χώρα εάν θέλουμε να συμμετάσχουμε επαναλαμβάνω ενεργά, στο διεθνή καταμερισμό της γνώσης και της εργασίας. Αφού η παιδεία είναι αυτή που θα δημιουργήσει νέες δυνατότητες στην παραγωγή, θα δώσει νέα δυναμική στην περιφερειακή ανάπτυξη, στην αγροτική οικονομία, στην προώθηση των επενδύσεων, εξασφαλίζοντας εργασία, απασχόληση, στις νέες και στους νέους, όχι μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα αλλά σε ολόκληρη τη χώρα, σε κάθε γωνιά της ελληνικής περιφέρειας.

Συγχρόνως βεβαίως, η παιδεία οφείλει πέρα από τη σύνδεσή της με τις ανάγκες της παραγωγής, να συμβάλλει στην προώθηση αξιών, παρέχοντας εφόδια ζωής στις νέες και στους νέους. Οφείλει να αναδεικνύει τον πολιτισμό μας, την ιστορία μας, την κοινωνική αυτογνωσία. Να προωθεί, να γιατί όχι, νέες πρακτικές στις σχέσεις κράτους- πολίτη, ένα νέο ήθος στη δημόσια ζωή, στηρίζοντας μια νέα εθνική αυτοπεποίθηση. Και όλα αυτά είναι αλήθεια ότι είναι μεγάλα ζητούμενα, ιδιαίτερα στον χώρο των πανεπιστημίων θα έλεγα. Για να μπορέσει λοιπόν η παιδεία μας να ανταποκριθεί σε αυτό το σημαντικό ρόλο, απαιτείται ένα εκπαιδευτικό σύστημα υψηλού επιπέδου, σύγχρονο και αποκεντρωμένο, που παρέχει ίσες ευκαιρίες, που διασφαλίζει την ποιότητα της εκπαίδευσης, την αξιολόγηση των παρεχόμενων γνώσεων και, κυρίως, που παρέχει πραγματικά και το τονίζω, δωρεάν παιδεία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βεβαίως η Νέα Δημοκρατία προσήλθε στη συζήτηση σήμερα, με τη σημαία της συναίνεσης. Αλλά ενθυμούμαι από τις συζητήσεις και στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, όπου ήμουν μέλος για ένα διάστημα, αλλά και από τη συζήτηση στην Ολομέλεια της Βουλής, ότι δεν επέδειξε αυτή τη συναινετική διάθεση σε νομοθετικές πρωτοβουλίες που πήρε και τις πήρε αιφνιδιαστικά. Σας θυμίζω, την κατάνομη των στελεχών της εκπαίδευσης σ' ένα βράδυ. Θυμίζω άλλες νομοθετικές πρωτοβουλίες αποσπασματικές, όπως η καθιέρωση της βάσης του δέκα, όπου, βεβαίως, όλα αυτά δεν τα συζητήσαμε με τα κόμματα. Όπως δεν συζητήσαμε τις προτάσεις για μεγάλα θέματα, όπως είναι αυτό της προώθησης των αλλαγών στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Είναι φανερό ύστερα από τρία χρόνια, ότι δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο ολοκληρωμένο σχέδιο από την πλευρά της Κυβέρνησης, που θα αναφέρεται στην οργάνωση των σχολείων, στα προγράμματα των σπουδών, στη σύνδεση των σχολείων με την κοινωνία και τους φορείς. Απλώς αυτό το οποίο υπάρχει και είναι αρκετά ολοκληρωμένο θα έλεγα, το σχέδιο, είναι ένα σχέδιο ασφυκτικού ελέγχου της διοίκησης της εκπαίδευσης και της χειραγώγησης των εκπαιδευτικών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Αλλά μήπως δεν είναι αλήθεια ότι αυτά τα τρία χρόνια βασικοί θεσμοί όπως είναι τα ολόημερα σχολεία, έχουν υποβαθμιστεί; Είναι αλήθεια. Και ξέρετε μας είπαν ορισμένοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας γιατί τα λέτε αυτά, γιατί δεν κάνετε μία επερώτηση προκειμένου να συζητηθούν αυτά. Γιατί θέλουμε να είναι σαφές. ..δεν συμφωνούμε με τη λογική, την οποία προωθεί όλη την προηγούμενη περίοδο η Νέα Δημοκρατία και το μύθο που προσπαθεί να δημιουργήσει στην ελληνική κοινωνία, ότι τα προβλήματα της ελληνικής παιδείας, τα προβλήματα της ελληνικής εκπαίδευσης, θα λυθούν αν καταργηθεί το κρατικό μονοπώλιο όπως λέει στην τρίτοβάθμια εκπαίδευση και αλλάξουμε το άρθρο 16. Δεν συμφωνούμε με αυτή την προσέγγιση. Εμείς νομίζουμε ότι αυτό το οποίο είναι καθοριστικό για την ελληνική κοινωνία, αυτό που θέλουμε και οι γονείς και οι μαθητές και οι σπουδαστές και οι καθηγητές, είναι να έχουμε μια συνολική μεταρρύθμιση στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας.

Και δίνουμε ορισμένες φορές την εντύπωση συζητώντας την αναθεώρηση ότι θέλουμε να επισκευάσουμε τη στέγη, την τρίτοβάθμια εκπαίδευση, όταν το οικοδόμημα έχει ρωγμές και στα θεμέλιά του. Γι αυτό εμείς θεωρούμε ότι όλες αυτές οι αλλαγές δεν μπορούν να γίνουν στο κενό. Εδώ πρέπει να υπάρξει μια συμφωνία που θα εφαρμόζεται όμως στην πράξη, συμφωνία για γενναία χρηματοδότηση του συστήματος της ελληνικής παιδείας. Και είναι αλήθεια αυτό και δεν καταλαβαίνω γιατί αντιδρούν συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, ότι υπάρχει μείωση της χρηματοδότησης της ελληνικής παιδείας.

Εμείς έχουμε μιλήσει, επίσης, για ριζικές αλλαγές σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Και παράλληλα να δείξουμε ότι έχουμε τη πολιτική βούληση να συμφωνήσουμε. Όχι απλώς ευκαιριακά όπως ισχυρίζονται οι συνάδελφοι στην αναθεώρηση μιας παρονυχίδας, θα έλεγα, όπως είναι το άρθρο 16.

Ένα σχέδιο ριζικών αλλαγών σημαίνει:

Πρώτον ότι θα γενικευθεί ο θεσμός των ολοήμερων σχολείων και νηπιαγωγείων και αυτό χρειάζεται λεφτά.

Δεύτερον, ότι θα αναβαθμιστεί η ποιότητα της τεχνολογικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης στη χώρα δίνοντας ιδιαίτερο βάρος στα εκπαιδευτικά προγράμματα, το επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων που θα αποκτήσει ο απόφοιτος από την επαγγελματική εκπαίδευση, στις υποδομές, τα κτήρια, τον εργαστηριακό εξοπλισμό, στον τρόπο που πιστοποιούνται τα προσόντα στην κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Τρίτον, πρέπει να αλλάξει ο χαρακτήρας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γιατί αλήθεια μπορούμε να μιλούμε για δωρεάν παιδεία, όταν ξέρουμε ότι έχουμε όλο αυτό το σύστημα της παραπαιδείας, όταν ξέρουμε ότι το άγχος της ελληνικής οικογένειας είναι να εξασφαλίσει τα απαραίτητα χρήματα, προκειμένου να μπορεί να εξασφαλίσει το παιδί του την πρόσβαση στο πανεπιστήμιο;

Αυτές είναι ριζικές αλλαγές. Όπως, βεβαίως, συμφωνούμε επίσης ότι χρειάζεται και αλλαγή στα πανεπιστήμια. Κι εδώ δεν φτάνει απλώς η βούληση των κομμάτων των πολιτικών. Οφείλουν και οι ίδιοι οι φορείς της εκπαίδευσης, οι καθηγητές, οι φοιτητές, οι σπουδαστές, οι γονείς, η Γ.Σ.Ε.Ε., η Α.Δ.Ε.Δ.Υ., η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, η Ε.Ν.Α.Ε. να συμφωνήσουν σ' ένα πλαίσιο πολιτικής για τα πανεπιστήμια με περισσότερη αυτοδιοίκηση βεβαίως αλλά με αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των πανεπιστημίων, με σύνδεση της παρεχόμενης γνώσης με τις ανάγκες της παραγωγής και της κοινωνίας, με αξιολόγηση των πτυχίων τα οποία, πραγματικά, πρέπει να έχουν αντίκρισμα στη κοινωνία, με αξιοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων. Και είμαι από εκείνους που λένε ότι τα πανεπιστήμια, βεβαίως, πρέπει να αξιοποιούν τα κοινοτικά κονδύλια όχι όμως υποβαθμίζοντας την αποστολή για διδακτική στήριξη των φοιτητών και των σπουδαστών στις αίθουσες. Να στηρίζουν την έρευνα βεβαίως. Διότι δεν μπορούμε να προσδοκούμε ότι θα γίνουν τα πανεπιστήμιά μας ευρωπαϊκά με αυτά τα κονδύλια και αυτές τις επιδόσεις. Γιατί δεν είναι μόνο ζήτημα κονδυλίων στην έρευνα στην Ελλάδα.

Όλα αυτά, βεβαίως, είναι θέματα πολύ σημαντικά κι εδώ υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Και αυτό είναι θεμιτό σε μία δημοκρατία σε σχέση με τις θέσεις της Νέας Δημοκρατίας και του Π.Α.Σ.Ο.Κ.. Και αυτό είναι μεγάλα ζητήματα τα οποία πρέπει να συζητηθούν ανοικτά αυτήν την περίοδο γιατί αλλιώς μόλις θα φύγει από τη σκηνή η Αναθεώρηση, θα επιστρέψουμε στην καθημερινότητα των ελληνικών σχολείων, των ελληνικών λυκείων και πανεπιστημίων, που θα είναι αυτή η βασανιστική πραγματικότητα που συμφωνούμε όλοι ότι πρέπει να αλλάξει.

Ευχαριστώ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ο κ. Τασούλας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ : Κύριε Πρόεδρε, άκουσα από τον Υπουργό Πολιτισμού κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου για τη πολιτιστική χορηγία που έγινε αυτές τις ημέρες στην Ολομέλεια και που υπερκαλύφθηκε από πλευράς δημοσιότητας - και καλώς - από τη συζήτηση στην Επιτροπή μας για την αναθεώρηση του άρθρου 16, ότι ένα από τα πρόσωπα των Ελλήνων λογοτεχνών που σκέφτεται το Υπουργείο Πολιτισμού φέτος να τιμηθεί μεταξύ άλλων είναι και ο Νίκος Καζαντζάκης. Και θυμάμαι από τις εφηβικές αναγνώσεις ότι κατά τη γνώμη μου ένα από τα πιο ενδιαφέροντα βιβλία του Καζαντζάκη είναι «Η Αγγλία», όπου πήγε στις αρχές της δεκαετίας του '40 και παρουσίασε την Αγγλία σ' εποχές ανατάσεως, εποχές, τελικά, νίκης κατά του Άξονα. Ένα κεφάλαιο πολύ ενδιαφέρον από την «Αγγλία» του Καζαντζάκη είναι και το κεφάλαιο που περιγράφει το Eaton και το Cambridge, όπου τα περιγράφει ότι εκεί οικοδομήθηκε η Βρετανική Αυτοκρατορία, δηλαδή στις αίθουσες

διδασκαλίας αυτών των πανεπιστημίων και στα γήπεδα αυτών των πανεπιστημίων όπου καλλιεργείται το ομαδικό πνεύμα η επίδοση και το κυνήγι της νίκης, εκεί σφυρηλατήθηκε μια νοοτροπία και μια ηγεσία η οποία κατάφερε να θεμελιώσει τη Βρετανική Αυτοκρατορία στα γήπεδα και στις τάξεις του Eaton και του Cambridge.

Θυμάμαι πολύ αυτές τις φράσεις. Μάλιστα θυμάμαι ότι το κεφάλαιο για τα πανεπιστήμια αυτά αρχίζει με μία αρχαία ελληνική φράση που ήταν στο ανώφλι της εισόδου του Eaton που λέει «Εξώ δε οι κύνες και οι φονείς» που εντυπωσίασε τον Καζαντζάκη, ότι η αρχαία ελληνική γλώσσα ταξίδευσε από την λαμπερή Ελλάδα και πήγε στην ομιχλώδη Αγγλία και την κατέκτησε.

Είναι συνεπώς πέραν πάσης αμφιβολίας πολύ σημαντικό για ένα έθνος η αξιοσύνη των στελεχών που προέρχεται από την εκπαίδευση και από την προετοιμασία τους να κατακτήσουν το μέλλον, για να διοικήσουν τη χώρα, για να γίνουν οι αυριανοί ηγέτες, που θα αναλάβουν τις ευθύνες τους.

Στην Ελλάδα είχαμε πολλές κρίσεις και πολλές μεταπτώσεις στην παιδεία. Είναι γνωστό εκτός από το βιβλίο του Τσουκαλά που ανέφερε πολύ σωστά ο κ. Δένδιας ο χαρακτηρισμός του Γληνού για την παιδεία με τον τίτλο ενός βιβλίου που είχε βγάλει πολύ παλαιότερα «Ένας άταφος νεκρός» και είναι επίσης γνωστό ότι η παιδεία στην Ελλάδα μετά την Μεταπολίτευση υπέστη μία μεγάλη δοκιμασία διότι κατά τη γνώμη μου η ανάγκη της νεολαίας για ελευθερία που είχε καταπιναίγει την περίοδο της επταετίας οδήγησε σε μία πλήρη απόλαυση της ελευθερίας. Η αναζήτηση της ελευθερίας έγινε μ' έναν τόσο άπλετο και τόσο αναπόμονο τρόπο που, τελικά, μοιραία ίσως, οδήγησε στο να υπονομευθεί η πειθαρχία που είναι απαραίτητη και η αναζήτηση της γνώσεως. Αυτά σήμερα ανήκουν στο παρελθόν και ο Καζαντζάκης, ο Γληνός, ο Τσουκαλάς και η Μεταπολίτευση και σήμερα η χώρα αντιμετωπίζει τις προκλήσεις του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο κινείται.

Λέμε σήμερα ότι με την αναθεώρηση του Συντάγματος και συγκεκριμένα του εδαφίου πέντε του άρθρου 16 θα επιφέρουμε μια καινοτομία στα εκπαιδευτικά πράγματα της χώρας. Στην πραγματικότητα είμαστε σαν αυτούς που εκ των υστέρων νομιμοποιούν τα αυθαίρετα κτίσματα. Διότι η ιδιωτική εκπαίδευση στο χώρο της ανώτατης παιδείας ή η μη κρατική ή μη κερδοσκοπική εκπαίδευση υπάρχει στην Ελλάδα. Μάλιστα ο κ. Αντωνόπουλος, πρώην Πρύτανης του Αριστοτελείου σήμερα στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» λέει ότι υπάρχει μια ιδιωτική πανεπιστημιακή σχολή μη αναγνωρισμένη από το κράτος κάτω ακριβώς από την Ακρόπολη, απέναντι από τους Στύλους του Ολυμπίου Διός.

Τακτοποιείται, λοιπόν, ένα θέμα το οποίο η χώρα μας έχει καθυστερήσει να το τακτοποιήσει. Και δεν έχει κανείς την ψευδαίσθηση ότι μ' αυτήν την μεταρρύθμιση κάνει μια μεγάλη στροφή και μια διόρθωση της καταστάσεως στην παιδεία. Λύνει όμως μια εκκρεμότητα, που θα μπορούσε να οδηγήσει τη χώρα σε περιπέτειες και να είναι δακτυλοδεικτούμενη όχι μόνο στα ευρωπαϊκά δικαστήρια αλλά και δακτυλοδεικτούμενη από πλευράς ενός θεσμικού αναχρονισμού ο οποίος δεν υπάρχει πλέον ούτε στις χώρες του άλλοτε παραπετάσματος.

Η χώρα, λοιπόν, πρέπει να προχωρήσει και δεν πρέπει να φοβούνται τα κρατικά πανεπιστήμια τον ανταγωνισμό γοήτρου ο οποίος θα σημειωθεί με τα μη κρατικά πανεπιστήμια, που φυσικά και δεν πρόκειται να έλθουν αμέσως και να εγκαθιδρυσθούν αμέσως. Θα έχουμε μέσα σ' έναν ορίζοντα δεκαετίας, την έλευση κάποιων μη κρατικών πανεπιστημίων σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και θα είναι ενδιαφέρον και σίγουρα γόνιμος αυτός ο ανταγωνισμός γοήτρου που θα γίνει μεταξύ των σχολών.

Συγχρόνως όμως θα πρέπει η χώρα μας, πέρα από τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις να ασχοληθεί όχι απλώς με το θεσμικό περίβλημα της εκπαίδευσης ή τη θεσμική πανοπλία της εκπαίδευσης, αλλά να ασχοληθεί και με το περιεχόμενο αυτής της πανοπλίας που πρέπει να είναι εξίσου στιβαρό και εξίσου σύγχρονο με την εποχή μας.

Η παιδεία στην Ελλάδα σήμερα νοσεί και νοσεί γιατί νομίστηκε ότι η ευκολία που πρέπει να υπάρχει σ' ορισμένους τομείς

της ζωής, είναι δημοκρατικό και δίκαιο να υπάρχει και στην παιδεία. Ευκολία και γνώση είναι έννοιες ασύμβατες. Δεν μπορεί να έχουμε πρότυπα γυμνάσια και να μπαίνουν τα παιδιά εκεί με κλήρωση. Δεν μπορεί να φοβούμεστε και να αρνούμεθα το ότι κάποιοι που είναι διακεκριμένοι και ξεχωριστοί, πρέπει να τυγχάνουν καλύτερης και πιο αξιοσημείωτης πορείας στην εκπαίδευση για το καλό όχι των ιδίων, αλλά για το καλό της πατρίδας μας.

Νομίζω πως τώρα που τα δύο μεγάλα κόμματα, παρά τις όποιες επιφυλάξεις στις διατυπώσεις συμφωνούν -και αυτό δεν είναι θέμα ότι εμείς σέρνουμε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή το ΠΑ.ΣΟ.Κ. σέρνει εμάς- συμφωνεί το πολιτικό σύστημα που εκφράζει τη μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού λαού ότι η θεσμική πανοπλία της εκπαίδευσης πρέπει να εκσυγχρονιστεί, πρέπει κάποιον αυτού να συμφωνήσουμε και για το περιεχόμενο αυτής της πανοπλίας και να ξανακάνουμε την παιδεία δύσκολη, ανηφορική, να την ξανακάνουμε μέσα σ' ένα περιβάλλον πειθαρχίας και αυστηρότητας όχι γιατί αρνούμεθα τη δημοκρατία στην παιδεία, αλλά γιατί αρνούμεθα το λαϊκισμό και τη δημαγωγία στην παιδεία που τόσο την έβλαψε.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε τον κύριο συνάδελφο.

Το λόγο έχει ο κ. Λέγκας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΕΓΚΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα επιχειρήσω κατ' αρχάς να είμαι, προκλητικά, σύντομος σεβόμενος και την αδιάλειπτη παρουσία των συναδέλφων μου εδώ, στην αίθουσα, αλλά και για έναν άλλο λόγο, για να καταδείξω μ' αυτόν τον τρόπο ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια να διαφωνούμε μ' αυτές τις ρυθμίσεις, με ρυθμίσεις που θα έπρεπε να θεωρούνται αυτονόητες, με ρυθμίσεις οι οποίες κακώς συναρτύνται με όλη την κακοδαμιά που επικρατεί στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με ρυθμίσεις που ανέδειξαν τη σύγχυση που επικρατεί, το συντεχνιασμό, τη φοβικότητα και λιγότερο την πραγματική ανησυχία για τα όσα συμβαίνουν στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Γι' αυτό συνοπτικά επισημαίνω ότι δεν μπορεί να υφίσταται και λόγω των ανοιχτών συνόρων κρατικό μονοπώλιο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ότι σε καμία άλλη χώρα δεν υπάρχουν αντίστοιχες απαγορεύσεις, ότι είναι αναντίστοιχο και οξύμωρο να υπάρχουν αναστολές μόνο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όχι όμως για την πρωτοβάθμια και για τη δευτεροβάθμια, ότι εθελοτυφλούμε όταν παραβλέπουμε ότι χιλιάδες φοιτητές σπουδάζουν σε απίθανα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών αμφιλεγόμενης ποιότητας, αλλά και ελεγχόμενης δικαιόχρησης, ότι η αναβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου είναι μεν πρωταρχικός σκοπός, αλλά δεν μπορεί να συγχέεται με την ύπαρξη ή μη μη κρατικών πανεπιστημίων, ότι επίσης η ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 16 δεν εμπόδιζε ούτε, βεβαίως, εμποδίζει την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ότι η ισχύουσα επίσης ρύθμιση δεν εμπόδιζε και δεν εμποδίζει τη φοιτητική μετανάστευση, ότι στην εποχή των ανοιχτών κοινωνιών, των ανοιχτών συνόρων, των διαδικτυακών χωρίς εδαφική έδρα πανεπιστημίων προκαλούν οι εμμονές σε παρωχημένα φοβικά σύνδρομα, αλλά και σε ιδεολογήματα. Είναι αλήθεια ότι είναι φοβικό το ιδεολόγημα όταν δεν αντιλαμβανόμαστε πως το δίλημμα για την ίδρυση ή μη μη κρατικών πανεπιστημίων πρωτίστως έχει απαντηθεί, από τη σύγχρονη οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα.

Αντί, λοιπόν, να αναζητούμε και μάλιστα προκαταβολικά τις ευθύνες σε ρυθμίσεις που δευτερευόντως επηρεάζουν τον πυρήνα της μεταρρυθμιστικής πολιτικής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που άλλωστε θα συζητήσουμε σε λίγες μέρες, αντί να δημιουργούμε όλες αυτές τις ψευδοσυγκρουσιακές συνθήκες με χαρακώματα, και εντάσεις, χωρίς ουσία και αποτέλεσμα, θα πρέπει με τόλμη και ρεαλισμό να παραδεχτούμε ότι η παιδεία μας για να γίνει δημόσια θα πρέπει να αλλάξει. Να δούμε ότι δεν μπορεί να έχουμε αναξιολόγητα πανεπιστήμια και παράλληλα να κάνουμε λόγο για αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης. Να δούμε ότι αυτό αποτελεί μία ανατιολόγητη αντίφαση, να δούμε ότι αντί να προωθείται η αξιοκρατία, η αρι-

στεία, η διαφάνεια, δεν μπορεί κάποιοι να εμμένουν στην κυριαρχία των κομματικών μειοψηφιών, αλλά και των κατ' επιφαση δημοκρατικών διαδικασιών. Να δούμε επίσης την επιζήμια πρακτική του ενός και μόνου συγγράμματος, όπως επίσης και ότι η δήθεν δωρεάν παιδεία εδώ και πολλά χρόνια, είναι ένα από τα πιο βαριά φορτία για κάθε οικογένεια και κυρίως για τους οικονομικά ασθενέστερους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλουμε να τοποθετηθούμε με ευθυκρίσια. Δεν χρειάζεται να λέμε πολλά «όχι» για να καταλήξουμε σ' ένα «ναι», ούτε επίσης να χρησιμοποιούμε έωλα επιχειρήματα για να θολώσουμε την ευκρίνεια των θέσεών μας. Το λέω αυτό γιατί κάποιοι υποστήριξαν ότι θα έπρεπε μαζί με την αναθεωρητέα διάταξη να είχαμε και τον εκτελεστικό νόμο και κάποιοι προχωρώντας και λίγο παραπέρα ότι ο εκτελεστικός νόμος θα μπορούσε ακόμα και να προηγηθεί της αναθεωρητέας διάταξης. Απορία ψάλτου βηξ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εμείς εμπιστευόμαστε και τη σημερινή αλλά και την αυριανή Βουλή, εμείς εμπιστευόμαστε τη λαϊκή ετυμηγορία η οποία θα παρεμβληθεί, εμείς εμπιστευόμαστε και τη σημερινή και την αυριανή Κυβέρνηση όχι γιατί θα είμαστε εμείς, αλλά γιατί στα θέματα παιδείας -και νομίζω ότι αυτό επιζητά η κοινωνία σήμερα- αξία θα έχει η συναίνεση και όχι η διαφωνία για τη διαφωνία. Γι' αυτό και είναι ενθαρρυντική σήμερα η συναντίληψη του Πρωθυπουργού και του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης γι' αυτό το θέμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η παιδεία μας ήταν και θα είναι δημόσιο αγαθό. Στόχος μας ήταν και είναι και θα είναι η ενδυνάμωση της ποιότητας και της προσφοράς των δημόσιων πανεπιστημίων. Πρόθεσή μας είναι να θέσουμε από τώρα κανόνες για το τι είδους πανεπιστήμιο θέλουμε, πανεπιστήμιο που να λειτουργεί εκτός των στενών ορίων του κράτους, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε εγκαίρως καταστάσεις για τις οποίες αν τώρα αδρανήσουμε, στο μέλλον θα είναι ανεξέλεγκτες. Πρόθεσή μας είναι να ξεκινήσουμε τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και να απαντήσουμε σ' αυτούς που εκτιμούν πως δεν πρέπει να γίνει τίποτα επειδή δεν μπορούν να γίνουν όλα μαζί. Οι πολίτες αξιώνουν στάση ευθύνης απ' όλους μας, απαιτούν θέσεις μακριά από δογματισμούς, μακριά από προκαταλήψεις.

Επαναλαμβάνουμε ρητά: Στόχος της μεταρρύθμισης του άρθρου 16 δεν είναι η ιδιωτικοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά η πρόληψη μιας ανεξέλεγκτης κατάστασης που μπορεί να προκύψει ως αποτέλεσμα των εξελίξεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος μας είναι να μην αφήσουμε τα πράγματα να εξελιχθούν εκτός ορίων και κανόνων.

Εδώ νομίζω ότι κακώς χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται το παράδειγμα του άναρχου τηλεοπτικού τοπίου που επικράτησε και επικρατεί ως τις μέρες μας, απότοκο ομολογουμένως του ελλιπούς σχεδιασμού και ενός πλαισίου που θα έπρεπε να το προσδιορίζουν. Και μόνο η επίκληση αυτού του επιχειρήματος ενισχύει τη θέση μας, που λέει ότι χρειάζονται κανόνες και πλαίσιο λειτουργίας για κάθε δραστηριότητα, πολύ περισσότερο όταν αυτή είναι εξόχως σημαντική και αυτό κάνουμε όταν λέμε ότι δημιουργούμε πλαίσιο προστασίας του δημόσιου πανεπιστημίου που είναι και το ζητούμενο.

Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να συμφωνήσω με το σύνθημα της πρωτοβουλίας των μελών που αντιπαλεύουν στο άρθρο 16. Λένε ότι η παιδεία είναι δικαίωμα, δεν θα γίνει πρόνομο. Σύμφωνα. Για να παραμείνει ωστόσο δικαίωμα, πρέπει να ληφθούν μέτρα εναρμονισμένα με τις νέες συνθήκες και την πραγματικότητα και αυτό κάνουμε όπως αυτό δεν κάνουν, όπως δεν έκαναν μέχρι σήμερα όσοι συντηρούν και επιθυμούν την αδράνεια.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Το λόγο έχει η κ. Διαμαντοπούλου.

ANNA ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έξω από την Βουλή είναι μαζεμένοι πολλοί φοιτητές. Διαδηλώνουν, πολλοί απ' αυτούς είναι αγανακτισμένοι. Έχουν δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα που μας θυμίζει πολλά από τα παλιά. Ποια είναι αυτά τα παιδιά που είναι σήμε-

ρα στο δρόμο;

Είναι μια γενιά που έχει τελειώς διαφορετικά χαρακτηριστικά και προβλήματα από τις προηγούμενες γενιές, από όλες τις γενιές από την Μεταπολίτευση και μετά. Είναι η γενιά του ρίσκου. Είναι μια γενιά η οποία έχει προβλήματα στην παιδεία. Έχει προβλήματα στην αγορά εργασίας. Έχει προβλήματα στην αποκατάστασή της την οικογενειακή και όχι μόνο την επαγγελματική. Είναι μια γενιά που βλέπει με φόβο το μέλλον. Βλέπει με φόβο την ασφάλειά της από την υγεία μέχρι τη σύνταξή της.

Η Νέα Δημοκρατία μέσα από μια τριετή διακυβέρνηση κατάφερε να κάνει καθεστώς μια πραγματικότητα στην αγορά εργασίας: το delivery, τα διδακτορικά με τα 600 ευρώ, την μερική απασχόληση, τους νέους που αν και έχουν προσόντα, δεν μπορούν να βρουν εργασία. Αυτό γιατί το μοντέλο της χώρας, αντί να αλλάξει και να πάει προς την κοινωνία της γνώσης, ουσιαστικά κάνει μια στροφή και γυρίζει στο παρελθόν. Αυτή η γενιά σήμερα, αυτή η γενιά που είναι στους δρόμους, οι φοιτητές, αντιμετωπίζουν ένα πανεπιστήμιο με τεράστια προβλήματα. Πολλά έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια. Πολλά έχουν βελτιωθεί. Υποδομές, πολλές σχολές σημαντικές προσπάθειες, ξέρουμε όμως όλοι μας ότι η παιδεία είναι σε βαθιά κρίση.

Θέλω, κύριοι συνάδελφοι, μόνο να αναλογιστούμε ότι οι σχολές κλείνουν η μια πίσω από την άλλη χωρίς να μπαίνει ποτέ θέμα αναπλήρωσης των ωρών. Θέλω να σκεφθούμε ότι φοιτητές, γιατροί, μηχανικοί, αρχιτέκτονες, δάσκαλοι, χάνουν σχεδόν την μισή χρονιά τους και δεν μπαίνει ποτέ ζήτημα πως θα αναπληρωθούν αυτές οι απουσίες. Αυτά είναι θέματα που δείχνουν παρακμή και πολλές φορές δεν δείχνουν πίστη στο καθήκον που πρέπει να έχουν όλοι. Και οι καθηγητές και οι φοιτητές.

Αυτή η γενιά φτιάχνει το άρθρο 16 σημαία και φλάμπουρο. Νομίζω ότι είναι αφελές να θεωρούμε ότι είναι δευτερεύον. Δεν είναι καθόλου δευτερεύον. Θα μπορούσε να πάρει χαρακτηριστικά τέτοια -και σε κάποιες περιπτώσεις τείνει να τα πάρει- αν εμείς που έχουμε την ευθύνη να συνομιλήσουμε, να κάνουμε σαφή τη θέση μας, να δώσουμε εγγυήσεις και δεσμεύσεις, δεν συνομιλήσουμε με τους νέους με τους εκπαιδευτικούς, με την κοινωνία σε βάθος, μέσα από οργανωμένη διαβούλευση. Αυτό, βεβαίως, δεν έγινε. Όλη η Συνταγματική Αναθεώρηση γίνεται ερήμην της κοινωνίας. Το άρθρο 16, τμήμα της Συνταγματικής Αναθεώρησης και βεβαίως, τμήμα της μεγαλύτερης συζήτησης για την παιδεία, γίνεται εκτός της κοινωνίας. Οργανωμένη συζήτηση, οργανωμένη διαβούλευση, επιχειρήματα, επί μήνες τώρα που ξέρουμε ότι το πρόβλημα είναι καυτό δεν έχει γίνει.

Αρνούμαι τη λογική της δίκης προθέσεων: Οι κακοί και οι καλοί, οι οπισθοδρομικοί και οι προοδευτικοί όταν υπάρχουν κάποια ζητήματα που έχουν να κάνουν με την εποχή και τις αλλαγές. Εμείς σαν ΠΑ.ΣΟ.Κ. πήραμε απόφαση στο πρώτο συνέδριο μετά τις εκλογές. Πήραμε απόφαση να αλλάξουμε το άρθρο 16 και για να προχωρήσουμε στην δημιουργία μη κρατικών πανεπιστημίων. Η απόφασή μας ήταν προοδευτική ήταν πολιτικά τεκμηριωμένη και ήταν αριστερή. Γιατί αριστερό είναι ό,τι έχει να κάνει με το συμφέρον του λαού σε βάθος χρόνου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ: ... (δεν ακούστηκε)

ΑΝΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Για μας είναι αυτό, γι' αυτό σας είπα ότι θα κάνετε την δική σας εξήγηση. Τα συμφέροντα του λαού και των πολλών. Πολλές φορές, κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν κόμματα τα οποία φροντίζουν για το συμφέρον των λίγων. Και αυτό αποδεικνύεται.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ για το διδακτικό ύψος. Επί της ουσίας όμως είναι αυταπόδεκτα αυτά.

ΑΝΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Φαίνεται ότι στην χώρα μας και στο κόμμα σας δεν είναι αυταπόδεκτα, γιατί μέσα σ' ελάχιστο χρόνο καταφέρατε να αλλάξετε την αναδιανομή του εισοδήματος στην χώρα.

Η απόφαση του συνεδρίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έγινε μετά από μεγάλο και μακρύ διάλογο. Και θέλω, ουσιαστικά, μέσα από την τοποθέτησή μου να εξηγήσω γιατί υποστηρίζω την αλλαγή του άρθρου 16.

Πρώτα απ' όλα όταν ψηφίσαμε το προηγούμενο άρθρο είχα-

με άλλες απόψεις; Δηλαδή όταν ψηφίστηκε το άρθρο 16, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε άλλες απόψεις και μέσα σε μια δεκαετία οι απόψεις αυτές αλλάζουν; Αλλάζουν τα δεδομένα και αλλάζει η εποχή. Αλλάζει η εποχή γιατί σήμερα βρισκόμαστε στην αιχμή της ψηφιακής επανάστασης.

Σήμερα υπάρχουν πτυχία που δίνονται από το διαδίκτυο. Άλλα είναι άχρηστα, άλλα είναι μια χαρά πτυχία. Σήμερα οι μεγαλύτερες βιβλιοθήκες του κόσμου και οι παραδόσεις καθηγητών του Χάρβαρντ και του MIT είναι on line τη στιγμή που γίνονται στο διαδίκτυο. Η ψηφιακή επανάσταση έχει αλλάξει, τελειώς, την λογική της πρόσβασης στην γνώση, την απόκτηση γνώσης και την τεκμηρίωση γνώσης.

Δεύτερο στοιχείο είναι ότι έχουν αλλάξει τα δεδομένα στο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Οι συνάδελφοι αναφέρθηκαν και στην ευρωπαϊκή οδηγία και στο δικαστήριο του Λουξεμβούργου. Άλλοι μπορούν να βρουν άμεση σχέση και άλλοι όχι. Αυτό που θα ήθελα να κάνω σαφές και που κατά την άποψή μου δεν μπορούμε να παραβλέψουμε είναι το θέμα των παραρτημάτων των πανεπιστημίων. Είναι σαφές πλέον ότι η μη αναγνώριση των πτυχίων των παραρτημάτων των διαφόρων πανεπιστημίων συνιστά παραβίαση του άρθρου 43 της συνθήκης. Να το πούμε μ' απλά λόγια. Ένα πανεπιστήμιο έρχεται στην Ελλάδα, έτσι όπως είναι σήμερα, έχει το δικαίωμα της εγκατάστασης, κάνει το παράρτημά του, το πτυχίο του αναγνωρίζεται εφόσον αναγνωρίζεται στην χώρα από την οποία προέρχεται και μετά θα πρέπει να γίνει η διαδικασία του Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α. για να αναγνωριστεί. Αυτό δεν θα μπορούσαμε να το αλλάξουμε.

Υπάρχει, λοιπόν, κίνδυνος γιατί πολλές φορές σταματούμε μόνο στα μη κρατικά τα οποία δεν θα γίνουν γιατί δεν θα βρεθούν τα κεφάλαια. Μα παραρτήματα θα βρεθούν. Και παραρτήματα δεν θα βρεθούν μόνο από το Λονδίνο, που συνήθως αναφερόμαστε στο London School of Economics. Παραρτήματα μπορούν να έρθουν και από πανεπιστήμια της Σλοβακίας και από πανεπιστήμιο της Ρουμανίας. Και τώρα, βεβαίως, όπως ξέρετε ετοιμάζονται μια σειρά αγγλόφωνων πανεπιστημίων με πολλές σχολές στην Βουλγαρία και στην Ρουμανία. Από την στιγμή που είναι αναγνωρισμένα στην χώρα τους έχουν δικαίωμα να κάνουν παράρτημα σ' όλο το ευρωπαϊκό έδαφος.

Μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια μας να πούμε ότι δεν μας ενδιαφέρει. Η άλλη περίπτωση είναι να πούμε ότι εφόσον υπάρχει αυτή η αναγνώριση εμείς ως κυρίαρχο κράτος θα θέσουμε τους όρους ώστε αυτά τα πανεπιστήμια να ιδρυθούν με τους όρους που εμείς βάζουμε. Και τότε τα πτυχία τους θα είναι αναγνωρισμένα και θα έχουν την κανονική διαδικασία αλλά εμείς θα είμαστε υπεύθυνοι και όχι τα ιδιωτικά μη κρατικά ή δημόσια πανεπιστήμια άλλων χωρών.

Τώρα οι όροι για να αλλάξει το άρθρο 16. Δεν μπορούμε απλά να πούμε «πρέπει να αλλάξει το άρθρο 16». Χρειάζεται να κόψω όχι μια τελεία. Πρέπει να αλλάξει προς συγκεκριμένη κατεύθυνση. Η αλλαγή του δεν είναι ούτε πολιτικά αδιάφορη, ούτε ουδέτερη ούτε ακίνδυνη. Είναι πολύ σημαντική. Μιλάμε για μη κερδοσκοπικά για μη κρατικά πανεπιστήμια, μιλάμε για νέου τύπου ιδρύματα τα οποία θα πρέπει, ουσιαστικά, να δεσμεύονται και να διέπονται από αντίστοιχες αρχές από αυτά με του δημόσιου πανεπιστημίου. Όσον αφορά στην εγκατάστασή τους, όσον αφορά στις προϋποθέσεις για τους καθηγητές τους και για την είσοδο των φοιτητών τους θα πρέπει να υπάρχουν οι εγγυήσεις για την ακαδημαϊκή ελευθερία, για το πνευματικό περιβάλλον τους ως πανεπιστήμια.

Για να γίνει αυτό -και έρχομαι στο τρίτο και τελευταίο μέρος- για να μπορούμε να μιλήσουμε για το πλαίσιο που διέπει τα μη κρατικά πανεπιστήμια πρέπει να έχουμε μιλήσει για τη μεταρρύθμιση στα δημόσια πανεπιστήμια. Άκουσα από πολλούς συναδέλφους ότι ένα εθνικό σύστημα παιδείας και από συναδέλφους της Νέας Δημοκρατίας είναι αυτό που θα βάζει τους όρους και για τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Πολύ σωστά. Έχουμε όμως μιλήσει, έχουμε συμφωνήσει, έχουμε δει τη μεταρρύθμιση στα δημόσια πανεπιστήμια; Όχι. Άρα, ξεκινάμε από τα μη κρατικά χωρίς να έχουμε βρει τους όρους και τις προϋποθέσεις για τα δημόσια πανεπιστήμια.

Υπενθυμίζω ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έβαλε μια συγκεκριμένη σειρά

στα πράγματα. Κατέθεσε την πρότασή του για το σύνολο των μεταρρυθμίσεων που ξεκινούν από το νηπιαγωγείο και φθάνουν μέχρι τις μεταπτυχιακές σπουδές. Γι' αυτήν τη συνολική πρόταση θα γίνει διαβούλευση. Μάλιστα ειπώθηκε μέχρι και η δυνατότητα δημοψηφίσματος για τη συνολική αλλαγή στην παιδεία.

Μέσα σ' αυτήν τη συνολική μεταρρύθμιση και εφ' όσον ξέρουμε τη μεταρρύθμιση για το δημόσιο πανεπιστήμιο, ένα τμήμα της, απολύτως πια συμφωνημένο, είναι το άρθρο 16. Αυτή είναι η πρότασή μας. Αυτή θα υποστηρίξουμε. Σ' αυτήν την πρόταση θέλουμε συναινέσεις.

Θέλουμε συναινέσεις απ' όλους οι οποίοι πιστεύουν ότι πρέπει αυτά τα χαρακτηριστικά να διέπουν και τη δημόσια μεταρρύθμιση και τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Όσοι διαφωνούν, έχουν ενδιαφέροντα επιχειρήματα, τα οποία λαμβάνουμε υπ' όψιν. Δεν δεχόμαστε επ' ουδενί αυτούς τους δραματικούς αφορισμούς, που λέγονται από πολλές πτέρυγες. Όσοι συμφωνούν, απ' όπου κι αν είναι, μπορούμε πράγματι, για τα θέματα της παιδείας να διαμορφώσουμε μια μεγάλη συναίνεση την οποία έχει ανάγκη ο ελληνικός λαός.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Διαμαντοπούλου.

Ο τελευταίος ομιλητής ο κ. Τσιπλάκης έχει το λόγο.

Θα ήθελα να σας γνωστοποιήσω ότι αυτήν την ώρα κλείσαμε δέκα συνεχόμενες ώρες συνεδρίασης. Νομίζω ότι ήταν η μεγαλύτερη συνεδρίαση. Έτσι δεν είναι, κύριε Λοβέρδο;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Είχαμε κάνει μια συνεδρίαση εντεκάμισι ώρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Σε εξεταστική είχαμε κάνει εντεκάμισι ώρες;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ: Σε εξεταστική είχαμε κάνει δεκαπέντε ώρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Νόμιζα ότι έκανα ρεκόρ σήμερα. Φαίνεται, όμως, ότι το ρεκόρ το κατέχει η εξεταστική.

Ορίστε, κύριε Τσιπλάκη, έχετε το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΠΛΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, «προς γαρ το τελευταίον εκβάν έκαστον των πριν υπαρξάντων κρίνεται». Επειδή, λοιπόν, είμαι ο τελικός ομιλητής, θα είμαι ολιγόλογος και θεωρώ ότι θα είμαι και ουσιαστικός.

Διαχρονικά υποστηρίζα και υποστηρίζουμε οι περισσότεροι –τώρα σε ποια αντιστοιχία λόγων και έργων είμαστε, αυτό είναι ένα άλλο ζήτημα– ότι στις προσεγγίσεις των όποιων σοβαρών θεμάτων –και όχι μόνο– πρέπει να είμαστε ρεαλιστές.

Εγώ θα παρακάμψω τα όσα δογματικά και κατά άλλον τρόπο ειπώθηκαν σε ένα μέρος της συνολικής τοποθέτησης της κ. Διαμαντοπούλου. Και κάνω την επισήμανση αυτήν για λόγους αμεσότητας, ζωντανίας της συζήτησης.

Επί της ουσίας του θέματος. Εκείνο το οποίο αναμφισβήτητο τυγχάνει είναι ότι ακούστηκαν, πραγματικά, πολύ σοβαρές απόψεις ρηξικέλευθες και πρωτοποριακές, θα έλεγα. Δεν ξέρω αν άλλοτε τέτοιας φύσεως απόψεις ακούστηκαν. Εγώ, όμως, οφείλω να ομολογήσω ότι πραγματικά σήμερα προσεγγίστηκε από τους περισσότερους ομιλητές το ζήτημα συνολικότερα της παιδείας κατά πολύ σοβαρότερο έναντι του παρελθόντος τρόπου. Και αυτές οι θέσεις, οι οποίες ακούστηκαν, είχαν να κάνουν και με τη διαχυσία εδώ και δύο δεκαετίες, τουλάχιστον, νοσηρότητα στην κοινωνία –και ειδικότερα την εκπαιδευτική κοινωνία– μια νοσηρότητα άκρατης ελευθερίας και μη αναδοχής οιασδήποτε υποχρέωσης. Όλα μπορούν να κινούνται με αυτόματο πιλότο, να έχουν συγκεκριμένη διαδρομή, να έχουν συγκεκριμένη κατάληξη επιτυχίας, έστω κι αν αυτοί οι οποίοι μετέχουν στην εκπαιδευτική κοινότητα υπό οιαδήποτε ιδιότητα, δεν καταβάλουν καμία προσπάθεια!!!

Αυτό είναι το πάρα πολύ σημαντικό εξαγόμενο της σημερινής συζήτησης. Όσον αφορά τα περί παρεμβάσεων στην παιδεία συνολικά από το νηπιαγωγείο και μετέπειτα, παίρνοντας αφορμή απ' αυτό το οποίο είπε η κ. Διαμαντοπούλου, θα σας έλεγα το εξής: Κατ' αρχήν θεωρητικά είναι σωστά αυτά τα οποία ειπώθηκαν. Εν τοις πράγμασι, όμως, η νέα Κυβέρνηση έχει ήδη κάνει πολλές θεσμικές μεταβολές στην κατεύθυνση προσέγγισης

συνολικότερα του προβλήματος της παιδείας. Κάποιες άλλες είναι εν εξελίξει και έχουν εξαγγελθεί. Και θεωρώ, κατά την κοινή λογική, ότι μπορούμε να συναποδεχθούμε πως είναι στη σωστή κατεύθυνση.

Μέσα σ' αυτήν, λοιπόν, τη συνολικότερη προσέγγιση, μια διαχρονική θέση της Νέας Δημοκρατίας, αν ανατρέξουμε στο παρελθόν –και έχουμε καθυστερήσει και αυτό αναγνωρίζεται σήμερα, ευτυχώς, και από την Αξιωματική Αντιπολίτευση– υπήρξε και η αναγκαιότητα-πρωτοβουλία αναθεώρησης αυτού του συγκεκριμένου άρθρου, του άρθρου 16.

Το γιατί υπήρξε, τελικώς, υλοποιούμενη αυτή η άποψη με την πρόταση αναθεώρησης για το άρθρο 16 από πλευράς της Νέας Δημοκρατίας, θα σας πω εγώ ευθύτατα. Υπήρξε και υπάρχει γιατί εμείς αντιληφθήκαμε εγκαίρως ότι η κοινωνία είναι πολύ πιο μπροστά πολλές φορές από τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου.

Αυτό σε απάντηση άλλης νύξης της κ. Διαμαντοπούλου –εντελώς καλόπιστα το λέω– ότι ενδεχομένως δεν υπάρχει και πλήρης ενημέρωση της κοινωνίας και δεν ξέρω ποια άλλα θεωρητικά λεγόμενα περί μη συμμετοχής πρέπουσας της κοινωνίας σε αυτούς τους διαλόγους ή δεν ξέρω τι άλλο, σε ποιες ατέρμονες συζητήσεις...!!! Εγώ είμαι εξ' εκείνων λοιπόν –το λέω ρητά, πανηγυρικά– που θεωρώ ότι η κοινωνία είναι πιο μπροστά από τις πολιτικές δυνάμεις. Και η κοινωνία το αποδεικνύει και σήμερα από το πώς προσεγγίζει το θέμα αυτό το οποίο επικοινωνιακά εδώ και καιρό παρουσιάζεται, λέτε και αυτή η Κυβέρνηση ανοίγει ένα θέμα το οποίο θα τινάξει την κοινωνία στον αέρα.

Είναι πάρα πολύ ευχάριστο –έτσι διερμηνεύεται νομίζω αντικειμενικά– ότι και η Αξιωματική Αντιπολίτευση με ήπιο τρόπο, με πολύ ρεαλιστικό τρόπο προσεγγίζει αυτήν τη στιγμή το ζήτημα της αναθεώρησης του άρθρου 16.

Επίσης να μου επιτραπεί να πω ότι το προσεγγίζει κατά τρόπο προσομοιάζοντα στα όσα λέει η Κυβέρνηση, η Νέα Δημοκρατία. Διότι δεν αντελήφθη –ας το λέω ειλικρινέστατα– μελετώντας τις δυο προτάσεις –της Πλειοψηφίας της κυβερνητικής, αλλά και την πρόταση της Αντιπολίτευσης– ουσιαστικές διαφορές. Θεωρώ ότι –και από τα όσα ακούστηκαν ως αιτιολογία αυτής της ήδη καθαρής διαφαινόμενης θέσης της Αντιπολίτευσης– συναποδεχόμαστε πως η φοιτητική μετανάστευση είναι υπερβαίνουσα κάθε όριο ανάλογο σ' όλο τον κόσμο. Πενήντα πέντε χιλιάδες φοιτητές βρίσκονται εκτός Ελλάδος.

Συναποδεχθήκαμε, επίσης, ότι από πλευράς αξιολόγησης των πανεπιστημίων της χώρας, δεν υπάρχουν πανεπιστήμια της χώρας στα πρώτα διακόσια πανεπιστήμια του κόσμου.

Συναποδεχθήκαμε ότι η παγκοσμιοποιημένη πλέον γνώση επιβάλλει ρυθμίσεις, όσον αφορά την ανώτατη εκπαίδευση, ανάλογες μ' αυτές που ισχύουν στις προηγμένες χώρες.

Αυτή η συλλογιστική, αυτό το υπόβαθρο, αυτή η δικαιολογητική βάση (για την αναθεώρηση του άρθρου 16) νομίζω ότι είναι κοινή.

Τώρα από πλευράς ρητής πρόβλεψης –συνεχίζοντας τη σκέψη μου– δεν αντελήφθη να υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές. Διότι συναποδεχόμαστε ότι η ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι παρεχόμενο αγαθό δημόσιο (και από μη κρατικούς φορείς), υπό συγκεκριμένους όρους και προδιαγραφές –δεν μπορεί κατά αλόγιστο τρόπο, μη οργανωμένο και μη συστηματικό να παρέχεται– αντίστοιχους με τους όρους του δημόσιου πανεπιστημίου. Και κατά τα όσα από την πλειοψηφία ειπώθηκαν, αναμφισβήτητο είναι ότι ενισχύεται, τελικά, το δημόσιο πανεπιστήμιο, διότι διαμορφώνονται όροι υγιο ανταγωνισμού.

Επίσης, από τα όσα ακούστηκαν στο ζήτημα της αξιολόγησης –εσωτερικής και εξωτερικής– στο ζήτημα της λογοδοσίας έναντι της κοινωνίας –πώς λειτουργούν αυτά τα ιδρύματα, επιτέλους πόσο αποτελεσματικά είναι, πόσο ενδεχομένως φορείς αυτής της εκπαιδευτικής κοινότητας μπορεί να ευρισκονται και εν καταρχήν δικαιωμάτων αναγνωριζόμενων από το νόμο, δεν θέλω να αναφερθώ στο πανεπιστημιακό άσυλο και σ' άλλες ρυθμίσεις συναφούς αντικείμενου και περιεχομένου– διαφαίνεται συναποδοχή –έτσι το ερμηνεύω εγώ και σ' αυτό το επιδιωκόμενο και εμπεριεχόμενο στη πρόταση της Νέας Δημοκρατίας– και στην εγκαθίδρυση δηλαδή επιτέλους και συστήματος

συγκεκριμένου, ενιαίου, διασφάλισης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, θεωρώ ότι πρέπει η κοινωνία και εμείς ειδικότερα προσεγγίζοντας αυτό το θέμα εδώ στη Βουλή, να είμαστε ικανοποιημένοι που διαφαίνεται συναίνεση σ' αυτό το σοβαρό ζήτημα και που, επίσης, υπάρχουν ήδη εκτεθείσες απόψεις, ρηξικέλευθες και πρωτοποριακές, αναφερόμενες συνολικότερα στο ζήτημα της παιδείας.

Είναι οiwονός, θα έλεγα, πάρα πολύ καλός ότι αυτή η Κυβέρνηση δεν έμεινε στη θεωρητική προσέγγιση όλων αυτών των προβλημάτων. Ήδη έχει κάνει αλλαγές, ήδη προχωρεί και ήδη έχει εξαγγείλει και πέραν του άρθρου 16 άλλες αλλαγές στην παιδεία, διότι αναγνωρίζει, νιώθει, αποδέχεται χωρίς καμία αμφισβήτηση και αντίλογο ότι μια σωστά οργανωμένη εκπαί-

δευση αποτελεί το βάθρο, το θεμέλιο της ελληνικής κοινωνίας. Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε συνάδελφε.

Με τον κ. Τσιπλάκη ολοκληρώσαμε τη σημερινή πολύωρη συνεδρίασή μας.

Κύριοι συνάδελφοι, δέχστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση της Επιτροπής και ώρα 21.00' λύεται η συνεδρίαση για την προσεχή Τετάρτη 17 Ιανουαρίου 2007 και ώρα 10.00' με θέμα ημερήσιας διάταξης: επεξεργασία και εξέταση των άρθρων 24 και 117 του Συντάγματος.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗΣ

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ